AZ ERDÉSZETI MŰSZAKI SEGÉDSZEMÉLYZET ZSEBKÖNYVE

1934 ÉVRE

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

AZ ERDÉSZETI MŰSZAKI SEGÉDSZEMÉLYZET ZSEBKÖNYVE

1934.
ÉVRE

OEE Könyvtár
Áll.Ell. 2020

SZERKESZTIK:

OROSZ IMRE

ÉS

GALOCHI TÖMÖSVÁRY MIKLÓS

Országos Erdészeti Egyesület
Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtár
Leltári szám: 2G1/2017
Csoport szám: I.
S.III.V.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
BUDAPEST, II, BATTHYÁNY-U. 59. III.
POSTATAKARÉKPÉNZTÁRI CSEKKSZÁMLA 42.034 SZ

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Kiadó: *galochi Tömösváry Miklós.*

Don Bosco Nyomda, Rákospalota. Horthy Miklós út 97. Tel.: 952-03.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Előszó.

Midőn e könyvecske összeállitását elhatároztuk, kettős cél elérése lebegett szemeink előtt. Az első cél az erdészeti műszaki segédszemélyzet régi óhajának megvalósitása volt, egy olyan szak évkönyv kiadásával, amely a kar minden tagjának — legyen az bármilyen beosztásban a mai belterjes erdőgazdálkodásban — útmutatóul szolgáljon.

A másik cél pedig, hogy e mű is bizonyitéka legyen az erdészeti műszaki segédszemélyzet műveltségének és a korral való haladottságának, amely tény megkivánja az apostolkodást, hogy fokozatosan pótolhassuk a mult mulasztásait.

Hisszük tehát, hogy e könyvecske is egy tégla lehet abban az alapban, melyre a magyar erdészeti műszaki segédszemélyzet szebb és jobb jövőjét fel akarja épiteni.

Itt tartjuk megemlitendőnek azt is, hogy a könyv összeállitásánál közreműködött OROSZ LÁSZLÓ *kartársunk is, aki a dongatermelésre és a cserkéreg termelés és szállitásra vonatkozó adatokat volt szives összeállitani és közlésre bocsátani, amiért ez úton is köszönetünket fejezzük ki.*

Ezek után pedig azzal a reményünkkel inditjuk útnak zsebkönyvünket, hogy azt Kartársaink olyan szeretettel fogadják, mint amilyen szeretettel mi azt összeállitottuk.

Budapest, 1933. évi november hó.

OROSZ IMRE
és
Galochi TÖMÖSVÁRY MIKLÓS.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

1934		JANUÁR				31 nap			
Nap	Róm. kat. naptár	Protestáns naptár	Nap				Hold			
			kelte		nyugta		kelte		nyugta	
			ó	p	ó	p	ó	p	ó	p
1 H	**Újév**	**Újév**	7	32	16	03	16	24	8	13
2 K	Jézus sz. n.	Ábel	7	32	16	04	17	32	8	45
3 Sz	Genovéva	Benjamin	7	32	16	06	18	40	9	10
4 Cs	Titus pk.	Leona	7	32	16	07	19	48	9	30
5 P	Teleszfor †	Simon	7	32	16	07	20	56	9	48
6 Sz	**Vízkereszt**	**Vízkereszt**	7	32	16	08	22	04	10	04
7 V	**G1 Szt. Csal.**	**G1.** Attila	7	32	16	09	23	13	10	19
8 H	Szörény	Szörény	7	31	16	10	—	—	10	34
9 K	Julián vt.	Marcell	7	31	16	12	0	27	10	51
10 Sz	Vilmos pk.	Melánia	7	31	16	13	1	45	11	15
11 Cs	Higin p. vt.	Ágota	7	31	16	15	3	57	12	45
12 P	Árkád vt. †	Ernő	7	30	16	16	4	30	13	27
13 Sz	B. Veronika	Vidor	7	30	16	18	5	45	14	25
14 V	**G2.** Hilár pk.	**G2.** Bódog	7	29	16	19	6	50	14	40
15 H	Rem. sz. Pál	Lóránt	7	28	16	20	7	38	16	05
16 K	Marc. p. vt.	Gusztáv	7	27	16	21	8	13	17	35
17 Sz	Antal ap.	Antal	7	27	16	23	8	39	19	04
18 Cs	Piroska sz.	Piroska	7	26	16	24	9	00	20	25
19 P	B. Margit †	Sára	7	25	16	25	9	19	21	43
20 Sz	Fáb., Seb.	Fáb., Seb.	7	24	16	27	9	36	21	58
21 V	**G3.** Ág. sz. vt.	**G3.** Ágnes	7	23	16	28	9	53	—	—
22 H	Vince vt.	Artúr	7	22	16	29	10	12	0	11
23 K	P. Raimund	Zelma	7	22	16	31	10	35	1	23
24 Sz	Timót pk.	Tádé	7	21	16	32	11	03	2	32
25 Cs	Pál ford.	Pál ford.	7	20	16	34	11	38	3	41
26 P	Polik. pk. †	Vanda	7	19	16	36	12	20	4	41
27 Sz	Ar. sz. János	Lothár	7	17	16	37	13	14	5	33
28 V	**G. Hetv.-v.**	**G.** Károly	7	16	16	39	14	15	6	15
29 H	Szal. sz. Fer.	Adél	7	15	16	40	15	21	6	49
30 K	Martina vt.	Mártonka	7	14	16	42	16	29	7	16
31 Sz	Nol. sz. Péter	Virgilia	7	13	16	43	17	38	7	36

Holdtölte 30-án 17 ó. 31 p. — Utolsó negyed 8-án 22 ó. 36 p.
Újhold 15-én 14 ó. 37 p. — Első negyed 22-én 12 ó. 50 p.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

1934		FEBRUÁR					28 nap.
Nap	Róm. kat. naptár	Protestáns naptár	Nap kelte ó p	Nap nyugta ó p	Hold kelte ó p	Hold nyugta ó p
1 Cs	Ignác p. vt.	Ignác	7 12	16 45	18 47	7 55
2 P	*Gy.-B.-A.	Karolin	7 10	16 46	19 55	8 12
3 Sz	Balázs pk.	Balázs	7 08	16 48	21 04	8 27
4 V	G. Hatv. v.	G. Rahel	7 07	16 50	22 16	8 42
5 H	Ágota sz. vt.	Ágota	7 06	16 51	23 31	8 58
6 K	Dor. sz. vt.	Dorottya	7 05	16 53	— —	9 18
7 Sz	Romuald ap.	Tódor	7 04	16 54	0 50	9 43
8 Cs	Máth. sz. Ján.	Aranka	7 02	16 55	2 09	10 19
9 P	Alex. Cirill †	Abigail	7 00	16 27	3 26	11 07
10 Sz	Skolaszt sz.	Elvira	6 59	16 59	4 34	12 13
11 V	G. Fars. v.	G. Berthold	6 57	17 00	5 28	13 33
12 H	Szerv. r. 7 al.	Lídia	6 56	17 02	6 07	15 00
13 K	Ricci sz. K.	Ella	6 55	17 04	6 38	16 29
14 Sz	H. szerda †††	Bálint	6 52	17 05	7 01	17 53
15 Cs	Fausz. v. ††	Fausztin	6 51	17 07	7 20	19 16
16 P	Jul. sz. †††	Julianna	6 49	17 08	7 39	20 34
17 Sz	Donát pk. ††	Donát	6 47	17 10	7 57	21 50
18 V	G1. Invoc.	G1. Konrád	6 45	17 12	8 15	23 05
19 H	Konr. hv. ††	Zsuzsánna	6 44	17 13	8 38	— —
20 K	Aladár ††	Álmos	6 43	17 14	9 04	0 18
21 Sz	Eleon. K. ††	Eleonóra	6 41	17 16	9 36	1 27
22 Cs	Péter szf. ††	Gerzson	6 39	17 18	10 16	2 32
23 P	D. sz. Pét. †††	Alfréd	6 37	17 19	11 05	3 26
24 Sz	Mátyás ap. ††	Mátyás	6 35	17 21	12 05	4 13
25 V	G2. Remin.	G2. Géza	6 34	17 23	13 09	4 47
26 H	K. Margit ††	Sándor	6 32	17 24	14 16	5 18
27 K	B. Báth. ††	Ákos	6 30	17 25	15 25	5 41
28 Sz	Román ††	Elemér	6 28	17 27	16 35	6 01

Utolsó negyed 7-én 10 ó. 22 p. — Újhold 14-én 1 ó. 43 p.
Első negyed 21-én 7 ó. 5 p.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

1934	MÁRCIUS						31 nap.
Nap	Róm. kat. naptár	Protestáns naptár	Nap kelte ó p	Nap nyugta ó p	Hold kelte ó p	Hold nyugta ó p
1 Cs	Albin pk. ††	Albin	6 26	17 28	17 44	6 16
2 P	Simplic †††	Lujza	6 25	17 30	18 55	6 33
3 Sz	Kunigunda ††	Kornélia	6 23	17 31	20 06	6 48
4 V	**G3. Oculi**	**G3.** Kázmér	6 21	17 32	21 21	7 04
5 H	Özséb ††	Adorján	6 19	17 34	22 38	7 23
6 K	Perp. vt. ††	Gottlieb	6 16	17 35	23 57	7 48
7 Sz	Aqu. sz. T. ††	Tamás	6 14	17 37	— —	8 20
8 Cs	Ist. János ††	Zoltán	6 12	17 39	1 13	9 04
9 P	Franciska †††	Franciska	6 10	17 40	2 23	10 01
10 Sz	40 vért. ††	Olimpia	6 09	17 42	3 20	11 13
11 V	**G4. Laet.**	**G4.** Aladár	6 07	17 43	4 04	12 34
12 H	I. Gerg. p. ††	Gergely	6 05	17 44	4 36	13 59
13 K	Szab. vt. ††	Krisztián	6 03	17 46	5 03	15 23
14 Sz	Matild ††	Matild	6 00	17 47	5 22	16 47
15 Cs	**Nemz. ün. ††**	**Nemz. ünn.**	5 58	17 49	5 42	18 06
16 P	Ger. pk. †††	Henriette	5 56	17 51	6 00	19 23
17 Sz	Patrik pk. ††	Gertrud	5 54	17 52	6 18	20 40
18 V	**G5. Judica**	**G5.** Sándor	5 52	17 53	6 39	21 56
19 H	József ††	József	5 50	17 54	7 04	23 08
20 K	B. Csáki ††	Hubert	5 48	17 56	7 34	— —
21 Sz	Ben. ap. ††	Benedek	5 46	17 58	8 12	0 16
22 Cs	G. sz. K. ††	Oktávián	5 44	17 59	8 57	1 17
23 P	Fájd. Szűz †††	Frumenc	5 42	18 00	9 54	2 07
24 Sz	Gáb. főa. ††	Gábor	5 40	18 01	10 55	2 46
25 V	**G6. Gy. B. A.**	**G6.** Gy. B. A.	5 38	18 03	12 03	3 19
26 H	Manó ††	Manó	5 36	18 05	13 11	3 44
27 K	Dam. Ján. ††	Hajnalka	5 34	18 06	14 19	4 04
28 Sz	Kap. Ján. ††	Gedeon	5 32	18 08	15 28	4 23
29 Cs	Nagycsüt. ††	Cyrill	5 30	18 09	16 39	4 39
30 P	Nagypént. †††	**Nagypéntek**	5 28	18 10	17 51	4 55
31 Sz	Nagysz. ††	Izidor	5 26	18 11	19 05	5 11

Holdtölte 1-én 11 ó. 26 p. — Utolsó negyed 8-án 19 ó. 6 p.
Újhold 15-én 13 ó. 8 p. — Első negyed 23-án 2 ó 45 p.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

1934	ÁPRILIS						30 nap.
Nap	Róm. kat. naptár	Protestáns naptár	Nap kelte ó p	Nap nyugta ó p	Hold kelte ó p	Hold nyugta ó p
1 V	**A Húsvét v.**	**G Húsvét v.**	5 24	18 13	20 24	5 29
2 H	*Húsvét h.	**Húsvét h.**	5 22	18 14	21 44	5 53
3 K	Rikárd pk.	Keresztély	5 20	18 16	23 02	6 23
4 Sz	Izidor pk.	Izidor	5 18	18 18	— —	7 04
5 Cs	Fer. sz. Vince	Vince	5 16	18 19	0 15	7 56
6 P	Coel. pk. †	Coelestin	5 14	18 20	1 16	9 04
7 Sz	B. H. József	Hermann	5 12	18 21	2 03	10 22
8 V	**G1. Quas.**	**G1.** Lídia	5 10	18 23	2 38	11 44
9 H	B. Konrád	Erhardt	5 08	18 24	3 06	13 06
10 K	Ezekiel	Zsolt	5 06	18 26	3 28	14 27
11 Sz	I. Leó p.	Leó	5 04	18 27	3 47	15 45
12 Cs	Gyula p.	Gyula	5 02	18 28	4 05	17 01
13 P	Hermeneg. †	Ida	5 00	18 30	4 22	18 17
14 Sz	Jusztin vt.	Tibor	4 58	18 31	4 42	19 33
15 V	**G2. Miseri.**	**G2.** Atala	4 56	18 33	5 05	20 47
16 H	L. Ben. József	Lambert	4 54	18 34	5 32	21 57
17 K	Anicét pk.	Anicét	4 53	18 36	6 07	23 03
18 Sz	Sz. József olt.	Ilona	4 51	18 37	6 50	23 58
19 Cs	Emma	Kocsárd	4 49	18 38	7 43	— —
20 P	Tivadar hv. †	Tivadar	4 47	18 39	8 44	0 42
21 Sz	Anzelm pk.	Anzelm	4 45	18 41	9 48	1 18
22 V	**G3. Jubilate**	G3 Szótér	4 44	18 43	10 55	1 45
23 H	Béla	Béla	4 42	18 44	12 03	2 08
24 K	György vt.	György	4 40	18 45	13 11	2 28
25 Sz	Márk ev.	Márk	4 39	18 47	14 20	2 44
26 Cs	Kilit és Marc.	Ervin	4 37	18 48	15 31	3 01
27 P	Kan. P. Zita †	Arisztid	4 35	18 49	16 45	3 17
28 Sz	Keresztes Pál	Valéria	4 33	18 51	18 02	3 39
29 V	**G4. Cantate**	**G4.** Albert	4 31	18 52	19 22	3 55
30 H	Sz. Katalin	Katalin	4 30	18 53	20 45	4 22

Utolsó negyed 7-én 1 ó. 49 p. — Újhold 14-én 0 ó. 57 p.
Első negyed 21-én 22 ó. 20 p. — Holdtölte 29-én 13 ó. 45 p.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

1934		MÁJUS		Nap		Hold	
Nap	Róm. kat. naptár	Protestáns naptár		kelte ó p	nyugta ó p	kelte ó p	nyugta ó p
1	K	Fülöp és Jak.	Fülöp	4 29	18 55	22 03	5 00
2	Sz	Atanáz pk.	Zsigmond	4 27	18 56	33 08	5 49
3	Cs	Sz. ker. felt.	Irma	4 25	18 58	— —	6 53
4	P	Mon., Flór. †	Flórián	4 23	18 59	0 02	8 10
5	Sz	V. Pius p.	Gotthard	4 22	19 01	0 39	9 33
6	**V**	**G5. Rogate**	**G5.** Frida	4 21	19 02	1 09	10 54
7	H	B. Gizella	Napoleon	4 19	19 03	1 32	12 14
8	K	Mih. főa.	Gizella	4 17	19 04	1 52	13 31
9	Sz	N. Gerg.	Gergely	4 16	19 06	2 10	14 46
10	**Cs**	**Áld. csüt.**	**Áld. csüt.**	4 14	19 07	2 28	16 01
11	P	Mamert pk. †	Mamertius	4 13	19 09	2 45	17 15
12	Sz	Pongrác vt.	Pongrác	4 12	19 10	3 07	18 30
13	**V**	**G6. Exaud.**	**G6.** Szervác	4 11	19 12	3 34	19 39
14	H	Bonifác vt.	Bonifác	4 09	19 13	4 05	20 49
15	K	De la S. Ján.	Zsófia	4 08	19 14	4 45	21 48
16	Sz	N. sz. János	Mózes	4 06	19 15	5 35	22 37
17	Cs	Paskál hv.	Paskál	4 05	19 16	6 32	23 14
18	P	Venánc vt. †	Erik	4 04	19 17	7 35	23 46
19	Sz	Coel. pp. †††	Ivó	4 03	19 19	8 41	— —
20	**V**	**G. Pünk. v.**	**G. Pünk v.**	4 02	19 20	9 48	0 09
21	**H**	*** Pünk. h.**	**Pünkösd h.**	4 01	19 21	10 55	0 39
22	K	Júlia sz. v.	Júlia	4 00	19 22	12 02	0 48
23	Sz	Dezső Kán.††	Dezső	3 59	19 23	13 11	1 04
24	Cs	Ker. segíts.	Eszter	3 58	19 25	14 21	1 20
25	P	VII. Ger. †††	Orbán	3 56	19 26	15 35	1 36
26	Sz	N. Fülöp ††	Fülöp	3 55	19 27	16 55	1 55
27	**V**	**G1. Szenth. v.**	**G. Szenth.**	3 55	19 28	18 18	2 21
28	H	Ágoston p.	Emil	3 54	19 29	19 39	2 53
29	K	P. Magdolna	Maxim	3 54	19 30	20 53	3 38
30	Sz	Sz. Jobb felt.	Nándor	3 53	19 31	21 52	4 37
31	**Cs**	**Úrnapja**	Petronella	3 52	19 32	22 36	5 52

k. j. n.

Utolsó negyed 6-án 7 ó. 41 p. — Újhold 13-án 13 ó. 30 p.
Első negyed 21-én 16 ó. 20 p. — Holdtölte 28-án 22 ó. 41 p.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

1934	JÚNIUS		30 nap.			
Nap	Róm. kat. naptár	Protestáns naptár	Nap		Hold	
			kelte ó p	nyugta ó p	kelte ó p	nyugta ó p
1 P	Pamfil vt. †	Pamphil	3 51	19 33	23 09	7 15
2 Sz	Erazmus vt.	Anna	3 50	19 34	23 34	8 41
3 V	**G2.** Klotild	**G1.** Klotild	3 59	19 35	23 56	10 04
4 H	K. Sz. Ferenc	Kerény	3 49	19 35	— —	11 22
5 K	Bonifác p.	Bonifác	3 49	19 36	0 15	12 39
6 Sz	Norbert pk.	Norbert	3 48	19 37	0 33	13 53
7 Cs	Róbert hv.	Róbert	3 48	19 38	0 51	15 06
8 P	Jéz. sz. Sziv.†	Medárd	3 48	19 39	1 12	16 20
9 Sz	Primus, Felic	Félix	3 47	19 40	1 36	17 31
10 V	**G3.** Margit k.	**G2.** Margit	3 47	19 40	2 05	18 38
11 H	Barnabás	Barnabás	3 47	19 41	2 42	19 40
12 K	F. sz. Ján. hv.	Klaudius	3 46	19 41	3 28	20 32
13 Sz	P. sz. Antal	Tóbiás	3 46	19 42	4 23	21 13
14 Cs	Nagy Vazul	Vazul	3 46	19 42	5 24	21 46
15 P	Vid Kr. †	Vid	3 46	19 43	6 30	22 11
16 Sz	Rég. sz. Fer.	Jusztin	3 46	19 43	7 37	22 32
17 V	**G4.** Rein hv.	**G3.** Laura	3 46	19 43	8 43	22 52
18 H	Efrém ea.	Arnold	3 46	19 44	9 49	23 07
19 K	Gyárf. és P.	Gyárfás	3 46	19 44	10 56	23 22
20 Sz	Szilv. p. vt.	Ráfael	3 46	19 44	12 05	23 39
21 Cs	Gonz. sz. Al.	Alajos	3 46	19 45	13 15	23 57
22 P	Paulin pk. †	Paulina	3 47	19 45	14 30	— —
23 Sz	Ediltrud sz.	Zoltán	3 47	19 45	15 49	0 18
24 V	**G5.** K. sz. J.	**G4.** Iván	3 47	19 45	17 11	0 46
25 H	Vilmos hv.	Vilmos	3 48	19 45	18 28	1 25
26 K	Ján. és P. vt.	János és Pál	3 48	19 45	19 36	2 17
27 Sz	László kir.	László	3 49	19 45	20 30	3 27
28 Cs	Ireneus	Arszlán	3 49	19 45	21 08	4 47
29 P	**Péter és Pál**	Péter és Pál	3 50	19 45	21 28	6 16
30 Sz	Pál emlék.	Pál	3 50	19 45	21 00	7 42

Utolsó negyed 4-én 13 ó. 53 p. — Újhold 12-én 3 ó. 11 p.
Első negyed 20-án 7 ó. 37 p. — Holdtölte 27-én 6 ó. 8 p.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

1934	JÚLIUS						31 nap.
Nap	Róm. kat. naptár	Protestáns naptár	Nap kelte ó p	Nap nyugta ó p	Hold kelte ó p	Hold nyugta ó p
1 V	G6. J. l. vér.	G5. Tibold	3 50	19 45	22 20	9 06
2 H	Sarlós B.-A.	Ottokár	3 51	19 45	22 39	10 26
3 K	Heliodor	Kornél	3 52	19 45	22 56	11 42
4 Sz	Ulrik pk.	Ulrich	3 52	19 45	23 16	12 57
5 Cs	Zak. sz. Antal	Enese	3 53	19 44	23 40	14 11
6 P	Izaiás pr. †	Esaiás	3 53	19 44	— —	15 23
7 Sz	Cirill, Metód	Cirill, Metód	3 54	19 43	0 07	16 31
8 V	G7. Erzs. kir.	G6. Teréz	3 55	19 43	0 42	17 34
9 H	Veron sz.	Lukrécia	3 55	19 42	1 24	18 29
10 K	Amália	Amália	3 56	19 41	2 17	19 13
11 Sz	I. Pius pp. vt.	Lili	3 57	19 41	3 16	19 48
12 Cs	Gualb. sz. J.	Izabella	3 58	19 40	4 19	19 16
13 P	Anaklét p. †	Jenő	3 59	19 39	5 27	20 39
14 Sz	Bonaventura	Előrs	4 01	19 38	6 33	20 59
15 V	G8. Henrik h.	G7. Henrik	4 02	19 37	7 39	21 15
16 H	Kar. B.-A.	Valter	4 03	19 37	8 46	21 31
17 K	Elek hv.	Elek	4 03	19 36	9 52	21 47
18 Sz	Kamill hv.	Frigyes	4 04	19 35	11 01	22 03
19 Cs	Paul sz. V.	Emília	4 05	19 34	12 13	22 21
20 P	Jeromos hv.†	Illés	4 06	19 33	13 27	22 45
21 Sz	Praxedes sz.	Dániel	4 08	19 32	14 46	23 16
22 V	G9. Mar. M.	G8. Mar. M.	4 09	19 31	16 03	— —
23 H	Apol. pk. v.	Lenke	4 10	19 30	17 16	0 01
24 K	B. K. Kriszt.	Krisztina	4 11	19 29	18 16	0 59
25 Sz	Jakab ap.	Jakab	4 12	19 28	19 02	2 15
26 Cs	Anna assz.	Anna	4 13	19 27	19 36	3 41
27 P	Pantaleon †	Olga	4 14	19 26	20 03	5 10
28 Sz	Ince p.	Ince	4 15	19 24	20 23	6 39
29 V	G10. Márta	G9. Márta	4 17	19 23	20 43	8 03
30 H	Judit vt.	Judit	4 18	19 22	21 02	9 23
31 K	L. sz. Ignác	Oszkár	4 20	19 21	21 22	10 41

Utolsó negyed 3-án 21 ó. 28 p. — Újhold 11-én 18 ó. 6 p.
Első negyed 19-én 19 ó. 53 p. — Holdtölte 26-án 13 ó. 9 p.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

1934		AUGUSZTUS		31 nap.			
Nap	Róm. kat. naptár	Protestáns naptár	Nap kelte ó p	Nap nyugta ó p	Hold kelte ó p	Hold nyugta ó p
1 Sz	Vas. sz. Péter	Vas. Péter	4 21	19 20	21 43	11 57
2 Cs	Lig. sz. Alf.	Lehel	4 22	19 18	22 10	13 11
3 P	István vt. †	Hermina	4 23	19 16	22 41	14 23
4 Sz	Domonk. hv.	Domonkos	4 24	19 15	23 23	15 29
5 V	**G11.** H. B. A.	**G10.** Oszv.	4 26	19 14	— —	16 26
6 H	Úr színevált.	Berta	4 27	19 12	0 11	17 13
7 K	Kajetán hv.	Ibolya	4 29	19 11	1 09	17 51
8 Sz	Cirjék vt.	László	4 30	19 09	2 12	18 21
9 Cs	Vianney Ján.	Emőd	4 31	19 07	3 18	18 44
10 P	Lőrinc vt. †	Lőrinc	4 32	19 05	4 24	19 03
11 Sz	Zsuzsanna vt.	Tibor	4 33	19 04	5 32	19 22
12 V	**G12.** Klára	**G11.** Klára	4 34	19 02	6 37	19 38
13 H	Ipoly és Kasz.	Ipoly	4 35	19 00	8 44	19 53
14 K	Özséb †††	Özséb	4 37	18 59	8 51	20 09
15 Sz	**Nagy B.-A.**	Mária	4 38	18 58	10 01	20 26
16 Cs	Joakim	Ábrahám	4 40	18 56	11 12	20 48
17 P	Jácint hv. †	Anasztáz	4 41	18 54	12 28	21 16
18 Sz	Ilona	Ilona	4 43	18 52	13 45	21 54
19 V	**G13.** Lajos	**G12.** Huba	4 44	18 50	14 57	22 44
20 H	**Sz. Istv. kir.**	**István kir.**	4 46	18 49	16 00	23 50
21 K	Chant. sz. Fr.	Sámuel	4 47	18 47	16 52	— —
22 Sz	Timót vt.	Menyhért	4 48	18 45	17 31	1 09
23 Cs	Ben. sz. Fülöp	Farkas	4 49	18 43	18 01	2 36
24 P	Bertalan ap. †	Bertalan	4 51	18 41	18 24	4 05
25 Sz	Lajos kir.	Lajos	4 52	18 39	18 44	5 31
26 V	**G14.** Zef. p.	**G13.** Izsó	4 54	18 37	19 04	6 54
27 H	Kalaz. sz. J.	Gebhard	4 55	18 36	19 24	8 17
28 K	Ágoston pk.	Ágoston	4 55	18 34	19 46	9 36
29 Sz	Ker. sz. János	Ernesztin	4 57	18 32	20 12	10 54
30 Cs	Limai sz. R.	Róza	4 59	18 30	20 42	12 08
31 P	Rajm. hv. †	Erika	5 00	18 28	21 19	13 16

Utolsó negyed 2-án 7 ó. 27 p. Újhold 10-én 9 ó. 46 p. Első negyed 18-án 5 ó. 33 p. Holdtölte 24-én 20 ó. 38 p. Utolsó negyed 31-én 20 ó. 40 p.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

1934	SZEPTEMBER		30 nap.			
Nap	Róm. kat. naptár	Protestáns naptár	Nap kelte ó p	Nap nyugta ó p	Hold kelte ó p	Hold nyugta ó p
1 Sz	Egyed	Egyed	5 02	18 26	22 06	14 18
2 V	G15. Istv. k.	G14. Rebeka	5 03	18 24	23 02	15 10
3 H	Manszvét pk.	Hilda	5 04	18 22	— —	15 50
4 K	V. sz. Róza	Rozália	5 05	18 20	0 02	16 24
5 Sz	J. sz. Lőrinc	Viktor	5 07	18 18	1 08	16 50
6 Cs	Ida	Zakariás	5 08	18 16	2 15	17 11
7 P	Kasssai vt. †	Regina	5 10	18 14	3 22	17 30
8 Sz	* Kis B.-A.	Márta	5 11	18 12	4 28	17 46
9 V	G16. Kl. sz. P.	G15. Ádám	5 12	18 10	5 34	18 02
10 H	T. Miklós hv.	Erik	5 13	18 08	6 42	18 18
11 K	Protáz és J.	Teodóra	5 15	18 06	7 51	18 34
12 Sz	Mária neve	Guidó	5 16	18 04	9 03	18 54
13 Cs	Notburg sz.	Ludovika	5 18	18 02	10 17	19 19
14 P	Sz. ker. felm.†	Szerénke	5 19	18 00	11 34	19 54
15 Sz	Hétfájd. Szűz	Nikodém	5 20	17 58	11 45	20 39
16 V	G17. Korn. p.	G16. Edit	5 21	17 56	13 51	21 37
17 H	Sz. Fer. sh.	Ludmilla	5 23	17 54	14 45	22 50
18 K	Kup. József	Titusz	5 24	17 51	15 27	— —
19 Sz	Jan. v. Kb.††	Vilhelmina	5 26	17 49	16 00	0 10
20 Cs	Euszták vt.	Friderika	5 27	17 47	16 25	1 35
21 P	Máté a. †††	Máté	5 29	17 46	16 46	3 50
22 Sz	Móric vt. ††	Móric	5 30	17 43	17 07	4 23
23 V	G18. Tekla	G17. Tekla	5 31	17 41	17 26	5 46
24 H	Fog. kiv. B.	Gellért	5 32	17 39	17 47	7 07
25 K	Gellért p. v.	Kleofás	5 34	17 37	18 11	8 18
25 Sz	Cíprián vt.	Jusztina	5 35	17 35	18 40	9 45
27 Cs	Kozma és D.	Adalbert	5 37	17 33	19 16	10 58
28 P	Vencel vt. †	Vencel	5 38	17 31	19 59	12 06
29 Sz	Mihály főa.	Mihály	5 39	17 29	20 52	13 01
30 V	G19. Jer. ea.	G18. Jerom.	5 40	17 27	21 53	13 48

Újhold 9-én 1 ó. 20 p. — Első negyed 16-án 13 ó. 36 p.
Holdtölte 23-án 5 ó. 19 p. — Utolsó negyed 30-án 13 ó. 29 p.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

1934	OKTÓBER						31 nap.
Nap	Róm. kat. naptár	Protestáns naptár	Nap kelte ó p	Nap nyugta ó p	Hold kelte ó p	Hold nyugta ó p
1 H	Remig pk.	Malvin	5 42	17 25	22 57	14 23
2 K	Őrzőangy.	Petra	5 43	17 23	— —	14 52
3 Sz	Lis. sz. Ter.	Helga	5 45	17 21	0 03	15 14
4 Cs	Assisi sz. F.	Ferenc	5 47	17 19	1 10	15 35
5 P	Placid vt. †	Aurél	5 48	17 17	2 17	15 52
6 Sz	Bruno hv.	Brunó	5 49	17 15	3 23	16 08
7 V	G20. O.B.-A.	G19. Amália	5 50	17 13	4 31	16 24
8 H	Magy. N.-A.	Etelka	5 52	17 12	5 40	16 40
9 K	Dénes pk. v.	Dénes	5 53	17 09	6 52	17 00
10 Sz	Borg. Fer.	Gedeon	5 55	17 07	8 07	17 34
11 Cs	Placidia sz.	Brigitta	5 56	17 05	9 23	17 56
12 P	Miksa pk. †	Miksa	5 57	17 03	10 37	18 38
13 Sz	Ede k. hv.	Kálmán	5 59	17 01	11 44	19 32
14 V	G21. Kall. p.	G20. Helén	6 00	16 59	12 39	20 40
15 H	Teréz sz.	Teréz	6 02	16 57	13 25	21 57
16 K	Gál apát	Gál	6 03	16 55	14 00	23 18
17 Sz	Hedvig a.	Hedvig	6 05	16 54	14 28	— —
18 Cs	Lukács e.	Lukács	6 06	16 52	14 49	0 41
19 P	A. sz. Péter †	Lucius	6 07	16 50	15 10	2 01
20 Sz	Ven. K. J.	Iréne	6 09	16 48	15 28	3 22
21 V	G22. Ors. sz.	G21. Ors.	6 10	16 46	15 49	4 42
22 H	Kordula sz.	Előd	6 12	16 44	16 12	6 01
23 K	Ignác pátr.	Gyöngyike	6 13	16 42	16 39	7 20
24 Sz	Ráfael főa.	Salamon	6 15	16 41	17 12	8 37
25 Cs	B. Mór. p.pk.	Blanka	6 16	16 39	17 53	9 46
26 P	Dömötör †	Dömötör	6 18	16 38	18 42	10 48
27 Sz	Szabina vt.	Szabina	6 19	16 36	19 40	10 39
28 V	G23. Kr. kir.	G22. S. Jud.	6 21	16 34	20 43	12 19
29 H	Nárcisz pk.	Zenó	6 23	16 33	21 49	12 52
30 K	Rodr. sz. Alf.	Kolos	6 24	16 31	22 55	13 16
31 Sz	Farkas pk. ††	Ref. eml.	6 26	16 30	— —	13 37

Újhold 8-án 16 ó. 5 p. — Első negyed 15-én 20 ó. 26 p.
Holdtölte 22-én 16 ó. 1 p. — Utolsó negyed 30-án 9 ó. 22 p.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

1934		NOVEMBER					30 nap.
Nap	Róm. kat. naptár	Protestáns naptár	Nap kelte ó p	Nap nyugta ó p	Hold kelte ó p	Hold nyugta ó p	
1 Cs	**Mindszent**	Marianna	6 27	16 28	0 02	13 57	
2 P	Halottak n. †	Achill	6 28	16 26	1 07	13 12	
3 Sz	Hubert pk.	Győző	6 30	16 24	2 14	14 28	
4 V	**G24.** Bor. sz.	**G23.** Károly	6 32	16 23	3 22	14 44	
5 H	Imre herceg	Imre	6 33	16 21	4 33	15 03	
6 K	Lénárd hv.	Lénárd	6 35	16 20	5 48	15 27	
7 Sz	Engelbert pk.	Rezső	6 36	16 19	7 05	15 55	
8 Cs	Gottfried	Gottfried	6 37	16 17	8 21	16 36	
9 P	Tivadar vt. †	Tivadar	6 39	16 15	9 32	17 26	
10 Sz	Av. András	Luther M.	6 41	16 14	10 34	18 31	
11 V	**G25.** Márt. p.	**G24.** Márton	6 42	16 13	11 24	19 47	
12 H	Márton p. v.	Jónás	6 44	16 12	12 01	21 08	
13 K	K. sz. Szan.	Szaniszló	6 45	16 11	12 31	22 30	
14 Sz	Jozafát vt	Klementin	6 47	16 10	12 54	23 50	
15 Cs	Gertrud sz.	Lipót	6 48	16 08	13 14	— —	
16 P	Ödön pk. †	Otmár	6 50	16 07	13 34	1 08	
17 Sz	Csod. sz. Ger.	Hortense	6 51	16 06	13 53	2 24	
18 V	**G26.** Pét.,Pál	**G25** Ödön	6 53	16 05	14 15	3 41	
19 H	Erzsébet	Erzsébet	6 54	16 04	14 40	4 58	
20 K	Val. sz. Félix	Jolán	6 56	16 03	15 09	6 15	
21 Sz	B.-A. bem.	Olivér	6 57	16 02	15 46	7 28	
22 Cs	Cecilia vt.	Cecilia	6 58	16 01	16 32	8 34	
23 P	Kelemen p. †	Kelemen	6 59	16 01	17 27	9 30	
24 Sz	Ker. sz. János	Emma	7 00	16 00	18 29	10 15	
25 V	**G27.** Kat. vt.	**G26.** Katalin	7 02	15 59	19 34	10 49	
26 H	Ber. János	Milos	7 03	15 58	20 41	11 16	
27 K	Virgil pk.	Virgil	7 04	15 58	21 47	11 39	
28 Sz	István ap. vt.	Stefánia	7 05	15 57	22 52	11 59	
29 Cs	Szaturnin	Noé	7 07	15 57	23 58	12 15	
30 P	András ap. †	András	7 08	15 56	— —	12 31	

Újhold 7-én 5 ó. 44 p. — Első negyed 14-én 3 ó. 39 p.
Holdtölte 21-én 5 ó. 26 p. — Utolsó negyed 29-én 6 ó. 39 p.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

1934	DECEMBER						31 nap.
Nap	Róm. kat. naptár	Protestáns naptár	Nap kelte ó p	Nap nyugta ó p	Hold kelte ó p	Hold nyugta ó p	
1 Sz	Elegy pk.	Elza	7 10	15 56	1 03	12 47	
2 V	**G1.** Bibian.	**G1.** Aurélia	7 18	15 55	2 12	13 05	
3 H	Xa. sz. Fer.	Olivia	7 12	15 54	3 24	13 26	
4 K	Borbála vt.	Borbála	7 14	15 54	4 40	13 52	
5 Sz	Szabb. ap.	Vilma	7 15	15 54	5 58	14 28	
6 Cs	Miklós pk.	Miklós	7 16	15 53	7 13	15 15	
7 P	Ambr. pk. †	Ambrus	7 18	15 53	8 22	16 16	
8 Sz	**Szepl. fog.**	Mária	7 19	15 53	9 17	17 31	
9 V	**G2.** F. Péter.	**G2.** Natália	7 20	15 53	10 00	18 51	
10 H	Melk. p. vt.	Judit	7 21	15 53	10 32	20 15	
11 K	Damáz p.	Árpád	7 21	15 53	10 58	21 39	
12 Sz	Otília sz.	Gabriella	7 22	15 53	11 19	22 58	
13 Cs	Luca sz.	Luca	7 23	15 53	11 38	— —	
14 P	Nik. pk. vt. †	Szilárdka	7 24	15 53	11 57	0 16	
15 Sz	Valérián	Johanna	7 25	15 53	12 17	1 32	
16 V	**G3.** Etelka	**G3.** Albina	7 25	15 53	12 40	2 47	
17 H	Lázár	Lázár	7 26	15 54	13 08	4 02	
18 K	Grácián	Auguszta	7 27	15 54	13 43	5 14	
19 Sz	Pelágia Kb.††	Viola	7 27	15 54	14 25	6 22	
20 Cs	Timót	Teofil	7 28	15 55	15 16	7 21	
21 P	Tamás ap. †††	Tamás	7 29	15 55	16 17	8 10	
22 Sz	Zénó vt. ††	Zénó	7 30	15 56	17 20	8 47	
23 V	**G4.** Viktória	**G4.** Viktória	7 30	15 56	18 26	9 18	
24 H	Ád., Éva †††	Ádám, Éva	7 30	15 57	19 32	9 43	
25 K	**Nagykar.**	**Karácsony**	7 30	15 58	20 37	10 02	
26 Sz	***István I. vt.**	**István I. vt.**	7 31	15 58	21 41	10 21	
27 Cs	János ap.	János	7 31	15 59	22 46	10 36	
28 P	Aprósz. †	Kamilla	7 31	16 00	23 51	10 52	
29 Sz	Tamás pk. vt.	Dávid	7 32	16 01	— —	11 09	
30 V	**G.** Dávid	**G.** Zoárd	7 32	16 01	1 00	11 28	
31 H	Szilv. p. hv.	Szilveszter	7 32	16 02	2 11	11 50	

Újhold 6-án 18 ó. 25 p. — Első negyed 13-án 11 ó. 52 p.
Holdtölte 20-án 21 ó. 53 p. — Utolsó negyed 29-én 3 ó. 8 p.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Ő felsége, I. Ferdinánd volt bolgár király és Ő fensége József főherceg udvari szállítója

DR. LENDL ADOLF UTÓDA

FÁBA REZSŐ

állatkitömő preparatóriuma

BUDAPEST, II, DONÁTI-UTCA 7. SZ.

Telefon: Aut. 526—34.

Elvállalja madarak és emlősök kitömését. — Mindennemű vadászati trofeák készítését, dúvadak bőréből szőnyegek készítését természethűen kitömött fejjel. Női garnitúrák készítését, bőrök kidolgozását, agancsok felszerelését. Kitömésre szánt állatokat (lehetőleg) friss állapotban kell beküldeni. Gondos, tartós, művészi munkáért szavatolok.

Kívánatra árjegyzék útmutatással díjtalanul.

Számos kitüntetés!

A M. E. V. M. E. igazolt tagjainak az árjegyzéki árakból 25 % engedmény!

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

I. Általános erdőgazdasági tanácsadó.

Tavaszi erdészeti teendők.

(Március, április és május hó.)

Erdőművelés. Csemetekertek trágyázása, felásása és bevetése, továbbá a csemeték kiszedése, iskolázása és ültetése, valamint a dugványozás folyamatban van.

Az olyan csemetekerteknél, ahol a talaj futóhomok vagy igen laza, a vetést akkor eszközöljük, amikor nedves a homok, vetés után a takarót lapáttal símára pacskoljuk és így jobban ellenáll a szélnek, s nem marad a mag takaró nélkül.

Fenyővetéseket szalmával fedjük be egyrészt azért, hogy a magvakat a madarak ki ne egyék, másrészt főleg ott, hol a magvak takarása porhanyós föld vagy homok hiányában csak azonos agyag földdel történhetik és így a szalma alatt nem cserepesedik meg a föld, hanem üde marad és a kikelés biztosabb. Amikor a vetés teljesen kikelt, a szalmát korán reggel borús, esős időben levesszük, nehogy a forró nap a zsenge növény gyökfőjét közvetlen a talaj felett ki ne perzselje. A vetést még ezután is pár napig, míg a csemete a maghéját le nem veti őriztetjük, mert a madarak azokat a kis csemete darabkájával együtt csipkednék le.

Úgy a csemetekertek bevetésére, mint az erdősítésre szánt tölgymakk elvetendő.

Az alátelepítés (tölgymakkal és csemetével) befejezést nyer.

Az erdősítések, makkvetéssel és csemete ültetéssel folynak.

Eladott csemeték szállíttatnak, szállításukhoz kedvezményes szállítási engedély kieszközölendő, szól ez a tölgymakkra is amely erdősítési célra szolgál.

Csemetekertekben ásás alkalmával írtsuk amennyire csak lehet a cserebogár pajodját.

A mezőgazdasági elő- és köztes használatú földek kezelését ellenőrizzük.

A hamar gyomosodó csemetekerteket május hó vége felé kigyomláljuk és megkapáljuk.

Erdővédelem. Különösen száraz időjárás esetén a tüzekre kell ügyelnünk, kiránduló, vásár- és egyéb forgalmas

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

útak figyelemmel kísérendők, nehogy gyufa eldobásától erdőégés keletkezzék. Ügyeljünk a csemete és gyümölcsfa-alany, valamint mezőgazdasági fa és virágtolvajokra, gombázókra és legeltetőkre.

Az erdővel szomszédos mezőbirtokosokra is ügyelünk, hogy beszántás, erdei kihágás vagy kártétel által kárt ne okozzanak.

A határdombok, árkok, oszlopok és kövek, ahol szükséges, kijavítandók, illetve pótlandók.

A pásztorokra is vigyázunk, hogy jószágaikkal a tilosba ne menjenek és hogy a megengedett tüzeléssel gondosan bánjanak.

A cserebogarakat a rajzás idején amennyire csak módunkban áll, mindenütt szedessük és írtsuk.

Fenyveseinket nézzük át jól s a megtámadott törzseket, főleg ha veszedelmes rovarok támadták meg, vágjuk ki, szállítsuk el, vagy kellő időben és felügyelet mellett égessük el.

Erdő- és mellékhasználat. A fahasználatok április 1-ig befejezendők. A közelítések, raktározások, továbbá a szénégetés és mészégetés, valamint az ezzel kapcsolatos szállítások folynak.

Cserkéreg erdő kitermelése, tölgy és luc kéreg hántása, továbbá kosárfonáshoz való fűzvesszők termelése folyamatban van.

Mész- és szénégetés és egyéb faanyagok szállítása folyik.

Az elő- és köztes használatra kiadott területeken a tuskóírtást fejezzük be s adjuk azokat ki haszonbérbe.

Az erdei rétek és kaszálók tisztítandók, s ha a szükség úgy kívánja trágyázandók, fogasolandók és bevetendők. Hasonló módon a széles erdei nyiladékok is.

Építkezések és egyéb dolgok. Erdei útak és hidak építése és régi útak tatarozása.

Nyári erdészeti teendők.

(Június, július és augusztus.)

Erdőmivelés. A csemetekertet tartsuk tisztán a gyomoktól, a csemeték a gyomlálás után sekélyen megkapálandók. Az igen sűrűn kelt csemetesorokat — főleg akkor, ha nem

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

számítjuk eliskolázni, abból a célból, hogy erősebbé fejlődjenek, — megritkítjuk. A gyomot gyűjtsük és használjuk fel elkorhadása után trágyázásra.

Szil magot szedessünk és vessük el, a magágyakat takarjuk le szalmával s tartsuk a kikelésig állandóan nedvesen, mert csak úgy várhatunk sikeres kikelést. Vetéseinket tartós száraz időjárás esetén főleg homokon, addig míg a kis csemeték gyökeret vernek, illetve fejlesztenek, — öntözzük meg a szükséghez képest, mert vetéseink különben kisülnek. A kényesebb fenyő csemetéinket pedig főleg homokon árnyékoljuk.

A csemetekertekben a tölgyön fellépő lisztharmat ellen kénporozással védekezünk.

A cserebogár pajodokat, lótetűt stb. csemetekertjeinkben és a köztes használatú földeken írtjuk.

Vizsgáljuk meg őszi és tavaszi erdősítéseinket főleg az oly területeken, ahol nagy a gyom (szeder, málna, sásfű stb.) s ha szükséges, szabadítsuk fel a csemetéket a gyomoktól, nehogy alatta a csemete kisüljön vagy megfulladjon.

Fiatalosaink elnyomását fenyegető gyomfák írtása — a gyomfák sarjképességének vesztesége miatt — most eszközlendő.

A mezőgazdasági köztes használatú földeket állandóan ellenőrizzük és ügyeljünk arra, hogy a mezőgazdasági növények nevelése mellett a csemeték sorai jól meglegyenek kapálva s a csemetékben akár a kapálás vagy töltögetés alkalmával, akár pedig más módon kár ne okoztassék.

Erdővédelem. Főleg a legeltetésre, fűtolvajokra és a gombázókra ügyelünk. A pásztorok szintén figyelendők, nehogy a tilosban legeltessenek. Ügyelünk továbbá az erdei gyümölcstolvajokra, a köztes használatú földek bérlőire, hogy kárt, vagy egyéb szabálytalanságot ne kövessenek el, hasonló figyelemmel kísérendők a szénakaszások is, nehogy tüzet gerjesszenek vagy erdei kihágást kövessenek el.

Fiatalosainkat kísérjük figyelemmel s ha valami rovar megtámadta, tegyük meg a kellő óvintézkedést.

Erdő- és mellékhasználat. A rudas és középkorú erdőkben a tövön száradt és széldöntött egyedeket termeljük ki a vevők által és értékesítjük. A fafuvarozás folyik.

Fűzvesszők kosárfonás céljaira vághatók.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A természetes felújításos szálerdőben a kitermelésre szánt egyedek kijelölendők, úgyszintén a sarj- és egyéb fiatalosakban is.

Megbecsüljük a téli vágások fatömegét; a makktermést. A felesleges makk eladásáról már most gondoskodunk. Ugyancsak a téli legelők és makkoltatás bérbeadását is már most szorgalmazzuk.

Az erdei kaszálás, szénagyűjtés, boglyázás és szállítás úgy az akácosokban, mint a nyiladékokon és erdei réteken folyik. Soros vetésekben és ültetésekben, ha a sorok távolsága megengedi és a csemeték karókkal vagy a sorok zsinórral megjelöltetnek, nagy szárazság idején takarmányszűk évben kellő felügyelet alatt megbízható egyéneknek sarlózásra, esetleg kaszálásra letett pénzbeli biztosíték és felelősség terhe mellett — kiadható.

Erdei gyümölcsök (szamóca, málna, szeder és gomba) értékesítendő.

Mész- és szénégetés és szállítás, valamint a különböző erdei fatermékeknek az erdei rakodókról vasútra stb. való szállítása folyik.

Építkezések és egyéb dolgok. Épületek és útak építése és tatarozása.

Őszi erdészeti teendőnk.

(Szeptember, október és november hó.)

Erdőművelés. Csemetekertekben a gyomlálást és kapálást befejezzük, azonban a trágyázás, ásás, fordítás és egyes magvak vetése folyik. Tavaszi vetésekhez a csemetekertek talaját, legyen az kötött vagy homoktalaj, — felássuk, vagy ha nagyobb területről van szó, mélyen felszántjuk.

Az őszi erdősítésekhez a csemetekertekben a csemete kiemelés és szállítás folyik. Csemetekerti kerítések jókarba hozandók.

Szedessünk erdei famagvakat úgy saját szükségletre, mint eladásra. A szedett tölgymakkot csemetekertjeinkben elvethetjük még ősszel, főleg akkor, ha a makk eltartása nehézségekbe ütközik. Elvethetjük a tölgymakkot alátelepítések és köztes használatú földek bevetésénél ősszel is, ha

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

a tél folyamán nem kell tartanunk attól, hogy a vaddisznók kieszik.

Az őszi erdősítések folynak, azokat a területeket, amelyek tavasszal víz alatt szoktak állni, most erdősítsük be.

A gyüjtött magvakat és makkot raktározzuk szakszerűen.

Erdővédelem. Száraz időjárás esetén igen ügyelünk a tüzekre, nehogy a legeltetők (makkoltatók), fuvarosok, ültető és makkszedő munkások gyufa vagy cigaretta eldobásával erdei tüzet okozzanak. Figyelemmel kísérjük az orvmakkoltatókat, továbbá a makk-, fa- és alomtolvajokat, őrködünk az erdővel határos birtokosokra is, nehogy erdei kihágást kövessenek el.

A határárkokat, dombokat, köveket stb, hozzuk jókarba, a hiányzókat pedig pótoljuk.

Egérdús esztendőben főleg paticskerítésű csemetekertjeinket árkoljuk körül az egerek téli károsításaitól.

A gyapjas pille petéit szedhetjük és égessük el.

A mezőgazdasági köztes használatú földek bérlőire nagy gondot fordítunk, hogy azok a terményeket elszállítása alkalmával a csemetékben kárt ne tegyenek, esetleg erdei kihágást vagy egyéb szabálytalanságot el ne kövessenek.

Fenyő- és lomb-fiatalosainkat vizsgáljuk meg, a beteg törzseket távolítsuk el.

A fűzvessző tolvajok novemberben előszeretettel keresik fel a fűzeseket, miért is ekkor figyelemmel kísérjük őket.

Erdő- és mellékhasználat. Tövön száradt és széldöntött fák kitermelése és szállítása. Különböző vágások kitűzése. Rendes, gyérítő és tisztítóvágásokban a kitermelendő, illetve kivágandó fák jelölése.

Erdei favágók szerződtendők.

Megkezdjük novemberben a tarrvágásokban és sarjerdőkben a fakitermelést. A természetes felújításos vágásokban azonban várunk a termeléssel addig, míg kellő magasságú hó esett, nehogy a meglévő fiatal csemetékben sok kárt tegyünk.

Ha van elég famunkásunk, a fiatalosok ritkítását is megkezdhetjük.

A fakitermelésre igen ügyelünk, hogy az szakszerűen és gazdaságosan történjék, a favágók magas tuskót ne hagy-

© QEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

janak, a pontos méretek állandóan ellenőrizendők a faválasztékoknál, nehogy azokból sok kiselejtezésre kerüljön.

Makkoltatás folyik.

Szénégetés és szállítás folyik, mészégetést október végével befejezzük.

Különböző faanyagok szállítása folyamatban van.

Építkezések és egyéb dolgok. Erdei utak és egyéb szállítóberendezések és eszközök tatarozása, javítása és hiányok pótlása.

Épületek építését befejezzük.

Ha szükséges, tölgymakk telelő-kunyhó építéséről gondoskodjunk.

Téli erdészeti teendőnk.

(December, január és február hó.)

Erdőművelés. Enyhe idő mellett csemetekertekben a trágyázás, ásás és talajforgatás (40—60 cm. mélyen) folytatható Csemetekertek kerítései megvizsgálandók, nehogy azok bedőlése esetleg a hó magas állása folytán (hófúvás) nyulak és egyéb állatok behatolhassanak és kárt tegyenek. Hófúvás esetén a csemeték felszabadítandók a hónyomástól.

Úgy a saját csemetekertjeink részére, mint eladásra szedessünk erdei famagvakat. Magvak rendelése esetén pedig hozassunk csiráztatás céljából mintákat és csíráztassunk. Telelésre eltett tölgymakkot vizsgáljuk meg olykor-olykor s ha kissé nyirkos, vagy kis penészfoltok mutatkoznak a makkon, forgassuk át szeles és száraz időben.

Enyhe időben a tölgymakkal való alátelepítés folytatható.

Csemetekerti szerszámainkat hozzuk rendbe s pótlásról gondoskodjunk.

Tél végén, február hó utolsó felében, termeljük a fűz- és nyárdugványokat, amelyeket elültetésükig hideg, száraz pincében tartunk el, vagy teljesen befedve elvermeljük.

Gondoskodunk az elő- és köztes használatú földek bérbeadásáról.

Az eladásra szánt magot és a csemetefelesleget hirdessük, a saját szükségletet pedig rendeljük meg.

Erdővédelem. Főképpen a fatolvajokra, illetve erdei ki-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

hágókra legyünk figyelemmel. Az esténkint hazajáró favágókra és fuvarosokra ügyeljünk, hogy azok útközben falopást ne kövessenek el, vagy fiatal ültetvényeken keresztül-kasul menve kárt ne okozzanak és utat ne törjenek. Karácsony előtt főleg a fiatal lucosokat védjük a karácsonyfa-tolvajoktól. A fűzvessző-tolvajok is a téli hónapokban garázdálkodnak.

Kisebb területen a nyulánk növésű csertölgy és fenyő-fiatalosainkat a hó- és zuzmaratöréstől a hó és zuzmara lerázásával védjük meg.

A gyapjas pille (Ocneria Dispar) petéit szedessük és égessük el. (A pille petecsomója sárgás-fehérszínű, pelyhes és a lombfák törzsén fordul elő 4—6 □ cm. terjedelemben, maga a pete apró, fénylő színű.)

Véderdőket egész éven át tartsuk szem előtt, hogy ott csak az üzemterv szerinti előírások eszközöltessenek.

Erdő- és mellékhasználat. A rendes, gyérítő és tisztító vágások folynak.

Igen ügyelünk arra, hogy a favágók a vágásokban csak a kijelölt törzseket termeljék ki.

Állandóan ellenőrizzük a gazdaságos és helyes kitermelést úgy a választékok, mint a pontos méretek szempontjából, ügyelünk továbbá arra is, hogy a tűzifa sarangolás tömören legyen rakva, s a támkarók szilárdan álljanak. Gondunk legyen arra, hogy a favágók magas tuskót ne hagyjanak, mert különben jelentékeny és értékes fatömegtől esünk el.

Az olyan fokozatos felújító vágásokban, ahol a fák alatt levő csemetékben sok kárt okoznánk, a fadöntést és fafuvarozást halasszuk el arra az időre, amikorra a hó leesett, tehát fagyos, száraz időben egyáltalában ne döntsünk és ne fuvarozzunk. Az ilyen területekről a fafuvarozás legjobb, ha hó mellett szánon történik.

A kitermelt faanyagok szállítása folyik. Eladásra szánt fát, ha lehet, legjobb egyenesen a vasútállomásra vagónba rakva, vagy bérelt rakodóra szállítani, mert ezzel sok szállítási (közelítési) és rakásolási költséget takarítunk meg.

Fiatalosok tisztítását csakis megbízható munkásokkal és állandó erélyes ellenőrzéssel végezzük, ugyanígy járunk el az idősebb fiatalosok gyérítésénél is.

Szénégetés, ha nagy hó nincsen, folyik.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Ha az időjárás (hideg és hó) engedi, a makkoltatás és téli legeltetés folyamatban van.

Mészégetéshez kő termelhető az erre kijelölt mészkőbányákban.

Építkezések és egyéb dolgok. Erdei utak építéséhez termeljünk és szállítsunk fát és követ, úgyszintén az erdei épületek építéséhez és tatarozásához is.

II. Erdőművelési tanácsadó.

Talajművelés. Új csemetekertek talaját — bármily művelés alatt állott azelőtt — megszoktuk ősszel forgatni (rigolirozni) 40—60 cm. mélyre. A forgatás előnyei: 1. a gyomos felületű talaj alulra kerül, s így a csemetekertben alig lesz gyom; 2. a talaj fel van porhanyítva, a csemeték gyökerei könnyen terjeszkedhetnek s ezáltal a törzsecske nagyobb fejlődését elősegítik; 3. a felporhanyított talaj a téli csapadékot könnyen felveszi s miután az ősszel megművelt talajt tavasszal legfeljebb az igen kötött talajon szántsuk sekélyen fel, — a télen tárolt csapadékvizet sokáig tudjuk biztosítani a fiatal csemeték számára; 4. a vetés szempontjából is előnyösebb az őszi talajművelés, mert a föld egyenletesen ülepszik; 5. az őszi talajművelésnek még az a nagy előnye is megvan, hogy a megmunkáltatása jóval olcsóbb, mint tavasszal. A trágyázás is ősszel történik még pedig teljesen beérett szarvasmarha- vagy sertéstrágyával. Újforgatású csemetekertek trágyázása csak akkor indokolt, ha a felhozott altalaj igen sovány. A trágya egyenletesen alákapálandó 20—30 cm. mélységig. Az őszi talajművelés nemcsak a kötött talajon, de a homokon is indokolt. Lazább talajon és homokon az ősszel megművelt földön tavasszal csak a fogasolásnak van helye, mert a fagy teljesen porhanyóssá teszi a talajt, tehát ősszel nem is fogasolunk sehol, csak szántunk 25—30 cm. mélyen.

Mesterséges erdősítéseknél a talajművelés abban áll, hogy a felújítandó terület több éven át elő- és közteshasználattal van művelve, míg a fészekkénti talajműveléssel az elültetendő csemetének megfelelő nagyságú gödröt ásunk, mely alkalommal a jobb felső földet alulra téve javítjuk a talajt.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Makk- és magszedés és raktározás. Az erdei famagvak gyüjtését akkor eszközöljük, amikor azok teljesen megértek már. Ne gyüjtsünk tehát zölden, így pl. nem jó a tölgymakkot addig felszedni, míg zöldes, mert kupacba rakva megfülled és elromlik. A többi magvakat is hagyjuk egy darabig a fán utóérésben, mert így nagyobb kikelési százalékot fogunk elérni. Nedvesen a magot sohasem szabad gyüjteni.

Ha leszedtük a magot és nem vetjük el mindjárt, úgy azt száraz, szellős helyre vékonyan kiterítve kezeljük, vagyis olykor-olykor megforgatjuk.

Így padláson, vagy száraz pincében garmadában, vagyis kupacban és zsákokban tarthatjuk a fenyők magjait, az akác, juhar, szil, éger, nyár és bükk magját; földalatt (homokkal keverve) a kőris, hárs, gyertyán, juhar, boróka, kecskerágó, fagyal, som, galagonya magját.

A tölgymakkot többféle módon szokás eltenni és pedig:

a) Eltehetjük a tölgymakkot padláson raktározva úgy, hogy 10 cm. vastag rétegben makkot, erre ugyanolyan vastag rozs-szalmát teszünk és folytassuk ezt addig, amíg a hely megengedi, a tetejére vastagabb szalmaréteget teszünk, sőt ha télen igen nagy hidegek vannak, a makkrakás tetejét zsákokkal is betakarjuk. Ezen eljárási mód előnyös, mert átlapátolni a makkot nem kell, mert a szalma elég szabadjáratot enged a levegőnek. E teleltetési módnál fődolog az, hogy a makk teljesen érett és száraz legyen.

b) Száraz pincében, avagy más földszinti vagy emeleti fagymentes helyiségben nagyobb vastagságban, sőt halmozva, ez esetben azonban gyakran átlapátolandó, a helyiség száraz időben szellőztetendő.

c) Kőrakáshoz hasonló prizmákban vagy sírokban. Ez esetben a makkot úgy raktározzuk (bárhol az erdőn, ahol erdősíteni akarunk), hogy a garmada helyét jól ledöngöljük, erre 30 cm. vastag szalmát vagy almot teszünk, erre 15—20 cm. makkot, erre már csak 15—20 cm. szalmát, vagy almot stb. Amikor a prizma így megtelt, 30 cm. szalma- vagy alomtakaró jön a tetejébe s erre, míg a hideg be nem áll, 15—20 cm. földréteg, úgy azonban, hogy a kupac nagyságához mérten szelelőnyílások hagyatnak, amelyeket télen szalmakévével dugnak be. Ha nagy hidegektől tartani kell, a föld-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

fedés lehet 20 – 30 cm. vastag. Esővíztől árokkal óvandó, ha a kupac mélyített.

d) Magtelelő kunyhókban. Ahol állandóan tölgymakkot kezelnek, illetve telelnek, ott erre a célra tölgymakk-telelő kunyhót építenek, amelynek a közepén, deszkán van elhelyezve a makk, úgyhogy jobbról-balról annyi hely van hagyva, hogy az átlapátolás könnyen eszközölhető legyen. A kunyhó részben földbe mélyített, szalmával fedett és két végén (földszinten felül) ajtóval ellátott, hogy a szellőztetés így gyorsabb lefolyású legyen. Ezen kunyhókat az egerektől mély, meredek árokkal védik meg.

Oly helyeken pl. erdőn, ahol a makkot a vaddisznóktól félteni kell, nagyon természetes, hogy a kupacokat beszoktuk keríteni.

Famagvak előcsíráztatása és vetése. A famagvak rossz kezelése, helytelen időben való elvetése oka annak, hogy a legjobb magvak sem adják meg azt az eredményt, amelyet azoktól várni lehetne.

Előcsíráztatás. Egyes magvakat (alább fajonkint részletesen elmondva) 24—48 óráig langyos vízben áztatunk és ha ezen idő letelt, leöntjük róla a vizet s a könnyebben csírázó magvakat betesszük egy edénybe és meleg helyen tartjuk, olykor-olykor megkavarjuk, ha kell megnedvesítjük. A nehezen csírázó, keményhéjú magvakat áztatás után homokba keverve a szabadba helyezünk, hogy így a levegő és napfény hatása alatt előbb csírázzon. Utóbbi esetben is nedvesen tartandó a mag a homokban.

Ha a magvak csírázni kezdenek, megkezdjük a vetést. Az összeragadt magvakat 0·5—1 órára kitesszük a levegőre és így vetésre alkalmasak lesznek.

Arra igen ügyelünk, hogy a talaj nedves legyen, mert ellenkező esetben a csírásmag elpusztul, (kiszárad), ha a bevetendő terület száraz, úgy megöntözzük, még pedig, ha csak sorvetést alkalmazunk, úgy csak a barázdát, ellenben teljes vetésnél a teljes területet meg kell öntözni.

Előcsíráztatás homokban. A keményhéjú és rendesen a második év tavaszán elvetendő és kelő magvak úgy csíráztatnak elő, hogy 50—60 cm. mély és (a mag mennyiségéhez képest) különböző szélességű (1—1·25 m.) és hosszú vermekben lesznek érés után eltéve olyképpen, hogy a

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

magot összekeverjük a homokkal, vagy pedig egy vékony réteg mag, erre szintén vékony réteg homok és így tovább; amikor a verem megtelt, 15—20 cm. vastag földréteggel befedjük. A veremnek lehetőleg prizma vagy síralakot adjunk.

Vetés.

Jegenyefenyő es válfajai. Rendesen ősszel vetjük. 1—2 évig árnyékolandók.

Lucfenyő és válfajai. Április második felében vetendő el. Az árnyékolást szereti.

Erdei fenyő. Mint a lucfenyő, kevesebb árnyékolást kíván.

Feketefenyő. Ugyanaz, mint előzőnél.

Simafenyő. Magja érés után 60 napra csírázik, ezért február első napjaiban elvetendő.

Vörösfenyő és válfajai. Első évben csírázik. A mag 24 óráig áztatandó. Beáztatás után meleg helyen és nedvesen zacskóban tartandó, s ha csírázik elvetendő. A magágy nedvesen tartandó.

Boróka. Második évben csírázik. Érés után mindjárt homokban előcsíráztatandó és mihelyt csírázik elvetendő.

Tiszafa. Homokban előcsíráztatandó és tavasszal elvetendő. A magágyak árnyékolandók.

Bükk. Előcsíráztatás nélkül márciusban elvetendő.

Gyertyán. A második évben csírázik. Érés után homokban előcsíráztatandó és a második tavasszal elvetendő.

Juharok. Első évben csírázik. Célszerű ősszel elvetni. Ellenkező esetben januárban homokban előcsíráztatni s amint csírázik elvetni.

Égerek. Első évben csírázik. Elvetés előtt 24 óráig áztatjuk, azután elvethető, a mag sekélyen takarandó s a magágy nedvesen tartandó.

Amerikai kőris. Az első évben csírázik. Ősszel homokban előcsíráztatandó és kora tavasszal elvetendő, vagy előcsíráztatás nélkül még ősszel elvethető.

Közönséges-, magas- és egyéb kőris. A második évben csírázik. Magérés után ősszel homokban előcsíráztatandó és a rákövetkező ősszel, vagy a második tavaszon elvetendő.

Nyírek. Vagy a magérés után azonnal augusztus hóban, vagy április hóban vethető. A mag legfeljebb fínom homok-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

kal beszitálandó. A magágyat szalmával letakarjuk és és a kikelésig állandóan nedvesen tartjuk.

Akác és glédics. A mag az első évben csírázik. A mag elvetés előtt leforrázandó. A leforrázás nem forró, hanem körülbelül 60 fokos (Celsius) vízzel történik. A leforrázás után a mag egy edényben a forrázó vízzel együtt körülbelül 48 óráig meghagyandó és ezen idő eltelte után vetendő el. A vetés ideje április vége, május első fele.

Szilek. A mag csak pár hónapig csíraképes, és ezért érés után, azonnal (május hó vége) elvetjük. A mag vetés előtt 24 óráig beáztatandó és vetéskor homokkal vékonyan letakarandó. Száraz időjárás esetén a magágyakat többször megöntözzük. A szalmatakarással itt is, mint a nyírnél, nagyobb kikelési %-ot fogunk elérni.

Nagylevelű hárs. A második évben csírázik. A mag érés után homokban előcsíráztatandó és a második tavaszon elvetendő.

Kislevelű hárs. Az első évben csírázik. Érés után azonnal elvermelendő és márciusban elvetendő.

Diók. Az első évben csírázik. Érés után homokban elrétegezendő és áprilisban elvetendő. Elrétegezés nélkül ősszel is elvethető.

Berkenyék. Érés után homokban elvermelendő és tavasszal korán elvetendő; első évben csírázik.

Vadgesztenye. Homokban előcsíráztatandó, vagy ősszel elvetendő.

Minthogy sok helyen a csemetekertekben erdei fákon kívül gyümölcsfákat is nevelnek, úgy a gyümölcsfák magvainak előcsíráztatását is szükségesnek tartjuk közölni.

Azok a gyümölcsfamagvak, melyek csonthéjjal bírnak, leforrázandók s ebben a vízben 24 óráig tartandók. Ezen idő elteltével megfelelő edényben rétegezendők, még pedig úgy, hogy egy réteg nyirkos homok, erre a magot tesszük, a mag közeit homokkal megtöltjük és ezt sűrű mésztejjel vékonyan megöntözzük s folytatjuk az eljárást addig, míg az edényünk betelik. A maggal megtöltött edényt azután meleg pincébe vagy helyiségbe tesszük, abol circa 5 hétig áll. Öt hét mulva a magvak héja kis nyomásra már szétmálnak, belsejük (magjuk) duzzadtak és így vetésre alkalmasak. Csak

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

közben arra kell ügyelnünk, hogy a homok az 5 hét alatt ki ne száradjon.

Fenti módszer szerint járhatunk el az alma- és körtemag csiráztatásánál is azzal a módosítással, hogy száraz homokba rétegezünk és híg mésztejjel öntözzük meg a magvakat.

Lehet a magvakat ősszel is előcsíráztatni, vagy ősszel elvetni, azonban ennek korán kell megtörténni s ha a mag szárazabb, akkor a mésszel való kezelés el nem hagyható. Ily esetben, vagyis őszi rétegezésnél nem szükséges a magvakat meleg helyre tenni, csak arra kell ügyelni, hogy azok az erős tél folyamán me ne fagyjanak.

Mandula. (Amygdalus Amara.) Az első évben csirázik. Ősszel elvethető, vagy tavasszal 48 órai áztatás után elrétegezendő s 30 nap mulva csirásan elvethető.

Mandula. (Amygdalus Persica.) Ősszel elvetendő vagy előcsiráztatandó és tavasszal vethető.

Mogyoró. (Corylusok.) Az első évben csíráznak. Ősszel idejében előcsíráztatandó és tavasszal elvetendő. Ezeket a magvakat mésszel keverni nem szabad.

Alma és körte. (Pyrus malus és Pyrus communis.) Az első évben csírázik. November-december hónapokban 24 órára beáztatandó és azután homokban előcsíráztatandó. Berétegezhető tavasszal is a fenti szabályok szerint.

Szilva. (Prunusok.) Ha érés után azonnal homokban előcsíráztathatók, úgy az első évben csíráznak, ellen esetben csak a második évben. Mésszel való kezeléssel a mag az első évben is csirázásra bírható.

Szeder vagy eper. (Fehér és fekete. Morus alba et Nigra.) A magot május elején 48 óráig langyos vízben áztatjuk s azután a magot egy zsákba helyezzük, úgyhogy csak félig legyen maggal, a zsákot ezután rézsútosan a földbe ássuk, úgyhogy a szája a földből kiálljon. A magot gyakran összerázzuk a zsákban, hogy ne dohosodjék meg a mag és állandóan nedvesen tartjuk, ha csirázni kezd, — elvetjük.

Azon famagvakat, amelyeket géppel elvethetünk, vessük el azzal, még pedig azért, mert a vetés egyenletesebb és gyorsabb.

Így pl. síkon nagyobb területen az akácmagot elvethetjük mezőgazdasági vetőgéppel is, a fenyőmagvakat a

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Fekete-féle vetőgéppel stb. Míg a többi magvakat vagy kézből, vagy vetőeszközzel vetjük el.

Ha már a késői fagyoktól nem kell tartanunk, a veteséseink pedig sűrűek, de főleg akkor, ha nem akarunk iskolázni, de erős csemetére van szükségünk, a sorokat megritkítjuk, itten természetesen nem a csemeték pontos egymástóli távolságára, hanem azok erőteljes fejlettségére leszünk figyelemmel. A csemeteritkítást vagy ollóval, vagy ázott földben úgy végezzük, hogy a kihúzandó csemetét a talaj felszínénél két ujjunkkal körülvesszük, a talajt leszorítjuk, a másik kezünkkel pedig kihúzzuk a csemetét; ezt azért tesszük így, nehogy a csemete kihúzásával a bennmaradottakat megbolygassuk. A csemeteritkításnál a csemete távolságra nézve pontos távolságot nem lehet adni, mert az a talaj jóságától és a fafajtól függ. Mindenesetre az első évben a legfontosabb a ritkítás, de csak mérsékelten.

Átültetés. (Iskolázás.) Iskolázni leginkább fenyőcsemeteket szokás, lombcsemetét csak akkor, ha erős csemetét akarunk az erdősítéshez, vagy suhángokat nevelünk. A sor- és csemetetávolság itt is attól függ, hogy milyen a talaj és milyen gyorsan növő a fafaj és hogy hány évig óhajtjuk azokat a csemetekertben nevelni.

Árnyékolás. Főleg a jegenye- és lucfenyő kíván árnyékolást, a többi már kevésbé. Árnyékolni lehet gyékény- és nádfonattal, vagy az ágyszélére vetett kender vagy tengerivel.

Kapálás. Kapálni nyáron mindig sekélyen kell, nyár végén azonban mélyen kapálunk a téli csapadék felvétele miatt.

Öntözés. Öntözni feltétlenül kell az olyan fanemeknél, amelyeknek magvát sekélyen vetjük. (Szil, éger, nyír, s a fenyőket.) Az említett fajokat száraz időjárás esetén addig, míg azok gyökeret vernek, feltétlenül öntözni kell, különösen homokon.

Csemetekiszedés. A csemetekiszedésnél igen ügyelünk arra, hogy azok gyökerei meg ne sértődjenek, szakadozzanak, áll ez főleg a fenyőcsemeteknél, hosszúgyökerű lombcsemeték megsérült ággyökereit éles ollóval vagy késsel levághatjuk. Ősszel csak annyi csemetét emeljünk ki, amennyit 1—2 nap alatt el tudunk ültetni, mert erős fagy esetén a csemeték megfagynak és használhatatlanná válnak. Az el-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020

árkolást (vermelést, t. i. a már megszámlált csemetéknek ideiglenes földbe való ültetése rézsútosan fektetve), úgy ősszel, mint tavasszal meg kell csinálnunk még abban az esetben is, ha a csemeték csak pár óráig maradnak a kertben, mert ellenkező esetben gyökereik kiszáradnának és megeredésük bizonytalan lenne.

Csemeték pépelése. A tavaszi csemeteültetéseknél különösen, amikor erős szelek vannak, igen tanácsos a csemetegyökereknek agyag- és televénykeverék péppel való mártogatása. Ezen eljárást akkor is alkalmazzuk, ha a csemetéket akár tengelyen, akár pedig vasúton messzebb szállítjuk.

Csemeték szállítása. Eltekintve a csemeték szabályszerű, jó csomagolásától, arra kell ügyelnünk, hogy úgy az őszi, mint a tavaszi szállításnál a csemetéket erősebb fagy ne érje, mert különben hasznavehetetlenné válnak. Ha ősszel elkésve kapunk már csemetét és nincsen módunkban azt már elültetni, úgy azt elárkoljuk (elvermeljük). Az árkolásnál arra ügyeljünk, hogy az összekötött csomók széjjel bontassanak és vékonyrétegben (legfeljebb 2—3 réteg) árkoltassanak el. Az árok elég mély legyen, a gyökerek ne legyenek összegyömöszölve, a törzs $^2/_3$-a kiálló, a csemeték rézsútosan feküdjenek és ha erős hidegek szoktak lenni, a takaró kellő vastag legyen.

Csemeteültetés. Bármilyen módon és eszközzel történik az ültetés, a fődolog az, hogy a csemete gyökere előbbi helyzetéhez hasonlóan kerüljön a földbe, ne pedig begyömöszölve, vagy felkunkorodó gyökerekkel, mert utóbbi esetekben a csemete kivész.

A meg nem művelt talajon érdemes az elültetendő csemetéknek kellő mély és átmérőjű gödröt ásni (ezzel megadva részükre a talajművelést) s a jobb földet feltétlenül különrakni és a gyökerekre szórni.

A csemeték közül az akácot szoktuk visszavágni (1—2 cm. hosszú csonkot hagyva), de a lomblevelűekből a visszavágást jól bírja a tölgy, bükk, gyertyán, éger, nyír, juhar, kőris, eper és nyár is. A gyökércsonkítás csak a lomblevelűeknél engedhető éles késsel, vagy ollóval s csak gyökérsérülés vagy nagy hosszúság mellett.

Kiültetésre csak ép erős csemetét használunk, a jó csemetének vaskos a törzse, fejlett és duzzadt a rügye, gyökere

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ép és terjedelmes sok gally és hajszálgyökérrel, fenyőknél a szín élénk, üdezöld, nem pedig halvány.

Ültetni ősszel, lombhullás után, a fagy beálltáig, tavasszal pedig a nedvkeringés előtt kell, tehát 4—6 héttel előbb a lombfakadás beálltától.

Csemeték ültetésénél legjobb felnőtt, komoly munkásokat alkalmazni, még pedig ha lehet tisztán férfiakat, mert vegyes nemnél nincsen meg a kellő, komoly munka. Egy munkafelügyelő 25—30 munkásnál többet eredményesen nem tud ellenőrizni.

Gyökeres dugványok ültetése azonos a csemeték ültetésével.

A síma dugványokat tavasszal dugványozzuk. A dugványok a talaj kötöttségéhez képest különböző, homokon 30—50, kötött talajon 25—30 cm. hosszú; a dugványok rendesen megfásodott 2 éves hajtásokból vágatnak. Részükre a talajt éppen úgy, mint a csemeteültetésnél, előbb megporhanyítjuk s azután függőleges helyzetben a lyukütő fával készített gödörbe elültetjük. A dugványból csak 1—2 cm. marad kint a földből.

Csemeteültetési hálózatok kitűzése. Mindenek előtt tudnunk kell, hogy a hálózat 3-as, 4-es 5-ös, vagy soros-e és hogy a sor- és a csemetetávolság mekkora. Ha ezeket ismerjük, úgy a hálózat kitűzése egészen egyszerű.

Így pl. ha egy erdősítendő terület hármas hálózatban 1 méter csemetetávolság mellett lenne ültetendő, úgy a következőleg járnánk el a kitűzéssel:

A terület hosszabb oldalán kitűzünk egy hosszú, egyenes vonalat, (ha szabálytalan a terület, akkor úgy tesszük ezt, hogy a terület oly pontjain megyünk át, amelyeken a leghosszabb egyenest tűzhetjük ki, persze alkalmazkodnunk kell a terep viszonyaihoz is) az egyenesre, annak egyik végén, kitűzzük a merőlegest. Most az egyenesen kihúzzuk a zsinórt, amelyen minden 1 méterre egy festett jel van, azaz a csemete helye, ezekre a helyekre cövekeket verünk, a merőleges vonalon pedig ugyancsak kicövekeljük a sortávolságot, vagyis a 0·866 métert (mert ez az egyenlőoldalú háromszög magassága) s most már 2 zsinórral dolgozva, amelyekből az egyik a hosszú egyenesből minden 1 méter távolságból indul párhuzamosan a merőlegessel, amelyen

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

minden (0·866+0·866) = 1·732 m. távolságban jel van, viszont a hosszú egyenesre kitűzött merőlegesből minden 0·866 méter távolságból a hosszú egyenessel párhuzamosakat tűzünk ki, s ezen 1 méter távolságra tűzve a jeleket azzal a különbséggel, hogy az 1 méter távolságot nem a merőleges kicövekelt pontjától, hanem 50 centimétert elhagyva kezdjük a mérést, s így az 1 méter távolságának végpontja az egyenlőoldalú háromszög csúcspontjába esik.

A négyes, ötös és soroskötelékű kitűzések egyszerűségüknél fogva nem kívánnak bővebb magyarázatot.

Mezőgazdasági elő- és közteshasználatú földek művelése. Úgy az Alföldön, mint az előhegységeken az erdőkben szokásban van a mezőgazdasági elő- és közteshasználat. Előbbi rendesen olyan terület, amely rossz legelő, esetleg erdő, aminek kiirtása után 1—2 évig előhasználatképpen mezőgazdaságilag műveltetik, utóbbi pedig ezen előhasznált területnek beerdősítéséből és a sorok közötti növénytermesztésből áll.

Vannak esetek — sőt legtöbbször, — hogy állománycseréből folyólag történik az elő- és közteshasználat, ez esetben persze, főképpen a jövedelem fokozása szempontjából több éven át használna az elő- és közteshasználat.

A mezőgazdasági előhasználatok során a terület alaposan meg lesz művelve és előkészítve akár csemeteültetésre, akár pedig tölgymakk vetésre. Rendszerint az utóbbit (a talajnak megfelelő fajt) szokták alkalmazni.

Ha a makkvetést választottuk, semmi esetre sem engedjük meg a gabonavetést, (búza, rozs) még ritkán vetve sem, mert nyáron éppen a legnagyobb hőségben fosztjuk meg a csemetéket a csekély árnyékolástól és ez főleg a homokon nagy veszélyt jelent. Az első évben alacsonynövésű mezőgazdasági növényt vessünk, burgonyát, répát, káposztát, babot. A második évben már vethetünk tengerit is. Tanácsos a tölgymakknak ősszel való vetése, mert így biztosan a kikelés nagyobb százalékban sikerül. A makk elvetésénél a sorokat megjelöljük, hogy a mezőgazdasági növények termesztésére szánt sorközök kitűnjenek. A vetést ekével készített barázdában eszközöljük s ugyancsak a következő ekefogással takarjuk. A talaj porhanyós legyen.

Ha csemeteültetésről van szó, úgy jó a 4-es hálót vá-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

lasztani, mert ezt éppen úgy, mint a sorosvetést lókapával meg lehet kapálni.

A haszonbérlőkre nagy gond fordítandó, hogy a sorokat, illetve csemetéket jól megkapálják, de törzsükben és gyökerükben kárt ne tegyenek és az ott termesztett mezőgazdasági növények oly mértékben foglaljanak helyet, hogy azok a csemeték fejlődésére befolyást ne gyakoroljanak.

Szárnyas és emlős állatok szakszerű és művészies kitömését, csontvázak és agancsok fehérítését, valamint fölszerelését igen olcsón vállalja

CSENDES

JENŐ

PRÄPARATOR

BUDAPEST

VIII. KERÜLET, RÖKK SZILÁRD-UTCA 11. I. 4.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

AZ EGÉSZSÉG A LEGDRÁGÁBB KINCS!

Erdészeknek, vadászoknak nélkülözhetetlen a

HUBERTUS AXA SZÉRUM

amely teljesen vízhatlanítja lábbeliiket!

Ne mulassza el az impregnálást, a láb nem nedvesedik át, megóvja lábbelijét és egészségét!

Egyszeri impregnálás hónapokra elég. Nem olaj, utána a lábbeli tisztítható. Hatóságok és intézetek próbálták ki s legteljesebb elismeréssel nyilatkoznak kiváló hatásáról.

● Részletes használati utasítás minden szállítmányhoz. ●

Egy félliteres kanna ára (3 pár impregnálására). P 5·20
Egy üveg ára (1 pár impregnálására) . . . . P 2·20

Félliteres kanna árából a MEVME tagjainak 10 % engedmény.

Egyedárusítás és mintalerakat:

Nagy Lászlónál, Bpest, VIII., Üllői-út 58.

A Ludovika akadémia nyilatkozata:

3355|gh 1930. sz. Nagys. Nagy László úrnak Bpest f. hó 18-án kelt megkeresésére értesítem, hogy a próbaképpen beszerzett „Hubertus Axa" lábbeli vízhatlanító szerrel a vizi gyakorlatokat végző akadémikusok lábbelijét beimpregnáltuk. A gyakorlatok befejezése után a lábbeliket megvizsgálva, megállapítást nyert, hogy ez a szer céljának tökéletesen megfelelt, mert a lábbeliket a nedvességgel szemben tökéletesen megóvta.

Bpest, 1930 dec. 22.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Fontosabb fanemek magjának érés ideje, csíraképességének időtartama, csíraképessége, vetésének ideje és súlyának táblázata.

Tételszám	A mag: neme	érésének ideje (hó)	csíraképességének időtartama (év)	csíraképesége %-ban: igen jó	csíraképesége %-ban: jó	súlya hl-ként (kg)	elvetés ideje: tavasz / ősz	Jegyzet
1	Kocsányos tölgy	szept.-okt.	—	85	60	65—85	ősz vagy tavasz	
2	Kocsánytalan „	„	—	85	60	75—90	„	
3	Cser „	2. év okt.	—	85	60	70—80	„	
4	Bükk	október	—	65	55	35—50	„	
5	Gyertyán	„	3	70	50	46—50	érés u. 2. tavasz	előcsíráztatandó
6	Kőris	aug.-szept.	3—4	70	50	15—20	ős tavasz	a magas kőris
7	Fürtös juhar	szept.-okt.	—	75	50	—	ősz	előcsír.
8	Korai „	„	—	75	50	12—18	„	
9	Akác	október	3—5	75	50	70—80	tavasz	
10	Szil	máj -jún.	—	30	20	5—6	máj. vég, jún.el.	
11	Nyir	aug.-okt.	—	30	10	8—10	aug. v. ápr.-ban	
12	Szelídgesztenye	október	—	75	50	60—65	ősz. v. tavasz	

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

13	Éger (mezgés)	október	—	25	15	28—36	tavasz		
14	„ (hamvas)	szept.	—	25	15	21—23	„		
15	Közönséges dió	szept.-okt.	—	—	80	—	„		
16	Nagylevelű hárs	október	1—2	60	45	24—26	érés u. 2. tavasz	elöcsíráztatandó	
17	Kislevelű „	„	1—2	60	45	20—24	tavasz		
18	Platán	„	—	20	15	—	„		
19	Bálványfa	„	1	20	10	—	„		
20	Lucfenyő	„	3—4	80	50	42—56	„		
21	Erdei „	2. év okt.	3—4	90	50	46—52	„		
22	Fekete „	„	2—3	85	65	52—58	„		
23	Vörös „	okt.-nov.	3	45	30	46—52	„		
24	Jegenyefenyő	szept -okt.	—	65	45	25—35	ősz- v. tavasszal		
25	Sima „	2. év szept.	3	70	45	40—48	ősszel v. febr.		

A nyárfák magja, kivéve a kanadait — máj. végén, jún. elején érnek, valamennyi fűz jún.-ban és a kanadai nyárfa magja pedig júliusban érik.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Erdei famagvak előcsíráztatására, betakarására és a kikelt csemeték különleges ápolására vonatkozó adatok.

Tételszám	A mag neme	A mag takarása (centiméter)		A mag előcsíráztatásának módja	A kikelt csemeték ápolása	Jegyzet
		kötött talajon	homok talajon			
1	Luc fenyő	1·0	2·0	—	árnyékolandó	
2	Jegenye „	1·5	2·0	Vetés előtt 24 óráig langyos vízben áztatni.	„	őszi vetésnél az áztatás elmarad
3	Erdei „	1·0	2·0	—	az ágyak szélén tengeri vetés árnyékolással (0·5—0·5 m)	
4	Fekete „	1—1·5	1·5—2	Mint 2. tét. alatt. A magot tovább is nedvesen tartjuk s ha csírázni kezd elvetjük.	„	
5	Vörös „	0·8	1·0		Elvetés után a magágy nedvesen tartandó	
6	Sima „	1·0	2·0	—	—	Februárban elvetendő.
7	Tiszafa	1—5	2·0	homokban előcsíráztatni	árnyékolandó	
8	Tölgyek	2—3	3—6	—	—	
9	Bükk	2—2·5	3—4	—	árnyékolandó	

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

10	Gyertyán	1—1·5	1·5—2	homokban előcsíráztatni	árnyékolandó	
11	Kőris vir. és am.	1—1·5	1·5—2	„	—	
12	Kőris magas	1—1·5	1·5—2	„	—	
13	Juharok	1·0	1·5—2	„	—	legcelszerűbb ősszel elvetni
14	Szilek	0·3	0·5	—	az ágyak kikelésig nedvesen tartandók	
15	Nyirek	0·2	0·3-0·4	24 óráig beáztatandó	„	
16	Égerek	0·5	1·0-1·5	24 óráig beáztatandó	„	
17	Nagylevelű hárs	2—3	3—5	homokban előcsíráztatni	—	
18	Kislevelű „	2—3	3—5	—	—	márciusban vetendő el.
19	Akác és Glédits	2—3	4—5	elvetés előtt leforrázandó 45 fokos vízzel	—	május első felében vetendő el.
20	Diók	3—4	4—6	—	—	

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Tétel szám	f. n. = férfi napszám n. n. = női napszám i. n. = igás napszám Tárgy	100 m² ként szükséges férfi, női és igás napszám	Kat. holdanként szükséges férfi, női és igás napszám	Jegyzet
	A csemetekertnek szánt talaj megműveléséhez és bevetéséhez szükséges munkamennyiség.			
1	Ha a területen tuskók, cserjék vannak, ezeknek kiirtásához és eltávolításához szükséges férfi napszám	3-5		Nagyobb tuskók kirobbantandók
2	Ha a terület csak kissé gazos, szükséges férfi napszám . .	0·2-1		
3	A területnek egyszeri felszántásához, ha gyepes, sz. i. n. (20-25 cm. mélyen)		2·0-3·0	Nagyobb és sík területen traktorral is szánthatunk.
4	Ha a terület nem gyepes és nem gyökeres, szükséges . . .		1·5-2·5	
5	A felszántott terület fogasolásához szükséges igás napszám .		0·2-0·3	
6	Már művelt talaj 25-30 cm. mély felásásához sz. férfi napszám .	1·5-2·0		
7	Műveletlen területnek 50—60 cm. mélyre való megforgatásához sz. férfi n.	2·5-4·0		
8	Marha és sertéstrágya szétteregetéséhez (100 m²-re 1·5-2·5 q-t szám.) sz. f. n.	001 002		
9	A vetésre elkészített talaj ágyasokba való beosztásához, utak és gyomláló ösvények elkészítéséhez férfi vagy női napszám . .	0·5-0·8		
10	Vetésbarázdák elkészítéséhez, a mag elvetéséhez és betakarásához sz. női n.	0·5-1·5		
	Csemeték ápolásához szükséges munkamennyiség.			
1	A csemetekert egyszeri gyomlálásához szükséges női napszám .	0·25-1·0		
2	„ „ „ és a csemetesorok kapálásához sz. női n.	0·4-1·5		
3	„ „ megöntözéséhez (ha a víz közel van) . .	0·1-0·3		
4	Csemeték árnyékolókkal való árnyékolásához sz. férfi napszám .	002 008		
5	A liszharmat által megtámadott csemetéknek kénporozó géppel történő kénporozásához sz. férfi napszám	0·1-0·3		
6	Sűrűn kelt csemetesoroknak (erősebb egyedek nevelése céljából) megritkításához szükséges női napszám	1-1·5		

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Tételszám	Tárgy	1000 darabonként szükséges napszám	Jegyzet
	Csemeték átültetéséhez szükséges napszám.		
1	Fenyőcsem. átültetéséhez (iskolázás) barázdákba iskolázó léccel v. anélkül 1 éves fenyőcsemetéknél	0·8-1·5	Csemeték átültetése (iskolázása) tavasszal történik.
2	Lomblevelű csemeték átültetése léccel vagy anélkül 1—2 éves csemetéknél	1·0-2·0	
	3—4 „ „	3·0-5·0	
	5 és több éves „	4·5 10·0	
	Csemeték kiszedéséhez, megszámlálásához, csomagba kötéséhez, csomagolásához és elárkolásához szükséges napszám.		
1	1-2 éves fenyőcsemete kiszedéséhez, megszámlálásához és 100—200-as csomókba való kötözéséhez szükséges	0·5-0·6	
2	3- és több éves iskolázott fenyőcsemete kiszedéséhez, számlálásához és 50-es vagy 25 ös csomagokba való kötéséhez szükséges . .	1·6-3·0	
3	1 éves akáccsemete kiszedéséhez, megnyeséséhez számlálásához és 50-es csomagokba való kötéséhez szükséges	1·4-1·8	
4	2 éves különböző fajú lomblevelü csemete kiszedéséhez, megszámlálásához és 50 es csomagokba való kötéséhez szükséges . .	1·4-1·8	
5	3 és több éves iskolázott lomblevelű csemete kiszedéséhez, megnyeséséhez, megszámlálásához és csomagokba való kötéséhez szükséges	4-5	
6	2 és 3 éves iskolázatlan lomb és fenyőcsem. ládába v. zsuppszalmába való csomagolásához híg pépbe való mártással esetleg moha takarással sz. f. n.	0·1-0·2	
7	Ugyanaz 4-5 é. isk. csem. csomagolása zsuppszalmába, mint 6. tétel alatt	0·2-0·4	
8	1-2 éves csemeték ideiglenes elárkolásához szükséges . .	001 002	
9	3-4 „ isk. csemeték „ „ „ . . .	002 004	

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Erdei famagvak vetésére és csemeték iskolázására vonatkozó adatok.

Tételszám	Fanem	Vetősorok egymástóli távolsága	1 fm. vető barázdába szükséges magszem száma	Csiraképesség	Várható erőteljes ültetésre alkalmas rikított csemete	100 nm.-re szükséges mag-mennyiség	100 nm.-n nevelhető ill. várható és kiültethető csemete mennyiség	Iskolázásnál				Jegyzet
								csemete kora	sortávolság	csemete távolság	100 db csemete-tére szükséges terület	
		cm.	darab	%	éves	darab	kg.	darab	év	cm.		m^2	
1	Tölgyek	25	65—70	70—80	1	30—35	35—40	8.000	3	30	15	45·0	A 100 nm. területben a 30 cm. széles gyomláló ösvények területe is bennfoglaltatik. Nagyobb csemetekertekben nem ágyasok, hanem u. n. táblák vannak utakkal, de gyomláló ösvények nélkül, a sortávolság 25—30 cm. suhángok nevelé-énél azonban a kor és fafajtól függőleg 30—100 cm i-g mozog.
2	Kőrisek	25	140—150	50—60	2	40—45	2·5	10.000	3	30	20	60·0	
3	Juharok	25	100—120	50—60	2	40—45	3·5	10.000	3	40	30	120·0	
4	Szilek	25	500—600	20—25	2	35—45	2·0	10.000	3	30	20	60·0	
5	Akác	25	130—150	50—60	1	35—45	0·9	10.000	3	100	50	500·0	
6	Lucfenyő	25	4—500	70—80	3	70—80	0·9	20.000	4	25	10	25·0	
7	Erdei „	25	320—350	60—80	2	70—80	0·7	20.000	3	25	15	37·0	
8	Fekete „	25	280—300	65—80	2	70—80	2·0	20.000	3	25	15	37·0	
9	Vörös „	25	600—700	30—40	2	50—60	1·5	15.000	4	35	20	70·0	
10	Jegenye „	25	400—500	40—55	3	70—80	10—	20.000	4	25	10	25·0	

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Az erdősítés költségei.

Tételszám	Tárgy	Kataszteri holdanként napszám	Jegyzet
	Talaj megművelés munka mennyisége		
1	Gyepes, gyomos területnek 15—20 cm mélyen való egyszeri felszántása a talajminőség szerint igás napszám	1·5-2·5	1—9 tétel. Talajminőség szerint. 1—8. tétel. Mezőgazdasági köztes használatú földeknél.
2	Ugyanaz, de helyenkint gyökerekkel átszött területnek felszántása igás napszám . . .	2·0-4·0	
3	Már megművelt területnek 30—35 cm mélyen való felszántásához igás napszám	2·0-4·0	
4	A felszántott terület megfogasolásához igás napszám	0·2-0·3	
	Vetés munka mennyisége		
5	A felszántott területen vető- vagy ültető sorok készítése ekével szükséges igás napszám	0·2-0·4	
6	Vetősorok készítése 5 cm mélyen kapával, zsinór mellett kézi napszám (sortávolság 3, 2 vagy 1 méter	2·5-8·0	
7	Tölgymakk vetés a már elkészített vető barázdába kézi napszám (sortávolság 3, 2 vagy 1 méter) takarással együtt	2·5-8·0	
8	Tölgymakk betakarása ekével, szükséges igás napszám	0·2-0·4	

Magszükséglet: 1 k. holdra:

	1 m*	2 m	3 m	
	sortávolság mellett			A makk egymástól 10-14 cm távolságra vetve.
Kocsányos tölgy hl	2-2·3	1-1·15	0·7 0·8	
Kocsánytalan „ „	1·5-1·9	0·75-0·95	0·5-0·6	
Cser „ „	3·5-4·0	1·75-2·0	1·2-1·3	

*Megjegyzés. Egy kat. holdon 1 m távolság mellett a sorok hossza összesen 5755 m, — 1·5 m sortávolság mellett 3837 m, — 2 m sortávolság mellett 2877 m és — 3 m sortávolság mellett pedig 1918 m hosszú.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Tételszám	Tárgy	Kataszteri holdanként napszá	Jegyzet
	Alátelepítés.		
9	Fészek készítése makkrakáshoz megműveletlen talajon kapával, ha a lyukak 1 m sortávolságban egymástól 0·5 m távol ültetnek	4-8	
	ha a lyukak 1 m sortávolságban egymástól 0·75 m távol ültetnek . . .	3-6	
	ha a lyukak 1 m sortávolságban egymástól 1·00 m távol ültetnek . . .	2-4	

Makkszükséglet 1 k. holdra:

ha egy lyukba 1 makk tétetik:

	0·5 m	0·75 m	1 m
	makktávolság mellett		
Kocsányos tölgy hl	0·8	0·6	0·4
Kocsánytalan „ „	0·6	0·4	0·3
Csertölgy „	1·2	0·9	0·6

MAGYAR GOMBÁSKÖNYVEK ÉS KÉPEK

Szerkeszti: Szemere László — Gombáskönyv kezdőknek (250 leírás, 50 színes kép): 11·20 P — Gombáskönyv haladóknak 3 kötetben (2000 leírás, 75 kép) — Gombaképek (100 színes ábra) — Árak: vászonkötésben 10—10 P — Levelezőlapok: 1 sor. (25 drb) 3 P.

TELJES TÁJÉKOZTATÓ INGYEN!

BUDAPEST, II. KERÜLET, HERMANN OTTÓ-ÚT 15. SZ.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Az ültetés költségei.

Tételszám	Tárgy	1000 drb csemete elültetéséhez szükséges napszám	Jegyzet
	Gödrös ültetés.		
1	Kőmentes talajon ültetőgödrök készítéséhez (ásó segélyével) és a csemeték elültetéséhez szükséges 1—2 éves fenyő csemetéknél . .	1·5—2·0	
	isk. 3—4 éves fenyő vagy 1—2 éves lomblevelű csemetéknél	2·5—3·0	
	isk. 4—5 éves fenyő vagy 3 éves lemblevelű csemetéknél	6·3—8·0	
	3 éves iskolázott lomblevelű csemetéknél .	7·0—10·0	
	Hasítékba való ültetés.		
2	Kőmentes talajon az ültető gödrök helyének a közönséges ásóval vagy egyéb hasonló szerszámmal való meglazítása, porhanyítása lyukak verése és a csemeték elültetéséhez szükséges		
	1—2 éves fenyőcsemetéknél	1·0—1·5	
	isk. 3 „ „	2·0—2·5	
	1—2 „ lomblevelű csemetéknél .	2·0—2·5	
	Ültető vassal való ültetés.		
3	Köves, sziklás talajon (a hosszú ültető vassal) ültető lyukak veréséhez és a csemeték elültetéséhez szükséges		1—3. és 5. tétel. Talaj minőség szerint.
	1—2 éves fenyőcsemetéknél	3·0—4·0	
	1—2 „ lomblevelű csemetéknél .	4·0—5·0	
	Dugványozás.		
4	1000 drb 0·25—0·3 m hosszú dugványvessző kitermeléséhez (csemetekertekben nevelt csemetékből vagy erre a célra nevelt dugvány telepről) szükséges	0·2—0·5	Nyár, fűz, stb.
	1000 drb 0·25—0·3 m hosszú dugványvessző elültetéséhez illetve dugványozásához szükséges	1·0—2·0	

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Kataszteri holdankénti szükséges csemetemennyiség táblázata:

Csemete távolság	Egy kat. holdra szükséges csemetemennyiség					
	a soros ültetésnél ha a sorok távolsága			hármas	négyes	ötös
méter	1·0 m	1·5 m	2·0 m	hálózatnál		
0·75	7.673	5.115	3.837	11.817	10.231	20.462
1·00	5.755	3.837	2.878	6.647	5.755	11.510
1·25	4.604	3.069	2.302	4.254	3.680	7.360
1·50	3.837	2.558	1.918	2.954	2.558	5.116
2·00	2.878	1.918	1.439	1.662	1.439	2.878

Csemeteszükséglet kiszámítása:

1. Soros ültetésnél: Terület osztva csemete egymástóli távolságával × (szorozva) csemetesorok távolságával.
2. Hármas hálózatnál: Terület osztva csemetetávolság kétszeresével × 1·155-tel.
3. Négyes hálónál: Terület osztva csemetetávolság kétszeresével.
4. Ötös hálónál: Terület szorozva 2-vel, osztva csemetetávolság kétszeresével.

III. Fahasználati tanácsadó.

Az erdők jövedelmezősége, eltekintve egyéb befolyásoló tényezőktől (talaj, fafaj, kedvező tenyészeti viszonyok, jól berendezett szállító eszközök és úthálózat, közeli és jó fapiac stb.) főleg a vágás szakszerű és gazdaságos kitermelésétől függ.

Hogy a vágásokban milyen faválasztékokat termeljünk, azt az üzemmód, fafaj, kor és főképpen a birtokos igényei, továbbá a vidék lakói, iparágai stb. által keresni szokott faválasztékok teszik függővé.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Így pl. egy földbirtokos, kinek kisebb elegyes tölgy és akác sarjerdeje van, az bizonyára a megfelelő haszonfát és szerszámfát saját gazdasága építkezéseire és felszereléseire, a tűzifát pedig úgy a gazdaság, mint a cselédség számára tartja fenn és nem fog más egyebet termelni, legfeljebb ha szőlőbirtoka van, úgy hasított tölgy- és akácszőlőkarót.

A jövedelmezőség fokozása szempontjából megjegyzendő, hogyha a szóban lévő sarjerdő igen szép sűrű növésű, úgy érdemes, amennyire csak az erdő engedi, haszon és szerszámfának kitermelni különösen akkor, hogyha az esetleg még hiányzó tűzifát közeli helyről jóval olcsóbb áron be tudjuk szerezni.

Másképpen áll a helyzet nagyobb erdőbirtokosoknál, ahol már maga — rendesen — a magas vágásforduló és különféle faválasztások termelésére késztet bennünket. Itt már a saját szükségleten kívül az értékes faválasztékok termelése a cél.

A vágások többfélék, nevezetesen van: szálaló, fokozatos felújító, mely lehet rendes szálaló, azon a vágásterületen levő fatömegnek bizonyos mennyisége, százaléka lesz kitermelve és így fokozatosan tovább az újulat mennyiségéhez és nagyságához mérten megfelőleg lesz ritkítva; csoportos és pásztás (előkészítő, vető világos és felszabadító); tar és végül gyérítő vágás.

Az egyes vágásnemek kezelése egymástól többé-kevésbé eltérnek és azok részletesen alább tárgyaltatnak.

Rendszeres erdőgazdaságokban az évi vágásterületeken a kitermelendő fatömegek (állófák) nemcsak hogy szálankint ki vannak jelölve, de egyszersmind kellő pontossággal fel is vannak véve fanem, hosszúság, vastagság és minőség szerint. Meg van állapítva közeli pontossággal a szerfa (haszonfa, műfa) úgyszintén a tűzifa is.

Ezen adat arra is jó, hogy kellő tájékozódást nyújt a termékek termelési és szállítási költségeire nézve is.

Az értékes fafajokból álló gyérítő vágások hasonló módon vétetnek fel, ha nem is az egész területen, de több próbaterekkel és úgy állapítjuk meg a várható fatömeget.

Amikor a vágásterület felvétele készen van, a jegyzőkönyvecske alapján össze lesz állítva fanem, hosszúság és

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

vastagság (bizonyos méretek szerint osztályozva) szerint a fatömeg állomány.

Ezen összefoglaló kimutatásból most már könnyű megállapítani a szer- és tűzifa százalékot, ugyancsak ezekből a szer- és tűzifa választékok mennyiségét is.

Most azután megállapítjuk a termelni szándékolt műfaválasztékot. Ez természetesen függ attól, milyen a fafaj, kor és minőség.

Így pl. idős szép elegyetlen tölgyesekben termelhetünk értékes műfát, vasúti talpfa rönköt, (vagy faragtathatunk), kádárfát (donga) kocsigyártófát, épületfát, bányafát stb.

Idős elegyes tölgy, kőris, szil, juhar, hárs, dió stb. állományokban a fentieken kívül asztalos és bútorfát és több kocsigyártófát nyerhetünk stb.

Középkorú elegyetlen tölgyesekben termelhetünk épületfát, vasúti talpfát, bányafát, kocsigyártófát stb. Egyes állományokban (kőris, juhar, szil, dió, hárs, nyír, nyár) asztalos és bútorfát, kocsigyártófát és mezőgazdaságifát. Bükkös és gyertyánosokban pedig asztalosfát (hajlított és bútorfa), illetve esztergályosfát.

Elegyetlen fiatal tölgy gyérítő vágásokban telefon és távirdaoszlopokat, bányafát, kerítés oszlopot, vékonyabb méretű talpfát, hasított szőlőkarót stb.

Elegyes akác, tölgy stb. sarjerdőben kisebb épületfát, hasított szőlőkarót, kerítésoszlopot, szerszámfát stb.

Ahol pedig megfelelő fenyveseink vannak, ott termelhetünk épületfát, asztalos és bútorfát stb.

Lágyfáink is igen keresettek, így a hullámos szövetű fekete és jegenye nyár funéroknak, a többi fajok papír- és gyufagyáraknak, gyermekjátékszereknek stb.

Fűzfáink pedig jó teknőt és fonó vesszőt szolgáltatnak.

A szerfákon kívül pedig valamennyi helyen kitermeljük megfelelő választékban a tűzifát.

Ahol fűrészeink vannak, ott természetesen a fenyőféléket gerendákra, deszkákra, lécekre stb. felfűrészelhetjük, mert így jobban értékesíthetők, hasonlóan járunk el a lombfákkal is, feltéve ha így jobban értékesülnének.

A műfa választékoknak milyen alakban történő kitermelésére legtöbbször a helyi körülmények adják meg az útbaigazítást.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Az bizonyos, hogyha gyár, bánya és egyéb ipartelepek közel esnek az erdőbírtokhoz, annál nagyobb tőárat kapunk az erdei termékekért és ezeknek termelünk megfelelő műfát és nem termelünk olyan választékokat, amelyeket jól értékesíteni nem tudunk, vagy amit ugyan értékesíthetünk, de a vasúti szállítás költsége alaposan csökkentené a tőárat.

Fődolog az, hogy az erdőbirtokos a kitermelendő választékok átvételére (ha csak lehet) cca mennyiségre és fix árra stb.-re a vevővel „kötlevél"-et kössön. Mert sajnos vannak esetek, hogy a műfát azért, hogy az erdőn el ne korhadjon, tüzifának kell feldolgozni, azért mert vagy nincs kötlevél, vagy ha van is hiányos szövegezésű. Kisebb mennyiségeknél a kötlevél természetesen elmaradhat.

Igen fontos, hogy a választékok úgy minőségre, mint a megkívánt méretre nézve megfeleljenek, mert csak így lehetnek piacképesek.

Midőn a termelési terveinkkel készen vagyunk és eljött a november, megkezdhetjük a termelést főleg a fokozatos felújító vágásokban, és ha lehet, fejezzük be addig, míg a fagy beáll, vagy pedig várunk a hó esésig s azután kezdjük meg a termelést úgy, hogy a termékek havon kiszállíthatók legyenek, amikor is így a fiatalost sok kártól megóvjuk. Tuskósarjas sarjerdőkben azonban a termelést tél végén és tavasz elején eszközöljük, különösen magasabb fekvésekben, fagyzugokban és fagy iránt érzékenyebb fanemeknél.

A korán megkezdett fatermelésnek igen sok előnye van: 1. mert télen beállhat oly hideg és nagy havas tél, hogy a termelést folytatni nem lehet és igen elkésnétünk; 2. ha korán készen vagyunk a termeléssel, úgy az erdei termékeket korán kiszállíthatjuk és értékesíthetjük s így pénzügyi viszonyaink kedvezőbbek lesznek; 3. az amúgy is kényes fokozatos felújító vágásainkból, ha korán készen vagyunk, várhatunk havat és akkor szállítjuk ki termékeinket s így a kárt csökkenthetjük; 4. ha korán termelünk ősszel, úgy nincsen annyi fagy által elrepesztett termékünk, már t. i. lapfa, donga, távirópózna stb.; 5. több időnk marad tavaszfelé a gyérítő vágásokat rendbe hozni és tavasszal nem kell sok időt a szállítások körül eltölteni, hanem jobban nézhetünk így utána a tavaszi erdősítéseknek, mert ilyen-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

kor igen összetorlódnak a munkálatok és így a végzett munka nem tökéletes és végül 6. ha korán készen vagyunk a termeléssel, tűzifánk is jobban kiszárad és így értékesíthetőbb.

Favágók beállítása a vágásterületre. A favágók rendszerint kettesben (1 fűrész), néha hármasban, de sok helyen többen úgynevezett bandában (vagy karám) közösben dolgoznak.

A bandában dolgozóknak az az előnyük, hogy a nehezebb munkát felváltva teljesítik, továbbá, ha valamelyik fa fennakad, többen vannak és így előbb segítenek magukon, továbbá a munka jóságáért a bandavezető felel, tehát ezeket könnyebb ellenőrizni is. A beállítás, ha a vágásterület hegyoldalon van, úgy mindig a völgy felől, ha sík a terület, úgy út, vagy nyiladék stb. szélétől történik, még pedig oly nagyságú területtel, amelyet, ha lehet, a favágócsoport 2—2·5 hónap alatt elvégez. Ennek az az előnye, hogy ha itten a termékek a favágóktól átvétettek s bérük kifizettetett, azok hamarosan kedvező időben közelítés, illetve szállítás alá vonhatók.

A favágók a beállításkor a termékeknek mily méretben stb.-ben való termelésére részletes oktatást, a méretek pontos betartására egy pontos mérővesszőt (ha ezzel különben sajátjukkal el nem volnának látva) kapnak.

A döntés fűrész és fejsze használatával történik, kivéve a tuskósarjas sarjerdőt, amit csak fejszével döntünk.

Ott, ahol a talaj- s állabviszonyok megengedik, az értékes törzseket tuskóstól döntsük egyrészt azért, mert az értékes gyök fűrésze is megmarad a törzzsel együtt, másrészt meg nem hasad be döntés alkalmával a törzs, ami sokszor megtörténik és így már értékéből sokat veszít. Továbbá oly sarjerdőkben szoktunk még fákat tuskóstól dönteni, amelyekben a sarjadzást gyökérsarjakról óhajtjuk nyerni. (Rendesen akácnál.)

Arra vigyázzunk, hogy a tuskó magas ne legyen, különösen akkor szokott ez előfordulni, mikor a termelés alkalmával nagy a hó.

Sarjerdőnél a tuskó alig pár centiméterrel magasabb a föld felszínénél, ez azért fontos, mert így a sarjak ellentállóbbak és nem törnek le viharok esetén oly könnyen, mint a magas tuskón nőtt sarjak.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A fa döntését fokozatos felújító vágásokban, ahol az újulatban kárt okozna, nagy elővigyázattal hajtsuk végre és abba az irányba döntsük, ahol újulat nincs, de ha már kénytelenek vagyunk, akkor arra döntsük, ahol sok az újulat, mert ott, ha kárt is teszünk még mindig marad annyi csemete, hogy elég lesz a rendes felújulásra. Meredek hegyoldalakon pedig inkább lefelé döntsük (völgy felé), mert a csúszásnak nincs úgy kitéve és a talajt nem szaggatja fel úgy a törzs s minthogy a lombozat is a völgy felőli oldalon nagyobb, tehát súlyosabb és így felfelé való döntése nehéz, sőt néha a favágókra nézve veszélyes is. Oldalra pedig azért nem tanácsos dönteni, mert a szálfaközelítés és szállításnál akadályok merülhetnek fel a tuskók és a fák miatt.

A döntést nagy szelekben szüntessük be, nehogy valami baleset érje a favágókat.

A favágók pár napig rendesen döntenek. A ledöntött törzsek leágazása, galyazása (szép símára, csonkok nélkül) és hossztolásra (csúcsig) után a teret szabaddá teszik azzal, hogy a vékonyabb ágakat (melyek már dorongfába nem valók) és galyakat kisebb-nagyobb csomókba gyüjtik össze.

Most a vágást kezelő közeg a meghosztolt törzseket a favágók jelenlétében minőségileg megvizsgálja és kiméri olyan választékokra, amelyekre azok megfelelnek.

Több ilyen és vegyesválasztékok kiméresénél a favágók annyira belejönnek, hogy később ezen munkát maguk is elvégzik, természetesen sűrű ellenőrzés mellett.

Magától értetődik, hogy a műfa kitermelése után a tűzifa nyomban termelhető.

Vannak ugyan olyan speciális termelések is pl., hogy a műfát talpfafaragók, kádárok dolgozzák fel és az azok után hagyott törzsmaradékot pedig, később, illetve nyomban utánuk közönséges favágók termelik ki tűzifába.

Műfa (haszonfa, szerszámfa stb.) alatt értjük mindazon gömb, metszett (fűrészelt árú), faragott és hasított fákat, illetve választékokat, amelyek az építészet, ipar, gazdaság stb. terén bizonyos célt vannak hivatva szolgálni.

Épületfa. Épületfának, könnyűségük, ruganyosságuk és egyenes növésük mellett általában a fenyőfélék alkalmasak. Ezek közül főleg a luc-, vörös-, jegenye- és erdei fenyő. A fenyőszálfák kérgét kitermelésük után nyomban lehántjuk,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

egyrészt a szú megtámadása ellen, másrészt így szebb színük van, továbbá mutatósabbak és könnyebben vontathatók is. A lombfák közül alkalmazzák a tölgyet, akácot, szilt, szelídgesztenyét, sőt az Alföldön a kanadai, rezgő- és fekete nyárfát is. A bükköt igen száraz helyre és kevésbé a vízi építészetnél, ahol kisebb mértékben az éger, nagyobb mértékben a tölgy, vörös- és erdei fenyő nyer alkalmazást. Az olyan építkezéseknél, ahol a fa a földbe lesz téve, ott a tölgy, akác és vörösfenyő felel meg a legjobban.

Az épületfának természetesen egészséges, egyenes és nem csavart növésűnek kell lennie.

Az épületfák méretei igen változók, úgy hosszúság, mint vastagságban, éppen ezért, ha a fenti fanemeinkből szép egyenes növésű törzsek vannak, úgy azok mind alkalmasak épületfának.

Ide tartoznak még a különféle méretű kerítésoszlopok, melyek tölgy, akác és vörösfenyőből termeltetnek.

Az épületfát a vágásokból csak mint gömbfát adjuk ki, ha azonban mint fűrészárút jobban tudnánk értékesíteni, úgy, ha van fűrészünk, természetesen felfűrészeltetjük.

Asztalos- és bútorfa. E célra fát, a bútorgyártással foglalkozó iparágaknak termeljük, kisebb iparos ritkán vesz bútorfát gömbfa és nyers állapotban. Keresik a sűrű évgyűrűkkel ellátott, tisztarostú (jól megmunkálható), szép színű, fodros és hullámosszövetű fákat. Főképpen keresik a kőris, tölgy, juhar, szelíd dió, cseresznye, hárs, éger, fekete- és jegenyenyár, továbbá a luc, jegenye és vörösfenyőt. Ezenkívül hajlított bútornak és belsőborításnak a bükköt. Az asztalos- és bútorfánál nagyobb hossznál egy kis görbület nem határoz, mert hiszen igen változó hosszméretben lesz felhasználva, csavart növésű azonban bútorfának alkalmatlan. Asztalos- és bútorfának már a 20 cm. középátmérőjű törzsek is alkalmasak.

Vasúti talpfa. Vasúti talpfát rendesen az értékes épület-, asztalos- és bútorfa után termeltünk és csak úgy, ha annak termelésére, illetve szállítására egyezséget kötöttünk. Talpfát kizárólag tölgyből — csertölgy kivételével — (impregnálva a bükköt) termelünk, még pedig tisztán a gesztfából, mert szijácsos talpfát nem vesznek át.

A talpfák többféle fix méretben készülnek és méreteik

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

attól függnek, hogy I. vagy II. rendű pályákhoz, esetleg valamely ipar- vagy erdei vasúthoz alkalmaztatnak.

Az I. rendű pályákhoz ütköző-talpfául az ú. n. „Góliát"-talpfát használják 2·70 m. hosszú, lent 30 cm., fent 25 cm. széles, 15 cm. magas; 2·60 m. hosszú, lent 25 cm., fent 17 cm széles, 15 cm. magas; 2·5 m. hosszú, lent 30 cm., fent 25 cm. széles és 15 cm. magas; 2·4 m. hosszú, lent 25 cm., fent 20 cm. széles, 15 cm. magas; II. rendű pályákhoz a 2·20 m. hosszú u. n. „Vicinál"-talpfát, mely lent 25 cm. széles, fent 20 cm. és 15 cm. magas, ütköző talpfául; a 2·20 m. hosszú, lent 25 cm. széles, fent 17 cm. széles és 15 cm. magas, továbbá a 2·20 m. hosszú, lent 20 cm., fent 14 cm széles és 14 cm. magas közbenső talpfa, valamint a váltótalpfák, amelyeknek hosszúsága 2·4—6·4 m. hosszúságig is terjedhet, szélességük 25 cm., magasságuk 15 cm.; ezen talpfák négyélűre faragtatnak, esetleg fűrészeltetnek.

Ezenkívül van az 1·70 m. hosszú iparvasúti és 1·4 m. hosszú (keskenyvágányú erdei vasúthoz) erdei vasúti talpfa.

A talpfák — a váltótalpfák kivételével — trapézalakúak, azaz a felső élekből a kívánt mennyiség le lesz faragva. Az 1·4 m. hosszú talpfákból olyanok is készülnek, amelyek csak két oldalon vannak megfaragva, azaz olyformán, hogy a talpfa oldalai faragatlanok maradnak.

A talpfatermelés körültekintő munkát igényel, mert itten sok fát lehet elpazarolni. Úgyanis, ha faragtatunk, úgy meg kell vizsgálni alaposan a bütűn, hogy a gesztes része milyen méretű talpfát ad ki. Ha a rönk oly vastag, hogy kettőthármat, sőt többet is kiad, úgy azt megfelelő módon kifaragtatjuk és gőz- vagy vízifűrészen megfelelő darabokra szétfűrészeltetjük. A talpfa lehet kissé görbe is, de csak egy oldalra és merőleges irányra, azonban az alsó hosszúknak teljesen egyenesnek kell lenni. Vízszintes csekély repedések lehetnek, azonban függőleges repedések és ággörcsök, főleg azon irányban, ahová a sínszegek jönnek beverve, nem lehetnek. Úgyszintén mentesnek kell lennie, minden nedvesedés és korhadásfoltoktól.

A talpfák téli termelésénél igen kell ügyelnünk, különösen nedves (esős) év után, amikor a fák igen nedvdúsak, ilyenkor hirtelen bekövetkezett nagy fagyok esetén a talpfák frissen termelve igen repedeznek és hasznavehetetlenné

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

válnak. Ilyen esetben csak döntünk. A friss talpfákat, ha a repedés jelei láthatók, rajtuk, úgy a „Rotschild"-féle talpfakapocs beverésével meggátoljuk a további repedést.

Igen jó úgy is eljárni, különösen déli ritkás oldalakon, hogy a talpfák bütüjét a meleg nap ne érje, mert így felmelegedve, este, illetve éjjel a fagy előbb megrepeszti — bütüjükkel kelet és nyugat irányba kell fektetni. Ha csak már egyéb szükség nem kényszerít bennünket, termeljük ki a talpfákat a nagy tél beállta előtt, vagy azután, mert így sok selejtes talpfa előidézését meggátoljuk.

Kádárfa. (dongafa) Ahol idős növésű (nem görcsös) nagy méretekkel bíró tölgyesünk van, ezer kivételével, amelyek még a hős cincér és szú által megtámadva nincsenek, dongát termeltetünk, ami szintén igen keresett cikk.

A fapiacokon leginkább a tölgy német dongát keresik, azért annak a termelési módja lesz ismertetve.

Minthogy az oly tölgyrönkök, amelyek bélkorhadtak, vagy pedig durva szövetüknél fogva furnírra vagy egyéb fűrészárura nem valók — dongára pedig az említett hibák mellett is felhasználhatók, azért különös figyelmet érdemel a dongatermelés, mert jövedelmezőség szempontjából többet hoz, mintha a tölgyrönkökből tűzifát termelnénk.

A dongát október 1-től április 15-ig lehet termelni.

Tölgy-dongafának alkalmas már a 30 cm. átmérővel bíró törzs is, ezenfelül bármily vastagságig mehet. Vörös szövetű tölgyfából azonban donga nem termelhető.

A dongatermelésnél csakis szakmunkásokat alkalmazzunk, mert az ahhoz nem értő munkások mellett igen sok selejtes donga fog kikerülni és ez sok fapazarlással jár és az elkészített donga faragásra nézve csúnya külsőt fog mutatni és ezért értékéből veszít.

A donga rendesen a meghagyott magfákból vagy egyéb műfára nem alkalmas törzsekből faragtatik, miért is ha ezek elszórtan vannak a vágásban, a dongára alkalmas rönköket, ha a távolság és a terep megengedi, összevontatjuk, mert úgy a termelőmunkásokra, mint a termelést vezető közegre és a kész donga szállítására nézve előnyösebb lesz.

A dongatermelésnél ügyeljünk arra, hogy a hasítások szakszerűen és a bélsugárral párhuzamosan történjenek és a körcikkek mindig felezendők, mert a hasítás így biztosabb,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

mint ha a vastag körcikkből egy vékony körcikket hasítanánk le.

A német dongák leginkább akó tartalomra termeltetnek, de termelhetők hektoliter számra is.

A donga kétféle, oldal- és fenék donga.

Az oldal donga cca 1/3-al vékonyabb a hasban mint a bütün, a fenék donga pedig 2/3-al vastagabb a hasban mint a bütün.

Ha kellő vastagságú tölgyrönkök állanak rendelkezésünkre, úgy legjobb a termelést úgy vezetni, hogy az összes dongák akó mennyiségének 2/3-át az oldal, 1/3-át pedig a fenék donga képezze, mert így a hordó gyártásnál kellő arányban áll rendelkezésre a két donga-nem és így értékesítése is könnyebb. Azonban ha az nem is vihető keresztül, úgy csak oldaldongát készíttetünk, bár a vastagabb és szélesebb oldaldongákból gyárthatunk fenék dongát is.

A donga termelést legjobb utoljára hagyni, mert így a donga termelők nem nyúlhatnak oly törzshöz, amely esetleg értékesebb műfát adna.

A donga méreteit külön kimutatás tünteti fel és 1/8 akótól-200 akóig terjed, sőt ezen felül is, mely utóbbit azonban már csak külön rendelésre termelünk.

A jó donga: egészséges, egyenes síklapú és pontos méretű.

A selejtes donga: beles, podvás, korhadt részes, rovarrágott, szúlyukas, kettős görbületű, kereszt vagy ferde repedéses, mindkét oldalon látható fehér, — vörös és fekete foltos, keresztül ható fagyrepedéses, és az oly dongák amelyeknél a fejrepedések a donga hosszának 1/10 részén túlterjed, továbbá az oly dongák melyeknek oldal lapjain a bélsugarak vagy tükrös rostok teljes hosszúságban nem láthatók.

Selejtes az a donga is, amely a kívánt mérettel nem bír, továbbá az is, amelynek közepén és ott ahová a fenék dongának megfelelő levágás készül, görcs van, továbbá az oly donga melynek csorba sarka van, amely a donga szélességének 1/8 részénél többet tesz ki. Selejtesek továbbá azon fenék dongák is, amelyeknek a külső oldalon ággöcs vagy az éleken olyan repedés van, mely a fenék-donga szélességének 1/10-énél mélyebben hatol be, valamint azok is,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

amelyek meg vannak vetemedve és az elhajlás a donga hasvastagságának 1/3-nál nagyobb.

Az oldal és fenék dongáknál a szijács csak oly mértékben fordulhat elő, hogy az éleken a geszt látható legyen, a fej részen (bütün) szijács pedig a donga szélességének 1/12-nél nagyobb nem lehet.

A termelés folyamán akó méretek szerint külön-külön rakásba gyűjtjük az oldal és fenék dongát. Amikor a minőségi átvétel megtörtént, következik a dongáknak az u. n. táblákba való rakása (amilyen hosszú a donga olyan szélesen rakva vagyis négyzetbe) ami akóméretek szerint különkülön lesz eszközölve azaz külön rakásba jön pl. az 5 akós és külön a 8 akós stb., s ennek megtörténte után jön a mennyiségi átvétel.

A mennyiségi átvétel oly képen megy végbe, hogy az oldal- és fenék dongák tábla számát számba vesszük, hogy hány akót tartalmaznak és annak alapján lesznek a munkások fizetve. Így pl. ha volt 15 akósból 15 tábla oldal és 10 tábla 15 akós fenék donga, akkor az egyenlő 15: 3=5 és 10: 2=5 vagyis 5 drb. 15 akós hordó készülhet ebből. Ha azonban csak oldal dongánk van, úgy a táblák számát 4·5-el (mert egy hordóhoz ennyi kell) osztjuk s megkapjuk a készíthető hordó akó tartalmát, pl. van 36 tábla 20 akós dongánk, az lenne e szerint 36: 4·5=360: 45=8 tehát 8 drb. 20 akós hordónk készülhetne.

A táblák kisebb akósoknál (1/8-3 akóig) bélrakással (több tábla hossz egymás mellé rakva) rakatnak, csak a végükön rakunk keresztrakást (kalodát) hogy széjjel ne essenek, azonban a rakat minden sorát annyiszor pótoljuk 5 cm. aszréteggel, ahányszor megvan a donga hosszúsága a rakat hosszúságában. Pl. 4 akós oldaldongájából rakatot akarunk rakni bélrakással, akkor a következőképpen járunk el: megállapítjuk a mennyiséghez képest a hosszúságot s most mondjuk 4-szer rámérjük a 4 akós donga hosszúságot, így lesz 4×82=328 cm. ehhez kell 4×3=12 cm. aszréteg, tehát a teljes hossz 328+12=340 cm. lesz.

A 4 akóstól felfelé táblákba rakjuk a dongát és minden táblát 5 cm. aszréteggel bővítünk, vagyis a tábla 5 cm.-el szélesebb lesz a donga hosszánál. A fenék dongáknál az aszréteg 3 cm., rakásolása hasonló mint az oldal dongáé.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A rakásolást, hogy az átvétel és ellenőrzés könnyebb legyen, úgy eszközöljük, hogy a kaloda egyik sarka (tetszés szerinti magasságig) függőleges síkot képezzen, vagyis a rakat színét tömören mutassa, hogy így megállapítható legyen pontosan a többi oldalon az aszréteg.

A donga rakások alá ászokfát teszünk, hogy a donga a nedves földdel ne érintkezzék és szellőzzék.

A dongát tartsuk árnyékos helyen nehogy a nap hevétől megrepedezzen, ha ezt nem tehetjük, úgy fedjük be valamivel.

A dongák átvételénél az 1/4 sorok (táblák) is számításba jönnek.

A szállítás alkalmával a fuvarosok a donga darab számáról ahol az akó száma is ki van tűntetve, fuvarlevelet kapnak, vasúton való szállítás csakis zárt kocsikban történik.

Kocsigyártó, illetve kerékgyártófa. (Bognárfa.) A kerékgyártónak kocsi- és szekérgyártáshoz különfére fára van szüksége. Így pl. kerékagyaknak tölgy, szil és kőrist használ, keréktalpaknak bükköt és kőrist, küllőknek tölgy, kőris, akácot; a szekér többi része kőris, tölgy, akác és bükkfából, rúdja nyír, kőris, esetleg tölgyfából, kocsik (fiakerek) felső faváza, sárhányója stb. kőris, szil és hársfából.

Ökörjármok juharfából.

Ezenkívül a mezőgazdasági eszközök, szerszámok és gépekhez is különféle fát igényel, melyekhez (eke, borona, henger, favilla, szán, taliga, rostálógép, stb.) tölgy, kőris, bükk, szil, nyír, nyár és fenyőfa lesz felhasználva.

Vasúti kocsik készítéséhez részben tölgy, részben fenyő (luc, vörös, erdei) szükséges.

A kerékgyártónak tehát sok méretű és nemű fára van szüksége és miután ezek igen keresett cikkek, igen jó ha vannak elegyes állományaink, amelyekből ezeket ki tudjuk adni.

A keréktalpakat, ha házilag termeltetjük, igen ügyeljünk arra, hogy a talp kifaragása úgy történjék, hogy a kivágás (homorú faragás) pl. egy sugár hasítású vastag hasában ne a bél felé történjen, hanem az évgyűrűk legyenek átmetszve, mert ellenkező esetben a küllők bevésése folytán a talpak könnyen széthasadhatnak, ha a sugár irányában faragjuk ki őket.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Miután a kerékgyártásnak igen sok apró-cseprő választékra van szüksége, azért részükre a vágásokban, ha valamely törzsből csak egy pár jó, méteres rönköt is tudunk kivágni (fűrészelni), úgy termeljünk részükre „műhasábfát„ szívesen megveszik a tölgy, bükk, kőris, szil, akác, juhar és nyírfát. Természetesen a műhasábok jóval vastagabbak a rendes tűzifa hasábnál.

A kerékgyártó lehetőleg görcsmentes fát keres, sokszor az egyoldalra görbült vagy V alakú törzseket is szívesen megveszik (nyírfa).

Bányafa. A bányafa igen sok méretben van alkalmazásban a bányákban és főleg a tölgy és akácból termeltetik, de bükk és vörösfenyőből is. Valamennyi gömbölyű állapotban szállítva a kéreg (kivéve a bükköt) lehántásával.

A bányafának szintén egyenesnek és egészségesnek kell lenni. Rendszerint gyérítő és középkorú állományokból termelhető nagy mennyiségben.

Távirda és telefonoszlop. E célra főleg az egyenes növésű fenyőfákat használják telítve, a tölgy erre a célra kiválóan alkalmas, de miután főleg a gyérítő vágásokból kerül ki, tehát szép egyenes növésű, elnyomott törzsek ritkábban találhatók nagyobb mennyiségben és így nem sok kerül értékesítésre. Az akác szintén megfelel e célra.

A távirda és telefonoszlopnak egészségesnek és egyenesnek kell lenni, egyoldalra való görbület lehet, de csak annyi, hogyha az oszlop két végét zsinórral összekötjük, a törzs és a zsinór közti húsmagasság a 8 cm.-t meg nem haladhatja.

A távirda és telefonpóznák két végén (lomblevelűeknél) 20—20 cm. kéreggyűrűt hagyunk a termelés alkalmával, hogy azokat a későbbi elrepedéstől megóvjuk, mert ha a hasadás, ahová a szigetelő tartók jönnek, megvan repedve, úgy a távirda és telelefonoszlop nem használható.

A távirda és telefonoszlopok rendszerint 4·5—7 m. hosszúak és 15—20 cm. felső átmérőig termeltetnek. Házi telefonépítésnél főleg ha tölgy és akácból termeltetik az oszlop 4·5—5—8 m. hossz mellett elegendő 10—12 cm. felső átmérőjű törzs.is.

Esztergályos fa Díszbútorok, diszműtárgyak, tekebábok, golyók, facsavarok, sétabotok, szerszámnyelek, tokok, hor-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

dócsapok stb.-re keresi az esztergályos a tölgy, dió, cseresznye, bükk, gyertyán, juhar, nyír, körte, alma, szilva, berkenye, som, kökény, galagonya és borókafenyőfákat.

Minthogy ezeket igen jól fizetik, ha csak lehet, különösen a ritkábban előforduló fákat termeljük ki esztergályos fának.

Szőlőkarófa. Szőlőkarót főleg akác és tölgyből (csertölgy kivételével) termelünk, mégpedig hasított és faragott állapotban.

A szőlőkaró hosszméretei 1·5, 1·8 és 2 méter; vastagságuk háromszögbe mérve 3-3-3, 4-4-4 cm.

Szőlőkaró termelésre legjobb az akác és tölgysarjerdő, vagyis vékonyabb méretekkel bíró fa, mert már 20 cm. átmérőjű szőlőkarórönköknél nagy a fapazarlás, mert a hasáb, oldal hasítása már bizonytalanabb. Legjobb csak 12-15 cm. vastagságú rönkök, amelyből jó kihasználás mellett 8 darab mérve 4-4-4 cm. vastag szőlőkarónak kell kikerülni.

Lehet a szőlőkarónak valót rönkben is értékesíteni, sőt ahol jó szőlőkarótfaragó munkás nincs, legjobb így el járni, mert különben igen sok fát pazarolnának el.

A szőlőkarórönköket hasítás előtt pár napig — vastagabb bütüjükkel Dél irányban máglyázva — érintetlenül hagyjuk, hogy a nap megsüsse, mert így a bütün megjelennek a sugárrepedések és a vastagabb repedések lesznek a legjobb hasítási irányok.

A hasítást mindenkor két ember végzi és ha a hasadás a kívánt iránytól eltér, a fejszének a tönkön rendes irányban való ráverésével legtöbb esetben sikerül a kívánt irányt elérni.

A jó szőlőkarótermelésnél a fa kérgén kívül kevés forgácsnak és csak igen kis mennyiségű u. n. csetlésnek (félig hasadt darab rész, rossz) szabad lenni. Ahol sok a forgács és csetlés ott a favágó keze rossz, de lehet még más ok is t. i. vannak helyenkint rossznövésű, sőt görcsös egyedek, amelyek bizony rosszul hasadnak.

A szőlőkarót már a termelés helyén rendesen két osztályba sorolva — I. és II. oszt. — rakják külön-külön ürméterekbe és rakatokba, vagy csak darabszámot számláló rakásokba, melyek hasonló módon négy karó közé vannak bélrakással rakva. A karó vastagabb vége meghegyezendő.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Szőlőkarónak szokták még a fiatal lucfenyőt gömbölyű állapotban és fűrészelt fenyő szőlőkarót is használni, de mivel tartósságuk rövid ideig tart, így nem hódítanak teret maguknak.

A mezőgazdaságban használnak még komlópóznát, mely fenyőfából termeltetik, bab, borsó és paradicsomkarót, amit mogyoróhajtásokból, bükk- és gyertyán sűrű fiatalosaiból termeljük, keritésfonóvessző, melyeket gyertyánhajtások, nyir ág- és galyakból, valamint borókafenyőből nyerünk.

Faragott áru. Teknők, kanalak, tálak, vágódeszkák, dísztárgyak, stb. melyekre fűz, rezgőnyár, juhar, tölgy, bükk, szil, hárs és égerfát használnak, tiszta görcsmentes jónövésű fát.

Ezenkívül a fenyő- és nyárfákat gyufa és papírgyártásra, fűzfáink egyrésze részben partkötési, részben különböző dísztárgyak (fonott asztalok, székek stb.) és kosarak fonására lesz felhasználva.

Általában azt mondhatjuk, hogy nincsen olyan erdei fánk vagy cserjénk, amit valamiképpen hasznosítani illetve felhasználni ne tudnánk.

Tűzifa alatt értjük a ledöntött fatörzsnek azt a részét, amely, a műfa kijelölése után visszamarad.

Tűzifa is több választékban lesz termelve és pedig hasáb, dorong, galy, tuskó és gyökérfa alakban.

Hasábfa. Hasábfába csak egészséges, egyenes, görcs és korhadásmentes fát termelünk. Hosszúsága mint a többi vélasztéknak is, egy méter, vastagsága húr irányban mérve maximuma 20, minimuma 15 cm. Ez az I. o. hasábfa. (Vastag tönkök természetesen megfelelő vastagságú darabokra hasítatnak.)

A II. o. hasábfában (selejtfa) már előfordulhatnak görbe, görcsös, korhadásos hasábok, sőt jóval vastagabbak is lehetnek az I. o. hasábfánál. Egyes helyeken a II. o. hasábfának a neve: csökfa.

Dorongfa. Ahol a tűzifának jó keresete van, ott a dorongfának is két osztálya van éspedig: a vastag és vékonydorongfa. Előbbinél a vastagság maximuma 14 cm, utóbbinál 9 cm. Különben a vékonydorong neve: botfa.

Ág és galyfa. Amely 5 cm vastagságig ki lesz termelve.

Tuskó- és gyökérfa. Melyet tuskóirtásból nyerünk s

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

amit csak olyan helyen eszközlünk, ahol a tűzifának nagy az értéke, erdődús vidéken céltalan.

A tűzifatermelésnél a következőkre kell ügyelnünk. A favágók a méretek pontos betartására szigorúan figyelmeztetnek és az egyes választékokból a termelés kezdetén 1—1 mintát (legvastagabb és legvékonyabb darab) kapnak, amelyhez alkalmazkodniok kell. Az egyes választékokat és a kemény fát a lágyfától föltétlenül és ha csak lehet, fanemenkint különkülön méterbe rakják, hogy közelítéskor a fanemek szortirozása, válogatása nagy munkát ne okozzon. Ügyelnünk kell arra is, hogy a rakatok a rendes méretet és tömött rakást megüssék, a rakatok egyenes vonalban, ne pedig ívben rakassanak, mert így különösen hosszú 10—15 méter hosszú rakatoknál elég nagy különbséget mutat a mennyiségre illetőleg.

Csak a vékony dorong lehet fejszével két végén elvágva, a többi választék azonban kivétel nélkül fűrésszel lesznek elmetszve. A vágásokban a tűzifa rendesen magasabb és szélesebb rakatokban van termelve, mely fölösleg frissen szállítva a rakodóra, adja a többletet. Vigyáznunk kell arra, hogy az átvételnél csak ép rakatot vegyünk át, miért is a favágók a rakatokat támkarókkal erősen megerősitik, hogy azok szét ne hulljanak és mennyiségük mindenkor megállapítható legyen.

Az ág és a galyfa ahol értékesithető, különböző méretű rakásokba lesz gyüjtve.

A tuskó széthasogatva űrméterekbe, hasonló módon külön rakásolva a kiásott és elvágott gyökérdarabok is.

Nagyméretű tuskók felhasogatásához puskaport; sőt dinamitot is használunk, persze ezt csak ott alkalmazzuk, ahol sok és rosszúl hasadó igen nagy tuskókat kell széthasogatnunk, ahová igen sok emberi erőre volna szükség és aminek igénybevétele többe kerülne a tuskó értékénél.

Hasonlóan hasogatjuk szét a mészégetésnél felhasználandó és a vágásban visszamaradt igen vastag és görcsös hosszabb sönköket is.

A termelési időszak alatt a favágókat a termékek állandó mérésével folyton ellenőrizzük, nehogy önkényteleníl, esetleg rosszat akarva nagyobb hibákat elkövessenek.

A fa átvétele a favágóktól. Az erdei termékeknek átvé-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

tele a favágóktól lehet részleges és lehet végleges, t. i. a vágás befejezése után, utóbbinál rendesen pénzelőlegek szoktak adatni; fennáll ez különösen kisebb terjedelmű vágásoknál.

Lehet továbbá az átvétel béres (pénzért) és lehet részes (fáért) is. A kettő között lényeges különbség van és az eljárások más-más módon történnek.

Béres termelésért minden erdei terméket (választékot) termeltethetünk, részes termelés azonban csak leginkább tűzifa és műfára vonatkozik.

Béres termelés. A fa atvételekor, legyen az béres vagy részes egy olyan ívnagyságú, de (félbe) kettétört (hogy keskeny volta miatt zsebben hordható legyen) keménytáblájú, üresen rovatozott könyvre van szükségünk, amelyet minden erdei termék átvételéhez használhatunk.

A faátvételt elsősorban a műfán (gömbfán) kezdjük, azután a fagyártmányokon (talpfa, donga stb.) és végül a tűzifán fejezzük be.

A műfa átvételénél megfigyeljük azok minőségét, leírjuk a felvételi könyvbe a sorszámot, amit a törzs (szálfa) kap, továbbá a fanemet, hosszúságot és vastagságot. Jegyzetbe pedig az esetleges különlegességét pl. butorfa, bognárfa, kútágas, görbe, hasadt, stb. A famérési munka (felvétel) együtt halad a számozással, amit a Göhler-féle revolver kalapáccsal, vagy egyéb számozó koronggal (ideiglenesen lehet krétával) eszközlünk és lehetőleg mind a két végén, bütün.

A köbtartalmat leginkább otthon a segédtáblákból kikeresve leírjuk.

A műfát (gömbfát) leginkább m^3, de vannak helyek, ahol folyóméter szerint is termelik, a leghelyesebb és igazságosabb a m^3 szerinti termelés.

Visszatérve még a szálfa számozásához, megjegyzem, hogy a két végén azért számozzuk, hogy ha közelítés alkalmával az egyik végén a számozás olvashatatlanná válik, esetleg az egyik végén a ráverés rosszul sikerül, úgy a másik végén megállapítható legyen a pontos folyószám, mert a helytelen és nem jól olvasható számok, úgy a szállításnál, mint az értékesítésnél (jegyzék szerint) igen nagy zavarokat szokott előidézni. Krétával, de még olajfestékkel

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

sem jó számozni, mert hamar avul, legjobb a Göhler-féle kalapács, mely a számot mélyre veri a fába. (Jó a boxkenőcs is számok festésére.) Ezzel a kalapáccsal gyorsan is megy a számozás.

A szálfára más számot (hossz, vastagság) nem üttetünk, mert az csak zavarólag hat, (ott van a méretjegyzék, amiből gyorsan megtudható a méret és köbtartalom) azonban a birtokos (nevének kezdőbetűjével) jelző baltájával minden szálfát ellátunk a fatörzsnek, akár mind a két bütüjén is.

Újabban egyes cégek, vállalatok, stb. csak a kéreg nélküli fatömeget veszik meg, miért is a szálfa középátmérőjénél 20—30 cm. széles szalagban a lombfáról (fenyők teljesen le vannak hántva) bükk, gyertyán, juhar, vagyis a vékonykérgű fák kivételével, lehántjuk a kérget és a vastagságot úgy mérjük Ez természetesen csak akkor teljesítendő, ha erre külön megállapodás történt a vevővel.

A gömbfához tartoznak még a bányafák is, amelyek ha fix hosszúsági és vastagsági méretekkel rendeltettek (rendesen 1·6, 2·0, 2·4, 2·8 m hosszú és 12—20 cm. vastagságban termeltetnek) úgy azokat darabszám szerint vesszük át és csak a hosszúsági méret lesz a bütüjükre (mindkét végén) ráütve.

A fixméretű bányafák hosszúságuk szerint, különben átlagos köbtartalommal vannak elszámolva, illetve értékesítve. Termelésük azonban rendesen darabszám szerint fizetve történik.

Ha a bányafák nem fix, hanem különböző méretűek, úgy azok a többi gömbfákkal hasonlóan rendes folyószámot kapnak és egyenkint lesznek köbözve.

Felvétetnek ideiglenes sorszámozással, illetve felméréssel, de csak rendszeres erdőgazdaságokban, a talpfának, dongának, stb.-re feldolgozandó gömbfák és azon célból, hogy a kitermelt talpfa, donga, stb. hány m^3 nyersfatömegből került ki.

Az magától értetődik, hogy ha az átvétel alkalmával a kitermelt műfa minőségre nézve vagy más egyéb kívánalmaknak nem felel meg (már t. i. itt-ott, egy-egy darab görbe, hasadt, görcsös stb.) azt nem vesszük át, hanem megfelelő választékra kitermeltetjük.

Részes termelésnél a részes műfa is meg lesz számozva és az összes műfa felvétele után a megfelelő hányad, fanem,

©OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

méret és köbtartalom szerint ki lesz adva, ezen részesfák feltűnő jellel (mész, festék) megjelöltetnek.

Ha nem sok fafajjal van dolgunk, úgy a felvételi könyvben már a felvételnél külön hosszúsági és vastagsági osztályokba csoportosítva jegyezzük be a törzseket, ami minden tekintetben kellő áttekintést és sok előnyt nyujt az értékesítésnél.

A vasúti talpfák átvétele fanem, méretek és darabonkint történik. Az átvételnél figyelvén arra, hogy nem szíjácsos, görcsös, repedt, görbe-e, továbbá nem foltos-e, azaz nedvesedő foltok nem láthatók-e rajta. A rossz, selejtes talpfák nem vétetnek át, hanem azok más célra értékesíttetnek pl. istállóhídlás tartónak, esetleg különféle oszlopoknak stb.

A távirda- és telefónoszlopokat rendesen darabszám szerint termeltetik és így is lesz átvéve, természetesen fanem, hosszúsági és átlagos vastagsági mérettel. Igen kell vigyáznunk a görbületre, hogy a maximumot túl ne haladja és az oszlop felső végének épségére (repedtek nem lehetnek, főleg ott, ahová a szigetelő-tartók beüttetnek.)

A távírda és telefónoszlopok bütüire hosszúsági méret a számozó kalapáccsal rá lesz ütve.

A donga átvétele akó szerint megy (lásd a dongatermelésnél.)

A szőlőkaró szintén fanem, hosszúság, minőség és darabszám szerint, I. és II. osztály, vétetik át. Az I. osztályban csak kifogástalan szőlőkaró lehet, vagyis nem lehet a megadott méretnél vékonyabb, bélhasadt, görbe és görcsös. A II. osztályú karó már a fenti hibákkal részben bírhat.

A vágásban a szőlőkaró rakatokat ideiglenes számozással (egyik rakattartó karón) látjuk el és a szállítás közben történő esetleges törésekre, 100 drb.-nál 4 drb. karót számítunk le, azaz 104 drb. karó csak 100 drb.-nak fog átvétetni a favágótól.

A szőlőkarót az átvétel után mindjárt, de lehetőleg addig, míg az igen meleg tavaszi napok be nem állanak, különösen tarvágásokból, kiközelítjük és szellős, de árnyas helyre raktározzuk, mert a nyers szőlőkarót, ha a forró nap éri, igen meggörbül.

A tűzifánál is minden rakat (az egyik tartó-karó meg-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

faragása után) sorszámot kap és ezen sorszámmal lesz bevezetve a naplóba olyan mennyiséggel, amennyi a rakatban van. Lehet egy folyószám alatt különböző fanemű és választékú tűzifa is, (persze elkülönítve karóval az egyes választékok) mert hiszen úgy is ki lesz közelítve, ha pedig helyből adatik el, úgy külön van a fanem és külön a választék is (hasáb, dorong, bot stb.).

Részes termelésnél úgy járunk el, hogy felvesszük a favágó (fűrész, banda, karám) által termelt összes tűzifakészletet, most azután választékonkint elosztjuk a részmennyiséggel és úgy megkapjuk a részt. Pl. egy fűrésznek van 90 ürm tölgyhasáb — 100 ürm^3 tölgydorongja és 30 ürm^3 botfája (vékonydorong), ha a termelés 8-ados (nyolcadrészes) úgy a rész lesz: 11·2 ürm^3 hasáb, 12·5 ürm^3 dorong és 3·75 ürm^3 bot (vékonydorong). — Ezen rész tűzifarakatok (természetesen az egyes ürméterek a részelésnél megváltoznak, mert pl. 0·2 ürm^3-t át fog kelleni rakni a részhez, mert sokszor nem osztható kereken a mennyiség, bár a favágók, amennyire csak lehet, arra szoríttassanak, hogy a rész egész számmal osztható legyen) megfelelő helyen ki lesznek jelölve és mésszel befecskendezve. A részes ágfákkal hasonló módon járunk el, itt azonban már könnyebb a dolog, mert rakat szerint lesz kiadva a rész. Természetesen a részesek fájának elszállítása utóljára marad, amikor az erdőbirtokos a saját stb. termékeit onnan kiközelitette, esetleg elszállíttatta, illetve értékesítette, ha azonban ez soká tartana, úgy felügyelet mellett az átvétel után a részfa kiadható akár azonnal is.

A tuskó és gyökérfa hasonló ürméter szerint vétetik át. Ezen termék szokott leginkább részes lenni.

Általában igen figyeljünk arra, hogy fafelvételünk pontos legyen és minden főbb erdei termék külön felvételt képezzen, így külön-külön jegyzékben (bérjegyzék, kimutatás) szerepelnek általában a gömbfák (haszon-, szer- és műfa, ami tulajdonképpen egy fogalom), talpfa, bányafa, donga, távirda-, telefón- és egyéb oszlop, szőlőkaró stb. és végül a tűzifa, mert ezen termékek más-más cím alá kerülnek elszámolás alá, úgyszintén közelítésük, illetve szállításuk is.

Arra is nagyon vigyázzunk, hogy a fa átvételénél valamely erdei terméket kétszer át ne vegyük, ami legtöbb eset-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ben talpfa, bányafa, távirdaoszlopnál szokott előfordulni — mivel folyószámot nem kapnak, — tehát ezen termékeket az átvételhez lehetőleg csoportokba kell egymás mellé gyüjteni és így egy csoport átvételénél krétával egy pár darabnak a bütüjén végighúzva felismerhetők az átvétel megtörténtéről. A tűzifa és szölőkaró rakatok pedig, ha azok átvéttettek 1—2 darabnak a rakat tetején keresztbe való rakásával jelöltetnek meg.

Hogy a különböző vágásokban az erdei termékek sorszámozása 1—1-gyel kezdődik mindenhol és nem megy át egyikből a másikba a folytatás, ez magától értetődik.

Amidőn a vágás kitermelt termékei, illetve választékai a favágóktól átvétettek és felsőbb helyről ellenőriztettek, úgy azokat az időnek helyes kiválasztásával kiközelítjük, vagy elszállítjuk erdei rakodókra, vasúti állomásokra stb., azaz értékesítő helyekre.

A fokozatos felújító vágásos erdőknél, ahol szép az újulat, ne közelítsük akkor, amidőn igen nedves a talaj, továbbá akkor sem, ha ólmos eső esik, továbbá ha fagy van zuzmarával, mert ilyenkor igen nagy kárt okozunk a fiatal újulatban. Legjobb a szállításra havat várni, vagy szállítsunk száraz, fagymentes időben. A gyérítő vágásokban és a sarjerdők tarvágásaiban a fa közelítését, illetve szállítását bármikor eszközölhetjük március végéig; bár itt legjobb a fagyos, száraz idő, mert könnyebb így szállítani és a talaj felszíne sem lesz nagyon tömődve, különösen agyagos talajon, ami nem válik hasznára az oly sarjerdőnél, ahol a vágás, üzemmód, vagy fanem változtatás miatt mezőgazdasági elő- és köztes használattal lesz felújítva.

Kisebb gyérítő vágásokban, ahol csak pár száz méter tűzifa és egyéb kevés műfa van, ott a közelítés pénzmegtakarítás szempontjából el is maradhat, mert a termékeknek helyszíni eladása bármikor történhetik anélkül, hogy az állományban kár okoztatnék, ennek legfeljebb annyi hátránya van, hogy a kezelőszemélyzetet jobban leköti, de még ezen is segíthetünk úgy, hogy az eladást az ilyen vágásokból hetenkint 2—3 napra tűzzük ki.

Célja tehát a közelítésnek az, hogy az erdei termékeket kisebb területre összegyüjtjük és így azokat könnyebben számbavehetjük, kezelhetjük, értékesíthetjük és ezen előnyük

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

mellett a fokozatos felújító vágásokat megkíméljük azáltal, hogy azokat állandóan — a felújítás rovására — nem szekerezzük.

A vágástérről szállíthatjuk az erdei termékeket közeli erdei rakodóra, távolabbi faraktárba, vagy vasútállomási rakodóra, sőt egyenesen a vasúti kocsiba is.

Az erdei rakodók, amelyeknek feltétlenül szárazaknak kell lenniök, rendesen szélesebb utakon, nyiladékokon, erdei tisztásokon stb. vannak.

A rakodó — ha más hely nincs — ha időszakonkint kissé vizenyős, úgy a rakatok alá 2—2 dorong ászokfa, esetleg ágakból készült bak helyezendő alá s erre rárakva a fa. Ezenkívül a rakodó és raktárnak szellősnek is kell lenni és ha csak lehet, a rakodókon és raktárakon különösen a tűzifát, de a többit is úgy rakjuk, hogy a sorok az évi állandó széliránnyal párhuzamosan rakassanak, hogy a sorok közé bemenő szél a nyers fát kellőképpen szárítsa ki.

A közelítés, illetve szállítás a vágásokból rendesen állati fuvarerővel történik. (A teherautót is felhasználhatjuk e célra, de csak oly helyeken, amikor a fa már az országúthoz kiközelített és onnan szállítandó el távolabbi helyre, vagy állomásra stb.)

A fuvarozás legtöbb esetben társas fuvarerővel megy végbe olyformán, hogy 15—20, sőt néha még több fuvaros is összeáll és közösen elvállalják egy vágás összes termékeire külön-külön kialkudott egységbérért a közelítést.

Elsősorban a műfa közelítése jön, még pedig úgy, — ha elegendő helyünk van — bizonyos hosszúság és vastagság szerint külön-külön máglyába rakandó, mert így az értékesítésnél igen nagy előnyt nyerünk. Ha bőven van helyünk, úgy utak és nyiladékok szélére sorszám szerint egymás mellé rakhatjuk, különösen akkor, ha kevés és nagyméretű műfánk van.

A szálfák a vastagabb bütüjükkel (vágáslap) rakatnak egymás mellé vagy egymásra (máglyába), úgy, hogy bütüjük egy függőleges síkot képezzenek, tehát nem lehet (a vastagabb végeknél) az egyik törzs néha 1 méterrel is beljebb a másiknál, mert így a számkeresést stb. igen megnehezítené.

El ne mulasszuk a fuvarosokat — ha nincsenek saját-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

jukkal ellátva — szálfa-emelő rúddal (hévér) ellátni, mert így gyorsabban és olcsóbban szállíthatunk.

Vannak olyan keskeny területű vágások is, ahol különösen a vékonyabb méretű műfát maguk a favágók (szerződés szerint) viszik ki az út- és nyiladékra megfelelő bérért. A műfák máglyázásánál ászokfául értéktelenebb egyéb fanemet használunk.

A vasúti talpfa és donga raktározása, ha azok kitermelésük után nyomban nem értékesíttetnek, úgy ászokfára kalodaszerűleg rakatjuk szellős, de árnyas helyen, nehogy a napsütés megrepessze őket. Hasonlóan járunk el mindazon fagyártmányainknál is, amelyek a megrepedéstől megóvandók.

A tűzifa közelítésnél pedig úgy járunk el, hogy előbb a hasábfát szállítjuk. Ha több fanemmel van dolgunk, úgy a felvételi jegyzék szerint megállapítjuk, hogy hány ürm^3 van egy-egy fanemből és annyi sort hagyunk (rakás sor) meg számukra. Azután jön a dorong és így tovább.

Ha a közelítés közös, úgy a fuvarosoktól nem vesszük át a fát a rakodón, ha nem közös, úgy minden behozott ürmétert bejegyezzük a naplóba.

A vágásban a fuvarosokat állandóan ellenőrízzük, hogy a rakatot felrakják-e mind és nem hagynak-e belőle ottan.

Amidőn a vágásból a rakodóra behozzák a tűzifát és helyük kijelöltetett (ideiglenes hely, mert rendesen a többi soroktól függőleg, véglegesen jobb vagy baloldalra fog rakatni) az egyes sorok durván és 120—130 cm. magasra rakatnak és amikor mind beszállíttatott (pl. hasáb), a rakásolás azután történik zsinór mellett.

A farakásolás alkalmával, ha itt-ott hézagok maradnak a sorban, úgy a közös fuvarosokból egy állandóan hordia a hézagpótlásokat és a felesleg darabokat a sorba és ezen fuvaros (az elvállalt bérükért) addig foglalkozik ott, míg a raktár tisztán, rendben készen nem áll.

A tűzifa rakók szintén közösbe dolgoznak.

A fuvarosonkénti nem közös közelítéssel és rakásolással sok baj van különösen nagyobb vágásoknál és hozzá nem értő munkás és fuvarosoknál, tehát hacsak lehet, a közös közelítést alkalmazzuk. Egészen más a nagy távolságra való szállítás, itt jobban ellenőrízhetők, mert napjában 1-2-szer fordulnak meg.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A fuvarosok a rakat támkaróit is hozzák, amit a rakásolásnál ürméterek elkülönítéséhez használunk fel.

A rakásolás mindig bélrakással és 1·10 m. magasan rakatik (kivéve ott 1·15—1·20 m-re, ahol előreláthatólag 2 évnél tovább lesz a rakodón és a vastagkérgű fáknál). A rakatokban legtöbb 2 ürméter, de van 1 ürméter elkülönítés is, azaz minden két ürméter, vagy egy ürméter közé karó jön, t. i. azért, hogy ha egy ürméteres vásárló jön, ki lehessen adni pontosan egy-egy ürmétert is.

Nagyobb és városi faraktárokban, valamint vasúti állomásokon raktározott mű- és tűzifánál a raktározást már másképen eszközöljük, ugyanis itten takarékoskodunk a területtel és 2, sőt 3 méter magasra is rakjuk a tüzifát, hasonlóan a műfát is. Az állomásokon különben a raktározást illetőleg, a a Máv. üzleti szabályok határozzák meg.

Ha csak lehet, a vágásból szállítsuk ki a termékeinket egyenesen olyan helyre, ahonnan elszállítva azok értékesíttetni fognak, tehát nagyobb raktárokba, vasúthoz stb., hogy ne kelljen a már egyszer leközelített fát ismét szállítani, rakásolni, mert így jövedelmünk csökken. Úgy a rakodókon, mint raktárokon a műfa és tűzifa-rakatok (sorok, sarangok, máglyák, stb.) számozva vannak a mennyiség megjelölésével, pl. 15. sz. műfa máglya, 20—60 számú törzs; 43. szám, 150 ürm. bükkhasáb, 40 ürm. tölgydorong stb. Ezen számok a rakat két végén levő támkarókra és a rakat közepe táján egy kijjebb húzott nagy bütüjű hasábfára is rávezetnek számozó kalapáccsal. Raktárakban, ahol támkaró kevés van, ott az egyes sorok (rakatok) végén főleg dorongnál, hogy állékonyabbak legyenek, egymás mellé két kaloda (keresztrakás) rakást alkalmazunk.

Arra is ügyeljünk, hogy vasúti kocsiba való rakásnál annyi kocsi álljon rendelkezésre, amennyit az ott levő munkaerő meg tud tenni (ha a vágányhoz egész közel esik a tűzifa és műfa rakat, úgy tűzifából 2 ember 10—12 órai munkaidővel 3 drb 15 tonnás kocsit meg tud rakni akkordba, műfából pedig, minthogy ide 4 ember kell fenti idő mellett 3—4 drb 15 tonnás kocsit, attól függ, hogy vékony vagy vastag-e a műfa, vastagból előbb megtelik a kocsi) egy nap alatt, mert így olcsóbba kerül és a munkások jobban keresnek, viszont ha két munkás 1 nap csak egy kocsit rak

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

meg, akkor is megkövetelik a napibérüket (mert a napjuk odaveszett). Több kocsi berakásánál jó az akkord (szakmány) munka, különben a haszonfát néha m^3-re, a tűzifát ürméterre, olykor pedig mindkettőt súlyra vagy napszámban szokták a munkások berakni.

A vasúti kocsit használjuk ki teljesen és ha csak lehet 15 vagy 20 tonnásba rakjuk, mert ez aránylag olcsóbb. Haszonfához jók a rakoncás kocsik, mert könnyebben megy ezeken a felterhelés, tűzifánál pedig a nyitott kocsik, mert ezek teljesen kihasználhatók, míg a zárt kocsikba néha a térfogat kicsinysége nem engedi meg a teljes felterhelést.

Szőlőkarót, dongát és általában apróbb fagyártmányokat, amelyek ki vannak téve az esetleges dézsmálásnak, mindig zárt vasúti kocsiban szállítunk.

A szállításra igen kedvező a téli havas idő, mikor szánon lehet szállítani, mert könnyebben csúszik a szán és olcsóbban is szerezhetők ilyenkor a fuvarosok.

Fontos dolog az is, hogy szállítás alkalmával a fuvarosok csak a megengedett útakon közlekedjenek, mert sokszor az ide-oda való szekerezésnél többször jelentékeny kárt okoznak.

Még egy pár szó a munkások szerzéséről, kezeléséről s általában azoknak mikénti bánásmódjáról.

Munkásul felfogadhatunk minden becsületes magyar embert, főkellék az, hogy munkáját jól értse és fegyelmezett legyen. Csekély hibákért nem helyes a munkást igen leszidni, sokkal jobban használ az igen komoly figyelmeztetés, vagy ami még jobb, oly formán nyilatkozni előtte, mintha ő kiváló munkás lenne és mégsem jól végzi a dolgát, ez egy önérzetes munkást annyira meghat, hogy jövőben kettőzött szorgalommal és vigyázattal dolgozik. A szigorú fellépés csak akkor helyén való, ha tökéletesen látva van a huncutság, az ilyet a második eset után büntetni kell, ismétlés esetén pedig a munkából kizárni. El is lehet velük beszélgetni, sőt kell is, mert igy nagyobb bizalommal vannak az ember iránt.

A jó és kipróbált szakmunkásokat pedig fizessük meg jól, becsüljük meg őket, mert rossz munkással kín dolgozni és a munka is amit végeznek, elégtelen és rossz.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Vágások fakijelölésére, szálfák számozására és felmérésére vonatkozó adatok.

Tételszám	Tárgy	Szükséges kézi napsz.	Jegyzet
1	Fajelölés festékkel vagy mésszel tisztító vágás céljából 5—20 éves állományban kat. holdanként	1-3	
2	Ugyanaz soros állományban kat. holdanként	1-2	
3	Fajelölés festéssel, mésszel vagy hajkolással vetővágásokban a fatömegnek 1/3-nyi kijelölésével kat. holdanként szükséges	0·5-1·5	Terepviszonyok szerint
4	Műfa számozás a Göhler-féle kalapáccsal, ha a szálfák a vágásban széjjel vannak 1000 darabonkint	2-3	A bütün (vastagabb végén csak) és csak sorszámozás.
5	Ugyanaz, ha a műfák ki vannak közelítve 1000 darabonkint	0·5-1	
6	Műfa (szálfa) felmérés, ha a szálfák a vágásban széjjel vannak 1000 darabonkint	2·5-4	
7	Ugyanaz, ha a szálfák ki vannak közelítve 1000 darabonkint	1·5-2·5	

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Szerfa és tűzifa termelés.

(A szerfa adatai a bányafára is vonatkoznak, mert azok is sok és különböző méretekkel bírnak.)

Tételsz.	Tárgy	Szerfa termelés fm	Szerfa termelés m²	Tűzifa term. ürm³	Jegyzet
1	Tarvágásban vastag és hosszú törzsekből (1 fűrész) 2 ember term.		7-8	6-7	Napi 8—9 órai munkaidő mellett, melyben a döntés, hasogatás és összerakás is bennfoglaltatik a tűzifánál.
2	„ közép „ és rövidebb „ „ „ „		5-6	4-5	
3	„ vékony „ „ „ „ „ „		3-4	3-3·5	
4	Fokozatos felújító vágásokban vastagabb törzsek mellett (1 fűrész) 2 ember termel		4-5	3-4	
5	„ „ „ közép v. törzsekből „ „ „		3-4	2·5-3	
6	„ „ „ vékony „ „ „ „		2-3·5	2-2·5	
7	Folyóméterben (1 fűrész) 2 ember termel:				
	15—20 cm vastagságig	70-80			
	2 —30 „ „	40-50			
	31—40 „ „	20-30			
	41—50 „ „	15-20			
	Tuskó termelés:				
	napszám* ürm³-kint				* Köves helyen vagy fagyos földben a napszám 20 százalékkal em.
8	20—30 éves akác tarvágásban laza talajon . . 0·6—1·5				
9	20—30 „ „ „ kötött „ . . 1·0—3·0				
10	Nagyméretű tuskók kiszedése laza „ . . 1·2—2·0				
11	„ „ „ kötött „ . . 2·0—3·5				

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Szerfa és tűzifa szállítás.

Tételszám	Tárgy	Szerfa szállítás síkon	Szerfa szállítás hepehupás ter.	Tűzifa szállítás síkon	Tűzifa szállítás hepehupás ter.	Jegyzet
		m^2		$ürm^3$		
1.	2 fogatú lovas szekér szállít:					
	0—0·5 km táv. nap-kint	10·5	7·0	14·0	10·5	
	0·5—1·0 „ „ „	7·5	5·0	10·0	7·5	
	1·0—3·0 „ „ „	4·5	3·0	6·0	4·5	
	3·0—5·0 „ „ „	3·0	2·0	4·0	3·0	
	5·0—8·0 „ „ „	1·5	1·0	2·0	1·5	
	8·0— 10 „ „ „	1·5	1·0	2·0	1·5	
2	Tűzifa összerakás erdei rakodókon 110 cm magasra emberenkint és naponkint 16—20 $ürm^3$					

Vasúti talpfa termelés és szállítás.

A vasúti talpfa — dacára nagy kelendőségének — csakis megrendelésre lesz termelve, mert a különböző méretű talpfákból a szükséglet változó, ennélfogva nem érdemes olyan talpfát termelni, amelyet eladni nem tudunk.

A talpfát a tölgyfélékből — a csertölgy kivételével —, a vörösfenyőből és bükkből készítik, utóbbit, hogy tartós legyen, telítik.

A talpfák termelésére olyan törzseket vagy törzsrészeket használunk fel, amelyek dongára, vagy görbeségük és rövidségük miatt egyébre gazdaságosan fel nem használhatók.

Talpfák csakis a fa gesztes (érett fa) részéből készíthetők, mert ha szíjácsrész látható a talpfán, — azt nem veszik át.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A talpfák a következő méretekkel bírnak:

A vasúti pálya minősége	A vasúti talpfa elnevezése							
	elnevezése	hossza	alsó szélessége	felső szélessége	magassága	felhaszn. a vasúti pályán	köbtart.
		m	centiméter				m^3
I. rendű	Góliát	2·70	30	25	15	ütköző	0·11
„	„	2·60	25	17	15	közbenső	0·08
„	Normál	2·50	30	25	15	ütköző	0·10
„	„	2·40	25	20	15	közbenső	0·08
II. rendű	Vicinál	2·20	25	20	15	ütköző	0·07
„	„	2·20	25	17	15	közbenső	0·07
„	„	2·20	20	14	14	„	0·05
—	Váltó	2·40—6·40-ig	25	25	15	—	—

Jegyzet: A váltó talpfa 2·40—6·40 hosszúságig terjed, a hosszúság 20 cm-kint változik.

Ezeken kívül esetről-esetre termeltetnek iparvasúti talpfául az 1·7 m hosszú, erdei vasúti talpfául pedig az 1·4 m hosszú négyoldalt vagy kétoldalt faragott vasúti talpfák.

Hogy a talpfatermelés sok fapazarlással ne járjon, a rönk vastagságának (geszt vastagság) megfelelő talpfát készítünk, vagyis tegyük fel, hogy rendelésünk van 2·2 m h. talpfára, a rönk azonban a 2·7 m h. talpfánál is nagyobbat (vastagabbat) adna, de 2·2 m h. kettő nem kerülne ki belőle, úgy inkább egyéb műfára hagyjuk meg a rönköt, mert ilyen esetben igen sok fa menne forgácsba.

Különböző méretű talpfák termelésénél rendesen nagyobb a kihozatal, mert a méretekben válogathatunk, ellenben ha a választék kevés, önkénytelenül is iparkodunk eleget tenni a megrendelésnek és így több esetben jóval vastagabb méretű fából is faraghatunk talpfát.

A kihozatal, ha jó talpfafaragók végzik a faragást, 70—55 % közt mozog.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A talpfák előállításához átlagosan a következő nyersanyag szükséges: 2·7 m h. talpfához 0·17 m^3, a 2·60 m h.-hoz 0·16 m^3, a 2·5 m h-hoz 0·15 m^3, a 2·4 m h-hoz 0·13 m^3 és a 2·2 m h-hoz (a mérettől függően) 0·08—0·10 m^3.

Ügyes talpfafaragó naponkint a 2·7 és 2·6 valamint a 2·5 m hosszú talpfából 7—10, a 2·4 és 2·2 m h. talpfából pedig 10—12 darabot tud kifaragni, természetesen, ha a vasúti talpfák polygonokból (egy rönkből egybe faragva több talpfa 2—4 drb) is állnak, úgy több esik egy napi faragásra, de ezzel szemben a darabonkénti bér is kevesebb.

A talpfákat raktározásnál méretük szerint kalodába (kereszt rakás) rakjuk, alul rendesen 2 egyéb gömbölyű vagy más ászok fára.

Szállitás. A talpfákat méret és darabszám szerint szállítjuk, egy 2 fogatú lovas vagy ökrös szekér egyszeri fuvarral elvisz a 2·7 m hosszú talpfából 8—10 drb-ot; a 2·6 m h.-ból 10—12 drb-ot; a 2·5 m h.-ból 8—10 drb-ot (az ütközőből kevesebbet); a 2·4 m h.-ból 10—12 drb-ot; a 2·2 m h.-ból pedig 15—20 drb-ot.

A talpfatermeléshez szükséges egyéb adatok az 52. oldalon találhatók.

Dongatermelésre vonatkozó adatok.

Német donga termelés. (A francia donga ma nem keresett cikk.)

A német donga kétféle u. m. oldal- és fenék-donga. Az oldaldonga 1/3-dal vékonyabb a hasban, mint a bütün, a fenékdonga pedig 2/3-dal vastagabb a hasban, mint a bütün.

A német dongák leginkább akótartalomra termeltetnek, de termelhetők hektóliter számra is.

A német dongák „táblák"-ba rakatnak s akószámra értékesíttetnek.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Tábla. hordó és akómennyiség kiszámításának képletei:

Tábla kiszámítása =

$$\frac{\text{oldal dongánál}}{\text{akó mennyiség} \times {}^{2}/_{9}\text{-del}} \qquad \frac{\text{fenék dongánál}}{\text{akó mennyiség} \times 6\text{-tal}}$$
$$\text{illető akós számmal} \qquad \text{illető akós számmal}$$

$$\frac{\text{oldal donga tisztán, fenék donga nélkül}}{\text{akó mennyiség} \times {}^{2}/_{9}\text{-del}}$$
$$\text{illető akós számmal}$$

Hordó kiszámítása =

$$\frac{\text{tábla mennyisége}}{3} \qquad \frac{\text{tábla mennyisége}}{2}$$

$$\frac{\text{tábla mennyisége}}{{}^{2}/_{9}\text{-del vagy } 4{\cdot}5\text{-del}}$$

Akó kiszámítása =

$$\frac{\text{tábla menny.} \times \text{akós sz.-mal}}{{}^{2}/_{9}\text{ del}} \qquad \frac{\text{tábla menny.} \times \text{akós sz.-mal}}{6\text{-tal}}$$

$$\frac{\text{tábla menny.} \times \text{akós számmal}}{{}^{2}/_{9}\text{-del.}}$$

A termelésnél az oldaldongáknál 5, a fenékdongáknál 3 cm aszréteget számítunk, s ennyivel szélesebbek a táblák.

Egy fűrész (2 ember) napoként 8—10 órát dolgozva különböző méretű dongából 10—15 akót tud termelni. — Minél vastagabb a fa, annál többet lehet termelni s felmehet 25 akóig.

1 m^3 fából termelhető

$^1/_4$—14 akóig, ha a fa minősége gyenge, közepes szíjácsú és 30—50 cm átmérőjű . . . . . 6-12 akó

$^1/_4$—55 akóig, ha a fa minősége közepes és szíjácsa is közepes és 50—60 cm átmérőjű . . . 12-15 „ ;

$^1/_4$—200 akóig, ha a fa minősége jó, közepes vastagságú szíjácsú és 60 cm-en felüli átmérőjű . . 16-18 „ .

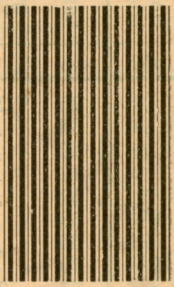
A dongák hosszúsági, szélességi és vastagsági méreteit külön kimutatás tünteti fel.

A donga termelésére és szállítására vonatkozó egyéb adatok az 54. oldalon találhatók.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Nemcsak az erdésznek-vadásznak, de minden természetkedvelőnek **nélkülözhetetlen hasznos segítőtársa**

A Magyarországon előforduló

ragadozó madarak meghatározója

IRTA

SZEMERE ZOLTÁN

ÁRA

4·20 P, M. E. V. M. E. TAGOKNAK 3·20 PENGŐ.

című könyv, melynek segítségével pillanatok alatt teljes biztonsággal határozhatjuk meg a kezünkbe kerülő szárnyas ragadozókat. De megtanít a ragadozó madaraknak a szabadban való felismerésére is.

A pénz előzetes beküldése mellett megrendelhető a szerzőnél, Budapest, VI., Kassay-utca 83. szám.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Akós német dongák

Hordótartalom	Oldal donga					
	hossza	fejben	hasban	minimális szélesség	1 □ táblának vagy sornak aszréteg nélküli	1 n. táblának v. sornak félszáraz áll. raktáron és száraz áll. aszrétege
akó	cm.	m/m		cm.	köbtartalma	cm.
1/8	25	27	22	5	0·0017	3
1/4	34	"	"	"	0031	"
1/2	42	"	"	"	0048	"
3/4	47	"	"	"	0060	"
1	52	"	"	"	0073	"
1 1/2	58	"	"	"	0091	"
2	65	"	"	6	0114	"
2 1/2	70	"	"	"	0132	"
3	75	33	25	"	0186	"
3 1/2	79	"	"	"	0206	"
4	82	"	"	"	0222	"
4 1/2	85	"	"	"	0238	"
5	88	"	"	"	0256	"
6	94	"	"	"	0292	"
7	99	"	"	"	0323	5
8	103	40	30	7	0424	"
9	108	"	"	"	0467	"
10	112	"	"	"	0502	"
11	115	"	"	"	0529	"
12	119	"	"	"	0566	"
13	122	"	"	"	0595	"
14	125	45	35	8	0703	"
15	128	"	"	"	0737	"
16	131	"	"	"	0772	"
17	133	"	"	"	0796	"
18	136	"	"	"	0832	"
20	141	50	"	9	0994	"
22	145	"	"	"	1051	"
23	148	"	"	"	1095	"
25	152	"	"	"	1155	"
28	158	"	"	"	1240	"
30	161	55	"	"	1426	"

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminiszterium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

méretei és köbtartalma.

Fenék donga						Jegyzet
hossza	vastagság a külső élen (hasban)	ajtó darabnak szélessége	minimális szélesség az az ajtó dbok kivételével	1 □ táblának vagy sornak aszréteg nélküli	1 n. táblának v. sornak félszáraz áll. raktáron és száraz áll. aszrétege	
cm.	m/m	cm.	cm.	köbtartalma	cm	
20	27		7	0·0011	2	
25	"		"	0017	"	
34	"		"	0031	"	
37	"		"	0037	"	
42	"		8	0048	"	
47	"		"	0060	"	
52	"		"	0073	"	
55	"		"	0082	"	
58	33		"	0111	"	
62	"		"	0127	"	
65	"		9	0139	"	
67	"		"	0148	"	
70	"		"	0162	"	
75	"		"	0197	"	
79	"		"	0206	3	
82	40		10	0269	"	
85	"		"	0289	"	
88	"		"	0310	"	
92	"		"	0339	"	
94	"	26	11	0353	"	
97	"	"	"	0376	"	
99	45	28	12	0441	"	
101	"	"	"	0459	"	
103	"	"	"	0477	"	
106	"	"	"	0505	"	
108	"	"	"	0524	"	
112	50	30	"	0627	"	
115	"	"	"	0661	"	
117	"	"	"	0684	"	
121	"	"	"	0732	"	
125	"	"	"	0781	"	
128	55	31	13	0901	"	

Az 1 négyzet táblának aszréteg nélküli köbtartalma az oldaldongáknál a fejben, a fenékdongáknál pedig a hasban megállapított vastagság szerint számíttatott ki. Az oldal és fenékdongák összeszáradás és szembecsléses termelés miatt legtöbbször 2—6 m/m-el is erősebb vastagságra termeltetnek.

(Jegyzet folyt. a köv. oldalon.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Akós német dongák

Hordótartalom	Oldal donga					
	hossza	fejben	hasban	minimális szélesség	1 □ táblának vagy sornak aszréteg nélküli	1 n. táblának v. sornak félszáraz áll. raktáron és száraz áll. aszrétege
akó	cm.	m/m		cm.	köbtartalma	cm.
32	165	"	"	"	1497	5
35	170	"	"	"	1590	"
38	174	"	"	"	1665	"
40	177	60	40	10	1880	"
42	181	"	"	"	1966	"
45	185	"	"	"	2054	"
50	191	"	"	"	2189	"
55	197	"	"	"	2329	"
60	203	70	"	"	2885	"
65	209	"	"	"	3058	"
70	214	"	"	"	3206	"
75	219	"	"	"	3327	"
80	223	80	45	11	3978	"
85	227	"	"	"	4122	"
90	232	"	"	"	4306	"
95	236	"	"	"	4456	"
100	241	"	50	"	4646	"
105	245	"	"	"	4802	"
110	249	"	"	"	4960	"
115	252	"			5080	"
120	256	"	"	"	5243	"
125	259	"	"	"	5366	"
130	263	"	"	"	5534	"
135	266	"	"	"	5660	"
140	269	90	55	"	6512	"
145	272	"	"	"	6659	"
150	275	"	"	"	6806	"
160	282	"	"	"	7157	"
170	288	"	"	"	7465	"
180	293	95	"	"	8156	"
190	298	"	"	"	8436	"
200	303	"	"	"	0·8722	"

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

méretei és köbtartalma.

Fenék				donga		
hossza	vastagság a külső élen (hasban)	ajtó darabnak szélessége	minimális szélesség az ajtó drb.-ok kivételével	1 □ táblának vagy sornak aszréteg nélküli	1 n. táblának v. sornak fél-száraz áll. raktáron és száraz áll. aszrétege	Jegyzet
cm.	m/m	cm.	cm.	köbtartalma	cm.	
131	"	"	"	0944	3	
135	"	"	"	1002	"	
139	"	"	"	1063	"	
141	60	32	"	1103	"	
143	"	"	"	1227	"	
146	"	"	"	1274	"	
152	"	"	"	1386	"	
157	"	"	"	1479	"	
161	70	"	"	1814	"	
166	"	"	"	1929	"	
170	"	"	"	2023	"	
173	"	"	"	2095	"	
177	80	"	14	2506	"	
182	"	"	"	2650	"	
185	"	"	"	2754	"	
188	"	"	"	2828	"	
191	"	33	"	2918	"	
195	"	"	"	3042	"	
197	"	"	"	3015	"	
200	"	"	"	3200		
203	"	"	"	3297		
206	"	"	"	3395		
209	"	"	"	3494		
212	"	"	"	3596		
214	"	34	15	3664		
217	"	"	"	3767		
219	"	"	"	3837		
223	"	"	"	3978		
227	"	"	"	4122		
232	85	35	"	4575		
236	"	"	"	4734		
241	"	"	"	0·4937		

A négyzelsorok, illetve táblák köbméterre való kiszámítása és a donga szárazsági fokának fajsúly egységével való szorzása megközelítő adatot ad arra, hogy egy 10 tonnás kocsiba — a térfogatot is figyelembe véve — mennyit rakhatunk be.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Szőlőkaró termelés és szállítás.

Tételszám	Tárgy	Szőlőkaró 1·5 m. hosszú darab	Szőlőkaró 1·8 m. hosszú darab	Szőlőkaró 2·0 m. hosszú darab	Jegyzet
1	*Termelés.* Egy fűrésszel (2 ember) 12—18 cm vastag akác vagy tölgy rönkökből; a rönköknek kifűrészelése, hasítása és a karóknak 3—3—3 vagy 4—4—4 △cm vastagságra való kifaragása meghegyezéssel együtt naponként termel				
	1·5 m hosszú szőlőkaróból	80			
	1·8 „ „ „		50		
	2·0 „ „ „			40	
2	Csak faragás a hasítványokból 1 ember naponkint				
	1·5 m hosszú szőlőkaróból	100			
	1·8 „ „ „		80		
	2·0 „ „ „			70	
3	Szőlőkaró összerakásához szükséges 1000-kint 0·04 napszám				
4	*Szállítás.* Kétfogatú lovas szekér elszállít sík terepen jó út mellett és nem homokon 1·5 m h. karót . .	550			
	1·8 „ „ „ . .		500		
	2·0 „ „ „ . .			450	

1 m³ nyersanyagból jó faragó 12—20 cm vastag rönkökből 160—180 drb 4-4-4 △cm méretű 1·8 cm h. szőlőkarót farag ki, melynél a kihozatal 22—25 %-ot tesz ki. — Jól hasadó és jó faragók mellett 30—35 százalékot is el lehet érni.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminiszterium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Fák tűzereje és tartóssága; tűzerő és tartósság sorrendjében.

Tűzerő (hasábfa)	Tartósság: szabad levegőn	száraz helyen	nedves helyen	%-ban kif. a tűzerő	tartósság: szabad levegőn	száraz helyen	nedves helyen
				%			
Gyertyán	Tölgy	Tölgy	Tölgy	130	100	100	100
Bükk	Akác	Szil	Akác	130	100	100	100
Akác	Szil	Akác	Éger(mez.)	115	95	100	100
Szil	Erd. feny.	Vör. feny.	Szil	115	90	95	95
Tölgy	Vörös „	Nyár (rez.)	Erd. feny.	110	85	95	90
Vör. fenyő	Luc „	Erd. feny.	Bükk	110	65	90	85
Jegenye „	Jegenye „	Jegenye „	Vör. feny.	105	65	80	50
Erdei „	Kőris	Luc „	Juhar	105	65	75	75
Kőris	Gyertyán	Hárs	Gyertyán	105	65	65	70
Lucfenyő	Bükk	Kőris	Luc fenyő	100	60	50	55
Éger	Juhar	Nyir	Kőris	95	55	50	45
Juhar	Nyár (rez.)	Nyár	Nyir	95	45	50	30
Vadgeszt.	Nyir	Fűz	Hárs	80	40	50	30
Nyár	Éger(mez.)	Juhar	Nyár (rez.)	80	40	45	30
Fűz	Hárs	Bükk	„ egyéb	60	35	40	30
—	Nyár, Fűz	Gyertyán	Fűz	—	30	40	30
—	—	Éger(mez.)	Jegenye f.	—	—	40	30

Megjegyzés:

Szolgáljon erre egy pár példa:

1. Tegyük fel 10 ürm³ bükk hasáb tűzifa helyett illetményképpen nyár hasábfát kapunk, hány ürm³ nyár hasábfát kell kapnunk?

130 % tűzerő mellett 10 ürm³
80 % „ „ x „

$$x : 10 = 130 : 80 = 10 \times 130 = 1300 : 80 = 16.25$$

azaz 16·25 ürm³-t.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.; EGF/68-1/2020.

2. Ha egy tölgy oszlop pl. 20 cm vastag eltart a földben 20 évig, meddig tart el egy fűz oszlop hasonló vastagságban?

100 % tartósság mellett 20 évig
40 % „ „ x „

$$x : 20 = 40 : 100 = 20 \times 40 = 800 : 100 = 8 \text{ év.}$$

Cserkéreg termelés és szállítás.

A legjobb cserkérget az erre a célra nevelt 15—20 éves kocsánytalan tölgy állományról kapunk. Cserkéreg termelésre alkalmas ugyan az idősebb tölgy ágának kérge is, sőt a luc- és vörösfenyő, valamint a mezgés-éger, nyir, füz kérge is, azonban utóbbiak jóval kevesebb csersav tartalommal.

A cserkérget több osztályba sorozzák:

Elsőrendű (prima) fiatal fa síma kérge, pikkelymentes, a II-od rendűből legfeljebb 5 % lehet evvel keverve.

Átlagos (original) 50 % I. és 50 % II. rendű kérget tartalmaz.

Másodrendű (secunda) ez oly kéreg, mely részben a fiatal fa tövének részéről és részben idősebb állományról (22—25 éves) való.

Harmadrendű „durva" (tertia) idősebb faállományok (22—25 éves) törzs kérge, valamint erősen pikkelyes és paraképződményes ágkéreg.

Mind a három rendű cserkéreg csak úgy szállítható, ha száraz és esőt nem kapott, azaz barna penészfoltok nem láthatók rajtuk, friss törés helyén pedig rózsaszínűek.

Selejtes az a fakéreg, amely esőt vagy esetleg nedves helyen penészt kapott, rossz raktározás mellett megpállott s friss törésén sárgás színt mutat.

Egy kat. hold 20 éves közepes termő talajú tölgyállomány lead 13·0 q I. rendű, 15·0 q II. rendű és 4·0 q III. rendű cserkérget.

Egy ürm^3 hántatlan fából lesz cca 0·75 ürm^3 vargafa.

Egy ürm^3 vargafa után 0·75 q száraz kéreg termelhető.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A nyers kéreg 30—40 %-ot veszít súlyából.

Egy ürm^3 száraz kéreg súlya 1—1·20 q.

Egy munkás egy nap alatt állófákról 1—2 q kérget hánt le.

Egy munkás egy nap alatt 30—38 kg kérget aprít fel baltával, 2 ember pedig géppel 400—480 kg-ot.

A hántási költség a termelt vargafa után ürm^3-kint, a kéreg összehordása, szárítása és kévékbekötése q-kint lesz fizetve.

A szállítás q-kint fizettetik és vagy a kéreg aprított állapotában, melynél a minimum szabvány 5 cm^2 kocka, vagy 1 m h. és huzallal átkötött 20—25 kg-nyi súlyú tekercsekben történik.

A szállításra nem alkalmas azon aprított kéreg, mely az I. rendűnél 2, az átlagosnál 3, a II. rendűnél 4 és a III. rendűnél 5 %-nál több kéregport és törmeléket tartalmaz.

A szállítási határidő a termeléstől számított 2—3 hónapon belül.

IV. Erdővédelmi tanácsadó.

Amint tudjuk, az erdővédelem 5 főrészből áll u. n. emberek, állatok, káros növények, fák betegségei és elemi csapások elleni védelemből.

Az emberek, állatok, rovarok, káros növények és fák betegségeinek károsításait ügyes módszerekkel valamennyire meg tudjuk védeni, azonban az elemi csapások károsításaival szemben tehetetlenül állunk a nagy természet előtt.

Fontosabb erdővédelmi teendők a következők:

1) Az emberek ellen: az erdei tűz, falopás és a kártételek megakadályozása.

Az emberek károsításai közül a legveszedelmesebbek egyike az erdei tűz. Minthogy az erdei tüzek 70 %-ban gondatlanságból és cca 20 %-ban gőzmozdony szikrától erednek, ezért kellő óvintézkedések megtételével azokat csaknem teljesen ki lehet küszöbölni.

Így a mezőgazdasági földekkel határos erdő széleken az erdő szélétől számítva 8—10 méterre a fák alatt cca 1 m.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

széles sarabolt és tisztán tartott út tartandó fenn, fenyőfát ilyen helyre ne ültessünk. Megszokott erdei gyalogutak szigorúan betiltandók. Vásár és egyéb forgalmas utak száraz időben és vásárok idején a késő esti órákig őrizendők.

Az erdőbe bevezető utak, főleg keskeny utak szélén feltűnő színű és a következő felírású tábla volna kifüggesztendő: „Tavaszi és őszi száraz szeles időben égő gyufát eldobni, cigarettázni, kupolatolan pipából dohányozni és az útról letérni pénzbüntetés terhe mellett tilos."

A veszélyes száraz idő tartamára beszüntetendők a különben megengedni szokott tüzelések, melyeket pásztorok, őrök, kirándulók stb. részére szoktunk adni. Igen veszélyes forgalmas helyek, tartós szárazságban éjjel is őrizendők, sőt ilyenkor a tűz őr. sík helyeken fákból készített magas megfigyelő helyekről, hegyvidéken pedig valamely kimagasló hegycsúcsról figyeli a tüzet.

A tisztán tartott nyiladék igen jó az esetleges futó tűz továbbterjedésének megakadályozására, bár itt is igen jó volna, ha a nyiladék egyik szélén (a veszélyesebb oldalon) egy 50 cm. széles tisztán tartott sarabolt (kapával tisztított) út lenne.

A vasúti gőzmozdonyok is igen sok erdei tüzet okoznak, amelyeket csak úgy kerülhetünk el, ha a vasútvonal közelében erdőt nem telepítünk, a meglévőket pedig, főleg ha fenyvesek, tisztántartva száraz időben állandóan felügyelet alatt tartunk. A vasútvonalak mentén főleg a fenyves erdők vannak nagyon kitéve a tűznek, azért igen szükséges, hogy száraz időben az erdőszéllel párhuzamosan ekével 4—5 talaj fordítást végezzünk, ahol ezt nem tehetjük, úgy az erdő szélén 1 m. széles tisztántartott sarabolt út legyen.

Alomtüzek oltásánál, ahol a terep és egyéb körülmények megengedik, kellő távolságban a tűztől 1—2 eke fordítás a tűz továbbterjedésének megakadályozására igen jónak bizonyul.

Az erdei falopás és egyéb kártételek megakadályozására legjobb orvosság egyik oldalról a törvény teljes szigorának az alkalmazása, erdei munkából való kizárás stb. más oldalról pedig mód nyujtása a szegénysorsú lakosságnak ahhoz, hogy tisztítási és gyérítési munkában részt vehessen és így olcsó fához jusson, vagy pedig olcsó fa álljon rendelkezésére, amit képes legyen megvenni.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

2) Házi állatokkal való legeltetés, továbbá túlzott vadtenyésztésből eredő károk elhárítása:

A házi állatokkal (szarvasmarha, ló stb.) való legeltetés egyes helyeken igen gyakoriak, ezek ellen legjobb szintén a törvény legsúlyosabb szigorával eljárni. Ahol pedig községi pásztor van, ott a szerződésben kiköttessék az, hogy ha a pásztor tilosba hajt, vagy elmulasztotta a kellő felügyeletet, a kárt béréből tartozik megfizetni, ismétlés esetén pedig foglalkozásától meg lesz fosztva.

Vadállatok (szarvas, dám, vaddisznó és nyúl) károsításai ellen legjobb óvintézkedés az, hogy ha azokat nagy számban nem tenyésztjük, télen át etetjük őket, fát döntünk részükre (nyár, fűz, hárs) s az elejtendőket lehetőleg a nagy tél beálta előtt kilőjük.

3) Különböző kisebb emlős állatok és rovarok erdőkárosításainak mérséklése:

A vakondok igen sokszor nagy károkat okoz a csemetekertekben azáltal, hogy végigmegy a csemetesorokon és azokat felemeli, ezzel a kis csemeték igen fellazíttatnak, visszasülyedni előbbi helyükre nem képesek és így elpusztulnak. Védekezni csak úgy lehet, hogy vagy körül árkoljuk meredek árokfalakkal a csemetekertet, vagy pedig estefelé mikor megindul útjára, meglessük és ahol emeli a földet, kapa segítségével hirtelen kivágjuk. Egerek ellen a körülárkolás jó.

A rovarkárok közül említésre méltók a cserebogár, a gyapjas pille, a tölgy- és akác-pajzstetű, a búcsús pókok, és az áska vagy lótetű.

A cserebogarat mint pajodot írtjuk úgy a csemetekertekben, mint a mezőgazdasági köztes használatú földeken. Az ellene való védekezés csemetekertekben szénkénegezéssel való irtás, de csak legfeljebb egy kis területen lehetséges, mert igen költséges.

Egyébként úgy lehet ellenük még védekezni, hogy mindég vándor csemete kertet használunk és ezt megforgatjuk (rigolírozzuk) még pedig a nagy rajzás évének őszén, persze oly területen, ahol erdő vagy gyepes terület volt, mert így három évig, ha nem is leszünk teljesen mentesek a cserebogarak pajodjaitól; de a kár tűrhető lesz.

Ezt a módszert a mezőgazdasági köztes használatú föl-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

dek bevetésénél, vagy beültetésénél is jó alkalmazni, mert a csemete mire a nagy rajzás bekövetkezik, jól megerősödik és gyökere ellentálóbb lesz a rágást illetően.

A cserebogarat, mint repülő bogarat tőlünk telhetően írtsuk olyanképpen, hogy mindenhol a rajzás idejében összeszedessük, ha szükséges a törvény eszközeivel is, és leforrázva elpusztítjuk.

Az áskát mely a csemetekertekben, főleg homokon sok kárt okoz a csemeték gyökerének átrágásával, úgy írtjuk, hogy ahol észrevesszük rágását amit esti szólásával is elárul, síma falu edényeket süllyesztünk a földbe melyekben megfoghatók.

A gyapjas pille irtását pedig úgy eszközöljük, hogy a petecsomókat októbertől kezdve a következő év július hó végéig szedessük és égessük el.

A tölgy és akác pajzstetű elleni védekezés leginkább abban áll, hogy a megtámadott törzseket kora tavasszal kivágjuk és az erdőből kiszállítjuk. Egészséges állományok pedig, főleg akácnál igen korán tisztítandók, mert az akác a szellős és gyér állapotot igen kedveli.

A búcsús pókok, amely a tölgyekre szintén veszedelmes ha nagy tömegben lép fel, úgy írtsuk, hogy petecsomóit (fák kérgén rakott gyapjúszerű csomó, hasonló a gyapjas pille petecsomójához) összegyűjtjük és elégetjük, valamint hernyóit (amellyel óvatosan kell bánnunk mert mérges) összedörzsöljük.

Végül a csemetekertekben a lisztharmat ellen, mely a tölgy, csemeték levelét lepi el, kénporozással védekezünk.

A károsnövények és a fák betegségei ellen való védekezést mint általában ismert tényezőket bő tartalmuk miatt nem tárgyalhatjuk.

4.) Szél, vihar, jégeső, hó zúzmara erdőkárosításainak tőlünk telhető megvédése.

A különböző elemi csapások ellen csak részben tudunk védekezni így pl. ha vannak olyan fagyzúgos területeink, amelyeken a korai vagy késői fagy nagy károkat szokott okozni, úgy ezeket oly fanemekkel erdősítsük be amelyek a fagyot jobban bírják s ha így sem ad kielégítő eredményt, hasítsuk ki erdei rétnek, esetleg erdei rakodónak. — Veszélyes meredek oldalakat amelyeknek talaja sekély és kő-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szikla felett terül el, sohase vágjuk le, tarra, hanem csak szállaljuk, s mindig oly állapotban tartsuk az állományt, hogy az kellő sűrű és erős legyen és vegyes korú, nehogy földcsuszamlásnak hó és kő görgetegnek, vízmosásoknak stb. út nyitassék.

A hó nyomás és zúzmara töréstől csak annyiban védekezhetünk, hogy ne engedjük állományainkat elnyurgulni, tisztítsuk meg és gyérítsük azokat többször és mérsékelten, hogy azok így megerősödve a veszélynek jobban ellenálljanak.

Veszélyes szelek ellen pedig neveljünk elegyes állományt mélyebb gyökérzetű fanemekkel.

STORCZ MÁTYÁS, kir. udvari vadászati tiszt

„A VÉREB MUNKÁBAN"

címü kiváló műve játszva tanít meg a véreb tanítására és használatára.

Megrendelhető „Az Erdő" Kiadóhivatalánál Budapest II. ker. Bathyány-u. 59.

Ára 1·00 P, M. E. V. M. E. tagoknak 80 fillér.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

V. Segédtáblázatok.

A tövényes mértékrendszer.

a) A hosszmérték egysége a méter = (m).

A méter tizedrésze a deciméter (dm), századrésze a centiméter (cm), ezredrésze a milliméter (mm).

A méter többszörösei: tíz méter a dekaméter (dkm), száz méter a hektométer (hm), ezer méter a kilométer (km), tízezer méter a myriaméter (mrm).

b) A térmérték egysége a négyzetméter = (m^2).

A térmérték részei és többszörösei: 1 cm^2 = 100 mm^2, 1 dm^2 = 100 cm^2, 1 m^2 = 100 dm^2; 1 dkm^2 = 100 m^2, 1 hm^2 (1 hektár) = (ha) = 10.000 m^2, 1 km^2 = 1,000.000 m^2, 1 mrm^2 = 100,000.000 m^2.

c) Az ürmérték egysége a liter = (l). (Folyadék mérésnél)

A liter részei és többszörösei: egy tized liter = 1 deciliter (dl), egy század liter = 1 centiliter (cl); tíz liter = 1 dekaliter (dkl), száz liter = 1 hektoliter (hl).

d) Térfogatmértékek egysége a köbméter = (m^3). (1000 liter = 1 m^3)

A köbméter részei és többszörösei: 1 cm^3 = 1000 mm^3, 1 dm^3 = 100 cm^3, 1 m^3 = 1000 dm^3.

e) A súlymérték egysége a kilogramm = (kg).

A kilogramm ezredrésze a gramm. A grammnak tizedrésze a decigramm (dg), századrésze a centigramm (cg), ezredrésze a miligramm (mg); 10 gramm = 1 dekagramm (dkg), 100 gramm = 1 hektogramm (hg), 1000 gramm = 1 kilogramm (kg), 100.000 gramm = 100 kg = 1 métermázsa (q), egy millió gramm = 1000 kilogramm = 1 tonna (t).

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A méter és a bécsi mérték között levő összefüggés.

1. *Hosszmértékeknél:*

1 m = 0·52729 öl = 3·16375 láb = 37·965 hüvelyk.
1 öl = 1·89648 méter.
1 láb = 0·31608 méter.
1 hüvelyk = 2·6340 centiméter.
1 kilométer = 0·13182 postamérföld.
1 postamérföld = 7·5859 kilométer = 0·75859 myriaméter.

2. *Térmértékeknél:*

1 m^2 = 0·27804 □ öl.
1 m^2 = 10·00931 □ láb.
1 ár = 27·804 □ öl.
1 hektár = 1·738 kataszteri hold.
1 □ öl = 3·5966 m^2.
1 □ láb = 0·0999 m^2.
1 □ hüvelyk = 6·9379 cm^2.
1 kataszteri hold = 0·5755 hektár.
1 km^2 = 173·8 kat. hold.
1 □ mérföld = 10.000 kat. hold = 57·5462 km^2.

3. *Úr- és térfogat mértékeknél:*

1 köbméter = 0·1466 köböl = 31·6669 kölláb.
1 hektoliter = 1·5992 pozsonyi mérő = 1·6264 bécsi mérő.
1 köböl = 6·8210 köbméter.
1 kölláb = 0·0316 köbméter.
1 köbhüvelyk = 18·2746 köbcentiméter.
1 pozsonyi mérő = 0·6253 hektoliter.
1 bécsi mérő = 0·6149 hektoliter.

4. *Súlymértékeknél:*

1 kilogramm = 1·7855 bécsi font = 2 vámfont.
1 gramm = 0·05714 bécsi lat = 0·06 vámlat.
1 tonna = 17·855 bécsi mázsa = 20 vámmázsa.
1 bécsi font = 0·56006 kilogramm.
1 vám font = 0·5 kilogramm.
1 bécsi lat = 17·502 gramm.
1 vámlat = 16·666 gramm.
1 bécsi mázsa = 56·006 kilogramm.
1 vámmázsa = 50 kilogramm.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz:sz.: EGF/68-1/2020.

Átszámító táblázat kataszteri holdról hektárra és hektárról kataszteri holdra.

1. példa. *Hány hektárnak felel meg 645·8 kataszteri hold?*

az I. táblázat szerint 6·00 k. hold = 3·45277094

tehát	600·0	k. hold	=	345·28 hektár
	45·0	„ „	=	25·89 „
	0·8	„ „	=	0·46 „
Összesen:	645·8	k. hold	=	371·63 hektár.

2. példa. *Hány kat. holdnak felel meg 608.6 hektár?*

a II. táblázat szerint: 6.0 hektár = 10·42640844 k. hold.

tehát	600·0	hektár	=	1042·64 k. hold
	8·0	„	=	13·90 „ „
	0·6	„	=	1·04 „ „
Összesen:	608·6	hektár	=	1057·58 k. hold

Az átszámításnál kikerekítéseket veszünk és pedig az 5-ön felüli utolsó számjegyektől 9-ig pl. 135·8618 = 135·862 vagy 19·736 = 19·74 stb.

I. Kataszteri hold átszámítása hektára:

Kat. h.	Hektár	Kat. h.	Hektár	Kat. h.	Hektár
0.1	0· 05754618	1	0· 63300801	1	1· 20846983
2	0· 11509236	2	0· 69055419	2	1· 26601601
3	0· 17263855	3	0· 74810037	3	1· 32356219
4	0· 23018473	4	0· 80564655	4	1· 38110837
5	0· 28773091	5	0· 86319273	5	1· 43865456
6	0· 34527709	6	0· 92073892	6	1· 49620074
7	0· 40282328	7	0· 97828510	7	1· 55374692
8	0· 46036946	8	1· 03583128	8	1· 61129310
9	0· 51791564	9	1· 09337746	9	1· 66883929
1·0	0· 57546182	2·0	1· 15092365	3·0	1· 72638547

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Kat. h.	Hektár	Kat. h.	Hektár	Kat. h.	Hektár
1	1· 78393165	1	2· 35939347	1	2· 93485530
2	1· 84147783	2	2· 41693965	2	2· 99240148
3	1· 89902401	3	2· 47448584	3	3· 04994766
4	1· 95657020	4	2· 53203202	4	3· 10749384
5	2· 01411638	5	2· 58957820	5	3· 16504002
6	2· 07166256	6	2· 64712438	6	3· 22258621
7	2· 12920874	7	2· 70467057	7	3· 28013239
8	2· 18675493	8	2· 76221675	8	3· 33767857
9	2· 24430111	9	2· 81976293	9	3· 39522475
4·0	2· 30184729	5·0	2· 87730911	6·0	3· 45277094

II. Hektár átszámítása kataszteri holdra:

Hekt.	Kat. hold	Hekt.	Kat. hold	Hekt.	Kat. hold
0·1	0· 17377347	1	3· 64924295	1	7· 12471243
2	0· 34754695	2	3· 82301643	2	7· 29848591
3	0· 52132042	3	3· 99678990	3	7· 47225938
4	0· 69509390	4	4· 17056337	4	7· 64603285
5	0· 86886737	5	4· 34433685	5	7· 81980633
6	1· 04264084	6	4· 51811032	6	7· 99357980
7	1· 21641432	7	4· 69188380	7	8· 16735327
8	1· 39018779	8	4· 86565727	8	8· 34112675
9	1· 56396127	0	5· 03943074	9	8· 51490022
1·0	1· 73773474	3·0	5· 21320422	5·0	8· 68867370
1	1· 91150821	1	5· 38697769	1	8· 86244717
2	2· 08528169	2	5· 56075117	2	9· 03622064
3	2· 25905516	3	5· 73452464	3	9· 20999412
4	2· 43282864	4	5· 90829811	4	9· 38376759
5	2· 60660211	5	6· 08207159	5	9· 55754107
6	2· 78037558	6	6· 25584506	6	9· 73131454
7	2· 95414906	7	6· 42961854	7	9· 90508801
8	3· 12792253	8	6· 60339201	8	10· 07886149
9	3· 30169601	9	6· 77716548	9	10· 25263496
2·0	3· 47546948	4·0	6· 95093896	6·0	10· 42640844

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020, Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Körlaptábla.

Ezen táblázat az 1—100 cm-ig terjedő átmérőknek és az ezekhez tartozó kerületeknek megfelelő körlapokat tartalmazza négyzetméterekben kifejezve.

Ha a körlapot négyzetcentiméterekben kívánjuk kifejezni, a táblából nyert számot 10.000-rel (tízezer) szorozzuk, vagyis az egészeket jelző vesszőt négy hellyel jobbra mozdítjuk. Pl. egy 85 cm vastag átmérőnek megfelelő körlap négyzetcentiméterekben kifejezve = 0,56745 × 10000 = 05674,5 négyzetcentiméter.

Ha a tábla határán túlmenő átmérőnek vagy kerületnek megfelelő körlap kerestetnék, akkor az adott átmérő vagy körlap felének megfelelő körlapot néggyel kell szorozni. Pl. egy 110 centiméter vastag átmérő körlapja = (55 centiméternek megfelelő körlap) 0.23758 × 4 = 0 95032 négyzetcentiméter.

Átmérő	Kerület	Körlap	Átmérő	Kerület	Körlap
centiméter		négyzetméter	centiméter		négyzetméter
1	3,1	0.0000785	21	66,0	0.03464
2	6,3	0.0003142	22	69,1	0.03801
3	9,4	0.0007069	23	72,3	0.04155
4	12,6	0.0012566	24	75,4	0.04524
5	15,7	0.0019635	25	78,5	0.04909
6	18,8	0.0028274	26	81,7	0.05309
7	22,0	0.0038484	27	84,8	0.05726
8	25,1	0.0050265	28	88,0	0.06158
9	28,3	0.0063617	29	91,1	0.06605
10	31,4	0.00785	30	94,2	0.07069
11	34,6	0·00950	31	97,4	0·07548
12	37,7	0·01131	32	100,5	0·08042
13	40,8	0·01327	33	103,7	0·08553
14	44,0	0·01539	34	106,8	0·09079
15	47,1	0·01767	35	110,0	0·09621
16	50,3	0·02011	36	113,1	0·10179
17	53,4	0·02270	37	116,2	0·10752
18	56,5	0·02545	38	119,4	0·11341
19	59,7	0·02835	39	122,5	0·11946
20	62,8	0·03142	40	125,7	0·12566

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Körlaptábla.

Átmérő	Kerület	Körlap	Átmérő	Kerület	Körlap
centiméter		négyzetméter	centiméter		négyzetméter
41	128,8	0·13203	71	223,1	0.39592
42	131,9	0·13854	72	226,2	0.40715
43	135,1	0·14522	73	229,3	0.41854
44	138,2	0·15205	74	232,5	0.43008
45	141,4	0·15904	75	235,6	0.44179
46	144,5	0·16619	76	238,8	0.45365
47	147,7	0·17349	77	241,9	0.46566
48	150,9	0·18096	78	245,0	0.47784
49	153,9	0·18857	79	248,2	0.49017
50	157,1	0·19635	80	251,3	0.50265
51	160,2	0.20428	81	254,5	0 51530
52	163,4	0.21237	82	257,6	0.52810
53	166,5	0.22062	83	260,7	0.54106
54	169,6	0 22902	84	263,9	0.55418
55	172,8	0.23758	85	267,0	0.56745
56	175,9	0.24630	86	270,2	0.58088
57	179,1	0.25518	87	273,3	0.59447
58	182,2	0.26421	88	276,5	0.60821
59	185,4	0.27340	89	279,6	0.62211
60	188,5	0.28274	90	282,7	0.63617
61	191,6	0.29225	91	285,9	0.65039
62	194,8	0.30191	92	289,0	0 66476
63	197,9	0.31172	93	292,2	0.67929
64	201,1	0.32170	94	295,3	0.69398
65	204,2	0.33183	95	298,5	0.70882
66	207,3	0.34212	96	301,6	0.72382
67	210,5	0.35257	97	304,7	0.73898
68	213,6	0.36317	98	307,9	0.75430
69	216,8	0.37393	99	311,0	0.76977
70	219,9	0.38485	100	314,2	0.78540

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Hengertáblázat (köbözőtábla), illetve körlapszorzási táblázat.

1. Az itt következő táblázatok a fatörzsek és törzsrészek köbméterekben kifejezett köbtartalmát mutatják ki, ha a középátmérő centiméterekben, a hosszúság pedig egész méterekben van megadva. (Példa: Ha egy fatörzs hossza 8 méter, középátmérője 17 centiméter, úgy a köbtartalma a táblázat szerint 0·182 m^3.)

Amennyiben a hosszúság egész és tizedméterekben volna megadva, az esetben az adott hosszúságot a tizedespontnak eggyel jobbra helyezése által, tízzel szorozzuk, s az így kapott tízszeres hosszúságnak megfelelő köbtartalmat, a tizedespontnak eggyel balra való helyezésével, tízzel osztjuk és így megkapjuk a keresett köbtartalmat. (Példa: A 2·9 m hosszú és 72 cm középátmérőjű fatörzsrész köbtartalmát úgy kapjuk meg, hogy a 29 m hossznak megfelelő 11·807 m^3-nyi köbtartalmat tízzel osztjuk és így nyerjük a 1·1807 köbmétert.)

2. Ugyancsak ezek a táblázatok a centiméterekben kifejezett középátmérők körlapjainak a többszörösét is megadják, amennyiben a táblázatok első (hossz) rovatában lévő számjegyeket a körlapok számául vesszük. (Példa: 28 drb. mellmagasságban 42 cm átmérőjű fatörzs körlapjainak összege a táblázat szerint 3·879 □ métert tesz ki.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Hossz	Átmérő centiméterekben									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	köbtartalom, köbméterekb. v. körlapösszeg, négyzetméterekben									
1	0.000	0.000	0.001	0.001	0.002	0.003	0.004	0.005	0.006	0.008
2	0.000	0.001	0.001	0.002	0.004	0.006	0.008	0.010	0.013	0.016
3	0.000	0.001	0.002	0.004	0.006	0.008	0.011	0.015	0.019	0.023
4	0.000	0.001	0.003	0.005	0.008	0.011	0.015	0 020	0.025	0.031
5	0.000	0.002	0.003	0.006	0.010	0.014	0.019	0.025	0.032	0.039
6	0.000	0.002	0.004	0.007	0.012	0.017	0.023	0.030	0.038	0.047
7	0.000	0.002	0.005	0.009	0.014	0.020	0.027	0.035	0.044	0.055
8	0.001	0.003	0.006	0.010	0.016	0 023	0.031	0.040	0.051	0.063
9	0.001	0.003	0.006	0.011	0.018	0.025	0.035	0.045	0.057	0.071
10	0.001	0.003	0.007	0.012	0.020	0.028	0.038	0.050	0.064	0.078
11	0.001	0.003	0.008	0.014	0.021	0.031	0.042	0.055	0.070	0.086
12	0.001	0.004	0.008	0.015	0.023	0.034	0.046	0.060	0.076	0.094
13	0.001	0.004	0.009	0.016	0.025	0.037	0.050	0.065	0.083	0.102
14	0.001	0.004	0.010	0.017	0.027	0.039	0.054	0.070	0.089	0.110
15	0.001	0.005	0.011	0.019	0.029	0.042	0.058	0.075	0.095	0.118
16	0.001	0.005	0.011	0.020	0.031	0.045	0.061	0.080	0.102	0.126
17	0.001	0.005	0.012	0.021	0.033	0.048	0.065	0.085	0.108	0.133
18	0.001	0.006	0.013	0.023	0.035	0.051	0.069	0.090	0.114	0.141
19	0.001	0.006	0.013	0.024	0.037	0.054	0.073	0.095	0.121	0.149
20	0.001	0.006	0.014	0.025	0.039	0.056	0.077	0.100	0.127	0.157
21	0.002	0.006	0.015	0.026	0.041	0.059	0.081	0.105	0.133	0.165
22	0.002	0.007	0.015	0.028	0.043	0.062	0.085	0.1 0	0.140	0.173
23	0.002	0.007	0.016	0.029	0.045	0.065	0.088	0.116	0.146	0.181
24	0.002	0.007	0.017	0.030	0.047	0.068	0.092	0.121	0.153	0.188
25	0.002	0.008	0.018	0.031	0.049	0.071	0.096	0.126	0.159	0.196
26	0.002	0.008	0.018	0.033	0 051	0.073	0.100	0.131	0.165	0.204
27	0.002	0.008	0.019	0.034	0.053	0.076	0.104	0.136	0.172	0.212
28	0.002	0.009	0.020	0.035	0.055	0.079	0.108	0.141	0.178	0.220
29	0.002	0.009	0.020	0.036	0.057	0.082	0.112	0.146	0.184	0.228
30	0.002	0.009	0.021	0.038	0.059	0.085	0.115	0.151	0.191	0.236

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Hossz	Átmérő centiméterekben									
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	köbtartalom, köbméterekb. v. körlapösszeg, négyzetméterekben									
1	0.009	0.011	0 013	0.015	0.018	0.020	0.023	0.025	0.028	0.031
2	0.019	0.023	0.026	0.031	0.035	0.040	0.045	0.051	0.057	0.063
3	0.028	0.034	0.040	0.046	0.053	0.060	0.068	0.076	0.085	0.094
4	0.038	0.045	0 053	0.061	0.071	0.080	0.091	0.102	0.113	0.126
5	0.047	0.056	0.066	0.077	0.088	0.100	0.113	0.127	0.142	0.157
6	0.057	0.068	0.080	0.092	0.106	0.121	0.136	0.153	0.170	0.188
7	0.066	0.079	0.093	0.108	0.124	0.141	0.159	0.178	0.198	0.220
8	0.076	0.090	0.106	0.123	0.141	0.161	0.182	0.204	0.227	0.251
9	0.085	0.102	0.119	0.138	0.159	0.181	0.204	0.229	0 255	0.283
10	0.095	0.113	0.133	0.154	0.177	0.201	0.227	0.254	0.283	0.314
11	0.104	0.124	0.146	0.169	0.194	0.221	0.250	0.280	0.312	0.346
12	0.114	0.136	0.159	0.185	0.212	0.241	0.272	0.305	0.340	0.377
13	0.123	0.147	0.172	0.200	0.230	0.261	0.295	0.331	0.368	0.408
14	0.133	0.158	0.186	0.215	0.247	0.281	0.318	0.356	0.397	0.440
15	0.142	0.170	0.199	0 231	0.265	0.302	0.340	0.382	0.425	0.471
16	0.152	0.181	0.212	0.246	0.283	0.322	0.363	0.407	0.454	0.503
17	0.161	0.192	0.225	0.262	0.300	0.342	0.386	0.433	0.482	0.534
18	0.171	0.203	0.239	0.277	0.318	0.362	0.409	0.458	0.510	0.565
19	0.180	0.215	0.252	0.292	0.336	0.382	0.431	0.483	0.539	0.597
20	0.190	0.226	0.265	0.308	0.353	0.402	0.454	0.509	0.567	0.628
21	0.199	0.237	0.279	0.323	0.371	0.422	0.477	0.534	0.595	0.660
22	0.209	0.249	0 292	0.338	0.389	0.442	0.499	0.560	0.624	0.691
23	0.218	0.260	0.305	0 354	0.406	0.462	0.522	0.585	0.652	0.723
24	0.228	0.271	0.318	0.369	0.424	0.483	0.545	0.611	0.680	0.754
25	0.237	0.283	0.332	0.385	0.442	0.503	0.567	0.636	0.709	0.785
26	0.247	0.294	0.345	0.400	0.459	0.523	0.590	0.662	0.737	0.817
27	0.256	0.305	0.358	0.415	0.477	0.543	0.613	0.687	0.765	0.848
28	0.266	0.317	0.371	0.431	0.495	0.563	0.636	0.713	0.794	0 880
29	0.275	0.328	0.385	0.446	0.512	0.583	0.658	0.738	0.822	0.911
30	0.285	0.340	0.398	0.462	0.530	0.603	0.681	0.763	0.850	0.943

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Hossz	Átmérő centiméterekben									
	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	Köbtartalom, köbméterekb. v. körlapösszeg, négyzetméterekben									
1	0.035	0.038	0.041	0.045	0.049	0.053	0.057	0.062	0.066	0.071
2	0.069	0.076	0.083	0.090	0.098	0.106	0.114	0.123	0.132	0.141
3	0.104	0.114	0.125	0.136	0.147	0.159	0.172	0.185	0.198	0.212
4	0.138	0.152	0.166	0.181	0.196	0.212	0.229	0.246	0.264	0.283
5	0.173	0.190	0.208	0.226	0.245	0.265	0.286	0.308	0.330	0.353
6	0.208	0.228	0.249	0.271	0.294	0.318	0.343	0.369	0.396	0.424
7	0.242	0.266	0.291	0.317	0.344	0.372	0.401	0.431	0.462	0.495
8	0.277	0.304	0.332	0.362	0.393	0.425	0.458	0.492	0.528	0.565
9	0.312	0.342	0.374	0.407	0.442	0.478	0.515	0.554	0.594	0.636
10	0.346	0.380	0.415	0.452	0.491	0 531	0.572	0.616	0.660	0.707
11	0.381	0.418	0.457	0.498	0.539	0.584	0.630	0.677	0.726	0.777
12	0 416	0.456	0.498	0.543	0.589	0.637	0 687	0.739	0.793	0.848
13	0.450	0.494	0.540	0.588	0.638	0.690	0.744	0.800	0.859	0.919
14	0.485	0.532	0.582	0.633	0.687	0.743	0.801	0.862	0.925	0.989
15	0.519	0.570	0.623	0.679	0.736	0.796	0.859	0.923	0.991	1.060
16	0.554	0.608	0.665	0.724	0.785	0.849	0.916	0.985	1.057	1.131
17	0.589	0.646	0.706	0.769	0.834	0.902	0.973	1.047	1.123	1.202
18	0.623	0.684	0.748	0.814	0.884	0.956	1.030	1.108	1.189	1.272
19	0.658	0.722	0.789	0.859	0.933	1.009	1.088	1.170	1.255	1.343
20	0.693	0.760	0.831	0.905	0.982	1.062	1.145	1.231	1.321	1.414
21	0.727	0.798	0.872	0.950	1.031	1.115	1.202	1.293	1.387	1.484
22	0.762	0.836	0.914	0.995	1.080	1.168	1.260	1.354	1.453	1.555
23	0.797	0.874	0.955	1.040	1.129	1.221	1.317	1.416	1.519	1.626
24	0.831	0.912	0.997	1.086	1.178	1.274	1.374	1.478	1.585	1.696
25	0.866	0.950	1.038	1.131	1.227	1.327	1.431	1.539	1.651	1.767
26	0.900	0 988	1.080	1.176	1.276	1.380	1.489	1.601	1.717	1.838
27	0.935	1.026	1.122	1.221	1.325	1.433	1.546	1.662	1.783	1.908
28	0.970	1.064	1.163	1.267	1.374	1.486	1.603	1.724	1.849	1.970
29	1.004	1.102	1.205	1.312	1.424	1.540	1.660	1.785	1.915	2.050
30	1.039	1.140	1.246	1.357	1.473	1.593	1.718	1.847	1.981	2.120

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Hossz	Átmérő centiméterekben									
	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
	köbtartalom, köbméterekb. v. körlapösszeg négyzetméterekben									
1	0.075	0.080	0.085	0.091	0.096	0.102	0.107	0.113	0.119	0.126
2	0.151	0.161	0.171	0.182	0.192	0.203	0.215	0.227	0.239	0.251
3	0.226	0.241	0.256	0.272	0.289	0.305	0.322	0.340	0.358	0.377
4	0.302	0.322	0.342	0.363	0.385	0.407	0.430	0.454	0.478	0.503
5	0.377	0.402	0.428	0.454	0.481	0.509	0.538	0 567	0.597	0.628
6	0.453	0.482	0.513	0.545	0.577	0.611	0.645	0 680	0.717	0.754
7	0.528	0.563	0.599	0.635	0.673	0.712	0.753	0.794	0.836	0.880
8	0.604	0.643	0.684	0.726	0.770	0.814	0.860	0.907	0.956	1.005
9	0.679	0.724	0.770	0.817	0.866	0.916	0.968	1.021	1.075	1.131
10	0.755	0.804	0.855	0.908	0.962	1.018	1.075	1.134	1.195	1.257
11	0.830	0.885	0.941	0.999	1.058	1.119	1.183	1.247	1.314	1.382
12	0.906	0.965	1.026	1.089	1.154	1.221	1.290	1.361	1.433	1.508
13	0.981	1.045	1.112	1.180	1.251	1.323	1.398	1.474	1.553	1.633
14	1.057	1.126	1.197	1.271	1.347	1 425	1.505	1.588	1.672	1.759
15	1.132	1.206	1.283	1.362	1.443	1.527	1.613	1.701	1.792	1.885
16	1.208	1.287	1.368	1.453	1.539	1.629	1.720	1.814	1.911	2.010
17	1.283	1.367	1.454	1.543	1.635	1.730	1.828	1.928	2.031	2.136
18	1.359	1.447	1.539	1.634	1.732	1.832	1.935	2.041	2.150	2.262
19	1.434	1.528	1.625	1.725	1.828	1.934	2.043	2.155	2.270	2.387
20	1.510	1.608	1.711	1.816	1.924	2.036	2.150	2.268	2.389	2.513
21	1.585	1.689	1.796	1.906	2.020	2.137	2.258	2.382	2.509	2.639
22	1.660	1.769	1.882	1.997	2.117	2.239	2.365	2.495	2.628	2.764
23	1.736	1.850	1.967	2.088	2.213	2.341	2 473	2.608	2.747	2.890
24	1.811	1.930	2.053	2 179	2.309	2.443	2.580	2.722	2 867	3.016
25	1.887	2.010	2.138	2.269	2.405	2.545	2.688	2.835	2.986	3.141
26	1.962	2.091	2.224	2.360	2 501	2.646	2.795	2.949	3.106	3.267
27	2.038	2.171	2.309	2 451	2.598	2.748	2.903	3.062	3.225	3.393
28	2.113	2.252	2.395	2.542	2.694	2.850	3.011	3.175	3.345	3.518
29	2.189	2.332	2.480	2.633	2.790	2.952	3.118	3.289	3.464	3.644
30	2.264	2.413	2.566	2.724	2.886	3.054	3.226	3.402	3.584	3.770

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Hossz	Átmérő centiméterekben									
	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
	köbtartalom, köbméterekb. v. körlapösszeg, négyzetméterekben									
1	0.132	0.138	0.145	0.152	0.159	0.166	0.173	0.181	0.188	0.196
2	0.264	0.277	0.290	0.304	0.318	0.332	0.347	0.362	0.377	0.393
3	0.396	0.416	0.436	0.456	0.477	0.498	0.520	0.543	0.566	0.589
4	0.528	0.554	0.581	0.608	0 636	0.665	0.694	0.724	0.754	0.785
5	0.660	0.693	0.726	0.760	0.795	0.831	0.867	0.905	0.943	0.982
6	0.792	0.831	0.871	0.912	0.954	0.997	1.041	1.086	1.131	1.178
7	0.924	0.970	1.017	1.064	1.113	1.163	1.214	1.267	1.320	1.374
8	1.056	1.108	1.162	1.216	1.272	1.329	1.388	1.448	1.508	1.571
9	1.188	1 247	1.307	1.368	1.431	1.496	1.561	1.628	1.697	1.767
10	1.320	1.385	1.452	1.520	1.590	1.662	1.735	1.809	1.886	1.063
11	1.452	1.524	1.597	1.672	1.749	1.828	1.908	1.990	2.074	2.160
12	1.584	1.662	1.743	1.825	1.908	1.994	2.082	2.171	2 263	2.356
13	1.716	1.801	1.888	1.977	2.067	2.160	2.255	2 352	2.451	2.553
14	1.848	1.939	2.033	2.129	2.226	2.327	2.429	2.533	2.640	2.749
15	1.980	2.078	2.178	2.281	2.386	2.493	2.602	2.714	2.828	2.945
16	2.112	2.217	2.324	2.433	2.545	2.659	2.776	2.895	3.017	3.142
17	2 244	2.355	2.469	2.585	2.704	2.825	2.949	3.076	3.206	3.338
18	2.376	2.494	2.614	2.737	2.863	2.991	3.123	3.257	3.394	3.534
19	2.508	2.632	2.759	2.889	3.022	3.158	3.296	3.438	3.583	3.731
20	2.640	2.771	2.904	3.041	3.181	3.324	3.470	3.619	3.771	3.927
21	2.772	2.909	3.050	3.193	3.340	3.490	3.643	3.800	3.960	4.123
22	2.904	3.048	3.195	3.345	3.499	3.656	3.817	3.981	4.148	4.320
23	3.036	3.186	3.340	3.497	3.658	3.822	3.990	4.162	4.337	4.516
24	3.168	3.325	3.485	3.649	3.817	3.988	4.164	4.343	4.526	4.712
25	3.300	3.463	3.631	3.801	3.976	4.155	4.337	4.524	4.714	4.909
26	3.432	3.602	3.776	3.953	4.135	4.321	4.511	4.705	4.903	5.105
27	3.564	3.740	3.921	4.105	4.294	4.487	4.684	4.886	5.091	5.302
28	3.696	3.879	4.066	4.257	4.453	4.653	4.858	5.067	5.280	5.498
29	3.828	4.018	4.211	4.409	4.612	4.819	5.031	5.247	5.468	5.694
30	3.961	4.156	4.357	4.561	4.771	4.986	5.205	5.428	5.657	5.890

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Hossz	Átmérő centiméterekben									
	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
	köbtartalom, köbméterekb. v. körlapösszeg, négyzetméterekben									
1	0.204	0.212	0.221	0.229	0.237	0.246	0.255	0.264	0.273	0.283
2	0.409	0.425	0.441	0.458	0.475	0.493	0.510	0.528	0.547	0.565
3	0.613	0.637	0.662	0.687	0.713	0.739	0.765	0.793	0.820	0.848
4	0.817	0.849	0.882	0.916	0.950	0.985	1.021	1.057	1.094	1.131
5	1.021	1.062	1.103	1.145	1.188	1.231	1.276	1.321	1.367	1.414
6	1.226	1.274	1.324	1.374	1.425	1.478	1.531	1.585	1.640	1.696
7	1.430	1.486	1.544	1.603	1.663	1.724	1.786	1.849	1.914	1.979
8	1.634	1.699	1.765	1.832	1.901	1.970	2.041	2.114	2.187	2.262
9	1.839	1.911	1.985	2.061	2.138	2.217	2.297	2.378	2.461	2.545
10	2.043	2.124	2.206	2.290	2.376	2.463	2.552	2.642	2.734	2.827
11	2.247	2.336	2.427	2.519	2.613	2.709	2.807	2.906	3.007	3.110
12	2.451	2.548	2.647	2.748	2.851	2.956	3.062	3.170	3.281	3.393
13	2.656	2.761	2.868	2.977	3.088	3.202	3.317	3.435	3.554	3.676
14	2.860	2.973	3.089	3.206	3.326	3.448	3.572	3.699	3.828	3.958
15	3.064	3.185	3.309	3.435	3.564	3.694	3.828	3.963	4.101	4.241
16	3.268	3.398	3.530	3.664	3.801	3.941	4.083	4.227	4.374	4.524
17	3.473	3.610	3.750	3.893	4.039	4.187	4.338	4.491	4.648	4.806
18	3.677	3.823	3.971	4.122	4.276	4.433	4.593	4.756	4.921	5.089
19	3.881	4.035	4.192	4.351	4.514	4.680	4.848	5.020	5.195	5.372
20	4.086	4.247	4.412	4.580	4.752	4.926	5.104	5.284	5.468	5.655
21	4.290	4.460	4.633	4.809	4.989	5.172	5.359	5.548	5.741	5.937
22	4.494	4.672	4.854	5.038	5.227	5.419	5.614	5.813	6.015	6.220
23	4.698	4.884	5.074	5.267	5.464	5.665	5.869	6.077	6.288	6.503
24	4.903	5.097	5.295	5.496	5.702	5.911	6.124	6.341	6.562	6.786
25	5.107	5.309	5.515	5.725	5.939	6.157	6.379	6.605	6.835	7.068
26	5.311	5.522	5.736	5.954	6.177	6.404	6.635	6.869	7.108	7.351
27	5.516	5.734	5.957	6.183	6.415	6.650	6.890	7.134	7.382	7.634
28	5.720	5.946	6.177	6.412	6.652	6.896	7.145	7.398	7.655	7.917
29	5.924	6.159	6.398	6.641	6.890	7.143	7.400	7.662	7.929	8.199
30	6.128	6.371	6.619	6.871	7.127	7.389	7.655	7.926	8.202	8.482

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Hossz	Átmérő centiméterekben							
	61	62	63	64	65	66	67	68
	köbtartalom, köbméterekb. v. körlapösszeg, négyzetméterekben							
1	0.292	0.302	0.312	0.322	0.332	0.342	0.352	0.363
2	0.584	0.604	0.623	0.643	0.664	0.684	0.705	0.726
3	0.877	0.906	0.935	0.965	0.995	1,026	1.058	1.089
4	1.169	1.208	1.247	1.287	1.327	1.368	1.410	1.453
5	1.461	1.509	1.559	1.608	1.659	1.711	1.763	1.816
6	1.753	1.811	1·870	1.930	1.991	2.053	2.115	2.179
7	2.046	2.113	2.182	2.252	2.323	2.395	2.468	2.542
8	2.338	2.415	2.494	2.574	2.655	2.737	2.820	2.905
9	2.630	2.717	2.805	2.895	2.986	3.079	3.173	3.268
10	2.922	3.019	3.117	3.217	3.318	3.421	3.526	3.632
11	3.215	3.321	3.429	3.539	3.650	3.763	3.878	3.995
12	3.507	3.623	3.741	3.860	3.982	4.105	4.231	4.358
13	3.799	3.925	4.052	4.182	4.314	4.447	4.583	4.721
14	4.091	4.227	4.364	4.504	4.646	4.790	4.936	5.084
15	4.384	4.529	4.676	4.825	4.977	5.132	5.288	5.447
16	4.676	4.830	4.988	5.147	5.309	5.474	5.641	5.811
17	4.968	5.132	5.299	5.469	5.641	5.816	5.994	6.174
18	5.260	5.434	5.611	5.791	5.973	6.158	6.346	6.537
19	5.553	5.736	5.923	6.112	6.305	6.500	6.699	6.900
20	5.845	6.038	6.235	6.434	6.637	6.842	7.051	7.263
21	6.137	6.340	6.546	6.756	6.968	7.184	7.404	7.626
22	6.429	6.642	6.858	7.077	7.300	7.527	7.756	7.990
23	6.722	6.944	7.170	7.399	7.632	7.869	8.109	8.353
24	7.014	7.246	7.481	7.721	7.964	8.211	8.462	8.716
25	7.306	7.548	7.793	8.042	8.296	8.553	8.814	9.079
26	7·598	7.850	8.105	8.364	8.628	8.895	9.167	9.442
27	7·891	8.151	8.417	8.686	8.959	9.237	9.519	9.805
28	8·183	8.453	8.728	9.007	9.291	9.579	9.872	10.169
29	8.475	8.755	9.040	9.329	9.623	9.921	10.224	10.532
30	8.767	9.057	9.352	9.651	9.955	10.264	10.577	10.895

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Hossz	Átmérő centiméterekben							
	69	70	71	72	73	74	75	76
	köbtartalom, köbméterekb. v. körlapösszeg, négyzetméterekben							
1	0.374	0.385	0.396	0.407	0.418	0.430	0.442	0.454
2	0.748	0.770	0.792	0.814	0.837	0.860	0.883	0.907
3	1.122	1.154	1.188	1.221	1.256	1.290	1.325	1.361
4	1.496	1.539	1.584	1.629	1.674	1.720	1.767	1.815
5	1.870	1.924	1.980	2.036	2.093	2.150	2.209	2.268
6	2.243	2.309	2.375	2.443	2.511	2.580	2.651	2.722
7	2 617	2 694	2.771	2.850	2.930	3.010	3.092	3.175
8	2.991	3.079	3.167	3.257	3.348	3.441	3.534	3.629
9	3.365	3.464	3.563	3.664	3.767	3.871	3.976	4.083
10	3.739	3.848	3.959	4.071	4.185	4.301	4.418	4.536
11	4.113	4.233	4.355	4.479	4.604	4.731	4.860	4.990
12	4.487	4.618	4.751	4.886	5.022	5.161	5.301	5.444
13	4.861	5.003	5.147	5.293	5.441	5.591	5.743	5.897
14	5.235	5.388	5.543	5.700	5.859	6.021	6.185	6.351
15	5.609	5.773	5.939	6.107	6.278	6.451	6.627	6.805
16	5.983	6.158	6.335	6.514	6.697	6.881	7.069	7.258
17	6.357	6.542	6.731	6.921	7.115	7.311	7.510	7.712
18	6.731	6.927	7.126	7.329	7.534	7.741	7.952	8.166
19	7.105	7.312	7.522	7.736	7.952	8.171	8.394	8.619
20	7.479	7.697	7.918	8.143	8.371	8.602	8.836	9.073
21	7.852	8.082	8.314	8.550	8.789	9.032	9.277	9.527
22	8.226	8.467	8.710	8.957	9.208	9.462	9.719	9.980
23	8.600	8.851	9.106	9.364	9.626	9.892	10.161	10.434
24	8.974	9.236	9.502	9.772	10.045	10.322	10.603	10.888
25	9.348	9.621	9.898	10.179	10.463	10.752	11.045	11.341
26	9.722	10.006	10.294	10.586	10.882	11.182	11.486	11.795
27	10.096	10.391	10.690	10.993	11.300	11.612	11.928	12.248
28	10.470	10.776	11.086	11.400	11.719	12.042	12.370	12.702
29	10.844	11.161	11.482	11.807	12.138	12.472	12.812	13.156
30	11.218	11.545	11.878	12.214	12.556	12.902	13.254	13.609

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Hossz	Átmérő centiméterekben							
	77	78	79	80	81	82	83	84
	köbtartalom, köbméterekb. v. körlapösszeg, négyzetméterekben							
1	0.466	0.478	0.490	0.503	0.515	0.528	0.541	0.554
2	0.931	0.956	0.980	1.005	1.031	1.056	1.082	1.108
3	1.397	1.433	1.470	1.508	1.546	1.584	1.623	1.662
4	1.863	1.911	1.961	2.011	2.061	2.112	2.164	2.217
5	2.328	2.389	2.451	2.513	2.576	2.640	2.705	2.771
6	2.794	2.867	2.941	3.016	3.092	3.169	3.246	3.325
7	3.260	3.345	3.431	3.519	3.607	3.697	3.787	3.879
8	3.725	3.823	3.921	4.021	4.122	4.225	4.328	4.433
9	4.191	4.300	4.411	4.524	4.638	4.753	4.869	4.988
10	4.657	4.778	4.902	5.027	5.153	5.281	5.411	5.542
11	5.122	5.256	5.392	5.529	5.668	5.809	5.952	6.096
12	5.588	5.734	5.882	6.032	6.184	6.337	6.493	6.650
13	6.053	6.212	6.372	6.534	6.699	6.865	7.034	7.204
14	6.519	6.690	6.862	7.037	7.214	7.393	7.575	7.758
15	6.985	7.168	7.352	7.540	7.729	7.921	8.116	8.313
16	7.450	7.645	7.843	8.042	8.245	8.450	8.657	8.867
17	7.916	8.123	8.333	8.545	8.760	8.978	9.198	9.421
18	8.382	8.601	8.823	9.048	9.275	9.506	9.739	9.975
19	8.847	9.078	9.313	9.550	9.791	10.034	10.280	10.529
20	9.313	9.557	9.803	10.053	10.306	10.562	10.821	11.084
21	9.779	10.035	10.293	10.556	10.821	11.090	11.362	11.638
22	10.244	10.512	10.784	11.058	11.337	11.618	11.903	12.192
23	10.710	10.990	11.274	11.561	11.852	12.146	12.444	12.746
24	11.176	11.468	11.764	12.064	12.367	12.674	12.985	13.300
25	11.641	11.946	12.254	12.566	12.882	13.202	13.526	13.854
26	12.107	12.424	12.744	13.069	13.398	13.731	14.067	14.409
27	12.573	12.902	13.234	13.572	13.913	14.259	14.609	14.963
28	13.038	13.379	13.725	14.074	14.428	14.787	15.150	15.517
29	13.504	13.857	14.215	14.577	14.944	15.315	15.691	16.071
30	13.970	14.335	14.705	15.080	15.459	15.843	16.232	16.625

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Hossz	Átmérő centiméterekben							
	85	86	87	88	89	90	91	92
	köbtartalom, köbméterekb. v. körlapösszeg négyzetméterekben							
1	0.567	0.581	0.594	0.608	0.622	0.636	0.650	0.665
2	1.135	1.162	1.189	1.216	1.244	1.272	1.301	1.329
3	1.702	1.743	1.783	1.825	1.866	1.908	1.951	1.994
4	2.270	2.323	2.378	2.433	2.488	2.545	2.601	2 659
5	2.837	2.904	2.972	3.041	3.110	3.181	3.252	3.324
6	3.405	3.485	3.567	3.649	3.733	3.817	3.902	3.988
7	3.972	4.066	4.161	4.257	4.355	4.453	4.553	4.653
8	4.540	4.647	4.756	4.866	4.977	5.089	5.203	5.318
9	5.107	5.228	5.350	5.474	5.599	5.725	5.853	5.983
10	5.674	5.809	5.945	6.082	6.221	6.362	6.504	6.648
11	6.242	6.390	6.539	6.690	6.843	6.998	7.154	7.312
12	6.809	6.970	7.134	7.298	7.465	7.634	7.805	7.977
13	7.377	7.551	7.728	7.907	8.087	8.270	8.455	8.642
14	7.944	8.132	8.322	8.515	8.709	8.906	9.105	9.307
15	8.512	8.713	8.917	9.123	9.332	9.542	9.756	9.971
16	9.079	9.294	9.511	9.731	9.954	10.179	10.406	10.636
17	9.647	9.875	10.106	10.339	10.576	10.815	11.057	11.301
18	10.214	10.456	10.700	10.948	11.198	11.451	11.707	11.966
19	10.781	11.037	11.295	11.556	11.820	12.087	12.357	12.630
20	11.349	11.618	11.889	12.164	12.442	12.723	13.008	13.295
21	11.916	12.198	12.484	12.772	13.064	13.359	13.658	13.960
22	12.484	12.779	13.078	13.381	13.686	13.996	14 308	14.625
23	13.051	13.360	13.673	13.989	14.308	14.632	14.959	15.289
24	13.619	13.941	14.267	14.597	14.931	15.268	15.609	15.954
25	14.186	14.522	14.862	15.205	15.553	15.904	16.260	16.619
26	14.754	15.103	15.456	15.813	16.175	16.540	16.910	17.284
27	15.321	15.684	16.051	16.422	16.797	17.176	17.560	17.948
28	15.889	16.265	16.645	17.030	17.419	17.813	18.211	18.613
29	16.456	16.845	17.240	17.638	18.041	18.449	18.861	19.278
30	17.023	17.426	17.834	18.246	18.663	19.085	19.512	19.943

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Hossz	Átmérő centiméterekben							
	93	94	95	96	97	98	99	100
	köbtartalom, köbméterekb. v. körlapösszeg, négyzetméterekben							
1	0.679	0.694	0.709	0.724	0.739	0.754	0.770	0.785
2	1.358	1.388	1.418	1.448	1.478	1.509	1.539	1.571
3	2.038	2.082	2.126	2.171	2.217	2.263	2 309	2.356
4	2.717	2.776	2.835	2.895	2.956	3.017	3.079	3.142
5	3.396	3.470	3.544	3.619	3.695	3.771	3.849	3.927
6	4.076	4.164	4.253	4.343	4.434	4.526	4.619	4.712
7	4.755	4.858	4.962	5.067	5.173	5.280	5.388	5.498
8	5.434	5.552	5.670	5.790	5.912	6.034	6.158	6.283
9	6.114	6.246	6.379	6.514	6.651	6.789	6.928	7.069
10	6.793	6.940	7.088	7.238	7.390	7.543	7.698	7.854
11	7.472	7.634	7.797	7.962	8.129	8.297	8.467	8.639
12	8.151	8.328	8.506	8.686	8.868	9.052	9.237	9.425
13	8.831	9.022	9.215	9.410	9.607	9.806	10.007	10.210
14	9.510	9.716	9.923	10.133	10.346	10.560	10.777	10.996
15	10.189	10.410	10.632	10.857	11.085	11.314	11.546	11.781
16	10.869	11.104	11.341	11.581	11.824	12.069	12.316	12.566
17	11.548	11.798	12.050	12.305	12.563	12.823	13.086	13.352
18	12.227	12.492	12.759	13.029	13.302	13.577	13.856	14.137
19	12.906	13.186	13.467	13.752	14.041	14.332	14.626	14.923
20	13.586	13.880	14.176	14.476	14.780	15.086	15.395	15.708
21	14.265	14.573	14.885	15.200	15.518	15.840	16.165	16.493
22	14.944	15.267	15.594	15.924	16.257	16.595	16.935	17.279
23	15.624	15.961	16.303	16.648	16.996	17.349	17.705	18.064
24	16.303	16.655	17.012	17.372	17.735	18.103	18.474	18.850
25	16.982	17.349	17.720	18.095	18.474	18.857	19.244	19.635
26	17.661	18.043	18.429	18.819	19.213	19.612	20.014	20.420
27	18.341	18.737	19.138	19.543	19.952	20.366	20.784	212.06
28	19.020	19.431	19.847	20.267	20.691	21.120	21.553	219.91
29	19.699	20.125	20.556	20.991	21.430	21.875	22.323	227.77
30	20.379	20.819	21.265	21.715	22.169	22.629	23.093	235.62

Ezentáblázatok Krammer adatainak alapul vételével vannak összeállítva.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A Magyar Erdészeti És Vadászati Műszaki Segédszemélyzet Országos Egyesülete

(Budapest, II. Batthyányi-utca 59. Telefon: 566-24.) a kar egyetlen országos érdekképviselete. Célja az erdészeti és vadászati műszaki segédszemélyzet társadalmi és gazdasági érdekeinek előmozdítása és megvédése.

Az Egyesület hivatalos lapja, mely tagilletményképen jár

„Az Erdő"

havonként megjelenő szaklap, mely az Egyesület hivatalos közleményein kívül oly leírásokat és értekezéseket is közöl, melyek nemcsak oktatnak, de szórakoztatnak is.

„AZ ERDŐ" ELŐFIZETÉSI ÁRA EGY ÉVRE 6 PENGŐ.

Szerkeszti: **G. Tömösváry Miklós** a M.E.V.M.E. titkára.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Különböző, felhalmozott anyagok súlya.

Egy köbméter-kg.

Alma	300	Hó, frissen hullott	80—190
Agyag, száraz	1800	Hó, nedves	200—800
Agyag, nedves	2000	Istálló trágya	750—950
Beton	1900	Kőszén	800
Bükkfa, hasábos	400	Koksz	360—470
Burgonya	650—700	Körte	350
Barnaszén	650—780	Mész, égetett	500
Fenyőfa hasábos	320	Mészkő	2000
Fű	350	Habarcs	1700—1800
Faszén, puhafából	150	Répa	570—650
Faszén, keményfából	220	Só, őrölve	1015
Föld, száraz	1600	Szilva	350
Föld, nedves	2000	Tégla, égetett	1375—1500
Gránit	2700	Tölgyfa, hasábos	420
Hamu	1420	Tőzeg, légszáraz	325—410
Homok, száraz	1600	Tőzeg, nedves	550—650
Homok, nedves	2000		

1 vasúti kocsirakomány (1 vagón).

Tartalmaz m^3.

Barnaszén	12.5	Homok, szárazon	6.6
Bor	20.0	Homok nedvesen	5.0
Brikett	9.5	Liszt	18.0
Búza	13.0	Mész, égetett	7.7—8.4
Bükkfa, hasábos	25.0	Só	11.0
Faszén, puhafából	66.7	Szalonna, sózottt	15.0
Faszén, keményfából	45.5	Tégla, égetett	8.0
Fenyőfa, hasábos	31.3	Tölgyfa, hasábos	23.8
Föld, szárazon	6.0	Tőzeg, légszáraz	24.4—30.8
Föld, nedvesen	5.0	Zab	20.0

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Különböző anyagok fajsúlya.

1 köbcentiméter-gramm súlyú

Alkohol, abszolút	0.792	Jég	0.88—0.92
Aluminium	2.6	Koksz	1.4
Arany	19.33	Kréta	1.8 —2.6
Acél	7.86	Kén	2.07
Agyag	1.8—2.6	Kőszén	1.2 —1.5
Benzin	0.68—0.75	Kátrány	1.2
Barnaszén	1.2—1.5	Mész, égetett	0.9 —1.3
Bronz	7.4—8.9	Mész, oltott	1.15—1.25
Calcium	1.85	Magnézia	3.2
Cement	0.82—1.95	Nikkel	8.9 —9.2
Cukor	1.61	Ólom	11.25—11.37
Ezüst	10.42—10.53	Olaj: ásvány	0.90—0.93
Fa: bükk	0.75	lenmag	0.94
dió	0.66	oliva	0.915
fenyő	0.35—0.60	Ón, öntött	6.86
hárs	0.56	hengerelve	7.125—7.2
juhar	0.53—0.81	Papír	0.7 —1.15
nyárfa	0.39	Petróleum	0.795—0.825
nyir	0.74	Platina	21.3—21.5
parafa	0.24	Porcellán	2.5
tölgy	0.69—1.03	Pala	2.67
Faszén	0.28—0.44	Quarc	2.62
Faggyú	0.913	Réz	8.8
Gipsz	1.81	Só	2.17
Glycerin	1.27	Salétrom	1.95—2.08
Gránit	2.51—3.05	Szóda, kristályos	1.45
Grafit	1.9 —2.3	Tej	1.03
Gyémánt	3.5 —3.6	Üveg	2.46—3.33
Gyanta	1.07	Vas	7.88
Harangöntvény	8.8	Viaszk	0.95—0.98
Higany	13.596	Víz, desztillált	1.00
Homok, légszáraz	1.64	Vizmut	9.78
Homokkő	2.2 —2.5	Zinn	7.18
Hó	0.125	Zsír	0.92

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Napszámbér-kiszámítási táblázat.

Napibér	Napok száma										
	1/4	1/2	3/4	1	2	3	4	5	6	7	8
	pengő értékben										
0·50	—·12	—.25	—.37	—.50	1·—	1 50	2·—	2·50	3.—	3·50	4·—
1·—	—·25	—·50	—·75	1·—	2·—	3·—	4·—	5·—	6·—	7·—	8·—
1·05	—·26	—·52	—·79	1·05	2·10	3·15	4·20	5·25	6·30	7·35	8·40
1·10	—·27	—·55	—·82	1·10	2·20	3·30	4·40	5·50	6·60	7·70	8·80
1·15	—·29	—·57	—·86	1·15	2·30	3·45	4·60	5·75	6·90	8·05	9·20
1·20	—·30	—·60	—·90	1·20	2·40	3·60	4·80	6·—	7·20	8·40	9·60
1·25	—·31	—·62	—·94	1·25	2·50	3·75	5·—	6·25	7·50	8·75	10·—
1·30	—·32	—·65	—·98	1·30	2·60	3·90	5·20	6 50	7·80	9·10	10·40
1·35	—·34	—·67	1·01	1.35	2·70	4·05	5·40	6·75	8·10	9·45	10 80
1·40	—·35	—·70	1·05	1·40	2·80	4·20	5·60	7·—	8·40	9·80	11·20
1·45	—·36	—·72	1·09	1·45	2·90	4·35	5·80	7·25	8·70	10·15	11·60
1·50	—·37	—·75	1·12	1·50	3·—	4·50	6·—	7·50	9·—	10·50	12·—
1·55	—·39	— 77	1·16	1·55	3·10	4·65	6·20	7·75	9·30	10·85	12·40
1·60	—·40	—·80	1·20	1·60	3·20	4·80	6·40	8·—	9·60	11·20	12 80
1·65	—.41	—·82	1·23	1·65	3·30	4·95	6·60	8·25	9·90	11·55	13·20
1·70	—·42	—·85	1·28	1·70	3·40	5·10	6·80	8·50	10·20	11·90	13·60
1·75	—·44	—·88	1·31	1·75	3·50	5·25	7·—	8·75	10·50	12·25	14·—
1·80	—·45	—·90	1·35	1·80	3·60	5·40	7·20	9·—	10·80	12·60	14·40
1·85	—·46	—·92	1·39	1·85	3·70	5·55	7·40	9·25	11·10	12·95	14·80
1·90	—·48	—·95	1.42	1·90	3·80	5·70	7·60	9 50	11·40	13·30	15·20
1·95	—·49	—·98	1·46	1·95	3·90	5·85	7·80	9·75	11·70	13·65	15·60
2·—	—·50	1·—	1·50	2·—	4·—	6·—	8·—	10·—	12·—	14·—	16·—
2·25	—·56	1·12	1·69	2·25	4·50	6·75	9·—	11·25	13·50	15·75	18·—
2·50	—·62	1·25	1·88	2·50	5·—	7·50	10·—	12·50	15·—	17·50	20·—
2·75	—·69	1·38	2·06	2·75	5·50	8·25	11 —	13·75	16·50	19·25	22·—
3.—	—·75	1·50	2·25	3·—	6·—	9·—	12·—	15·—	18·—	21·—	24·—
3·25	—·82	1·63	2·43	3·25	6·50	9·75	13·—	16·25	19·50	22·75	26·—
3·50	—·88	1·75	2·63	3·50	7·—	10·50	14·—	17·50	21·—	24·50	28·—
3·75	—·94	1·88	2·82	3·75	7·50	11·25	15·—	18 75	22·50	26·25	30·—
4·—	1·—	2·—	3·—	4·—	8·—	12·—	16·—	20·—	24·—	28·—	32·—
4·25	1·07	2·13	3·20	4·25	8·50	12·75	17·—	21·25	25·50	29·75	34·—
4·50	1·13	2·25	3·38	4·50	9·—	13·50	18·—	22·50	27·—	31·50	36·—
4·75	1·19	2·38	3·57	4·75	9·50	14 25	19·—	23·75	28·50	33·25	38·—
5·—	1·25	2·50	3·75	5·—	10·—	15·—	20·—	25·—	30·—	35·—	40·—

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Kamatkiszámítási táblázat.

P	2 %	2 1/2 %	3 %	3 1/2 %	4 %	4 1/2 %	5 %	6 %	7 %	8 %
1	—.02	—.02	—.03	—.03	—.04	—.04	—.05	—.06	—.07	—.08
2	—.04	—.05	—.06	—.07	—.08	—.09	—.10	—.12	—.14	—.16
3	—.06	—.07	—.09	—.10	—.12	—.13	—.15	—.18	—.21	—.24
4	—.08	—.10	—.12	—.14	—.16	—.18	—.20	—.24	—.28	—.32
5	—.10	—.12	—.15	—.17	—.20	—.22	—.25	—.30	—.35	—.40
6	—.12	—.15	—.18	—.21	—.24	—.27	—.30	—.36	—.42	—.48
7	—.14	—.17	—.21	—.24	—.28	—.31	—.35	—.42	—.49	—.56
8	—.16	—.20	—.24	—.28	—.32	—.36	—.40	—.48	—.56	—.64
9	—.18	—.22	—.27	—.31	—.36	—.40	—.45	—.54	—.63	—.72
10	—.20	—.25	—.30	—.35	—.40	—.45	—.50	—.60	—.70	—.80
20	—.40	—.50	—.60	—.70	—.80	—.90	1.—	1.20	1.40	1.60
30	—.60	—.75	—.90	1.05	1.20	1.35	1.50	1.80	2.10	2.40
40	—.80	1.—	1.20	1.40	1.60	1.80	2.—	2.40	2.80	3.20
50	1.00	1.25	1.50	1.75	2.—	2.25	2.50	3.—	3.50	4.—
60	1.20	1.50	1.80	2.10	2.40	2.70	3.—	3.60	4.20	4.80
70	1.40	1.75	2.10	2.45	2.80	3.15	3.50	4.20	4.90	5.60
80	1.60	2.—	2.40	2.80	3.20	3.60	4.—	4.80	5.60	6.40
90	1.80	2.25	2.70	3.15	3.60	4.05	4.50	5.40	6.30	7.20
100	2.—	2.50	3.—	3.50	4.—	4.50	5.—	6.—	7.—	8.—
200	4.—	5.—	6.—	7.—	8.—	9.—	10.—	12.—	14.—	16.—
300	6.—	7.50	9.—	10.50	12.—	13.50	15.—	18.—	21.—	24.—

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

400	8.—	10.—	12.—	14.—	16.—	18.—	20.—	24.—	28.—	32.—
500	10.—	12.50	15.—	17.50	20.—	22.50	25.—	30.—	35.—	40.—
600	12.—	15.—	18.—	21.—	24.—	27.—	30.—	36 —	42.—	48.—
700	14.—	17.50	21.—	24.50	28.—	31.50	35.—	42.—	49.—	56.—
800	16.—	20.—	24.—	28.—	32.—	36.—	40.—	48.—	56.—	64.—
900	18.—	22.50	27.—	31.50	36.—	40.50	45.—	54.—	63.—	72.—
1.000	20.—	25.—	30.—	35.—	40.—	45.—	50.—	60.—	70.—	80.—
2.000	40.—	50.—	60.—	70.—	80.—	90.—	100.—	120.—	140.—	160.—
3.000	60.—	75.—	90.—	105.—	120.—	135.—	150.—	180.—	210.—	240.—
4.000	80.—	100.—	120.—	140.—	160.—	180.—	200.—	240,—	280.—	320.—
5.000	100.—	125.—	150.—	175.—	200.—	225.—	250.—	300.—	350.—	400.—
6.000	120.—	150.—	180.—	210.—	240.—	270.—	300.—	360.—	420.—	480.—
7.000	140.—	175.—	210.—	245.—	280.—	315.—	350.—	420 —	490.—	560.—
8.000	160.—	200.—	240.—	280.—	320.—	360.—	400.—	480.—	560.—	640.—
9.000	180.—	225.—	270.—	315.—	360.—	405.—	450.—	540.—	630.—	720.—
10.000	200.—	250.—	300.—	350.—	400.—	450.—	500.—	600.—	700.—	800.—

A fenti táblázathoz szolgáljon az alábbi példa magyarázatul:

Ha például 8462.— pengőnek 4 1/2 % kamatára van szükségem, kiírom:

P	8000.—	-nek	4 1/2 % kamatát	360.—
„	400.—	-nak	4 1/2 „ „	18.—
„	60.—	-nak	4 1/2 „ „	2.70
„	2.—	-nek	4 1/2 „ „	—.09
			Összesen P	380.79

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

V/a. Magyarország területe és erdőterülete törvényhatóságonkint.

(1927. évi statisztika.)

Országrész, törvényhatóság	Az összes terület	Az erdőterület
	kataszteri hold	
I. *Dunántuli dombos vidék:*		
Baranya vármegye	685.823	102.943.4*
Pécs tvh. jogú város	12.286	4.290.4*
Fehér vármegye	696.526	58.908.4*
Székesfehérvár tvh. jogú város	20.838	38.5
Győr csonka vármegye	240.268	18.512.9*
Moson csonka vármegye	157.098	10.445.2*
Pozsony csonka vármegye	10.864	3.060.9*
Győr tvh. jogú város	9.464	147.5*
Komárom csonka vármegye	251.081	47.760.7*
Esztergom csonka vármegye	93.129	28.689.5*
Somogy vármegye	1.163.327	211.788.8*
Sopron vármegye	311.183	33.785.5*
Sopron tvh. jogú város	22.516	10.208.0*
Tolna vármegye	616.287	50.942.9
Vas vármegye	570.368	130.539.5*
Veszprém vármegye	688.576	146.250.8*
Zala vármegye	843.494	218.853.8
I. *Összesen:*	**6.393.119**	**1.077.166.7**
II. *Alföld:*		
Bács-Bodrog vármegye	262.007	9.907.9
Baja tvh. jogú város	15·052	153.0
Békés vármegye	639.623	9.627.6
Bihar csonka vármegye	481.491	5.716.7
Csanád vármegye	251.893	1.840.7
Arad csonka vármegye	49.063	410.8
Torontál csonka vármegye	47.075	567.2
Csongrád vármegye	327.569	9.043.8
Hódmezővásárhely tvh. jogú város	132.258	269.9

* Termékeny és terméketlen területtel együtt.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Országrész, törvényhatóság	Az összes terület	Az erdő-terület
	kataszteri hold	
Szeged tvh. jogú város	141.775	7.748.7
volt Szabadka tvh. jogú város (Tompa, Kelebia, Csikeria) . .	28.333	5.434.0
Hajdu vármegye	414.625	12.229.3
Debrecen tvh. jogú város . . .	166.284	18.689.2
Jász-Nagykún-Szolnok vármegye .	913.877	5.191.4
Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye .	2.090.344	210.997.6
Budapest székesfőváros	33.682	3.101.1
Kecskemét tvh. jogú város . . .	163.237	18.754.7
Szabolcs csonka vármegye . . .	793.969	25.069.7
Ung csonka vármegye	2.474	13.0
Szatmár csonka vármegye , . .	300.305	10.023.8
Ugocsa csonka vármegye . . .	—	—
Bereg csonka vármegye	72.984	4.881.7
II. *Összesen:*	**7.327.920**	**359.671.8**
III. *Északi dombos vidék;*		
Abauj-Torna vármegye	289.727	82.481.4
Borsod vármegye	623.007	155.719.5
Gömör vármegye	56 059	20.146.9
Miskolc tvh. jogú város	9.284	—
Heves vármegye	652.130	117.419.2
Nógrád vármegye	413.171	102.197.2
Hont vármegye	80.407	39.810.7
Zemplén vármegye	306.812	40.295.3
III. *Összesen:*	**2.430.597**	**558.070.2**
Összesítés:		
I. Dunántuli dombos vidék	6.393.119	1.077.166.7
II. Alföld	7.327.920	359.671.8
III. Északi dombos vidék .	2.430.597	558.070.2
Összesen:	**16.151.636**	**1.994.908.7**

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

VI. Törvények és rendelkezések.

Erdőtörvény.

1879. évi XXXI. törvényczikk.

(Szentesítést nyert 1879. évi június hó 11-én. — Kihirdettetett az országgyűlés mindkét házában 1879. évi június hó 14-én. — Életbelépett 1880. évi július hó 1-én.)

Első cím.

Az erdők fentartásáról.

I. FEJEZET.

Általános határozatok.

1. §. Az erdők használatát és kezelését, mások jogainak épentartása mellett, csak a jelen törvényben meghatározott intézkedések korlátozzák.

2. §. *(Véderdők.)* Azon erdőkben vagy erdőrészekben, melyek magasabb hegyek kő-görgetegjein, havasok fensíkjain vagy hegytetőkön és gerinczeken, meredek hegyoldalokon és ezek lejtőin, hegyomlások, kő- vagy hó-görgetegek és vízmosások támadásának és terjedésének megakadályozására szolgálnak, vagy amelyek elpusztulása folytán, alantabb fekvő területek termőképessége vagy közlekedési utak biztonsága veszélyeztetnék, vagy szélvészek rombolásának út nyittatnék — az irtás és tarvágat tiltatik.

(Véderdők kijelölése.) Ezen erdők, a földmívelés-, iparés kereskedelmi minisztérium által a szükséges előmunkálatok alapján, a tulajdonos és a közigazgatási bizottság meghallgatásával, lehetőleg a jelen törvény kihirdetése napjától számítandó 5 év alatt, részletenkint ki fognak jelöltetni, terjedelmük a helyi viszonyokhoz képest meg fog határoztatni és köztudomásra hozatni, s ezen időponttól kezdve teljes adómentességben, vagy a viszonyokhoz képest adókedvezményben részesítendők.

3. §. *(Használati mód megállapítása.)* A 2. §. alá eső véderdők használási módját — amennyiben az a 17. §-ban említett rendszeres üzemterv által nem volna megállapítva — a birtokosok által előterjesztett javaslat alapján, az erdőfelügyelő és a közigazgatási bizottság meghallgatásával, a

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter határozza meg

4. §. *(Irtás.)* Az irtás tiltatik oly erdőkben, melyeknek eltávolitása által a futóhomok terjedésének út nyittatnék, vagy melyeknek talaja másnemű gazdasági mívelésre (szántóföld, rét, kert vagy szőlő) állandóan nem alkalmas.

Az ily talajon álló erdők föltétlenül fenntartandók.

5. §. *(Tarvágatok újra erdősítése.)* Ha a 2. §-ban megjelölt véderdőkben, tarvágat, vagy e törvény rendeletével ellenkező másnemű vágás vagy éppen irtás — vagy a 4. §. határozatai alá eső futóhomokon álló erdőkben, vagy oly erdőkben, melyeknek talaja másnemű gazdasági mívelésre nem alkalmas, irtás eszközöltetik: a kivágott vagy irtott terület, legfeljebb 6 év alatt újra beerdősítendő.

6. §. *(Tuskó-, gyökérirtás.)* A 2. és 4. §§ alá eső erdőkben, a tuskó- és gyökérirtás tilos.

7. §. *(Legeltetés.)* A 2. § alá eső véderdőkben és futóhomokon álló erdőkben a legeltetés mindaddig tilos, míg az a fák- és sarjadékok- vagy a talajban kárt okozhat, — ez iránt az erdőfelügyelőnek vagy a tulajdonosnak megkeresésére, de mindenesetre az erdőfelügyelő véleményének meghallgatása után, a közigazgatási bizottság határoz.

(Nyilvános jelek.) Azon erdőrészek, melyekre nézve legeltetési tilalom áll fenn, az erdőbirtokos által nyilvános jelekkel látandók el.

8. §. *(Alomgyüjtés.)* A 2. § alá tartozó véderdőkben és a futóhomokon álló erdőkben almot gyüjteni tilos.

9. §. *(Tüzelés.)* Az erdőkben s azok közelében 100 méternyi távolságon belül — csak az erdőégések megakadályozására szükséges óvrendszabályok megtartása, s idegeneknek még ezen felül, csak az erdészeti személyzet engedélye mellett szabad tüzet rakni; azonban az erdőőrök az általuk őrzött területeken, a favágók a vágásokban, a kőfejtők a kőbányákban és a nyájukat legeltető pásztorok főzés és fölmelegedés végett, oly veszélytelen helyen, melyeken az erdőbirtokos a tüzgerjesztést világosan el nem tiltotta, a kellő óvrendszabályok megtartása mellett, rakhatnak tüzet.

Aki tüzet rak, minden esetben tartozik azt távozása előtt teljesen eloltani.

Különösen száraz időjárás alkalmával, az erdőrendészeti hatóság a tüzelést az erdőben egészen eltilthatja.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

10. §. A megelőző § határozatai alá nem esnek a rendszeres üzletből folyó szükséges tüzelések.

11. §. *(Tűzoltás.)* Aki erdőben vagy annak közelében elhagyott tüzet talál, tartozik azt lehetőleg eloltani, ha pedig azt eloltani már nem bírja, vagy ha erdőégést vesz észre, vagy annak tudomására jut, tartozik azt az útjában eső legelső ház lakosainak tudtára adni, ezek pedig tartoznak az erdőégésről az erdőbirtokost, vagy annak háznépét, vagy az erdőfelügyelettel megbízott személyzetet haladék nélkül értesíteni, vagy a legközelebbi községi elöljáróságnak (lehetőleg a szolgabírónak, mezei rendőrkapitánynak) bejelenteni.

12. §. A szolgabíró (mezei rendőrkapitány), illetőleg a községi elöljáró, mihelyt valamely erdőégés tudomására jut, azon község lakosságát, melynek határában az erdő létezik, s a körülményekhez képest, a szomszédos községek lakosságát is, az oltásra kirendeli.

A kirendeltek a községi elöljárókkal együtt, kötelesek az oltáshoz szükséges oltószerekkel, ugymint csákánnyal, kapával, baltával stb. tüstént az égés helyére sietni.

(Tűzoltás vezetés.) Az oltás vezetése a helyszínén levő rangban első erdőtisztet, különben a szolgabírót (illetőleg a városi kapitányt) s ha ezek közül senki sem volna jelen, — azon község elöljáróját illeti, melynek határában vagy legközelebbi szomszédságában az erdőség van.

13. §. Az oltásvezetőnek, az oltás iránt tett rendelkezéseit, a megjelentek föltétlenül s minden munkabérre vagy jutalomra való igény nélkül, teljesíteni tartoznak.

Az oltás bevégzése után az égés helye egy — s ha szükségesnek mutatkozik — több napig, az e végre kirendelt erdőőrök, illetve községi lakosok által őrizet alatt tartandó.

14. §. *(Rovar-károk.)* Az erdőbirtokosok az erdei rovarok pusztításai vagy azok terjedésének megakadályozására nézve az erdőrendészeti hatóságnak esetenkénti intézkedéseit végrehajtani tartoznak.

15. §. *(Rovar-károk elleni hatósági intézkedések.)* A közigazgatási bizottságnak a rovarkárok megakadályozása iránt tett intézkedései ellen, a felebbezés felfüggesztő hatással nem bír, s azokat mind a közvetlen érdekelt, mind a szomszédos erdőbirtokosok, haladéktalanul teljesíteni tartoznak.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Ez alól kivételt képez azon eset, ha a közigazgatás bizottság által az erdőnek vagy az erdő egy részének kivágatása rendeltetnék el, mely esetben a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszterhez beadott felebbezés felfüggesztő hatással bír.

Ha az erdőbirtokosok a közigazgatási bizottság meghagyásainak, a kiszabott idő alatt eleget nem tesznek, az intézkedő hatóság, a szükséges munkálatokat az erdőfelügyelő által, a késedelmes erdőbirtokos költségére végrehajthatja.

(Községek tömeges kirendelése, költségek kivetése.) Nagyobb veszély esetére a községek tömeges közreműködése, a helyi munkabérek megtérítése mellett, hivatalból igénybe vehető.

Az esetben, ha a rovarkárok megakadályozása céljából, nagyobb kiadásokkal járó munkálatok voltak eszközlendők, mely kiadásoknak azonban az illető megvédett erdőrészek egy évi állami adóját meghaladni nem szabad, — a költségeket az érdeklett erdőtulajdonosok a megvédett erdőterületek arányában viselik, mi iránt az érdekeltek meghallgatása után, a közigazgatási bizottság határoz. Ezen határozat ellen azonban az érdekelt felek birtokon kívül a földmívelés-, ipar és kereskedelemügyi minisztériumhoz felebbezhetnek.

16. §. *(Községi adó.)* Az 1876. évi V. t.-cikk 33. §-ának azon rendelkezése, hogy „az első pont alatt említett közigazgatási költségek kivetésének alapjául a községekhez közigazgatásilag csatolt puszta, illetőleg havasok után fizetett egyenes adóknak csak fele része vétethetik“ — minden rendszeres gazdasági terv szerint kezelt erdőtestre is alkalmazandó.

II. FEJEZET.

Különös határozatok az állam, a törvényhatóságok, a községek, az egyházi testületek és egyházi személyek, az alapítványok, a hitbizományok és közbirtokosságok erdeiről.

17. §. *(Gazdasági üzemtervek.)* Az állam, a törvényhatóságok, a községek, az egyházi testületek és egyházi személyek — mint ilyenek — birtokában levő, továbbá a köz- és magánalapítványok- és hitbizományokhoz tartozó erdők,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

valamint a közbirtokossági erdők is (ezen elnevezés alatt értetvén az úrbéri rendezés alkalmából, mint erdő illetőség, a volt úrbéresek tulajdonába átment erdők is) addig, míg közösen használtatnak, gazdasági rendszeres üzemterv szerint kezelendők.

Ugyanezen szabály áll a bányaipar és más iparvállalatok céljaira alakult részvénytársulatok erdeire is. Ezen megszorítás azonban nem alkalmazandó az illető társulatok azon erdeire, melyeket e törvény életbelépte előtt birtokba vettek s ezt egy év leforgása alatt igazolni is képesek; ha azonban ezen erdők letaroltatnak, ismét csakis mint erdők kezelendők.

(Üzemterv kellékei.) Ezen gazdasági tervek — tekintettel az erdők terjedelmére, állapotára, az erdőbirtokosok szükségleteire és az erdők okszerű jövedelmezésére — akként készítendők, hogy az erdők jókarbantartása s használatuk tartamossága biztosíttassék, s a fatenyésztésen kívül, az erdei mellékterméynek használata is szabályoztassék.

Az erdőkezelési és erdőőrzési személyzet létszáma, valamint ott, hol az erdő a volt úrbéreseket megillető szolgalommal van terhelve, — ezen szolgalomnak — úgy amint az 1848. évi január hó 1-én érvényben volt, és amint ma is gyakorlatban van, minősége, terjedelme és értéke, valamint a szolgálmányosok által teljesített vagy teljesítendő viszontszolgálatok minősége, terjedelme és értéke, a gazdasági tervben szintén kimutatandó.

A gazdasági terv készítésénél követendő részletes szabályok külön miniszteri utasításban fognak kibocsáttatni.

18. §. Az előző §-ban megjelölt erdőbirtokosok tartoznak a gazdasági tervet ezen törvény kihirdetése napjától számítandó öt év alatt önköltségükön elkészíttetni; ha azonban annak végleges kidolgozása előtt új fölmérés vagy hosszabb időt igénylő egyéb munkálatok válnának szükségesekké, a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter, a közigazgatási bizottság, az esetben pedig, ha az erdő több törvényhatóság területére terjed ki, az illető bizottságok meghallgatása után, annak elkészítésére 3 éven túl nem terjedhető időhaladékot engedélyezhet, az időközben alkalmazandó kezelési szabályokat azonban a közigazgatási bi-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

zottság, illetőleg bizottságok meghallgatása után, rendeleti úton megállapítja.

(Üzemterv elkészítésének határideje.) Törvényhatóságok és községek erdeire nézve a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter, az illető közigazgatási bizottság meghallgatása után, rendeleti úton a gazdasági terv elkészítésére öt évnél rövidebb határidőt is szabhat.

A gazdasági terv, ha az erdő egy törvényhatóság területére terjedne ki, az illető közigazgatási bizottságnak — ha pedig több törvényhatóság területeire terjedne ki, közvetlenül a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi minisztériumnak két példányban bemutatandó. — Utóbbi esetben a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter a terveket sorrendben leküldi mindazon törvényhatóságoknak, melyeknek területére az erdő kiterjed.

A közigazgatási bizottság a hozzá közvetlenül beterjesztett, vagy a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter által a törvényhatóság útján leküldött terveket, a kir. erdőfelügyelő meghallgatása után és saját véleményének kíséretében, — amennyiben azok az állam tulajdonát képező, valamint a közvetlen állami kezelés alatt álló egyéb erdők gazdaságára vonatkoznak — az illető kezelő miniszterhez, amennyiben pedig a 17. §-ban megnevezett többi erdőbirtokos által bemutatott gazdasági tervek — a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszterhez terjeszti föl.

A közigazgatási bizottság által, az illető miniszterhez fölterjesztett gazdasági tervek, ennek részéről a közigazgatási bizottság véleményének kíséretében — földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszterhez átteendők.

A földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter az illető kezelő miniszter által hozzá áttett gazdasági tervek fölött, az illető kezelő miniszterrel egyetértőleg, — a közigazgatási bizottság részéről közvetlenül felterjesztett gazdasági tervek fölött pedig önállóan határoz, és szükség esetében ezek módosítását, vagy egészen új gazdasági tervek készítését is rendelheti el.

19. §. *(Üzemterv mellőzése.)* Gazdasági terv készítése a jelen fejezet határozatai alá eső erdők közül csak azon erdőknél mellőzhető, amelyek rendes gazdálkodásra nem alkalmasak, mi fölött az illető erdőbirtokos bejelentése foly-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

tán a közigazgatási bizottság és felebbezés útján a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter határoz.

20. §. A földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter által megállapított gazdasági tervtől önkényszerűen eltérni nem szabad; ha azonban a megváltoztatást fontos okok kívánnák, az iránt a birtokos a közigazgatási bizottság útján, mely véleményét ehhez csatolja, az illető miniszterhez folyamodhatik, esetleg az által a módosításra köteleztetik is.

21. §. *(Erdőtisztek.)* A 17. §-ban megnevezett erdőbirtokosok, a gazdasági terv szerint erdőkezelés biztosítása végett, kötelesek szakértő erdőtiszteket tartani, s azokat a közigazgatási bizottságnak, — amennyiben a m. kir. kormány által neveztetnének ki, — tudomásvétel, egyébként pedig ezen állásukban való hivatalos megerősítés végett, bejelenteni, és ha ezen erdőtisztek a megkívánt képességgel bírnak, megerősítésük meg nem tagadható.

A közigazgatási bizottság beleegyezésével, közös erdőtiszt tartására, több erdőbirtokos is egyesülhet.

22. §. *(Erdőőrök.)* A 17. §-ban megnevezett erdőbirtokosok, az erdők megőrzése végett elegendő számú erdőőröket is kötelesek tartani.

(Erdőkezelés és erdőőrzés egyesítése.) Csekélyebb terjedelmű vagy kisebb értékű erdőknél, a közigazgatási bizottság megengedheti, hogy az erdőkezelés az erdőőrzéssel ugyanazon egy személyben vagy személyekben egyesítessék, továbbá, hogy közös erdőőr tartására több erdőbirtokos egyesülhessen.

23. §. *(Erdőkezelő és őrző személyzet hivatalbóli alkalmazása.)* Ha az állam tulajdonát képező vagy közvetlen állami kezelés alatt álló erdők kezelésénél a szükséges számú kezelő és őrző személyzet kellő időben való alkalmazása elmulasztatnék, a közigazgatási bizottság a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszternek jelentést tesz, ki az illető szakminisztériumot a szükséges orvoslás megtételére felhívja; ha pedig a 17. §-ban megnevezett többi erdőbirtokosok erdeinél merül fel az eset, akkor a közigazgatási bizottság azokat, határidő kitűzése mellett felhívja, hogy a kellő személyzet alkalmazását, az 50. §-ban kiszabott bírság terhe alatt teljesítsék, amennyiben pedig községi erdők

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

forognának szóban, a közigazgatási bizottság az illető birtokosok költségére eszközli a kinevezést.

Ha pedig a törvényhatóság mulasztaná el a törvényhatósági tulajdont képező erdőben az okszerű kezelésre megkívántató számban alkalmazni az erdőszemélyzetet, ez esetben az illető kir. szakközeg vagy a főispán fölterjesztése folytán, azt neki a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter rendeli el.

24. §. Magán-személyeknek a 17. §-ban említett erdőbirtokosokkal, osztatlan tulajdonát képező erdeikben, e törvény intézkedései, a magán-személyekre nézve is kötelezők.

III. FEJEZET.

Az erdészeti hatóságokról és közegekről.

25. §. *(Elsőfokú erdőrendészeti hatóságok.)* Az elsőfokú erdőrendészeti hatóságot a közigazgatási bizottság gyakorolja s ennél fogva:

1. őrködik afelett, hogy az erdők kezelésénél, a törvény határozatai és az ebből folyó miniszteri rendeletek szorosan megtartassanak és a törvény szerint hozzá utasított gazdasági tervek (3. és 17. §§.) szorosan követtessenek. — Ez utóbbi célból a közigazgatási bizottság a hozzá benyujtott gazdasági tervek egyik jóváhagyott példányát magánál megtartja;

ha az illető erdőbirtok több törvényhatóság területén fekszik, mindegyik érdekelt törvényhatóságnál a gazdasági terv egy jóváhagyott példánya teendő le;

2. a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter által kiadott rendeleteket és utasításokat végrehajtja;

3. a törvény által hozzá utasított esetekben, rendeleteket és utasításokat bocsát ki, melyeket tudomásvétel végett, a szomszéd törvényhatóságokkal is közöl, és a tudomására jutott törvényellenes cselekményeket, az illető kir. erdőfelügyelő véleményének meghallgatása után, azonnal betiltja; halasztást nem tűrő esetekben azonban a kir. erdőfelügyelő véleményének meghallgatása ellőtt is intézkedhetik, erről a kir. erdőfelügyelőt egyidejüleg értesítvén;

4. a közigazgatási bizottság esketi fel az erdőtiszteket és őrködik afelett, hogy az alkalmazott tiszti és altiszti sze-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

mélyzet a 36. és 37. §-okban körülírt kellékekkel bírjon, egyszersmind pontos névjegyzéket vezet a törvényhatóság területén alkalmazott, összes fölesketett erdőtisztek és erdőőrökről;

5. intézkedik az erdőégés támadásának vagy terjedésének, valamint az erdei rovarok pusztításainak megakadályozása iránt;

6. a felügyelete alatt álló erdők állapotáról, a törvényhatóságnak évenkint jelentést tesz;

7. teljesíti mindazt, amit a jelen törvény különösen a hatáskörébe utal.

26. §. *(Albizottság választása.)* A közigazgatási bizottság a jelen törvényben meghatározott teendői végrehajtására saját kebeléből egy külön három tagu bizottságot választ, melynek ülésében az erdőfelügyelő is, mint véleményező tag részt vesz. Ezen albizottság működéséről, a közigazgatási bizottságnak rendes üléseiben jelentést tesz.

(Szakértő kültagok.) A belügyminiszter a törvényhatóságnak indokolt fölterjesztése folytán megengedheti, hogy az a jelen törvény értelmében a közigazgatási bizottság megbízott tagjai által végzendő ügyek elintézésére, a közigazgatási bizottságon kívül álló, de erdészeti ügyekben jártas tagokat is választhasson.

Ezen tagok azonban a közigazgatási bizottság üléseiben, csak az erdészeti ügyek tárgyalásában és a 120. §-ban megjelölt esetben — a másodfokú bíráskodásban vesznek részt, mely ügyekben szavazati joggal bírnak.

27. §. *(Másodfoku erdőrendészeti hatóság.)* A másodfoku s egyszersmind a legfőbb erdőrendészeti hatóságot, az egész országra nézve, a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter gyakorolja, ki a szükséges szabályrendeleteket és utasításokat, ezen törvény alapján adja ki.

28. §. *(Erdőfelügyelők.)* Az összes erdők felett gyakorlandó felügyelet céljából, a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter az országot, az erdőterületekhez képest, kerületekre osztja fel, s mindenik erdőkerület élén egy, Ő Felsége által a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter előterjesztésére kinevezendő kir. erdőfelügyelő áll, a szükséges segéd-személyzettel ellátva.

29. §. *(Erdőfelügyelők minősítvénye.)* Királyi erdőfelü-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

gyelő csak oly magyar honpolgár lehet, ki elméleti szakképzettségét valamely erdészeti akadémia teljes bevégzéséről, valamint belföldön tett erdészeti államvizsgálatról szóló bizonyítványok által igazolja s legalább 8 évig erdészeti, még pedig részben gyakorlati erdei szolgálatban volt.

30. §. *(Erdőfelügyelők feladata.)* A királyi erdőfelügyelő őrködik afelett, hogy kerületében a jelen törvény határozatai, s a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszternek, valamint a közigazgatási bizottságnak rendeletei pontosan végrehajtassanak.

Tartozik különösen meggyőződést szerezni arról, vajjon a megállapított gazdasági tervek mindenkor megtartatnak-e? A törvénybe, vagy hatósági rendeletbe ütköző erdőkezelést, az illetékes közigazgatási bizottságnak azonnal bejelenteni.

31. §. *(Az erdőfelügyelő részéről teendő közvetlen intézkedés.)* Ha a kir. erdőfelügyelő az erdőbirtokosok részéről oly világosan törvénybe ütköző erdőkezelést tapasztal, mely a hatóság haladék nélküli beavatkozását teszi szükségessé, a törvénybe ütköző cselekményt ideiglenesen saját felelősségére betiltani köteles, miről a közigazgatási bizottságot azonnal értesíti.

(Rendőri közegek közreműködése.) Ily betiltás végrehajtásához úgy a törvényhatósági, mint községi rendőri közegek, az erdőfelügyelő felhívására, rögtön közreműködni tartoznak.

32. §. *(Véleményadás és javaslattétel.)* A kir. erdőfelügyelő, a közigazgatási bizottság felhívására, erdőügyekben véleményt s javaslatot ad. Ugyszintén, ha a közigazgatási bizottság hatáskörébe tartozó intézkedések szüksége forog fenn, felhívás nélkül is tartozik erre a közigazgatási bizottságot figyelmeztetni.

33. §. *(A közigazgatási bizottság és erdőfelügyelő összeütközése.)* Ha a közigazgatási bizottság a kir. erdőfelügyelő előterjesztésére, a szükséges intézkedéseket megtenni késik, vagy oly erdőrendészeti intézkedéseket tenne, melyeket a kir. erdőfelügyelő törvénybe vagy miniszteri rendeletbe ütközőknek vél, vagy amelyeket a helyes erdőgazdászat érdekeivel összeegyeztethetőnek nem tart, ez esetben tartozik a kir.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

erdőfelügyelő, a főispán után, a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszterhez, indokolt fölterjesztést tenni.

34. §. *(Kerületek beutazása.)* A kir. erdőfelügyelő köteles kerületét évenkint legalább egyszer beutazni, s magának az erdők állapotáról meggyőződést szerezni, és ekként szerzett tapasztalatait, — véleménye kíséretében a közigazgatási bizottság útján, a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszternek fölterjeszteni.

35. §. *(Erdők megvizsgálása.)* Minden erdőbirtokos köteles megengedni, hogy a kir. erdőfelügyelő vagy annak helyettese, erdejét bármikor bejárja, hogy magának az erdők állapotáról meggyőződést szerezzen.

36. §. *(Erdőtisztek minősítvénye.)* Erdőtiszt a 17. §-ban megnevezett erdőbirtokosok erdeiben csak oly egyén lehet, aki:

a) feddhetlen életű;

b) az erdőakadémiai tanfolyamot teljesen és sikerrel bevégezte, s az erdészeti államvizsgát belföldön letette.

(Régebben alkalmazott erdőtisztek.) A jelen törvény hatályba-léptét megelőzőleg alkalmazásba lépett erdőtisztek azonban ezen minőségükben a jelen §. *b)* pontjában megszabott elméleti képesség igazolása nélkül is meghagyhatók; azonban előléptetésben csakis a *b)* pontban említett erdészeti államvizsga letétele után részesülhetnek.

37. §. *(Erdőőrök minősítvénye.)* Erdőőr, ki egyúttal a vadászatra való felügyeletet is gyakorolhatja, csak oly egyén lehet, aki:

a) feddhetlen életű;

b) életének 24. évét betöltötte;

c) a 17. §-ban megnevezett birtokosok erdeiben, e törvény kihirdetésétől számított 10 év letelte után, kizárólag csak oly egyének lesznek alkalmazhatók, kik a fenn elősorolt kelléken felül, bizonyítvánnyal képesek igazolni, hogy az erdőőri szakvizsgát a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter által, a belügyi miniszterrel egyetértőleg kiadandó utasítás szerint, jó sikerrel kiállották.

38. §. *(Erdőtisztek és erdőőrök eskütétele. Esküminta.)* A 17. §-ban megnevezett birtokosok erdeiben az erdőfelügyelettel megbízott egyének és pedig, az erdőtisztek — a közigazgatási bizottság, az erdőőrök pedig a szolgabíró (ren-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

dezett tanácsu városokban a mezei rendőri kapitány, fővárosban a főkapitány) előtt a következő esküt tartoznak tenni:

Én N. N. esküszöm a mindentudó és mindenható Istenre, hogy a gondviselésem alá bízott erdőre, a vadállományra és szóval mindenre, ami az erdőhöz tartozik, szorgalommal és föltétlen hűséggel felvigyázok, és azt bárminemű kártól lehetőleg megvédem; hogy azokat, kik az erdőt vagy bármi ahhoz tartozót valamiképen károsítani megkísérlenék, vagy tettleg károsítanák, személyválogatás nélkül, a törvény értelmében megzálogolom és lelkiismeretem szerint késedelem nélkül följelentem és bevallom; ártatlanra soha semmit reá nem fogok, az erdőőrizetet vagy szolgálatomat előljáróm tudta és beleegyezése avagy mellőzhetetlen szükség nélkül el nem hagyom, s mindarról, ami a gondviselésem alá bízatik, minden időben számot adok, Isten úgy segéljen."

A 17. §-ban meg nem nevezett erdőbirtokosoknak is szabadságukban áll, erdőtisztjeiket s erdőőreiket hatóságilag föleskettetni, ezekre nézve azonban az erdőbirtokos a közigazgatási bizottság előtt kimutatni tartozik, hogy ők: a 36. §. *a)*, illetőleg a 37. §. *a)* és *b)* pontjaiban kijelölt kellékekkel bírnak.

39. §. *(Eskü-bizonylat.)* Az eskü letételéről rovatos bizonyítvány állíttatik ki, melyben világosan kiteendő, hogy az eskületételre bocsátott, a 36. és 37. §§-ban, az *a) b) c)* pontok alatt foglalt kellékek közül melyeknek felel meg.

40. § A hatóságilag föleskettett erdőtisztek és erdőőrök, szolgálatukban közbiztonsági közegeknek tekintendők és mint ilyenek, lőfegyvert is viselhetnek. Ezen fegyverük vadászjegy-adómentes.

41. §. *(Erdei naplók vezetése. Erdei napló kellékei.)* Az állami erdők és a 17. §-ban megnevezett többi erdőbirtokosok föleskettett erdőőrei kötelesek, amennyiben a 37. §. *c)* pontjában kikötött föltételeknek megfelelnek, a földívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter által meghatározandó minta szerint, erdei rovatos naplót vezetni, melybe a felügyeletükre bízott erdőterületen elkövetett minden erdei kihágást bejegyeznek, akár önmaguk közvetlenül jöttek azoknak tudomására, akár mások közleménye által.

Ezen naplónak magában kell foglalnia lehetőleg a tet-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

tesek nevét, polgári állását és lakhelyét, a tett elkövetésére vonatkozó bizonyítékokat s a kártétel megjelölését.

Az erdőőrök a naplót önmaguk tartoznak írni és aláírni.

A bejegyzéseken változtatni, vagy azokat kitörülni vagy kivakarni nem szabad. Minden pótlás vagy helyreigazítás a kelet kitételével külön bejegyzendő.

Mindazon eseteknek, melyekben az erdőbirtokos vagy ennek megbizottja és a kár okozója vagy szavatosa (84. §.) között kiegyezés nem jött létre, vagy melyeket a községi bíró el nem intézett, ezen napló alapján szerkesztett kimutatása, minden hónap 1. és 16. napján az illető szolgabíróhoz (rendezett tanácsú városokban a mezei rendőri kapitányhoz, a fővárosban a ker. elöljárósághoz) beküldendő.

42. §. *(Erdei naplók magánerdőknél.)* A magánerdőbirtokosok szintén jogosítva vannak fölesketett erdőtisztjeik vagy erdőőreik által kihágási naplót vezettetni; ez utóbbiak által vezetett napló azonban csak az esetben egyenértékű a 41. §-ban meghatározott naplóval, ha ezen erdőőrök eskületételi bizonyítványuk szerint, a 37. §. *c)* pontjában kijelölt kelléknek megfeleltek.

Az ily erdőbirtokosok azonban tartoznak a kihágási napló vezetésével megbízott erdőtisztet vagy erdőőrt, a felügyelete alá tartozó erdőterület megjelölésével, a közigazgatási bizottságnak bejelenteni.

43. §. *(Erdőszemélyzet szolgálatbóli kilépése.)* Ha valamely fölesketett erdőtiszt vagy erdőőr a szolgálatból kilép, az erdőbirtokos erről a közigazgatási bizottságot, illetőleg a szolgabírót, mezei rendőrkapitányt, kerületi elöljáróságot, 15 nap alatt értesíteni tartozik.

44. §. Az erdőtisztek azon erdőbirtokosok erdeire nézve, kiknél szolgálatban állanak, a hatóságok által szakértőkül nem alkalmazhatók.

45. §. *(Erdőszemélyzet egyenruhája és külső jelvénye.)* A fölesketett erdőtisztek, midőn szolgálatban vannak, egyenruhát, az erdőőrök pedig a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter által megállapítandó könnyen felismerhető jelvényt kötelesek viselni.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

IV. FEJEZET.

Az erdőbirtokosok által, saját erdeikben elkövetett erdőrendészeti áthágásokról.

46. §. Az ezen törvény fentebbi intézkedései ellen, az erdőbirtokosok által elkövetett cselekmények és mulasztások, mint erdőrendészeti áthágások, a következő §§ szerint büntetendők.

47. §. *(Irtás. Tarvágat. Újraerdősítés. Újraerdősítés végrehajtása.)* Aki erdőt irt, a 2. § alá tartozó területeken, vagy amely erdők eltávolításával a futóhomok terjedésének út nyittatik, holdanként 100—400 forintig, oly területeken pedig, melyeknek talaja másnemű gazdasági mívelésre (szántóföld, rét, kert vagy szőllő) állandóan nem alkalmas, holdankint 50—300 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntettetik.

Ha a 2. § alá eső véderdő-területeken tiltott tarvágat eszközöltetett, holdanként 50—300 frtig terjedhető pénzbüntetés szabandó ki.

Azonkívül az erdőrendészeti hatóság a felsorolt esetekben s kivágott, vagy elpusztított területeknek újraerdősítését rendeli el, s annak foganatosítására határidőt szab, mely azonban hat éven túl nem haladhat. A beerdősítési munkálatok a legközelebbi alkalmas időszakban azonnal megkezdendők s folytatandók mindaddig, míg a beerdősítés megtörténte az erdőfelügyelő által igazoltatik.

48. §. Ha az erdőbirtokos a kivágott vagy kiirtott erdőnek, az 5. §-ban rendelt beerdősítését célzó munkálatokat egész terjedelmükben teljesíteni elmulasztotta, holdankint és évenkint 10—100 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

49. §. *(Üzemterv benyujtásának elmulasztása.)* Ha az egyházi személyek, egyházi testületek, köz- és magánalapítványok, hitbizományi birtokosok, törvényhatóságok, községek, közbirtokosságok és a 17. §-ban említett testületek és részvénytársulatok, a gazdasági tervet a törvényes időben, az illető törvényhatóságnál, esetleg (18. §.) a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi minisztériumnál — mely utóbbi esetben az átadásról szóló elismervényt kell az illető hatóságnál beadni — bemutatni önhibájuk miatt elmulasztják, 500 holdat

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

meg nem haladó erdőknél 100—300 forintig, azontúl pedig 300—1000 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

Ezen büntetés minden újabb félévi mulasztás után ismétlendő.

50. §. *(Erdőszemélyzet alkalmazásának elmulasztása.)* Ha a 17. §-ban megjelölt erdőbirtokosok nem alkalmazzák a megállapított üzemterv szerint szükséges számú kezelő és őrző személyzetet, a közigazgatási bizottság által felhivandók, hogy azt a meghagyás kézhezvételétől számítandó 3 hónap alatt eszközöljék, s ha ezen idő alatt a meghagyásnak eleget nem tesznek, 500 holdat meg nem haladó erdőknél 100—300 forintig, 500 holdat meghaladóknál 300—1000 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők, s egyúttal a 23. §-ban foglalt intézkedések foganatosítandók.

51. §. *(Tuskó-, gyökérirtás, legeltetés és alomgyüjtés iránti rendszabályok megszegése.)* A tuskó- és gyökérirtásról, a legeltetésről, alomgyüjtésről és fölesketett erdőtisztek és erdőőrök szolgálati kilépéséről szóló 6., 7., 8. és 43. §§ áthágásai 5—25 frtig, ismétlés esetében 100 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntettetnek.

52. §. *(Üzemterv ellenére eszközölt túlvágatás.)* A 17. §-ban elősorolt erdőbirtokosoknál, a megállapított gazdasági terv ellenére eszközölt netaláni túlvágatás esetében, az erdőbirtokos pénzbüntetéssel büntetendő, mely a megállapított mennyiségen túl vágott fa-többlet értékének egy negyed részénél kisebb és egész értékénél nagyobb nem lehet; ezenkívül pedig az erdő állagában, a túlhasználat által okozott hiányt, a közigazgatási bizottság által megszabandó idő alatt, az évi vágatási terület megszorítása, esetleg a vágatásnak bizonyos időre való teljes beszüntetésével is helyrepótolni tartozik.

53. §. *(Üzemtervtől való egyéb eltérés.)* A 17. §-ban elősorolt erdőbirtokosoknál, a megállapított gazdasági tervtől való minden meg nem engedett eltérés — amennyiben arra nézve a fentebbi §§-ok nem intézkednek — 25—500 forintig, s ismétlés esetén 1000 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

54. §. *(Erdőbirtokos felelőssége.)* Az erdőrendészeti áthágásoknál a bírság és költségekre nézve az erdőbirtokos felelős: a vele együtt lakó házastárs, a vele házi közösség-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ben élő gyermekei, erdő- vagy gazdatiszteiért, s a gyámok és gondnokok: gyámoltjaik és gondnokoltjaikért.

Ha azonban az erdőbirtokos, illetőleg gyám vagy gondnok kimutatja, miszerint az áthágás tudta nélkül történt, s azt megakadályozni felügyeleti kötelességének szigorú gyakorlata mellett sem volt képes — ez esetben felelőssége megszűnik.

Az erdőbirtokosnak az újra beerdősítésre nézve a 47. és 48. §§-ban megállapított kötelezettsége, ez esetben is fennmarad.

55. §. Azon erdőbirtokos, aki erdejében másnak oly cselekményt enged meg, mely a fentebbiek szerint erdőrendészeti áthágást képez, ha az valóban elkövettetett, úgy büntetendő, mint ha azt ő maga követte volna el.

56. § *(Eljárási költségek behajtása.)* Az erdőrendészeti áthágás miatt elítélt, az eljárási költségekben is elmarasztalandó.

Fölmentő ítélet esetében az eljárási költségeket az erdei alap (208. §.) viseli.

57. §. A kiszabott pénzbüntetés az elmarasztalt hagyatékát csak akkor terheli, ha az ítélet annak életében jogerejűvé vált. Egyéb erdőrendészeti intézkedések foganatosítását vagy befejezését, az erdőbirtokos halála nem akadályozza.

58. §. *(Büntethetőség és pénzbüntetés elévülése.)* Az erdőrendészeti áthágások büntethetősége, ha ezen törvény által megállapított pénzbüntetés legmagasabb összege 100 frtot meg nem halad — az áthágás elkövetésének napjától számítva egy év alatt, más esetekben két év alatt, a kiszabott pénzbüntetés pedig a határozat jogerőre emelkedésétől számított három év alatt elévül.

Ha azonban az áthágás oly természetű, melynél fogva a jelen törvény 47. és 48. §§ értelmében az erdőbirtokos az újra beerdősítésre vagy valamely átalakításra kötelezteték, akkor ennek megállapítása végett, az eljárás az elévülési idő eltelte után is megindítandó.

59. §. Az elévülés megszakad az illető áthágásra nézve, a kiszabott határidőn belül az illetékes hatóságnál bárki által tett írásbeli vagy jegyzőkönyvbe foglalt bejelentés által.

60. §. *(Erdőrendészeti áthágás által másnak okozott kár.)*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Erdőrendészeti áthágások által másoknak okozott károk megtérítése polgári eljárás után érvényesítendő.

V. FEJEZET.

A hatóságokról, az illetékességről és eljárásról, az erdőbirtokosok által saját erdeikben elkövetett erdőrendészeti áthágásokra nézve.

61. §. *(Hatóságok.)* A jelen törvényben elősorolt erdőrendészeti áthágásokra nézve elsőfokú hatóság azon közigazgatási bizottság, melynek területén azok elkövettettek, másodfokú hatóság a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi minisztérium.

62. §. *(Erdőrendészeti áthágások bejelentése.)* A IV. fejezetben elősorolt erdőrendészeti áthágások miatt, az eljárás hivatalból megindítandó.

A községi elöljárók és a községi egyéb hivatalos közegek, továbbá az erdőtisztek és erdőőrök, mezei rendőri és közbiztonsági közegek, végre a csőszök és pásztorok, a tudomásukra jutott erdőrendészeti áthágásokat megyékben a községi elöljáróság-, illetőleg a szolgabírónál, törvényhatósági joggal felruházott vagy rendezett tanácsú városokban a kapitánynál, vagy a tanács által e részben megbízott tisztviselőnél, végül Budapesten az illető kerületi elöljáróságnál bejelenteni kötelesek.

63. §. *(Erdőrendészeti áthágások tárgyalása.)* Ezen hatósági közegek a történt följelentésről az illető erdőfelügyelőt azonnal értesítik; kinek kötelessége a följelentés alaposságáról előzetes meggyőződést szerezni, s amennyiben a följelentes alaptalannak nem mutatkozik, az eljárás megindítását indítványozni. Ennek folytán a tényálladéknak szükség esetén a helyszínén való fölvételére és megállapítására 3 héten túl nem terjedhető tárgyalási határnap tüzetik ki, amelyre úgy a kir. erdőfelügyelő, valamint az érdekelt felek, az esetleg szükséges szakértőkkel és tanukkal együtt meghivatnak.

64. §. A felek a tárgyalásnál magukat meghatalmazottak által is képviseltethetik. A meghatalmazás érvényéhez két tanu aláírása szükséges.

Azon körülmény, hogy a megidézett felek a tárgyalásra

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

meg nem jelentek, a tárgyalás megtartását nem akadályozhatja.

65. §. *(Jegyzőkönyv felvétele.)* A tárgyalásról, mely alatt a kir. erdőfelügyelő a meghívott egyénekhez tárgyszerű kérdéseket intézhet, — a tényálladékot, valamint az előadások lényegét világosan kitüntető rövid jegyzőkönyv veendő fel, mely a jelenvoltak által aláírandó.

66. §. Ezen jegyzőkönyvet az arra vonatkozó iratokkal, esetleg fölvételekkel és rajzokkal, a jelen törvény 62. §-ában megnevezett hatósági közegek, legkésőbb 8 nap alatt tüzetes jelentés kíséretében, közvetlenül az illető közigazgatási bizottság elé terjeszteni kötelesek.

67. §. *(Elsőfokú határozat.)* A közigazgatási bizottság, amennyiben az ügyet kiderítettnek találja, első fokban határozatot hoz, s azt a kir. erdőfelügyelővel is közli, ellenkező esetben a tárgyalást kiegészítteti, s annak eszközlésére megfelelő határnapot szab.

68. §. *(Elsőfokú határozat fellebbezése.)* A közigazgatási bizottság határozata, annak az illetők által való kézhezvételével számítandó 15 nap alatt, úgy az érdekeltek, valamint a kir. erdőfelügyelő által a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszterhez fellebbezhető, kinek határozata végérvényes. A főispán és szakelőadónak az 1876. évi VI. törvénycikk 22. §-án alapuló fellebbezési joga ez esetre is kiterjesztetik.

Második cím.

Az erdei kihágásokról.

I. FEJEZET.

Általános határozatok.

69. §. *(Erdei kihágások meghatározása.)* A jelen törvény második cím II. fejezetének *A)* és *B)* pontja alatt meghatározott lopások és másnak erdejében elkövetett károsítások erdei kihágást képeznek, ha

a) lopás esetében, a lopott dolog értéke — a külön megtérítendő kár beszámítása nélkül —

b) károsítás esetében pedig az okozott kár összege 30 frtot nem halad túl.

A cselekmény e minősége nem változik az által, hogy

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

a jelen szakaszban meghatározott érték vagy kár összege a tettes elítéltetése előtt általa elkövetett több erdei kihágásból származik.

70. §. A közös erdőben a közbirtokos által elkövetett lopás vagy károsítás — ha ez által más közbirtokos joga megsértetik, az előbbi szakaszban meghatározott feltételek alatt — szintén erdei kihágást képez.

71. §. *(Veszélyes cselekmények és mulasztások.)* A jelen törvény második cím II. fejezetének *C)* pontja alatt meghatározott veszélyes cselekmények és mulasztások — tekintet nélkül a veszély nagyságára, s amennyiben a különös határozatokban ellenkező nem rendeltetik — az esetben is erdei kihágást képeznek, ha nem idegen erdőben követtetnek el.

72. §. Mulasztás által csupán azon esetben követtetik el erdei kihágás, melyekre vonatkozólag ez a törvény intézkedésében kimondatik.

73. §. *(Vétségek, illetőleg bűntettek.)* Ha a lopott dolog értéke vagy okozott kár összege 30 forintot felül halad, a cselekmény, a büntetőtörvénykönyv értelmében vétséget, illetőleg büntettet képez.

Több külön erdei lopásnak, az érték szerinti minősítésénél, a büntetőtörvényeknek rendelkezései tartandók meg.

74. §. Büntettet képez az erdei lopás, habár a lopott dolog értéke 30 forintot nem halad túl, ha erre vonatkozólag valamelyike azon körülményeknek forog fenn, melyeknél fogva a lopás, tekintet nélkül a lopott dolog értékére, a büntetőtörvények szerint büntettnek állapíttatik meg.

A büntetőtörvényeknek a fegyverviselésre vonatkozó megállapítása, erdei lopást illetőleg, csakis lőfegyverre értendő.

A visszaesésnek a büntetőtörvénykönyv 338. §-ában meghatározott hatálya, erdei lopásra nézve megszűnik, ha az utolsó elkövetését megelőző büntetés kiállása óta 3 év már eltelt.

75. §. *(Büntetések: pénzbüntetés.)* Erdei kihágás miatt pénzbüntetés, s mindenik kihágásért, valamint a kihágást elkövetett mindenik személyre nézve, külön tételben állapítandó meg.

76. §. *(Elzárás.)* A pénzbüntetés behajthatatlansága esetében elzárás alkalmazandó; ez okból a büntetés megálla-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

pításánál, egyúttal az e helyett alkalmazandó elzárás tartama is megállapítandó.

77. §. *(Elzárás tartama.)* A pénzbüntetésnek elzárásra való elváltoztatásánál a következő szabályok követendők.

Három forintot fölül nem múló pénzbüntetés helyett egy napi elzárás, azon fölül pedig minden további 1 frttól 3 frtig terjedő összeg helyett szintén egy napi elzárás számítandó.

78. §. *(Elzárási büntetés maximuma.)* Tíz napnál hosszabb ideig terjedő elzárás, erdei kihágás miatt nem állapítható meg.

79. §. A károsultat illető megtérítés vagy kártalanítás helyett elzárásnak nincs helye.

80. §. *(Kísérlet, részesség, szándék, gondatlanság.)* A lopás kísérlete is büntetendő.

Az erdei kihágások egyéb eseteiben a kísérletet illetőleg, a kihágásokra nézve fennálló szabályok alkalmazandók.

A részesség, továbbá a szándék és gondatlanság, valamint a büntetést kizáró vagy enyhítő körülmények tekintetében — amennyiben a jelen törvény kivételt nem állapít meg — a rendőri kihágásokra vonatkozó szabályok rendelkezései, az erdei kihágások eseteiben is alkalmazandók.

81. §. *(Utasok által elkövetett kihágások.)* Ha valakit útközben akár az erdőben, akár annak közelében oly baj ért, mely miatt kénytelen volt erdei kihágást elkövetni, de ezt az erdőfelügyelettel megbízott személynek azonnal, vagy a legközelebbi község-előljárónak 24 óra alatt följelenti, úgy ezen cselekmény nem büntettetik mint kihágás.

Az okozott kár vagy az eltulajdonított dolog értéke azonban ez esetben is megtérítendő.

82. §. *(Indítványtétel.)* Erdei kihágás miatt, a büntető-eljárásnak, csak a sértett fél panaszára van helye.

A 109. és 110. §§-ban, valamint a 116. §-ban meghatározott kihágások miatt azonban az eljárás hivatalból indítandó meg.

83. §. *(Több erdei kihágás büntetése.)* Ha valaki több erdei kihágást követett el, melyek miatt még meg nem büntettetett, a pénzbüntetés mindenik erdei kihágásért külön állapítandó meg.

A pénzbüntetés helyett alkalmazandó elzárás azonban

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

a 78. §-ban meghatározott időtartamot ez esetben sem haladhatja felül.

84. §. *(A tettessel együtt felelős személyek.)* A családtagok, a gyámság és gondnokság alatt álló egyének, a cselédek, az iparos tanoncok és segédek és a gyári munkások által elkövetett erdei kihágások eseteiben az értéknek, a kárnak és a költségeknek megtérítésére nézve a családfők, a gyámok és gondnokok, a gazdák, illetőleg az iparosok és gyárosok is felelősséggel tartoznak, azon esetben, ha a kötelességszerű felügyeleti jog gyakorlását elmulasztották. Ezen esetben utóbb nevezettek az érték, kár és költségek megtérítésében a tettessel együtt, mindazonáltal visszkereseti joguk épségben tartása mellett, elmarasztalandók; de ellenük a végrehajtás csak azon esetben foganatosítható, ha annak a tettes elleni foganatosítása, ez utóbbinak vagyontalansága következtében, részben vagy egészben eredménytelen maradt.

Ugyanezen szabály szerint felelősek az erdei termékeknek az erdőben feldolgozására vagy az erdőből elszállítására jogosítottak megbízottjaikért és munkásaikért, a menynyiben ezek az erdei kihágást megbízatásuk körében követték el.

85. §. *(Érték- és árszabályzatok.)* Az eltulajdonított dolog értékének és a kártérítési összegnek, valamint a hajtópénzek megállapíthatása végett, mindenik közigazgatási bizottság saját területe számára, a kir. erdőfelügyelőkkel egyetértve, egy — s ha a vidék különböző részein e tekintetben jelentékeny különbözetek mutatkoznának, több érték- és árszabályzatot állapít meg, s azt a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszternek jóváhagyás végett fölterjeszti, s jóváhagyás után hozhírré teszi.

Ezen szabályzat három évről három évre, vagy az időközben beállott jelentékenyebb árváltozások esetében korábban is újból állapíttatik meg.

Ha egymással összefüggő erdőterületek több törvényhatóság területén fekésznek, a szabályt az érdekelt közigazgatási bizottságok és erdőfelügyelők közösen állapítják meg.

Az érték- és árszabályzat készítésénél követendő elv és eljárás miniszteri utasítás által határoztatik meg.

86. §. *(Erdei kihágások elévülése.)* Az erdei kihágások

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

büntethetősége, a kihágás elkövetésének napjától számított két év alatt évül el.

87. §. Az elévülés szünetelésére és isméti megkezdésére nézve, a büntetőtörvények rendelkezései alkalmazandók.

88. §. *(Erdei kihágások büntetésének elévülése.)* Az erdei kihágás miatt megállapított büntetés végrehajtása megszűnik, az ítéletnek jogerőre emelkedésétől számított 3 év elteltével.

Ezen elévülés mindazonáltal, az ítélet végrehajtására irányzott és az elítélt ellen intézett hatósági cselekmény által félbeszakíttatik, azonban a félbeszakító cselekmény elrendelésének, illetőleg foganatosításának napján újra kezdetét veszi.

89. §. *(Kártérítési kötelezettség elévülése.)* Az ítéletben megállapított megtérítés, vagy kártalanítás elévülésére nézve, erdei kihágás esetében is, a polgári törvények rendelkezései követendők.

II. FEJEZET.

Különös határozatok.

A) Az erdei lopásról.

90. §. *(Lopás büntetései.)* Aki valamely erdőben létező élő fát vagy ott levágott, de eladásra vagy felhasználásra még fel nem dolgozott fát lop (69. §.), az ellopott fa értékét, s kártérítésül ezen érték egy negyed részét tartozik megtéríteni; ezen felül pedig a két összeggel egyenlő pénzbüntetéssel büntetendő.

91. §. A lopott fa értékét és kártérítésül ezen értékkel egyenlő összeget tartozik megfizetni, ezen felül pedig e két összeggel egyenlő pénzbüntetéssel büntetendő az, aki az erdőben:

a) szórtan fenntartott hagyoncot, fölfát, vagy magfát, avagy tíz évesnél fiatalabb csemetét lop:

b) ritkás erdőből több, vagy zárt erdőből annyi egymás mellett álló fát lop, hogy ezáltal hézag támad;

c) a termőföld megkötésére védeszközül szolgáló, vagy sarjadzás végett meghagyott tuskót kiás és ellop, avagy habár nem az ezen pontban megjelölt célok valamelyikére

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szolgáló tuskót lop el, de az annak ellopása végett kiásott gödröt nem tölti be.

92. §. Aki valamely élőfa ágait, gallyait letöri vagy levágja és ellopja (illetőleg jogtalanul eltulajdonítja, ezen tárgy értékét s kártérítésül az érték felét tartozik megtéríteni, s egyszersmind a két összeggel egyenlő pénzbüntetésre ítélendő.

Aki pedig valamely élőfáról annak kérgét lehasítja és ellopja, a fa és a kéreg értékét tartozik megtéríteni, s ezenfelül azon értékkel egyenlő pénzbüntetéssel büntetendő.

93. §. Aki valamely elszáradt vagy az elemek által letört fát, ágat, gallyat, vagy tuskót lop el (illetőleg eltulajdonít), ezen tárgy értékét egyszeresen tartozik megtéríteni, s ezen értékkel egyenlő pénzbüntetéssel büntettetik.

94. §. Aki valamely nem-élő fa kérgét hántja le s ellopja, vagy már lehántott fakérget lop, a fakéreg értékét megtéríteni tartozik, s egyszersmind ezen értékkel egyenlő pénzbüntetéssel büntettetik.

Aki száraz vagy zöld faleveleket vagy mohot lop, a lopott tárgy értékét s kártérítésül ugyanannyit fizetni tartozik, ezenfelül pedig az értékkel egyenlő pénzbüntetéssel büntetendő.

95. §. Aki gubacsot, tölgy, bükk, fenyő, vagy más erdei magot, vagy erdei gyümölcsöt, gombát, korhadékot, földet, agyagot, tőzeget, meszet, gyephantot, fagyökeret, füvet vagy egyéb erdei terméket lop (eltulajdonít), annak értékének megtérítésén felül, az értékkel egyenlő pénzbüntetéssel büntettetik.

Ha pedig a tettes az erdei magot, gubacsot vagy gyümölcsöt leverte, vagy leszaggatta, a fentebbi pontban meghatározott fizetéseken felül kártérítésül az értékkel egyenlő összeget is tartozik fizetni.

96. §. Aki fanedvet (gyanta terpentin, nyír és jávorlé) lop, a lopott tárgy értékét megtéríteni, s kártérítésül azzal egyenlő összeget tartozik fizetni, s azonfölül a két összeggel egyenlő pénzbüntetésre ítélendő.

97. §. *(Orgazdaság. Bűnpártolás.)* Az orgazdaság és bűnpártolás, amennyiben erdei kihágást képező cselekményből származó dologra, illetőleg ily kihágás tettesére vonat-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

kozólag követtetik el, 5 frttól 25 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntettetik.

Orgazdák és bűnpártolók az értéket, a kárt és a költségeket, a tettesekkel egyetemlegesen megfizetni tartoznak.

98. §. Ha a visszaesés az orgazdára nézve forog fenn, ennek cselekménye, tekintet nélkül az erdei kihágásban bűnös tolvajra, a büntetőtörvények rendelkezései szerint minősítendő.

Erdei kihágásokra vonatkozó orgazdaság esetében, a visszaesés hatálya 3 év alatt szűnik meg.

99. §. *(Kísérlet.)* A fentebbi fejezetben meghatározott cselekmények kísérlete is büntetendő.

A kísérlet büntetésénél a büntetőrvények erre vonatkozó rendelkezései alkalmazandók.

Ha az eltulajdonítani szándékolt dolognak, a büntetés kiméréséné alapul szolgáló értéke nem határozható meg, a kísérlet 10 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

B) Az erdei kártételekről.

100. §. *(Legeltetési kihágás.)* Aki oly erdőben, melyben a legeltetésre nincs joga, szándékosan vagy gondatlanságból legeltet, az okozott kár és esetleg a hajtópénz megtérítésén felül, pénzbüntetéssel a következő mértékben büntetendő:

1.	egy drb szarvasmarháért	50 kr.
2.	„ „ kecskéért	50 „
3.	„ „ ló, öszvér vagy szamárért . .	40 „
4.	„ „ juhért	15 „
5.	„ „ sertésért, makkoltatás idején .	30 „
6.	„ „ sertésért, makkoltatási időn kívül	10 „
7.	„ „ szopós csikóért	5 „
8.	„ „ lúdért	2 „
9.	egyéb baromfiért darabonkint	1 „

Ha a legeltetés 15 éven aluli, vagy tilalom alatt álló erdőben, vagy pedig véderdőkben, avagy futóhomokban álló erdőkben történik, a fentebbi 1—7. pontok alatt felszámított pénzbüntetés minden darab állatért kétszeresen veendő.

Ha pedig a legeltetés, hat éven aluli, mesterséges ültetvények, vagy erdei vetések közt, avagy faiskolában történt, a pénzbüntetés háromszoros összegben szabandó ki.

101. §. Az előző § határozatai az esetben is alkalma-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

zandók, ha a legeltetésre jogosított, ebbeli jogosultságát, a legeltetés helyére, idejére vagy a legeltetett állatok fajára vagy azok számára nézve túllépte.

102. §. Legeltetési kihágás esetében, a kártérítési összeg a 100. §-ban megszabott pénzbüntetés felénél, s ha az említett szakasz 1—7. pontja alatt felsorolt állatokkal 15 éven aluli vagy laza talajú erdőben, vagy nedves időjáráskor történt, vagy ha a kárttevő egy napnál tovább legeltetett, annak teljes összegénél kevesebb nem lehet.

103. §. A 100. §-ban meghatározott büntetés felére szállítható le, ha valaki az azon §-ban megjelölt valamely állatot, másnak erdejébe legeltetési szándék nélkül ugyan, de jogtalanul behajt; vagy a felügyeletére bízott állatot másnak erdejébe gondatlanságból bemenni engedi.

Ha mindazonáltal valamely állat, csakis az erdőbe való menekülés által óvathatott meg a fenyegető közvetlen veszélytől, ez esetben a büntetésnek nincs helye; az okozott kár azonban ez esetben is megtérítendő.

104. §. *(Hajtópénzek.)* Jogtalan legeltetés, vagy valamely állatnak idegen erdőbe való jogtalan behajtása esetében, a kártérítések és a pénzbüntetésen fölül, az állatok után hajtópénz is fizetendő.

A hajtópénz nagyságát, mindenik állatnemre nézve a közigazgatási bizottság a 85. § értelmében határozza meg.

A szárnyasállatokat behajthatatlanság esetében jogukban áll az erdőőrizettel megbízott egyéneknek lelőni, mely esetben a lelőtt állatok a helyszínen hagyandók s az állat tulajdonosa által elvihetők.

105. §. *(Károsítások.)* Aki élőfát le- vagy bevágás, megfúrás, rovatozás, gyűrűzés, jelzés, lehámozás, fűrészelés, a gyökerek feltakarása, gyantanyilások fel- vagy továbbszakítása, vagy bármi más módon megrongál, az okozott kár megtérítésén fölül, 15 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Aki pedig az élőfa galyját vagy ágát letöri, levágja, megvagdalja, vagy a fát más hasonló módon megrongálja, az élőfa értékének egy tizedrészétől annak egész értékéig terjedhető kártérítést tartozik fizetni, s azonfölül 10 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

106. §. A levágott fáknak vagy más erdei terméknek,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

a kerítésnek, ároknak, medernek, partnak, töltésnek, hídnak, átmetszetnek, útnak, ergettyűnek vagy csúsztatónak, vízfogónak, vagy a faúsztatásra szolgáló más eszköznek, továbbá tilalmi táblának, jelző vagy útmutató póznának, a távolsági vagy bármely más az erdőművelés, vagy használat céljából alkalmazott jelnek, vagy műveknek megrongálása, úgyszintén a szénégetésre összehordott vagy ölbe rakott fák szétbontása, ötven krajcártól huszonöt forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Az okozott kár mindenik esetben megtérítendő.

107. §. Aki másnak erdejében jogtalanul földet, ércet, kőszenet, követ, gyepet vagy egyéb talaj-alkatrészeket ás, vagy az erdőbe követ vagy más a talajra nézve kártékony anyagot hord, a kár és az odahordott anyag elhordása által okozott költség megtérítésén fölül, ötven krajcártól 10 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

108. §. Aki idegen erdőben faizási vagy alomhordási, vagy egyéb termékszedésre engedéllyel bír, de a fát, gallyat, almot, vagy egyéb erdei terméket nem a meghatározott mennyiségben, időben, vagy nem azon erdőrészből viszi, melyből annak vételére jogosítva van, ötven krajcártól 10 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ugyanezen büntetéssel büntetendő az is, aki az alomgyüjtésnél, vagy galyszedésnél vasgereblyét vagy vágóeszközt használ, vagy pedig az őt illető faizási vagy erdőtermék szedési jogával visszaélve, azt vagy másra ruházza, vagy másnak érdekében gyakorolja, vagy pedig a szedett fát, illetőleg erdei terméket eladja, egyáltalán, ha a megjelölt jogának határain túllép.

C) A veszélyes cselekményekről és mulasztásokról.

109. §. *(Tüzelés.)* Két forinttól húsz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntettetik:

1. aki a 9. § határozmányainak megsértésével, az erdőben vagy annak közelében tüzet gerjeszt;

2. aki az általa, vagy hozzájárulásával, avagy jelenlétében gerjesztet tüzet kellő felügyelet nélkül hagyja, vagy a tűzveszélynek kikerülésére szükséges, és a létezett viszonyok közt eszközölhetővé vált intézkedéseket elmulasztja;

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

3. aki a jelen törvény 11. §-ának eleget tenni elmulasztja.

(Erdőégések oltása.) 4. aki erdőégés esetében annak oltására kötelezve lévén, ezen kötelezettségének alapos ok nélkül nem tesz eleget, vagy az oltást vezető hatósági közeg rendelkezését alapos ok nélkül nem teljesíti.

110. §. Azon közigazgatási hivatalnok, ideszámítva a községi elöljárót is, aki erdőégés esetében, a hivatalánál fogva őt illető intézkedések körül kötelességét megszegi, szintén az előbbi §-ban határozott büntetéssel büntetendő.

Megyei közigazgatási hivatalnok ellen ily vád esetében, az elsőfokú bíróságot a legközelebbi erdei kihágási bíróságok közül, a másodfokú erdei kihágási bíróság bíróküldés által határozza meg.

E büntetés mindazonáltal nem zárja ki a közigazgatási tisztviselő s községi elöljárónak, a törvényhatóságok és községek rendezéséről szóló törvénycikkekben megállapított felelősségét.

111. §. *(Veszélyes cselekmények.)* Aki valamely erdőbe jogtalanul vagy engedély nélkül, vagy az engedélyezett helyen kívül ergettyűt (csúsztatót) készít; meszet vagy szenet éget; szurkot, hamuzsírt vagy kátrányt főz; kormot készít, fűrész- vagy egyéb gödrőt és farakodó vagy dolgozó helyet, vagy műhelyt felállít; épületszerszám- vagy egyéb használatra szánt fát farag, vagy más hasonló munkát teljesít: öt forinttól húsz forintig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő, és a fent elősorolt cselekmények által esetleg okozott kárt, szakértői becsü alapján megtéríteni köteles.

Ily esetben, ha az erdőbirtokos kívánja, az ezen célokra netán felállított építmények és művek a kihágást elkövetőnek vagy annak költségén, aki ezért magánjogi felelősséggel tartozik — elhordandók, s az előbbi állapot visszaállítandó.

112. §. *(Veszélyes cselekmény vagy mulasztás folytán származó erdőégés.)* Ha a 109. § 1., 2., 3. alatt meghatározott cselekmény, vagy mulasztás folytán, gondatlanságból tűzkár származott, a cselekmény vagy mulasztás vétséget képez, s a büntetőtörvények rendelkezései szerint lesz büntetendő.

Ugyanezen szabály alkalmazandó az esetben is, ha a

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

tűzvész, a mész- vagy szénégetés, a szurok- vagy kátrányfőzés, avagy a koromkészítés, vagy hamunyerés végett gerjesztett tűzből gondatlanság folytán származott, úgyszintén, ha a tűz az égés következtében nyerendő hamu jogtalan eltulajdonításának céljából gerjesztetett, habár tűzvész nem származott.

113. §. *(Erdőben engedély nélküli járáskelés.)* Aki az erdőben engedély nélkül kocsival tilos úton jár, vagy habár azon erdőségben makkoltatásra vagy legeltetésre jogosított is, marhát tilos úton hajt; aki engedély nélkül új utat tör, vagy hat évesnél fiatalabb utánnövések közt jár, ötven krajcártól 20 frtig terjedhető büntetéssel büntetendő.

114. §. Aki idegen erdőben anélkül, hogy ahhoz jogosultsága volna, a közutakon kívül találtatik, ha ottani jelenléte közbiztonsági vagy az erdőtulajdon biztonsága szempontjából aggályosnak tűnik fel, az erdész-személyzet tagjai által, az erdőből kiutasítható és ha fejsze, fűrész, vagy az erdőtermék szedésére alkalmas más eszköz, vagy fegyver volna birtokában, az tőle elveendő; azonban az illető által elvett tárgy 14 nap alatt, további intézkedés végett a legközelebbi közigazgatási hatóságnak jelentés mellett átadandó.

Amennyiben tettes az erdőben tartózkodásra, illetőleg fegyverviselésre vonatkozó jogosultságát a hatóság előtt sem tudná igazolni, azáltal a fentnevezett s nála talált tárgyak elkobzandók.

Ha az erdőből kiutasított személy, a meghagyásnak nem tesz eleget, öt frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő; ha pedig ellenszegül, cselekménye közhatósági közeg elleni erőszak bűntettét képezi s a büntetőtörvények rendelkezései szerint lesz büntetendő.

Kivételes intézkedések.

115. §. *(Faeladási igazolványok.)* Ha valamely vidéken az erdei lopások igen gyakoriakká válnak, a közigazgatási bizottságok — az erdőtulajdonosok kérelmére, vagy anélkül — fölterjesztett javaslata folytán a belügyminiszter elrendelheti, hogy azon területen, valamint azokon is, ahol a lopott erdei termékek eladatni szoktak, ily termékek eladása és vétele csak azon föltétel alatt legyen eszközölhető, hogy az eladó, az eladni szándékolt erdőtermék jogos szerzését,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

annak — a községelöljáróság által láttamozott — bizonyítványával igazolja, kitől azon erdőterméket szerezte.

A bizonyítványban körülírandó az eladni szándékolt erdőtermék neme, minősége, nagysága, száma és mértéke.

Azon esetben, ha a közigazgatási bizottság a jelen szakaszban határozott fölterjesztést, az érdeklettek kérelme nélkül rendelte el, eziránti határozata az illető megye területén körözendő, és a törvényhatósági épületnek a határozatok kifüggesztésére szolgáló helyén kifüggesztendő. Minden érdekeltnek joga van, a kifüggesztéstől számított 15 nap alatt, föllebbezni a belügyminiszterhez. Ha pedig a közigazgatási bizottság az érdekletteknek a jelen §-ban meghatározott kivételes intézkedés elrendelése iránti kérelmüket mellőzendőnek találja, a folyamodóknak ez esetben is joguk van, a megtagadó határozat ellen, ugyancsak 15 nap alatt szintén a belügyminiszterhez felebbezni, aki — ha az intézkedéseknek akár mellőzését, akár elrendelését szükségesnek látja, eziránt a közigazgatási bizottság határozatának megváltoztatásával is intézkedhetik.

116. §. Aki az előbbi §-ban megjelölt rendelet megszegésével erdőterméket elad, vagy vesz; 2 frttól 10 frtig terjedő pénzbüntetéssel, s amennyiben más erdei kihágás is forogna fenn, egyszersmind az erre elrendelt büntetéssel is büntetendő.

III. FEJEZET.

A bíróságokról, az illetékességről, és az eljárásról, erdei kihágások eseteiben.

117. §. *(Első foku erdei kihágási bíróság.)* Erdei kihágások eseteiben a bírói hatóságot első fokban gyakorolják:

1. megyékben a szolgabírák;

2. rendezett tanácsu, valamint törvényhatósági joggal felruházott városokban a kapitány vagy a tanács által e részben megbízott tisztviselője;

3. Budapest mindenik kerületében az illető kerületi elöljáró.

118. §. *(Községi bíró.)* Tíz forintot felül nem haladó lopások vagy ugyanezen összeget felül nem haladó kártéte-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

lek eseteiben, az elsőfoku bíráskodás kis- és nagy községekben, a szolgabírón kívül, a községi bírót is, akadályoztatása esetében pedig ennek helyettesét illeti.

Ez esetekben a sértett fél választásától függ, vajjon a szolgabíró vagy a községi bíró eljárását kívánja-e igénybe venni.

E választási jog azonban panasztétellel megszünik.

119. §. *(Másodfoku erdei kihágási bíróság.)* Erdei kihágási ügyekben a másodfoku bírói hatóságot a főispánból (fővárosban a főpolgármesterből) akadályoztatása esetében az alispánból, illetőleg polgármesterből vagy annak helyetteséből, mint elnök, és a közigazgatási bizottságnak két tagjából alakított bíróság gyakorolja.

120. §. *(Másodfoku erdei kihágási bíróság alakitása.)* A másodfoku erdei kihágási bíróság alakítása céljából, a közigazgatási bizottság a közgyülés által választott, vagy a jelen törvény 26-ik §-ában megjelölt erdészeti szakértő tagok közül négy rendes és négy póttagot választ, a kik közül lehetőleg fölváltva — kettő a főispán (főpolgármester) akadályoztatásuk ezetében az alispán, illetőleg a polgármester elnöklete alatt, mint társas bíróság képezik az erdei kihágási másodfoku bíróságot.

121. §. *(Semmiségi panasz.)* A jelen törvény 158. §-ában meghatározott semmiségi panasz esetében, a Kuria, mint legfőbb ítélőszék határoz.

122. §. Az erdei kihágási másodfoku bíróság üléseire a királyi ügyész meghívandó.

A királyi ügyész távolléte azonban az eljárást és határozathozatalt nem akadályozza.

123. §. *(Másodfoku erdei kihágási bíróság székhelye, egybehivása.)* A másodfoku bíróság ülései a törvényhatóság székhelyén tartatnak.

Az ülésekre az elnök meghívja a tagokat s az értesíti a kir. ügyészt is, az ülés tartásának napjáról, órájáról és helyéről.

124. §. *(Erdei kihágási bíróságok jegyzőkönyveinek vezetése.)* A jegyzőkönyvvezető teendőit az elsőfoku bíróságnál, — a kisebb polgári peres ügyekben való eljárásról szóló törvény 5. §-ában megjelölt személyek végzik.

A másodfoku bíróságnál a jegyzőkönyvvezetésre, a tör-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

vényhatóság jegyzői személyzetéből, az elnök rendel ki tagot.

125. §. *(Erdei kihágási bíróságok tagjainak eskütétele.)* Úgy az elsőfoku, valamint a másodfoku erdei kihágási bíróság tagjai e hivatásukra nézve — amennyiben a kisebb polgári peres ügyekben való eljárásról szóló törvény értelmében föl nem eskettettek volna — külön esküt tesznek le.

Az idézett törvénynek a községi bíráskodással megbízott közegekre vonatkozó rendelkezése, az erdei kihágások eseteiben eljáró községi bírákra is alkalmazandó.

A másodfoku bíróságnak a jelen szakasz intézkedései alá nem eső tagjai, a közigazgatási bizottság ülésén, szintén a fentidézett törvénycikk 7. §-ában megállapított esküt teszik le.

126. §. Az első foku erdei kihágások bírósága egy másik hasonló bíróságnak, erdei kihágási ügyben hozzá intézett megkereséseit teljesíteni köteles.

127. §. *(Rendőri közegek közreműködése.)* A rendőri közegek kötelesek az erdei kihágási bíróságnak hivatása körében kiadott meghagyásait, s ha más törvényhatóságnak lennének közegei, megkereséseit pontosan teljesíteni.

128. §. A fölesketett erdőtisztek és erdőőrök az elkövetett erdei kihágás és az ezt elkövetett személy nyomozásánál, szintén mint rendőri közegek járnak el.

129. §. Az előbbi szakaszban megjelölt személyeknek, az erdei kihágás vagy a kihágást elkövetőnek nyomozásában foganatosított és hatáskörükbe eső cselekményei hatálya és hitelességére nézve, a törvénynek és a szabályoknak a rendőri közegekre vonatkozó intézkedései alkalmazandók.

130. §. *(Illetékesség.)* Az eljárás rendszerint a tettes lakhelyének, illetőleg tartózkodási helyének bírósága előtt indítandó meg. Ha azonban a tettes közvetlenül a kihágás elkövetésén éretett, vagy ha tőle zálog vétetett, vagy ha ő zálogot adott, az eljárás a tett elkövetésének bírósága előtt is megindítható.

Tettenkapás az is, ha a tettes nem éretett ugyan közvetlenül a kihágás elkövetésén, hanem a közvetlen rajtaérés kikerülése végett megfutamodván, vagy elrejtőzvén, folytonos üldöztetése közben elfogatott, illetőleg fölfedezte-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

tett; úgyszintén, ha folytonos üldöztetése közben az őt üldöző rendőri közeg (127. és 128. §§.) vagy több üldöző által avagy az üldözésben részt nem vett, de többek által fölismertetett, habár menekülése vagy elrejtőzése sikerült is volna.

131. §. A tettes vagy tettesek, avagy ezek egyikének illetékessége, a részesek illetékességét is megállapítja.

132. §. Ha az erdei kihágást elkövető ellen az eljárás folyamában más büntetendő cselekmény jelensége is felmerül, az erdei kihágás miatti eljárás azonnal félbeszakítandó és az iratok, további eljárás és ítélethozatal végett, azon bírósághoz teendők át, mely azon másik büntetendő cselekményre nézve illetékes.

133. §. *(Illetékességi összeütközések.)* Első foku erdei kihágási bíróságok illetékességi összeütközése esetében, ha valamennyinek másodfoku bíróságát ugyanazon közigazgatási bizottság képezi, a határozati jog ezt illeti.

Ha pedig az illetékességi összeütközésben levő erdei kihágási bíróságok másodfoku bírósága nem ugyanaz, úgyszintén másodfoku erdei kihágási bíróságok illetékességi összeütközése esetében, az illetékesség kérdésében a belügyminiszter határoz.

134. §. Rendes bíróság és erdei kihágási bíróság közötti illetékességi összeütközés esetében, az illetékesség fölötti határozat az 1869: IV. t.-c. 25. §-a alapján a minisztériumot illeti.

135. §. Erdei kihágások esetében, amennyiben a jelen törvény mást nem állapít meg, a kihágásokra nézve hatályban levő eljárás továbbra is fenntartatik.

136. §. *(Eljárás iránti indítványtétel.)* Azon esetekben, melyekben a jelen törvény rendeletei szerint, az eljárás csak a sértett fél panaszára indítható meg, a panasz a büntetőtörvények rendelkezései szerint erre jogosított személyeken kívül, a sértett fél erdőkezelő tisztje által is — külön meghatalmazás nélkül előterjeszthető.

Az erdőkezelő tiszt jogosítva van továbbá a sértett felet, az eljárás további folyama alatt is, a bíróság előtt képviselni és a megengedett jogorvoslatot használni.

A panasz szóval is előterjeszthető.

Ha a panasz írásban terjesztetik be s ahhoz több erdei

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

kihágást s kihágót tartalmazó jegyzék mellékeltetett, az indítvány mindazon kihágási esetekre és személyekre, melyek a jegyzékben, mint ilyenek megjelölve vannak, kiterjesztettnek tekintendő.

137. §. *(Hivatalból indított eljárás.)* Azon erdei kihágások eseteiben, melyekben a jelen törvény (109., 110. és 116. §§.) szerint, hivatalból eszközlendő az eljárás, tartozik az illetékes bíró, a neki feljelentett vagy hivatalos tudomására jutott kihágást illetőleg, külön indítvány nélkül is megindítani az eljárást.

138. §. *(Kártérítési igények leszállíthatása.)* Oly erdei kihágási ügyekben, melyekben az érték, illetőleg a kár nagysága állapítja meg az erdei kihágási bíróság illetékességét s az érték, illetőleg kár nagyobb volna, mint amely az ezen bíróság illetékességére nézve a jelen törvény 69. és 118. §-aiban meg van állapítva, joga van a sértett félnek az elsőfoku bíróság ítéletének hozataláig megtérítési, illetőleg kártalanítási igényeit a 69. §., illetőleg a 118. §-ban meghatározott összegre vagy azon alul is leszállítani; erdei lopások esetében azonban csak akkor, ha a lopott tárgy értéke 50 forintot meg nem halad.

Az ekként eszközölt leszállítás a bíróság illetéktelenségét megszünteti.

139. §. *(Ismeretlen* vagy *külföldi tettesek.)* Ismeretlen egyének vagy külföldiek, tettenkapás vagy folytonos üldöztetés esetében, a legközelebbi község elöljárósága elé, ha pedig az erdei kihágás bírája közelebb volna, ez elé vezetendők.

140. §. *(Kihallgatás.)* A községi elöljáró, az elővezetett személlyel azonnal jegyzőkönyvet vesz föl, s ha ez kilétét s azt igazolja, hogy az országban állandó lakással bír, azonnal szabadon bocsátandó, ellenkező esetben pedig az erdei kihágási bíróságnak haladéktalanul átadandó.

141. §. Az erdei kihágási bíró tartozik a hozzá elővezetett vagy a községi elöljáró által átküldött személyt azonnal kihallgatni, s a kihallgatásról jegyzőkönyvet fölvenni. Ha az elővezetettnek előadása, az ellene felhozott gyanut elhárítja, vagy ha az állítólag általa okozott kár valószínű összegére nézve biztosítékot ad vagy alkalmas kezest állít, azonnal szabadon bocsátandó.

142. §. *(Letartóztatás)* Letartóztatható és a 139. és 140.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

§§. rendelkezései szerint elővezetendő a tetten ért vádlott az esetben is, ha a rendőrség vagy az erdő őrizetére szolgáló személyzet tagja által, a kihágás abbanhagyására felszólíttatván, a felszólításnak nem tesz eleget.

143. §. Elővezetést rendelhet el az erdei kihágási bíróság azon esetben, ha a megjelenésre megidézett vádlott a kitűzött időben a bíróság előtt meg nem jelent, s elmaradását alapos mentséggel nem igazolja.

144. §. *(Vizsgálati fogság.)* Vizsgálati fogság, erdei kihágási ügyben, csak az esetben rendelhető el, ha az ismeretlen vagy az országban állandó lakással nem biró vádlott megszökésétől lehet tartani.

A vizsgálati fogság 48 óránál hosszabb ideig egyáltalában nem tarthat és a büntetésbe beszámítandó.

145. §. Az előbbi szakaszban meghatározott idő előtt is, azonnal megszüntetendő a vizsgálati fogság, mihelyt a letartóztatott vádlott kilétét és azt igazolja, hogy az országban állandó lakással bír, vagy pedig, ha kilétének igazolásán felül, a vád tárgyát képező kihágásból származott kárnak és büntetésnek valószínű összegére nézve biztosítékot ad, vagy alkalmas kezest állít.

146. §. *(Kihágásnál használt tárgyak lefoglalása.)* Ha a kihágás megállapítása vagy folytatásának megakadályozása végett szükséges, a rendőri közegek, illetőleg az erdőőrök jogosítva vannak a kihágást elkövetőnél létező azon eszközöket, melyekkel a kihágást elkövette, annak kocsiját, szánját és vonó marháját, valamint a kárban talált állatokat lefoglalni.

Az ekként lefoglalt tárgyak, — ha csak azok a sértett fél által egyezség folytán a tulajdonosnak vissza nem adattak — állatoknál legfölebb 48 óra — egyéb tárgyaknál pedig legfelebb 14 nap alatt az esetben is átadandók a község elöljáróságának, ha vádlott nem is vezettetnék elé.

Az átadás alkalmával jegyzőkönyv veendő fel, melyben a vád tárgyát képező kihágás körülményesen, az okozott kár összegének megjelölése mellett körülírandó, s egyszersmind a lefoglalt tárgyak is a leltár fölvételére megállapított szabályok szerint följegyzendők.

147. §. *(Lefoglalt tárgyaknak megőrzése.)* Az előző szakasz értelmében lefoglalt tárgyak megőrzése és fenntartása a

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

községet, a rendelkezési jog azonban a kihágási bíróságot illeti.

148. §. *(Lefoglalt tárgyaknak kiadása.)* A lefoglalt tárgyak kiadandók a tulajdonosnak, ha az a kár valószínű összegéért biztosítékot ad.

149. §. Biztosíték-adás nélkül is visszaadandó a lefoglalt tárgyak azon része, melynek értéke a kár, a költségek és a pénzbüntetés valószínű összegét felülmulja.

150. §. (*Tettes üldözése.*) A tetten kapott vagy folytonosan üldözött tolvaj által eltulajdonított erdei termékek, a rendőri vagy erdei közegek által onnan vehetők el, ahová azok elhelyeztettek.

(*Házkutatás.*) Ezen eseteken kívül az eltulajdonított erdei termékek kutatása céljából, a házmotozás elrendelése és foganatosítása tekintetében, a fennálló szabályok és a törvényes gyakorlat irányadók.

151. §. (*Erdei kihágások tárgyalása.*) Az erdei kihágások soron kívül, a leggyorsabban tárgyalandók és intézendők el és ott, ahol az erdei kihágások gyakoriak, azok elintézésére, legalább minden hónapban, tárgyalási napok tartandók.

152. §. (*Fellebbezés.*) Aki magát az elsőfoku bíróság ítéletével sértve találja, ez ellen a másodfuku bírósághoz felebbezhet.

A fellebbezés az ítélet kihirdetésétől, vagy — ha az írásban közöltetett volna, — a kézbesítéstől számítandó 48 óra alatt, akár szóval, akár írásban jelentendő be.

A 48 óra letelte után bejelentett fellebbezés hivatalból visszautasítandó.

Törvénykezési szünnapok nem számíttatnak.

153. §. A törvényes időben szóval, vagy írásban bejelentett fellebbezés az ítélet végrehajtását megakasztja.

154. §. (*Erdei kihágási ügyek tárgyalása a másodfoku bíróság előtt.*) A másodfoku bíróság, az ügynek az előadó általi tüzetes, a cselekmény minőségére, a netalán okozott kár nagyságára, vádlott bűnösségére vagy ártatlanságára, valamint a súlyosító és enyhítő körülményekre részletesen kiterjedő előadvány, — s az esetben, ha a kir. ügyész jelen van, annak meghallgatása — után határoz.

Az előadó előterjeszti egyszersmind az ítélet vagy végzés tervét is.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Az előadói tisztet a bírák, vagy szükség esetén az elnök által e célra kirendelt törvényhatósági jegyző teljesíti. — Ez utóbbi azonban szavazattal ez esetben sem bír.

155. §. Az előadó után a kir. ügyész indokolt előterjesztésében tartozik nyilatkozni az iránt, vajjon a vád tárgyát képező cselekmény nem képez-e a rendes bíróságok hatósági körébe eső büntetendő cselekményt?

Ha a kir. ügyész azon nézetben van, hogy a törvény a jelen §-ban meghatározott irányban megsértetett, az eljárás megszüntetését s az ügynek az illetékes bírósághoz való áttételét indítványozza.

156. §. (*Kir. ügyész előterjesztése s indítványtétele.*) Az esetben, ha a kir. ügyész, az iratokból és az előadmányból azon meggyőződésre jutna, hogy az elsőfoku bíróság megsértette az eljárásra nézve fennálló valamelyik lényeges szabályt, vagy hogy a cselekmény erdei kihágást képez ugyan, de arra a jelen törvénynek nem azon rendelkezése lett volna alkalmazandó, mely alá azt az elsőfoku bíróság foglalta, e körülményekre is tartozik előterjesztésében kiterjeszkedni s ennek megfelelő inditványt tenni.

157. §. (*Kir. ügyész előterjesztése fölött határozathozatal.*) A másokfoku bíróság mindenekelőtt a kir. ügyésznek a 155. §-ban körülírt előterjesztése fölött határoz, s ha a kir. ügyésznek azon nézetéhez járul, hogy az elsőfoku bíróság hatósága körén túl terjeszkedett, az eljárást megsemmisíti s az ügyet a rendes bírósághoz teszi át, s egyszersmind erről az első fokban eljárt bírót is értesíti.

A másodfoku bíróságnak ezen határozata, mellyel a fennforgó ügyet az erdei kihágási bíróság hatósági körébe nem tartozónak állapítja meg, mind a kir. ügyész és a felek, mind pedig a bíróságokra nézve végérvényes s ez utóbbiak ellenkező felfogása indokából, az eljárás és elintézés nem tagadható meg s az ügy nem utasítható vissza.

158. §. (*Kir. ügyész részéről semmiségi panasz bejelentése.*) Ha a másodfoku bíróság a kir. ügyész indítványa ellenére, az ügyet az erdei kihágási bíróság hatósági körébe tartozónak nyilvánítaná, a kir. ügyésznek jogában áll a határozat, illetőleg az ítélet kihirdetésekor, az ellen semmiségi panaszát szóval vagy ugyanazon napon esti 6 óráig irás-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ban bejelenteni s az indokok bővebb kifejtését, a bejelentés utáni 24 óra alatt, írásban benyujtani.

159. §. (*Semmiségi panasz esetében eljárás.*) A kir. ügyész által emelt semmiségi panasz folytán, az ügyiratok a legfőbb ítélőszékhez terjesztendők.

A legfőbb ítélőszék elbírálása csupán a kir. ügyész által a 158. §. értelmében semmiségi panaszszal megtámadott kérdésére szorítkozik, s amennyiben a semmiségi panaszt alaposnak találja, a 157. §. esetében az egész eljárást megsemmisíti s az iratokat a rendes bírósághoz való áttétel végett, a másodfokú erdei kihágási bírósághoz visszaküldi.

160. §. A kir. ügyésznek a 156. §. alapján tett előterjesztései mellőzése miatt perorvoslatnak helye nincsen.

161. §. (*Pótvizsgálat elrendelése.*) A törvényes időben megfellebbezett ügyben joga van a másodfokú bíróságnak, ha a vizsgálatot nem találja kielégítőnek, annak pótlását az első bíróság ítéletének feloldása nélkül is elrendelni.

A másodfokú erdei hihágási bíróságnak határozatai, a 158. §-ban foglalt eset kivételével végérvényesek.

162. §. (*Pénzbüntetés és kártérítési összeg behajtása.*) Ha a jogerejüvé vált ítélettel elmarasztalt fél, a kártérítés és a pénzbüntetés összegét az ítéletben meghatározandó határidő alatt be nem fizeti, végrehajtásnak van helye.

A végrehatásnak közigazgatási úton elrendelése és foganatosítása iránt az eljárt elsőfokú erdőbíróság hivatalból intézkedik.

A végrehajtás iránt egyébként a jelen törvény, a perrendtartás, valamint az 1876. évi XV. törvénycikknek, az egyenes és közvetett adók stb. végrehajtás útján behajtásáról szóló rendelkezéseire való tekintettel, a következő 164. §-ban érintett ügyrendtartás részletesen intézkedik.

163. §. A végrehajtást teljesítő közeg eljárásának szabályszerűsége ellen fölmerült panasz fölött, első fokban a közigazgatási bizottság s másodfokban a belügyminiszter határoz.

164. §. (*Ügyrendtartás.*) Az ügyrendtartást a belügyminiszter, egyetértőleg a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszterrel, rendeletileg állapítja meg és teszi közzé.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Harmadik cím.

A kopár területek beerdősítéséről.

165. §. (*Beerdősitendő területek.*) Oly kopár területek, melyeken hegyomlások, hó vagy kő-görgetegek megakadályozása, szélvészek és vizek rombolásának, valamint a futóhomok továbbterjedésének meggátlása végett, a talaj megkötése közgazdászati szempontból szükséges, — beerdősítendők s azontúl a 2-ik, illetőleg a 4. §. szerint kezelendők.

(*Beerdősítendő területek meghatározása.*) A beerdősítendő területeket a kir. erdőfelügyelő előmunkálatai alapján, az érdekelt földbirtokosok, községek és törvényhatóságok, valamint az illetékes közigazgatási bizottság meghallgatása után, a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter határozza meg, s azok beerdősitését, ha azt az érdekelt vagy érdeltek önként tenni nem akarnák, esetről-esetre a törvényhatóság utján, a 177. §. értelmében elrendelheti, még pedig, ha több törvényhatóság területén fekszik a birtok, akkor a szükséges intézkedések megtételével, valamint a további felügyelettel ezek egyikét megbízza és a többit erről értesíti.

A beerdősítés kötelezettsége első helyen azt, vagy azokat terheli, kinek vagy kiknek birtoka általa megvédetik.

166. §. (*Beerdősitési társulatok alakitása.*) A beerdősítendő terület tulajdonosának jogában áll az erdősítést kizárólag önerején eszközölni.

Ha az illető terület tulajdonosa azonban e jogával élni nem kíván és kimutatható, hogy a beerdősítés által a szomszéd birtokok is részben vagy egészben megóvatnak a hegyomlások, hó vagy kő-görgetegek, szélvészek és vizek rombolásának vagy a futóhomok terjedésének veszélyétől, melynek különben ki vannak téve, akkor, ha valamely területnek beerdősítése a 165. §. értelmében elrendeltetett, az érdekelt birtokosok társulattá alakulni kötelesek.

A társulatok megalakítását a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszternek ebbeli leirata alapján, a közigazgatási bizottság, mint erdőrendészeti elsőfokú hatóság (25. §.) küldöttség kirendelése által eszközli.

Ezen küldöttség, melynek a kir. erdőfelügyelő hivatalból tagja, az érdeklett feleknek, valamint szükség esetén, részre-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

hajlatlan szakértőknek is meghallgatásával és a birtokosok által, ha ez követeltetnék, kötelességszerűleg bemutatott térképek nyomán, az érdekeltség fokának megállapítása iránt, a felek barátságos megegyeztetését megkísérli, siker esetében a társulatot megalakultnak nyilvánítja, ellenkező esetben pedig az érdekeltségben való részvétel kötelezettségét, valamint az érdekeltség fokát hivatalból állapítja meg, s erről a közigazgatási bizottságnak jelentést tesz.

167. §. A közigazgatási bizottság a jelentés alapján és ha követeltetnék, egyes érdekelt felek ellenvetéseit meghallgatva, a társulat alakulása iránt határoz.

(*Fellebbezés.*) A meg nem elégedő fél részére 30 napon belül nyitva áll, a reá nézve sérelmesnek vélt határozat ellenében, a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszterhez való fellebbezés, aki végérvényesen határoz.

168. §. (*Beerdősítési társulatok szervezése.*) Ha a 30 napon belül fellebbezés nem jelentetett be, avagy e fellebbezésre a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszternek, a közigazgatási bizottság határozatát helybenhagyó végzése leérkezett, az alakulás rögtön foganatosítandó.

A társulat tényleges megalakulása végett, a közigazgatási bizottság egyik tagját az érdekeltek összehívására megbízza, ki a gyűlést megnyitván, annak tagjait a szervezkedésre felszólítja.

(*Társulati tisztviselők választása.*) A gyűlés először is elnököt, pénztárnokot általános szótöbbséggel, munkavezetőt és szükség esetében választmányi tagokat, viszonylagos szótöbbséggel választ, alapszabályait és ügyrendjét megállapítja s mindezeket jóváhagyás végett, a törvényhatóság útján, a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszternek fölterjeszti.

Minden erdősítő társulatnak a kir. erdőfelügyelő hivatalból véleményező tagja.

169. §. (*Elnök teendői.*) Az elnök az előző § értelmében esetleg választott választmánnyal együtt, különben pedig önállólag intézi a társulat minden ügyeit, intézkedik a részletes műszaki tervezet előkészítése iránt, megállapítja a munkák sorozatát s a végrehajtási időket, elkészíti az évi költségelőirányzat tervezetét s mindezen munkálatát megerősítés végett, a társulat közgyűlésének előterjeszti, a közgyűlés által megszavazott összegeket kiveti és behajtás végett, az

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

illető közegeknél a kellő lépéseket megteszi, a társulat vagyona fölött őrködik és azt nyilvántartja.

170. §. (*Társulati tisztviselők.*) A társulat tisztviselőszemélyzete áll: az elnökből, pénztárnokból és munkavezetőből, — amennyiben azonban a társulat pénzbeli ereje nem engedi, hogy külön munkavezetőt tartson, a műszaki teendőket más alkalmazásban levő munkavezetőre vagy erdészre is bízhatja.

171. §. (*Közgyűlés.*) Minden erdősítő társulat köteles évenkint legalább egy közgyűlést tartani és ennek jegyzőkönyvét az illetékes törvényhatóság útján, a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszternek fölterjeszteni.

172. §. A közgyűlés főbb teendői: az erdősítés menetéről és folyamatáról az elnök által beadandó jelentés fonalán a legközelebb foganatbaveendő munkálatok iránt intézkedni; a részletes műszaki tervezetet, a munkák sorozatát s a végrehajtási időket, úgyszintén az évi költségelőirányzatot megállapítani; a befolyt évi számadásoknak társulati, de nem választmányi tagok által leendő átvizsgálását elrendelni; a számadást a társulati tagokkal átnézhetés végett alkalmas módon közölni; a választmány vagy egyes társulati tagok által előterjesztendő indítványok, javaslatba hozandó alapszabály-változtatások, ügyviteli rendelkezések fölött tanácskozni, tisztviselőit választani.

Ha a társulat valamely tagjának egy vagy más ügyben kifogása lenne, panaszát a jegyzőkönyvbe lett bemondás útján hozza az illetékesek tudomására.

173. §. (*Költség-járulékok, befizetése, illetőleg behajtása.*) A költség-járulékot a társulati tagok, a társulat pénztárába fizetik be. A félévenkinti hátralékokra nézve azonban elrendeltetik, hogy azok közigazgatási úton az egyes adó beszedésére fennálló szabályok szerint az adóhivatalok által szedessenek be.

Az elnök gondoskodni fog, hogy e hátralék kimutatása az adóhivataloknak pontosan benyujtassék.

Ezen hátralékok után 6% késedelmi kamat jár, melynek $^5/_6$-od része a társulat, $^1/_6$-od része pedig az adóhivatalok javára esik.

Az adóhivatalok az ilykép beszedett hátralékokat év-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

negyedenkint a társulati pénztárakba minden kifogás mellőzésével átszolgáltatandják.

174. §. (*Kisajátítási jog.*) A megalakult társulatnak a kisajátítási jog megadatik és az 1868. évi LV. t. c. értelmében gyakorlandó; a kisajátítandó ár azonban ott, hol kataszteri tiszta jövedelem állapíttatott meg, annak hússzorosát meg nem haladhatja.

(*Vadászati jog.*) A vadászati jogot azon esetben, ha a kisajátított terület a tulajdonos birtoka által körül van véve és 100 holdat meg nem haladó birtokrész — a földbirtokos gyakorolja mindaddig, míg a következő §-ban megállapított visszaváltási joga tart.

175. §. (*Visszaváltási jog.*) A magánbirtokos vagy jogutódai jogosítva vannak, a kisajátított és beerdősített területnek visszaváltása iránt, a beerdősítés befejezésére következő év első napjától számítandó 6 év alatt nyilatkozni.

A visszaváltás a kisajátítási árnak s a beerdősítési költségeknek 6% kamattal leendő megtérítése mellett, törlesztés útján legfeljebb 10 év alatt történhetik.

176. §. Az ily területek tulajdona a visszaváltásra nem jogosult más személyekre az előbbi §-ban említett határidő előtt telekkönyvileg csak akkor kebeleztethetik be, ha igazoltatik, hogy a visszaváltásra jogosult ebbéli jogával a törvényes határidő alatt élni nem kíván.

177. §. *(Az állam által nyujtott kedvezmények.)* A beerdősítéseket az állam előmozdítja:

a) a beerdősítés alá vett területeknek adómentessé tételével (1875: VII. t.-c. 6. §. *c* pont);

b) mag és csemetéknek ingyen kiosztásával;

c) pénzkölcsönökkel azon esetben. ha az erdősítés hivatalból rendeltetik el, és az egyesek és társulatok hitelesen kimutatják, hogy a munkát önerejükön teljesíteni képtelenek;

d) pénzsegéllyel azon esetben, ha a beerdősítés végrehajtása hivatalból elrendeltetnék és az érdekeltek képesek bebizonyítani, hogy a beerdősítés folytán elért előny csekélyebb lesz, mint a beerdősítésre fordított munka és költség.

Ez esetben az állam köteles az elérendelt érték és beerdősítésre fordítandó költség közötti különbözetnek megfelelő tőkeösszeget, a munka előhaladásának megfelelő arány-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

lagos évi részletekben, visszafizetésre való igény nélkül, államsegélyképpen engedélyezni.

A törvényhozás évről-évre fogja meghatározni azon összeget, mely a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter által, egyetértőleg a pénzügyminiszterrel, beerdősítési célokra kölcsön és államsegélyképpen fordítható lesz.

A határidőt, mely alatt egyes esetekben a beerdősítés teljesítendő, az érdekelt földbirtokosoknak és a közigazgatási bizottságnak meghallgatása után — ugyszintén az állam által esetleg nyujtott pénzkölcsön visszafizetésének, vagy az államsegély folyóvá tételének föltételeit is, a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter, a pénzügyminiszterrel egyetértőleg határozza meg.

Negyedik cím.

Az erdei termékek szállításáról.

I. FEJEZET.

Szállitás szárazon.

178. §. (*Általános határozat. Pénzbeli biztositék.*) Minden földbirtokos tartozik megengedni, hogy idegen erdei termékek bármily mívelési ághoz tartozó földjein, illetőleg magánútjain átszállíttassanak, ha azok az erdőből különben vagy éppen nem, vagy csak tetemesen nagyobb költséggel lennének elhordhatók, azon föltétel alatt, hogy a termékek szállítója a netalán okozandó károk, költségek, s a használt magánutak és hidak előbbeni jókarba helyezésére szükséges kiadások megtérítésére nézve, az illetékes elsőfoku erdőrendészeti hatóságnál megfelelő pénzbeli biztosítékot tesz le.

A fuvarosoknak a szállítmányt szabatosan megjelölő igazolvánnyal kell ellátva lenniök.

179. §. Az átszállítás szüksége, iránya, tartama és módozatai, és lehető legkevesebb károsítással való keresztülvitele, valamint a biztosítási összeg iránt, a felek meghallgatása, s a körülmények megvizsgálása után, a közigazgatási bizottság határoz. A határozat ellen a kézbesítéstől számí-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

tott 15 nap alatt a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszterhez felfolyamodásnak van helye.

A földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter köteles a felfolyamodást 40 nap alatt elintézni, az esetben azonban, ha a minisztérium részéről ezen idő alatt intézkedés nem tétetnék — a közigazgatási bizottság határozata végrehajtható.

180. §. *(Átszállítás befejeztének bejelentése.)* A szállítás befejezése a szállító által az alispánnak (törvényhatósági joggal felruházott városokban a polgármesternek) bejelentendő, ki a földbirtokost erről 8 nap alatt hivatalosan értesíti.

A szállító által fizetendő kártérítési összeg megállapítására az illető felek mindenekelőtt barátságos egyezségre utasíttatnak; ha ez a szállítás befejeztének, a tulajdonossal írásban történt közlése után 15 nap alatt sikerül, vagy ez idő alatt az illetékes bíróság előtt kártérítési kereset nem indíttatott, — a biztosíték a szállítónak visszaadatik; ha pedig a kártérítési kereset a fentebbi határidő alatt beadatott, akkor a biztosíték azon bírósághoz, mely a kártérítési keresetre nézve illetékes, hivatalból letéteményképp átteendő.

II. FEJEZET.

Szállítás a vizen.

181. §. *(Általános határozatok, a tutajozás és usztatásra nézve.)* A tutajozás a hajózható folyókon, valamint azon folyószakaszokon vagy patakokon, melyeken mesterséges vízépítmények létesítése nélkül, eddig is tényleg állandóan gyakorlatban van, a fennálló folyó-, csatorna- és tói hajózási rendszabályok megtartása mellett, mindenki által szabadon gyakorolható.

Azon nem hajózható folyókon, folyószakaszokon és patakokon pedig, melyeken annak előmozdítása érdekében mesterséges építmények létesíttettek, csak hatósági engedély mellett gyakorolható.

A fa-usztatás a hajózható folyók azon szakaszain, melyek hajózásra tényleg használtatnak, általában nem gyakorolható; a nem hajózható folyókon, folyószakaszokon és pa-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

takokon pedig csak az alább meghatározott föltételek alatt szerzett engedély mellett eszközölhető.

182. §. *(Engedélyező hatóság.)* A fa-usztatásra vagy tutajozásra és az e célra szolgáló vízépítmények felállítására az engedélyt az illető törvényhatóság, vagy törvényhatóságok meghallgatása mellett, a közlekedési miniszterrel egyetértőleg, a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter adja meg.

183. §. A tutajozásra vagy a fa-usztatásra az engedély csak annak adható meg, aki az okozható károkra nézve elegendő biztosítékot képes nyujtani.

184. §. Olyan folyókon vagy patakokon, melyek mentén árvédelmi célokból szabályozási munkák hajtattak végre, vagy vannak folyamatban, az engedély csak azon esetben adható meg, ha az usztatás gyakorlása által az árvédelmi építkezések nem veszélyeztetnek.

185. §. Az engedély a vállalat és befektetendő tőke nagyságával arányban álló időtartamra, legföljebb azonban 50 évig terjedhető időre adható.

186. §. *(Engedély-okmány kellékei.)* Az engedélyben:

a) megállapítandó azon famennyiség, melyet az engedélyes évenkint leszállítani jogosítva van;

b) világosan felsorolandók és megállapítandók azon vízépítmények, melyek a tutajozás vagy usztatás céljából, nemkülönben azok, melyek a partbirtokosok vagy a víz másnemű használatára jogosítottak érdekében létesítendők;

c) esetleg megállapítandó azon évi járulék, melyet az előtte már engedélyt nyert engedélyeseknek a 191. §. *a)* pontja értelmében fizetni tartozik; és

d) meghatározandó azon határidő, ameddig tervszerinti berendezésük befejezendő.

187. §. A tutajozás vagy usztatás csak a berendezés teljes befejezése után kezdhető meg.

A szállítandó tutajfák és épületfák, a szállító bélyegével megjelölendők.

A tűzifa csak kötetlen hasábokban szállítható.

188. §. *(Szállítási engedély oly vizekre, hol az usztatás vagy tutajozás gyakorlatban van.)* Oly vízen, melyen fa-usztatás vagy tutajozás gyakoroltatik, vagy amelyen erre engedély már adatott ki, újabb engedély csak a jelenlegi jogél-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

vezők, illetőleg engedményesek meghallgatása után adható még pedig:

1. amennyiben kitűnik, hogy az illető víz az eddigi jogélvezők számára szállítani engedélyezett famennyiségen felül még több fa leszállítására is alkalmas, ezen többlet erejéig, történt legyen a kérelmezés akár a fa-usztatás berendezésére kiszabott határidőn belül, akár az usztatási jog tettleges gyakorlatba vétele után;

2. az esetben, ha az illető víz, csak a tényleges jogélvezők számára adott engedélyben foglalt famennyiséget képes leszállítani, de bebizonyíttatik, hogy az engedmény birtokosai, a berendezés befejezésétől számított öt éven át, egyszer sem szállíttatták az engedélyben foglalt összes fatömeget, akkor azon tömeg leszállítására adható újabb engedély, mely az illető engedményesek által valamely évben szállított legnagyobb famennyiség és az engedélyezett összeg közti különbözetnél nem nagyobb; végül:

3. ha valamely víz a tényleges jogélvezők számára szállítani engedélyezett tömegnél több faanyag leszállítására alkalmas, az illetők azonban a berendezés befejezésétől számított 5 év alatt, az engedélyezett tömeget egyszer sem szállították le; ez esetben szállítási engedély adható azon tömegre, mely a szállításra engedélyezett és a tettleg leszállított tömeg közötti különbözetből, valamint az engedélyezett tömeg határán felül elszállítható mennyiségből áll.

Ily esetben a jogosítottak mindenikének usztatási idő szabatik, mely alatt az úsztatást, kártérítés terhe alatt, befejezni tartozik.

189. §. *(Szállítási engedély oly vizekre, hol az usztatás vagy tutajozás kizárólagos joggal gyakoroltatik.)* Ha a jogtulajdonos időhöz nem kötött kizárólagos jogot képes kimutatni, másnak újabb engedély, a jelen törvény kihirdetése után számított 50 év alatt, csak a kizárólagos jogtulajdonos beleegyezésével adható.

A kizárólagos usztatási vagy tutajozási joggal bírók azonban kötelesek a szállítás tekintetében, az illető usza-vízre utalt erdőbirtokosoknak — amennyiben azokkal a fausztatás teljesítésére nézve megegyezni nem tudnának, s amennyiben saját fájuk leszállítása ezáltal nem akadályoztatnék — az usztatást vagy tutajozást megengedni, vagy azoknak a szállí-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

tásra előkészített fakészleteit, a helyi árak mellett megvenni, vagy a költségek megtérítése mellett leusztatni.

Ha az illető usza-vízre utalt valamennyi erdőbirtokos fája nem lenne leszállítható, akkor az elsőség azt illeti, kinek fája a kizárólagos usztatási vagy tutajozási jog birtokosának leszállítandó fakészletéhez legközelebb esik.

190. §. *(Többeknek együttesen adott usztatási engedély.)* Ha ugyanazon vízen többeknek adatik usztatási engedély, mindenik engedélyesnek usztatási idő szabandó meg, mely alatt az usztatást kártérítés terhe alatt befejezni tartozik.

Az egyes engedélyeseknek megszabandó usztatási idő megállapításánál az elsőség a korábbi jogélvezőket illeti, a többi szállítani óhajtókra nézve, a kellőleg fölszerelt folyamodvány benyujtásának ideje, az ugyanazon időben beadott folyamodványoknál, a szállítandó fa nagyobb becsértéke ad elsőséget.

191. §. *(Szállítók kötelezettségei egymás irányában.)* Az, ki oly vízen nyer szállítási engedélyt, melyen az usztatás vagy tutajozás már gyakorlatban van, tartozik:

a) az addigi jogélvezőknek, a vállalat berendezésére tett költségek megtérítése fejében, a szállítandó famennyiség és használati idő arányában, az engedélyben megállapítandó évi járulékot fizetni; úgyszintén a fenntartási költségeket, valamint az esetleges kártérítéseket is, az engedélyben megállapítandó részben viselni;

b) a szállítás céljából általa netán újabban létesített folyó- vagy patak-szabályozások, vagy más, a szállításra szolgáló építmények használatát, a raktári helyiségek és mesterséges kikötők kivételével, a szállításra korábban jogosultaknak ingyen, — a későbbi engedményeseknek pedig ezen § *a)* pontja szerint megengedni. Az általa létesített építmények költségeinek, a szállításra korább jogosultak által leendő megtérítésére, igényt nem tarthat.

192. §. *(Engedélyért folyamodás és annak kellékei.)* A tutajozásra és fausztatásra szükséges engedély iránti folyamodás a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi minisztériumnál nyujtandó be.

Folyamodó köteles a szállítandó famennyiséget és annak választékát (sortiment) kimutatni és kérvényéhez a folyó vagy patak azon szakaszának tervrajzát méllékelni, melyen

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

a tutajozás vagy usztatás érdekében vízműveket létesíteni kíván.

Ezen tervrajzban úgy a már létező vízépítmények, különösen malomgátak, minden csatornák, véd- és szabályozási művek, valamint az usztatás vagy tutajozás céljaira felállítani szándékolt vízépítmények, nemkülönben a folyó vagy patak medrét vagy vízjárását módosító munkálatok, világosan föltüntetendők.

Köteles végre folyamodó tüzetesen kimutatni azt, miként szándékozik a tutajozás vagy fausztatás érdekeit a folyón vagy patakon létező malmok vagy más iparüzletek, vagy az öntözési telepnek, a víz használata iránt korább szerzett jogaival összeegyeztetni.

193. §. A földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter a folyamodványt mellékleteivel együtt, véleményezés végett leküldi az érdekelt törvényhatóságnak vagy esetleg törvényhatóságoknak.

194. §. Ha olyan vízen való tutajozásra vagy usztatásra kéretik az engedély, melyen a tutajozás vagy fausztatás a folyamodvány beadását megelőző legalább 5 egymásután következő éven át nem gyakoroltatott, vagy ha a tutajozás vagy usztatás volt ugyan gyakorlatban, de az engedélyért folyamodó az usztatás céljából az illető folyón vagy patakon új vízépítményeket szándékozik létesíteni, az érdekelt és jelesen a folyó vagy patak mentén lévő községek, továbbá a folyón vagy patakon létező malom vagy más iparüzletek és az öntözési telepek tulajdonosai, a törvényhatóság alispánja, vagy hasonló állású tisztviselője által, a folyamodványok a törvényhatósághoz leérkezte után 8 nap alatt, kézbesítés útján értesítendők.

A tervek a kihirdetési napon túl, közszemlére 30 napig kitéve maradnak.

Minden a tervezetre vonatkozó nyilatkozatok és észrevételek az illetékes hatósághoz ezen idő alatt nyujtandók be.

Később beadott észrevételek tekintetbe nem vétetnek.

195. §. Ha oly vízen való tutajozásra vagy usztatásra kéretik az engedély, melyen tutajozás vagy usztatás már gyakoroltatik, vagy amelyen erre engedély már adatott és újabb vízépítményeket a folyamodó létesíteni nem szándékozik, azok, kik a tutajozást vagy usztatást tényleg gya-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

korolják, vagy erre engedélyt nyertek, a törvényhatóság alispánja, vagy hasonállású tisztviselője által, a folyamodványnak a törvényhatósághoz leérkezése után 8 nap alatt kézbesítés útján értesítendők.

A tervek az értesítés napján túl 30 napig általuk megtekinthetők.

Minden, e tervezetre vonatkozó nyilatkozatok vagy észrevételek ezen idő alatt nyujtandók be.

Később beadott észrevételek tekintetbe nem vétetnek.

A 30 nap eltelte után az összes iratok és tervek az érdekeltek részéről beérkezett nyilatkozatokkal együtt legföljebb további 15 nap alatt a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszterhez fölterjesztendők, ki az engedély tárgyában, a 182. § szerint végérvényesen határoz.

196. §. *(Szállítási jog megszűnése.)* A fausztatás vagy tutajozás joga megszűnik:

a) ha az idő, melyre az engedélyeztetett lejárt;

b) ha a jogosított a vállalat berendezését az arra megszabott idő alatt elmulasztotta.

197. §. Az esetben, ha a szállítási jog a jelen törvény kihirdetése előtt bármi cím alatt 50 évnél hosszabb vagy határozatlan időre szereztetett meg, a szállítási jog, a jelen törvény kihirdetésétől számított 50 év után megszűnik, még az esetben is, ha a jog annak idejében kizárólagosan szereztetett volna meg; ezen utóbbi esetben azonban a volt kizárólagos jogtulajdonos az újabbi engedély megnyerésére előjoggal bír.

198. §. *(Kisajátítási jog, a vizen való szállítás érdekében.)* A kisajátítási jog, a jelen törvény értelmében engedélyezendő tutajozás és fausztatás céljából szükséges folyó- vagy patakszabályozások, vagy másnemű vízépítmények végrehajtására vagy az usztatott és tutajozott fának a gereblyéknél való kifogására és elhelyezésére szükséges területek megszerzésére, az 1868. évi LV. törvénycikk értelmében, az engedélyesnek megadatik.

199. §. *(Szállítók kötelezettségei partvédelmi tekintetben.)* A fausztatást vagy tutajozást gyakorlók tartoznak azon partrészeket, épületeket, víz- és útépítményeket, melyek a tutajozás vagy fausztatás által veszélyeztetnek, saját költségükön védművekkel biztosítani.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A mennyiben az engedélyben felsorolt ilynemű vízépítmények azon célra, hogy a veszélyeztetett partrészeket, épületeket, víz- és útépítményeket, a tutajozás vagy fa-usztatás által való károsítástól megóvják, a gyakorlatban elégtelennek bizonyulnának, a földművelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter, a közmunka- és közlekedési miniszterrel egyetértőleg, a tutajozás vagy fa-usztatás megkezdésétől számítandó három évig újabb biztosítási építkezések létesítését, vagy a meglevők átalakítását az engedély különbeni megszüntetésének terhe alatt elrendelheti.

A tutajozási vagy úsztatási engedély megadása után, mások által saját céljaikra felállított épületeket és vízépítményeket, a tutajozás vagy fa-usztatás általi megkárosítás ellen tulajdonosaik, nem pedig az úsztatást gyakorlók tartoznak megvédeni.

200. §. *(Másnemű vállalkozók kötelezettségei, a vizen való szállítás érdekeivel szemben.)* A zsilip-, gát- és malomtulajdonosok, vízépítményeiknek, a tutatajozók vagy usztatók költségén és a hatóság által megengedett módon leendő olynemű átalakítását, hogy ezáltal a tutajozás vagy usztatás lehetővé tétessék, nem gátolhatják.

Ha a tutajozás vagy usztatás másként eszközölhető nem lenne, kötelesek beleegyezni abba, hogy üzletük bizonyos, az usztatási engedélyben előre meghatározott vagy a szükség szerint, a hatóság által később megállapítandó időszakban és tartam alatt szüneteljen; mely szünetelésért a tutajozást vagy usztatást gyakorlók a hatóság által megállapítandó kártérítést a szünetelés beállta előtt előre megfizetni kötelesek.

201. §. *(Szállítás által okozott, másrészről pedig a szállítóknak okozott károk megtérítése.)* Az usztatás vagy tutajozás által okozott károkért a vállalkozó teljes kártérítéssel tartozik, ha azonban a kár nem csupán tutajozás vagy usztatás miatt támadt, akkor annak csak aránylagos része térítendő meg a vállalkozó által.

Azok, akik az úsztatási vagy tutajozási jog gyakorlására szolgáló építményeket, utakat, partokat stb. megrongálják, vagy a jogosan gyakorolt usztatást és tutajozást akadályozzák, az illető jog birtokosának mindenben teljes kártérítéssel tartoznak.

202. §. *(A szállítók jogai a partbirtokosokkal szemben.)*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A fausztatásra vagy tutajozásra jogosítottak s azok munkásai, amennyiben ez a szállítás eszközlése szempontjából elkerülhetetlenül szükséges, közvetlen a víz partján fekvő földeken szabadon járhatnak.

Az okozott károkat azonban a vállalkozók a föld birtokosának megtéríteni kötelesek.

203. §. *(Usztatás megkezdése.)* A fa-usztatók kötelesek a szállítás megkezdését legalább 8 nappal megelőzőleg mindazon törvényhatóságoknak bejelenteni, melyeknek területén az usztatás eszközöltetni fog, — kötelesek továbbá a fa-usztatók a leusztatandó anyagok útjában eső malomgát- és zsilip-tulajdonosokat, az usztatás indításáról legalább 24 órával előbb értesíteni.

Oly kisebb vizeknél azonban, melyeken az usztatás megkezdhetése közvetlenebbül van az időjáráshoz kötve, az usztatásnak (a kedvező körülmények be nem állta esetében) a bejelentett napon meg nem kezdése, mulasztásnak nem tekinthető, ha az a 8 napnak letelte után beállott legelső kedvező vízállásnál megindíttatik.

204. §. *(Usztatás befejezése.)* Az usztatás befejezését, a fa-usztatók az azt követő 8 nap alatt úgy a törvényhatóságoknak, valamint mindazon községeknek is tartoznak bejelenteni, melyeknek területén az usztatás történt.

A községek kötelesek újabb 3 nap alatt, az érdekelt partbirtokosokat hirdetmény útján felhívni, hogy az usztatás által netalán szenvedett káraikra nézve, ha keresetet akarnak indítani — amennyiben ezt még nem tették volna — az illetékes bíróságnál 15 nap alatt, az alább leírt követelmények terhe alatt megtegyék.

A hirdetmény szokásos módon közzéteendő s a községházánál 15 napon át nyilvánosan kifüggesztendő.

A megtörtént kihirdetésről jegyzőkönyv veendő fel, melybe a hirdetmény szóról-szóra beiktatandó, s úgy a községi bíró, valamint a községi jegyző és két helybeli lakos által, akik a kihirdetésnek tanúi voltak, aláírandó.

205. §. *(Kártérítési kereset.)* Aki a hirdetés után következő 30 nap alatt kártérítési igénye iránt a keresetet meg nem indítja, az a kereseti jogát elveszti.

206. §. *(Büntető határozatok.)* Aki engedély nélkül fát usztat vagy oly folyó- vagy patakszakaszokon, melyeken

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

engedély kívántatik meg, (181. §.) tutajoz, vagy aki engedély nélkül vagy a hatósági rendelettől eltérőleg vízépítményeket állít fel, vagy az usztatás és tutajozás céljaira szükséges építkezéseket, folyó- és patakszabályozási munkálatokat tesz (182. §.) erdőrendészeti áthágást követ el, s 100—1000 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Aki az usztatás megkezdését vagy annak befejezését kellő időben be nem jelenti (203. és 204. §§.) 10—100 frt-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

207. §. Ha az engedély nélküli építkezés vagy az usztatás és tutajozás céljaira engedély nélkül foganatosított folyó- és patakszabályozás másokra nézve káros, tartozik az építkező, a pénzbüntetésen kívül, az előbbi állapotot saját költségén helyreállítani, különben az, az ő költségén eszközlendő.

Ötödik cím.

A országos erdei alapról.

208. §. *(Az erdei alap képezése.)* A jelen törvény alapján a kártérítésen felül fenmaradt behajtható pézbüntetésekből és az elkobozott tárgyak eladásából befolyt összegek 1/5 részben az illető községi szegény- vagy betegápolási alap, 4/5 részben a képezendő országos erdei alap javára fordíttatnak.

209. §. *(Erdei alap kezelése.)* Az erdészeti célokra szolgáló országos erdei alapot, a földmüvelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter kezeli.

Hatodik cím.

Zárhatározatok.

210. §. *(Az erdőtörvény hatálybaléptének határideje.)* A jelen törvény életbeléptetésének idejét, annak kihirdetése napjától számított egy év alatt, a kormány külön rendelet által határozza meg.

Azon közbeeső időre, míg ezen törvény 2. és 18. §-ai

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

nak rendelkezései életbe fognak lépni, a földművelés,- ipar- és kereskedelmi miniszter, amennyiben tudomására jönne annak, hogy a 2., 4., 5. és 17. §§-ban az állam felügyelete alá helyezett erdőkben célszerűtlen, és az erdő-állagot megtámadó üzem folytattatnék, azt esetről-esetre rendeleti úton betíltja s a tulajdonosnak, az erdőfelügyelőnek és a közigazgatási bizottságnak meghallgatásával, azon erdők számára ideiglenes gazdasági tervet állapít meg.

211. §. *(Hatályon kivül helyezett törvények.)* Az 1807. évi XXI. törvénycikk és az erdélyi részekben fennálló erdészeti szabályok, ezen törvény életbeléptetésével hatályon kívül helyeztetnek, az azoknak értelmében elrendelt zárlatok — amennyiben azok magánerdőbirtokosokra vonatkoznak — a jelen törvény kihirdetésétől számítandó egy év alatt — amennyiben pedig a jelen törvény 17-ik §-ában említett erdőkre intéztettek — azon időponttól fogva feloldottaknak tekintendők, amelyben a zár alatt lévő erdőrészre nézve, a jelen törvényben megszabott gazdasági terv érvénybe lép.

212. §. Az 1807: XX. törvénycikk, valamint a mezei rendőrségről szóló 1840: IX. törvénycikk, úgyszintén a vizek- és csatornákról szóló 1840. X. törvénycikk intézkedései — amennyiben a jelen törvénnyel ellenkeznek — hatályon kívül helyeztetnek.

213. §. A jelen törvény végrehajtásával, a földművelés-, ipar- és kereskedelmi, továbbá igazságügyi, pénzügyi, belügyi és közmunka- és közlekedésügyi miniszterek bízatnak meg.

A „SZENT HUBERTUS“ KALAPJELVÉNY

Pompás dísze az erdésznek-vadásznak

Magyar szobrászművész véste, magyar iparművész készítette.

Kapható „Az Erdő“ kiadóhivatalában: Budapest, II., Batthyányi utca 59.

Ára 1·20 P, M.E.V.M.E. tagoknak 1·— P, bérmentes küldéssel együtt.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

1898. évi XIX. törvénycikk

a községi és némely más erdők és kopár területek állami kezeléséről, továbbá a közbirtokosságok és volt úrbéresek osztatlan tulajdonában lévő, közösen használt erdők és kopár területek gazdasági ügyvitelének szabályozásáról.

(Szentesítést nyert 1898. évi július hó 9-én. — Kihirdettetett az „Országos Törvénytár"-ban 1898. évi július hó 16-án.)

Első cím.

Az erdők állami kezeléséről.

I. FEJEZET.

Általános rendelkezések.

1. §. A következő *a)—g)* pontok alatt felsorolt erdők és kopár területek, azoknak az erdőgazdasági teendőknek az ellátása végett, melyek szakértő erdőtisztek által végzendők (1879. évi XXXI. törvénycikk 21. §-a), az állam kezelésébe adandók át, ú. m.:

a) a kis- és nagyközségek, továbbá az 1873. évi XXX. törvénycikk 2. §-ában említett községek (vagyonközségek), mint ilyenek, birtokában levő erdők;

b) az úrbéri rendezés alkalmából erdőilletőség fejében a volt úrbéresek tulajdonába átment, közösen kezelt erdők;

c) az úrbéri rendezés alkalmából legelőilletőség fejében a volt úrbéresek tulajdonába átment, közösen kezelt erdők, amennyiben az 1879. évi XXXI. törvénycikk 2. vagy 4. §-ának hatálya alá esnek;

d) a volt úrbéreseknek ajándékozás, vétel, csere útján, vagy más jogcímen birtokába jutott, közösen kezelt erdők, amennyiben az 1879. évi XXXI. törvénycikk 2. vagy 4. §-ának hatálya alá esnek;

e) a törvényhatóságok, törvényhatósági joggal felruházott városok és rendezett tanácsú városok, mint ilyenek, tulajdonában levő erdők, ha a jelen törvény életbelépése idejében szerződés alapján már az állam által kezeltetnek, vagy amennyiben ez az eset nem forog fenn, ha jövedelmezőségük külön erdőtiszt tartását nem engedi meg;

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

f) az egyházi testületek és egyházi személyek, mint ilyenek, birtokában levő erdők, továbbá a köz- és magánalapítványok- és hitbizományokhoz tartozó erdők, a közbirtokossági erdők és az 1879. évi XXXI. törvénycikk 17. §-ának hatálya alá eső részvénytársulati erdők, ha a jelen törvény életbe lépése idejében szerződés alapján már az állam által kezeltetnek, vagy amennyiben ez az eset nem forog fenn, ha birtokosaik, a jelen törvény életbe lépésétől számított hat hónapon belül, külön szakértő erdőtisztet nem alkalmaznak;

g) az 1879. évi XXXI. törvénycikk 165. §-a és az 1894. évi XII. törvénycikk 13. és 14. §-ai szerint beerdősítésre kijelölt kopár területek közül azok, amelyek a jelen szakasz *a)—f)* pontjainak hatálya alá eső erdők birtokosainak tulajdonát képezik, továbbá azok a kopár területek, melyeken az erdősítést az 1879. évi XXXI. törvénycikk 166. §-ában említett társulatnak kell eszközölni.

2. §. A földmívelésügyi miniszter, a birtokosok kérelmére azoknak az erdőgazdasági teendőknek az ellátása végett, melyek szakértő erdőtisztek által végzendők, a következő erdőket és kopár területeket is az állam kezelésébe veheti át, u. m.:

a) az 1. §-ban nem említett birtokosok tulajdonában levő véderdőket;

b) az 1879. évi XXXI. törvénycikk 165. §-a és az 1894. évi XII. törvénycikk 13. és 14. §-ai szerint beerdősítésre kijelölt, de a jelen törvény 1. §-ának *g)* pontja alá nem sorozható kopár területeket;

c) az 1879. évi XXXI. törvénycikk 165. §-ának és az 1894. évi XII. törvénycikk 13. és 14. §-ainak hatálya alá nem eső kopár területeket.

3. §. Az 1. § *c) d)* és *g)* pontjaiban említett időkre, illetőleg kopár területekre az 1879. évi XXXI. törvénycikk 17. §-ának és a kapcsolatos rendelkezéseknek hatálya kiterjesztetik, mindamellett a *c)* pontban említett erdőket illetőleg azzal a megszorítással, hogy ezeknél, miután rendeltetésük a legelő-erdők hivatását szolgálni, nem a faanyagok termelése a főcél, hanem a legeltetés igényeinek a kielégítése, s ennélfogva azok üzemterveiben a legeltetés és az

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

alomgyüjtés csak oly mértékben korlátozható, amily mértékben ezt a talaj termőképességének biztosítása megkívánja.

A 2. §. *b)* és *c)* pontjai alapján állami kezelésbe vett kopár területek birtokosai kötelesek az erdősítést a földmívelésügyi miniszter által jóváhagyott részletes terv szerint foganatosítani, és a beerdősített területeket az 1879. évi XXXI. törvénycikk 2-ik, illetőleg 4-ik §-a szerint kezelni.

4. §. Afelett a kérdés felett, hogy az 1. § *e)* pontjában említett erdők, tekintettel jövedelmezőségükre, az állam kezelésébe adandók-e át, vagy a birtokosok azok kezelésére külön erdőtisztet tarthatnak, illetőleg tartani kötelesek, a birtokosok és az illetékes közigazgatási bizottságok meghallgatása után, a belügyi miniszterrel egyetértésben, a földmívelésügyi miniszter határoz.

5. §. Az állami kezelés, az állami kezelésbe vett erdők és kopár területek állagával és hasznaival való rendelkezés tekintetében, a birtokosoknak törvények és egyéb jogszabályok által biztosított jogait nem érinti.

6. §. Az állami kezelés megszűnik, ha annak az 1. és 2. §-okban meghatározott feltételei megszűnnek.

Az 1. § feltételeinek megszűnése esetében az állami kezelés folytatása a 2. § alapján kérelmezhető.

A megszüntetés iránt a földmívelésügyi miniszter, attól az időponttól számítva, amelyben az állami kezelésnek az 1. és 2. §-okban meghatározott feltételei megszűntek, egy éven belül intézkedni tartozik.

7. §. A földmívelésügyi miniszter az 1. § *e)* és *f)* pontjaiban, továbbá a 2. § *a)—c)* pontjaiban említett erdők és kopár területek birtokosainak kérelmére a 6 § esetein kívül is megszüntetheti az állami kezelést a birtokukban levő erdőkre és kopár területekre nézve, de csak a jelen törvény életbe lépése után következő minden tizedik év végén beálló hatállyal.

A birtokos a megszüntetés iránt a földmívelésügyi miniszterhez legkésőbb az illető tízéves időszak nyolcadik naptári évének végéig írásban köteles folyamodni. Ha a folyamodó birtokos erdeje az 1879. évi XXXI. törvénycikk 17. és 21. §-ainak hatálya alá esik, folyamodványában hitelesen igazolni köteles, hogy erdejének szakszerű kezeléséről a törvény követelményének megfelelően gondoskodni képes.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Törvényhatóság, törvényhatósági joggal felruházott város, rendezett tanácsú város, egyházi testület, egyházi személy, köz- vagy magánalapítvány ezenkívül azt is köteles igazolni, hogy az állami kezelés megszüntetéséhez törvényszerinti felsőbb hatósága hozzájárult.

II. FEJEZET.

Az állami kezelés közegeiről.

8. §. Az állami kezeléssel összekötött teendők végzésére a földmívelésügyi miniszter m. kir. állami erdőhivatalokat és a szükséghez képest, ezeknek alárendelt m. kir. járási erdőgondnokságokat szervez.

A m. kir. állami erdőhivatalok működési köre egy vagy több törvényhatóság területére, a m. kir. járási erdőgondnokságok működési köre pedig rendszerint egy vagy több főszolgabírói járás területére terjed ki.

A m. kir. állami erdőhivatalok és a m. kir. járási erdőgondnokságok székhelyét és kerületeit, a közigazgatási bizottság meghallgatása után, a földmívelésügyi miniszter állapítja meg.

9. §. A m. kir. állami erdőhivatal személyzete a hivatalfőnökből, a szükséghez mért számban alkalmazott központi és járási erdőtisztekből és a szükséges segédszemélyzetből áll.

10. §. A m. kir. állami erdőhivatal személyzetét a földmívelésügyi miniszter nevezi ki és az szolgálati és fegyelmi tekintetben közvetlenül a földmívelésügyi miniszternek van alárendelve.

III. FEJEZET.

A m. kir. állami erdőhivatal hatásköréről.

11. §. A m. kir. állami erdőhivatal feladatát az 1. és 2. §-okban felsorolt erdők és kopár területek kezelése körül azok az összes teendők képezik, melyeknek végzéséhez erdészeti szakképzettség szükséges; nevezetesen:

a) kijelöli a birtokosok által rendelkezésre bocsátott hiteles adatok alapján a birtokhatárokat; intézkedik a ha-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

tárok állandó megjelölése iránt; felügyel arra, hogy a határjelek állandóan fenntartassanak;

b) teljesíti a birtokok felméréséhez, térképezéséhez és gazdasági beosztásához szükséges mérnöki munkálatokat; kimutatja és nyilvántartja a birtokok területét;

c) elkészíti az ideiglenes és rendszeres gazdasági üzemterveket és azokat a munkálatokat, melyek a rendszeres gazdasági üzemtervek időszaki átvizsgálása végett az erdőrendészeti hatóságnak beterjesztendők;

d) kijelöli a helyszínén a gazdasági üzemtervek rendelkezései és az erdőrendészeti hatóság külön intézkedései alapján a foganatosítható használatokat; tervet készít és útbaigazítással szolgál a használatok foganatosítására nézve; felügyel a használatok gyakorlásánál a törvények és rendeletek megtartására;

e) kijelöli a helyszínén az erdősítéseket és mindazokat a teendőket, melyek az erdő védelme, ápolása és a gazdaság emelése érdekében foganatosítandók; tervet és költségvetést készít a végzendő munkákról, útbaigazítással szolgál a kivitelre nézve; ellenőrzi a munkálatok teljesítését;

f) megállapítja az értékesítés alá kerülő fakészletek és más erdei termékek mennyiségét és becsértékét, úgyszintén minden más erdei haszonvétel becsértékét; javaslatot tesz az erdei termékek felosztására, vagy azok értékesítésének módjára és feltételeire nézve;

g) felügyel a birtokosok által alkalmazott erdőőrökre; nyilvántartja a tudomására jutott erdei kihágásokat, intézkedik a tetten nem ért kihágók kinyomozása iránt; jogosítva van az erdei kihágást elkövetők ellen az illetékes bírósághoz külön meghatalmazás nélkül is panaszt előterjeszteni, a birtokost az eljárás további folyama alatt a bíróság előtt képviselni és a megengedett jogorvoslatot használni, valamint a birtokos felhatalmazása esetében a kárra nézve egyezséget kötni;

h) az illetékes erdőrendészeti hatóságnak bejelenti az erdőrendészeti áthágásokat s teljesíti azokat a szakmunkálatokat, melyek az eljárásnál a tényállás megállapítására szükségesek;

i) felvilágosítással szolgál és véleményt ad a birtokosoknak és az illetékes hatóságoknak az 1. és 2. §-okban emlí-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

tett erdők és kopár területek kezelésére vonatkozó minden kérdésben.

A m. kir. állami erdőhivatal jelen szakaszban meghatározott hatáskörének további részleteit és az eljárást a földmívelésügyi miniszter rendeletileg állapítja meg.

12. §. A m. kir. állami erdőhivatal, a közigazgatási bizottság felhívására, a működési köréül kijelölt törvényhatóságban, illetőleg törvényhatóságokban a közigazgatás körében előforduló erdészeti szakteendőket is teljesíteni köteles; ebbeli hatáskörét a földmívelésügyi miniszter a belügyi miniszterrel egyetértően állapítja meg.

13. §. A m. kir. állami erdőhivatalnak a 11. §-ban megállapított hatásköre az állami kezelésbe vett erdőkben és kopár területeken szükséges erdei munkáknak az elkészített tervek és megadott útbaigazítások szerint való közvetlen végrehajtására (a határjelek elkészítésére, a fa- és más termékek termelésére, szállítására, raktározására és értékesítésére, az erdősítések foganatosítására stb.), továbbá az anyag- és pénzkezelésre, úgyszintén az erdővédelem közvetlen gyakorlására nem terjed ki.

Ezeket a feladatokat saját munkaerejükkel és saját költségükön az érdekelt birtokosok kötelesek teljesíteni. A földmívelésügyi miniszter azonban megengedheti, hogy a m. kir. állami erdőhivatal a költségek megtérítése ellenében a birtokosok feladatát képező egyes, vagy összes teendők teljesítését is elvállalja.

14. §. Az 1. és 2. §-okban felsorolt erdők és kopár területek birtokosai kötelesek az 1879. évi XXXI. törvénycikk 22., 23., 37., 38. és 50. §-ai szerint alkalmazott erdőőrök és az erdőőrzésnél alkalmazott segédszemélyzet részére, a m. kir. állami erdőhivatal meghallgatásával, szolgálati és fegyelmi szabályokat alkotni, és azokat a jelen törvény életbe lépésétől számított hat hónapon belül jóváhagyás végett a közigazgatási bizottsághoz beterjeszteni; kötelesek továbbá a kötelességeiket nem teljesítő erdőőrök és segédszemélyzet ellen a jóváhagyott fegyelmi szabályokat szigorúan alkalmazni.

Ha a birtokosok ezeknek a kötelességeiknek eleget nem tesznek, a szolgálati és fegyelmi szabályokat, a m. kir. állami erdőhivatal meghallgatásával, a közigazgatási bizott-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ság állapítja meg, illetőleg a kötelességeiket megszegő erdőőrökkel és segédszemélyzettel szemben alkalmazandó fegyelmi eljárás iránt, a m. kir. állami erdőhivatal panaszára, a közigazgatási bizottság intézkedik.

A fegyelmi büntetésképen kirótt pénzbirságot a birtokos az elmaraszalttól beszedni és az „Országos erdei alap" javára a járási főszolgabírónak átszolgáltatni köteles.

15. §. A m. kir. állami erdőhivatal jelen törvényben meghatározott teendőit a fennálló törvények és szabályok, az érvényben levő gazdasági üzemtervek és a birtokosokhoz esetről-esetre kiadott külön hatósági rendeletek részletes intézkedéseinek megfelelően teljesíti; ezeken a korlátokon belül az érdekelt birtokosok kívánságát figyelembe venni tartozik.

16. §. A hatóságok a birtokosokhoz intézett rendeleteiket, amennyiben azok végrehajtásánál a m. kir. állami erdőhivatalnak közreműködni kell, a m. kir. állami erdőhivatallal is közölni tartoznak.

17. §. A m. kir. állami erdőhivatal által kezelt erdők és kopár területek birtokosai kötelesek meghatalmazottat kijelölni, ki őket a m. kir. állami erdőhivatallal szemben képviseli.

IV. FEJEZET.

A m. kir. áll. erdőhivatal költségeiről.

18. §. A m. kir. állami erdőhivatal közegei részére a 11. §-ban felsorolt teendők teljesítésekor szükséges kézi munkaerőt, anyagokat és szereket, továbbá a község határán belül szükséges fuvart, és ha a munkálatok egy napnál tovább tartatnak, az elszállásoláshoz szükséges helyiséget az a birtokos, illetőleg azok a birtokosok kötelesek szolgáltatni, akinek, illetőleg akiknek erdeje érdekében a munkálatok teljesíttetnek.

19. §. A m. kir. állami erdőhivatalnak a 18. §-ban nem említett összes egyéb szükségleteit az állam fedezi; az 1. és 2. §-okban felsorolt erdők és kopár területek birtokosai azonban az államnak kezelési költség címén törvényhatóságonkint évi átalányt fizetnek.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Az évi átalányt, a m. kir. állami erdőhivatal költségeihez mérten, a közigazgatási bizottság meghallgatásával, öt évről — öt évre a földmívelésügyi miniszter állapítja meg; a megállapításnál azonban a földmívelésügyi miniszter figyelembe venni tartozik, hogy a m. kir. állami erdőhivatal a 12. §. szerint olyan teendőket is teljesíteni köteles, a melyekkel járó költségek az 1. és 2. §-okban felsorolt erdők és kopár területek birtokosait nem illetik.

Az ekként megállapított évi átalány azonban a törvényhatóságokban, melyekben az 1. és 2. §-okban említett erdők a jelen törvény életbe lépése előtt szerződés alapján már az állam által kezeltettek, az állami kezelés iránt kötött szerződések lejártáig, — a többi törvényhatóságokban pedig az első öt év leteltéig, kat. holdankint átlagosan nem lehet nagyobb annál az összegnél, amelyet a birtokosok kezelési költség címén a jelen törvény életbe lépését megelőző évben kat. holdankint átlag fizetni tartoztak.

A m. kir. állami erdőhivatalok szükségleteit és a birtokosok által fizetendő évi átalányokat a földmívelésügyi miniszter az állami költségvetésben törvényhatóságonkint irányozza elő.

20. §. A földmívelésügyi miniszter által megállapított évi átalányból az egyes birtokosokra eső évi járulékokat, az erdők, illetőleg a kopár területek terjedelme alapján és egyszersmind azok jövedelmezőségének is figyelembevételével, a közigazgatási bizottság veti ki és tartja nyilván.

21. §. A 20. §. szerint kivetett legmagasabb évi járuléknak egy kataszteri holdra eső összege nem lehet nagyobb, mint a 20. §. szerint ugyanabban a törvényhatóságban kivetett legalacsonyabb évi járulék egy kataszteri holdra eső összegének háromszorosa.

22. §. A közigazgatási bizottságnak az évi járulékok kivetése tárgyában hozott határozata ellen, továbbá a kivetett járulékok beszedésénél és behajtásánál követett eljárás ellen a közigazgatási bírósághoz panasznak van helye. A panasz a határozat végrehajtását nem függeszti fel.

23. §. A véderdők és kopár területek birtokosait a földmívelésügyi miniszter, a közigazgatási bizottság meghallgatása után, a kivetett évi járulék megfizetésének kötelezettsége alól meghatározott időre részben, vagy — kivéte-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

les indokok alapján — egészben felmentheti. Az ekként elengedett évi járulékok a 19. §. szerint megállapított évi átalányból leszámíttatnak.

24. §. Az évi járulékok a közadók módjára hajtatnak be.

Második cím.

A közbirtokosságok és a volt úrbéresek osztatlan tulajdonában lévő, közösen használt erdők és kopár területek gazdasági ügyvitelének szabályozásáról.

25. §. A közbirtokosságok és a volt úrbéresek osztatlan tulajdonában levő, közösen használt erdők és kopár területek gazdasági ügyeit, a jelen törvény értelmében készült szabályzat szerint, a közös birtokosok gyűlése intézi.

A közös birtokosok gyűlésének határozatait a közös birtokosok által választott elnök és végrehajtó közegek (választmány, erdőgazda, pénztárnok stb.) hajtják végre.

A közös birtokosok gyűlésének jogában áll a jelen törvényben meghatározott hatáskörének egy részét a szabályzatban az elnökre és a végrehajtó közegekre bízni.

26. §. A közös birtokosok gyűlését a birósággal, a közigazgatási hatósággal, és amennyiben a közösen használt erdő és kopár terület állami kezelés alatt van, a m. kir. állami erdőhivatallal szemben az elnök képviseli. Kivételes esetekben a közös birtokosok képviseletével evégből választott külön közös meghatalmazott is megbízható.

27. §. A közös birtokosok gyűlését az elnök hívja össze. Összehívandó a szabályzatban meghatározott időben s azonkívül valahányszor az összehívásnak szüksége beáll, vagy a közös birtokosoknak fejenkint számított egytized része, az ok bejelentésével, kívánja.

A gyűlés napja a tárgyalás alá kerülő ügyek kitüntetésével legalább 15 nappal előre kihirdetés által közhírré teendő.

A jelen törvény értelmében készült szabályzat megállapíthatja, hogy a közhírré tétel a kihirdetésen kívül más módon is történjék.

A gyűlést az elnök vezeti, kivéve azt az esetet, ha a

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

közigazgatási bizottság kiküldöttje jelen van; ebben az esetben a gyűlést a közigazgatási bizottság kiküldöttje vezeti.

A gyűlés határozatait az elnök mondja ki s ő gondoskodik arról, hogy a határozatok kihirdettessenek és végrehajtassanak.

A hatósági határozatok végrehajtása iránt a gyűlés hatáskörébe nem utalt intézkedéseket az elnök teszi meg.

28. §. A gyűlésen szavazásra a tényleges birtokosok jogosultak.

A határozatok hozatalánál, amennyiben a jelen törvény másként nem intézkedik, a közös birtokosoknak az arányrészek szerint számított többsége dönt.

A gyűlésen meg nem jelentek úgy tekintendők, akik a jelenlevők többségének határozatához hozzájárultak.

Fontosabb esetekben a közös birtokosoknak fejenkint számított egynegyed része a határozat hozatalának felfüggesztését kívánhatja, és a gyűlés vezetésére kivételesen hatósági kiküldöttet kérhet.

Amennyiben a közös birtokosok tulajdonát képező erdő és kopár terület állami kezelés alatt áll, a közös birtokosok gyűlésén a m. kir. állami erdőhivatal közegei is részt vehetnek, de szavazati joggal nem bírnak.

29. §. A szavazásra jogosultakról, az arányrészek kitüntetésével, jegyzék vezetendő.

Ha az arányrészek egyáltalában meg nem állapíthatók, a jogosultak fejenkint egyenlő arányban gyakorolják szavazati jogukat mindaddig, míg a jogosultság aránya bíróilag meg nem állapíttatik.

Ha valakinek a közös erdő és kopár terület használatához való joga vagy jogosultságának aránya kétséges, addig, amíg a vitás kérdés bíróilag eldöntetik, az illetőnek a szavazásra jogosultak jegyzékébe való felvétele felett a közös birtokosok gyűlése határoz.

Ennek a határozatnak a meghozatalában az érdekelt szavazatával részt nem vehet.

30. §. A közös birtokosok gyűlésének jelen törvényben meghatározott hatásköre a közösen használt erdők és kopár területek állagának elidegenítésére, egyénenkint való felosztására és megterhelésére nem terjed ki.

Ez a rendelkezés azonban nem zárja ki azt, hogy a

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

közös birtokosok gyűlése a határjelek kijavítása és kiigazítása körül felmerülő vitás kérdések elintézése végett a szükséges intézkedéseket megtehesse.

31. §. A közösen használt erdők és kopár területek jövedelme, amennyiben az a gazdasági üzemterv szerint kihasználható terményekből és egyéb rendes haszonvételekből származott, a közös terhek és költségek fedezése után a jogosultak között a jogosultság arányában felosztandó.

Ha azonban a közösen használt erdőkben és kopár területeken a gazdasági üzemtervtől eltérő rendkívüli használatok gyakoroltattak, a földmívelésügyi miniszter elrendelheti, hogy a rendkívüli használatból befolyó jövedelemből a közös terhek és költségek fedezésére szükséges összeg gyümölcsözőleg helyeztessék el, a jövedelemnek ezen felül megmaradó része pedig annyi évre felosztva használtassék fel a jelen szakasz első bekezdésében meghatározott célra, ahány évi rendes használatnak a rendkívüli használat megfelelt; — vagy pedig, hogy a rendkívüli használatból befolyó jövedelem gazdasági beruházásokra, ingatlan birtok vásárlására, vagy adósságok törlesztésére fordíttassék.

32. §. Ha a közösen használt erdők és kopár területek jövedelméből a közös terheket és költségeket nem lehet fedezni, a közös birtokosok gyűlése a közös terhek és költségek fedezésére járulékot vethet ki, vagy pedig a közös munkával teljesíthető gazdasági teendőknek természetben való lerovását határozhatja el.

33. §. A kivetett járulékok a közadók módjára szedetnek, illetőleg hajtatnak be; de külön számolandók el és a közös birtokosok pénztárának szolgáltatandók át; a közös birtokosok gyűlésének azonban jogában áll a járulékokat saját végrehajtó közegei által is beszedetni.

A természetben lerovandó közös munkát a közös birtokosok a jogosultság arányában teljesítik. A közös munka a közös birtokosok gyűlése által meghatározandó pénzértékben megváltható, illetőleg a munka nem teljesítése esetében annak pénzértéke a járulékok módjára behajtható.

34. §. A közös birtokosok határozata szerint eladás útján értékesítendő fatermékek mennyisége és értéke, amennyiben az erdő állami kezelés alatt van, a m. kir. állami erdőhivatal becslése alapján, más esetekben pedig az erdő keze-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

lésével megbízott erdőtiszt becslése alapján, az eladás előtt pontosan megállapítandó, és szintén az eladás előtt meghatározandók az értékesítés egyéb feltételei is.

35. §. A jelen törvény értelmében alkotott szabályzat megállapíthatja, hogy a helybeli lakosság fogyasztására szánt fatermékek, kis részletekben, árszabály szerint értékesíttessenek.

Az árszabályt a m. kir. állami erdőhivatal, illetőleg a kezeléssel megbízott erdőtiszt javaslata alapján, évről-évre, a közös birtokosok gyűlése állapítja meg.

36. §. Az eladásra szánt fatermékeknek az a része, mely a 35. §-ban megállapított módon nem értékesíthető, nyilvános árverésen adandó el.

Kivételnek csak akkor van helye, ha valamely más értékesítési mód alkalmazását a szavazásra jogosult összes közös birtokosoknak legalább háromnegyed része határozza el.

Ennél a határozatnál a szavazatok fejenkint számíttatnak, a háromnegyedrész többségbe pedig a távollevők szavazatai nem tudhatók be.

2.000 koronánál nagyobb becsértéket képviselő fakészlet nyilvános árverésen kívül csak a közigazgatási bizottság jóváhagyásával adható el.

37. §. Az árverési és szerződési feltételeknek és ezek kihirdetése módjának megállapításában, a kihirdetés végrehajtásának ellenőrzésében és az árverésen a közigazgatási bizottság kiküldöttje is közreműködhetik, ha pedig a szavazásra jogosult összes közös birtokosoknak fejenkint számítva legalább egynegyed része kívánja, közreműködni tartozik.

Az árverés napja és feltételei legalább 15 nappal előre kihirdetendők.

39. §. Ha a becsérték az első árverésen nem éretik el, második árverés hirdetendő s csak akkor, ha a becsérték a második árverésen sem éretik el, fogadható el a becsértéknél kisebb ajánlat. Ha a becsérték 2000 koronát meghaladott, a becsértéknél kisebb ajánlatot a közös birtokosok gyűlése csak a jelenlevő szavazásra jogosult közös birtokosok szavazatának háromnegyed részével fogadhat el.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Ennél a határozatnál a szavazatok és a többség a 36. §. harmadik bekezdése szerint számítandók.

39. §. Ha a becsérték 2000 koronánál nagyobb, a közös birtokosok kötelesek az árverési hirdetményt, melybe mindenkor felveendő, hogy utóajánlatok egyáltalában nem fogadtatnak el, a közigazgatási bizottságnak beterjeszteni; a közigazgatási bizottságnak pedig jogában áll az árverést megelőzőleg, vagy az árverés után nyolc napon belül elrendelni, hogy az árverésre vonatkozó iratok az árverés befejezése után, az árverési eljárás hivatalból való felülvizsgálása végett, hozzá beterjesztessenek. A közigazgatási bizottság az árverési eljárás felülvizsgálása alapján hozott határozatát az iratok beterjesztésétől számított 30 napon belül a közös birtokosok gyűlésével közölni tartozik; ha ez alatt az idő alatt a közigazgatási bizottság nem intézkedik, az árverés következtében szükséges további intézkedések megtehetők.

40. §. Az elnököt és a 25. §-ban említett többi közegeket a közös birtokosok, a 27. §. értelmében összehívott gyűlésen, a határozatok hozatalára megszabott módon választják. A megválasztott elnök 8 nap alatt a közigazgatási bizottságnak bejelentendő.

Ha a közös birtokosok az elnököt és a 25. §-ban említett közegeket megválasztani és az elnököt bejelenteni elmulasztják, a közigazgatási bizottság a közös birtokosokat a választás megejtése végett gyűlésre hívja össze; ha pedig a választás ekkor sem sikerül, elnökül és végrehajtó közegekül, a szabályzatban megállapított hatáskörrel, ideiglenesen, arra alkalmas közös birtokosokat, vagy szükség esetében a közös birtokosok körén kivül álló más alkalmas egyéneket rendel ki.

41. §. Ha a közös birtokosok az elnök által összehívott gyülésen meg nem jelennek, vagy a tárgyalásra kitűzött ügyekben határozatot nem hoznak, vagy ha a közigazgatási bizottság jogerőre emelkedett határozatainak végrehajtása iránt a gyűlés hatáskörébe tartozó intézkedéseket meg nem teszik, a közigazgatási bizottságnak jogában áll a gyűlés hatáskörét ideiglenesen az elnökre ruházni.

42. §. Ha az elnök a 25., 26., 27. és 41. §-okban meghatározott kötelességeit nem teljesíti, a közigazgatási bi-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

zottságnak jogában áll őt tisztétől elmozdítani és a közös birtokosok gyűlését új elnök választására felhívni.

43. §. A közös birtokosok, addig is, amig a végleges szervezkedés megtörténhetik (48. §.), kötelesek a jelen törvény életbelépésétől számított két hónap alatt elnököt választani, vagy amennyiben elnökük már van, azt a jelen törvényben meghatározott elnöki hatáskör gyakorlására meghatalmazni, és a megválasztott, illetőleg meghatalmazott elnököt a közigazgatási bizottságnak bejelenteni.

Ha a közös birtokosok ennek a kötelességüknek eleget nem tesznek, a 40. §. második bekezdésében meghatározott jogkövetkezmények állanak be.

44. §. A 25. §-ban emlitett szabályzatot a közös birtokosok, a 27. §. értelmében összehívott gyűlésen, a határozatok hozatalára megszabott módon állapítják meg.

A szabályzatban az erdő és kopár terület szabatos megjelölésén kívül meg kell állapítani:

a) a közös birtokosok gyűlésének székhelyét, szervezetét és hatáskörét;

b) az elnök hatáskörét;

c) a közös birtokosok határozatainak végrehajtására hivatott közegek jogait és kötelességeit;

d) az alkalmazottak felfogadásának és alkalmazásának módját és feltételeit, valamint az alkalmazottak szolgálati utasitását;

e) azokat a rendszabályokat, amelyek a jelen §. *b)*, *c)* és *d)* pontjaiban felsoroltak ellen kötelességmulasztás, vagy szabálytalan eljárás esetében az ügyvitel akadálytalan menetének biztosítása végett alkalmazandók;

f) az erdei termékek és más haszonvételek értékesítésének szabályait;

g) a közös költségek kivetésének és beszedésének módját;

h) az anyag- és pénzbeszedés szabályait;

i) az erdei haszonvételek természetben való gyakorlásának és a készpénzben befolyó jövedelem felosztásának szabályait.

A szabályzatnak ezek az intézkedései a 25—43. §-okban foglalt rendelkezésektől nem térhetnek el.

45. §. A közös birtokosok kötelesek a jelen törvény

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

életbelépésétől számított egy éven belül a szavazásra jogosultak jegyzékét összeállítani és a szabályzatot megállapítani, s a jegyzéket két példányban, a szabályzatot pedig három példányban a közigazgatási bizottsághoz beterjeszteni.

A jegyzék összeállításánál és a szabályzat megállapításánál a közigazgatási bizottság kiküldöttje is közreműködik.

46. §. A szavazásra jogosultak beterjesztett jegyzékét a közigazgatási bizottság csak a netalán beadott panaszokra való tekintettel veszi bírálat alá. Panasz esetében a vitás kérdést az eddigi gyakorlatnak megfelelően dönti el, s ehhez a határozatához képest a netalán szükséges kiigazításokat a jegyzék mindkét példányán megteszi.

A szabályzatot a közigazgatási bizottság, a m. kir. állami erdőhivatal és a kir. erdőfelügyelőség meghallgatásával, saját véleménye kíséretében a földmívelésügyi miniszterhez terjeszti fel.

A földmívelésügyi miniszter a felterjesztett szabályzatnak törvénybe vagy rendeletbe ütköző intézkedéseit megváltoztatja; más hiányok esetében pedig, záros határidők kitűzésével, a szabályzat módosítását, vagy új szabályzat készítését rendelheti el.

A változatlanul hagyott vagy kiigazított jegyzéknek és a földmívelésügyi miniszter által jóváhagyott szabályzatnak egyik példányát a közigazgatási bizottság visszatartja, másik példányát pedig az elnöknek leküldi.

47. §. Ha a közös birtokosok a szavazásra jogosultak jegyzékét vagy a szabályzatot a 45. §-ban meghatározott, illetőleg a földmívelésügyi miniszter által a 46. § alapján kitűzött határidőn belül be nem terjesztik, a szavazásra jogosultak jegyzékének összeállítása iránt ideiglenesen a közigazgatási bizottság intézkedik, a szabályzatot pedig, a közigazgatási bizottság javaslata alapján, ideiglenesen a földmívelésügyi miniszter állapítja meg.

48. §. A szavazásra jogosultak jegyzéke és a jóváhagyott, illetőleg megállapított szabályzat, a földmívelésügyi miniszternek a jóváhagyásra vonatkozó határozatával együtt, a leérkezéstől számított 15 napon belül kihirdetendő. Ha a földmívelésügyi miniszternek a szabályzat jóváhagyására, illetőleg megállapítására vonatkozó határozata ellen 15 napon belül panasz nem adatik be, vagy ha a netalán be-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

adott panasz elintézést nyert, a szabályzat 30 napon belül a közös birtokosoknak e végből összehívott gyűlésén életbe léptetendő.

A szabályzat életbeléptetésével a 43. §. szerint bejelentett, illetőleg kirendelt elnök és a közös birtokosok által addig alkalmazott végrehajtó közegek működése megszűnik, s a közös birtokosok kötelesek a szabályzat életbeléptetése végett összehívott gyűlésen elnököt és végrehajtó közegeket választani és a végleges szervezkedés tekintetében szükséges egyéb intézkedéseket is megtenni.

Ha a közös birtokosok a jelen §. második bekezdésében említett kötelességüknek eleget nem tesznek, a 40. § második bekezdésében meghatározott jogkövetkezmények állanak be.

49. §. A telekkönyvben fel kell jegyezni, hogy a 25. § hatálya alá tartozó erdő és kopár terület közös használatát a jelen törvény értelmében alkotott szabályzat rendezi.

A közigazgatási bizottság a szabályzatnak egy hiteles példányát a 46. § utolsó bekezdésében említett intézkedésével egyidejüleg, telekkönyvi feljegyzés végett a telekkönyvi hatóságnak hivatalból megküldi.

A telekkönyvi feljegyzés és a feljegyzés törlése tárgyában követendő eljárást az igazságügyi miniszter rendeletileg szabályozza.

50. §. A jóváhagyott, illetőleg megállapított szabályzatnak módosítására vagy egészen új szabályzattal való helyettesítésére a 44. §-t kell alkalmazni és a módosított, illetőleg az új szabályzatot három példányban be kell terjeszteni a közigazgatási bizottsághoz, mely a 46. §-nak a szabályzatra vonatkozó rendelkezései szerint jár el.

A közigazgatási bizottság a módosított, illetőleg az új szabályzatnak egy hiteles példányát, a telekkönyvi okiratgyüjteményben való elhelyezés végett a telekkönyvi hatóságnak hivatalból megküldi.

51. §. Ha a jóváhagyott, illetőleg megállapított szabályzat a 25. § hatálya alá tartozó valamely erdőre vagy kopár területre akár azért, mert a közös birtokosok később szerezték, akár más oknál fogva nem terjed ki, a közös birtokosok kötelesek a közigazgatási bizottság által kitűzött záros határidő alatt az ilyen erdőre vagy kopár területre a

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szabályzat hatályát kiterjeszteni és e részben a közigazgatási bizottság útján a földművelésügyi miniszter jóváhagyását kieszközölni, vagy pedig az 50. § első bekezdésében foglalt rendelkezések megtartása mellett külön szabályzatot alkotni.

Ha a közös birtokosok a jelen §-ban meghatározott kötelességüknek eleget nem tesznek, a szabályzat kiterjesztése, illetőleg az új szabályzat megállapítása iránt, a közigazgatási bizottság meghallgatásával, a földmívelésügyi miniszter intézkedik.

A 49. §. rendelkezéseit a jelen § eseteiben megfelelően kell alkalmazni.

52. §. A közigazgatási bizottság kiküldetésekre szükség esetében a m. kir. állami erdőhivatal közegeit is igénybe veheti.

53. §. A hatósági kiküldetések költségei abban az esetben, ha a kiküldetés a közös birtokosok kérelmére történt, vagy a közös birtokosok mulasztása folytán vált szükségessé, az érdekelt közös birtokosokat terhelik és a közadók módjára hajtatnak be.

54. §. A közös birtokosok gyűlésének határozatai ellen, a határozat kihirdetésétől számított 15 nap alatt, a közigazgatási bizottsághoz panasznak van helye.

Panasszal élhet minden érdekelt fél és a közös birtokosok gyűlésének elnöke, habár nincs is érdekelve.

A közös birtokosok gyűlésének határozata ellen emelt panasz egymagában nem akadályozza a határozat végrehajtását, de a közigazgatási bizottság olyan esetekben, midőn a panasz érdemében azonnal nem határozhat, a megtámadott határozat végrehajtását előzetes intézkedéssel megtilthatja.

A kiküldetések iránti hatósági rendelkezések panasszal meg nem támadhatók. A kiküldött eljárása ellen azonban a közigazgatási bizottsághoz panasznak van helye.

A közigazgatási bizottság határozatai ellen, továbbá a földmívelésügyi miniszternek a 31., 46., 47. és 51. §-okban említett határozatai ellen a közigazgatási bírósághoz panasznak van helye.

55. §. Azok a közös birtokosok, akiknek a jelen törvény hatályba léptekor még nem volt a 25. § hatálya alá tartozó erdejük vagy kopár területük és csak később jutnak ilyen erdő vagy kopár terület birtokába, szintén kötelesek

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

a 25—54. §-okhoz alkalmazkodni, de reájuk nézve azokat a határidőket, melyek az idézett §-ok értelmében a jelen törvény hatályba léptétől számítandók, a közigazgatási bizottság által hozzájuk intézett felszólítástól kell számítani.

56. §. Ha a 25. § hatálya alá tartozó valamely erdő vagy kopár terület két vagy több törvényhatóság területén fekszik, a földmívelésügyi miniszter határozza meg azt, hogy a jelen törvény „Második cím"-ében említett közigazgatási teendőket melyik törvényhatóság közigazgatási bizottsága teljesítse.

Harmadik cím.

Záróhatározatok.

57. §. Az 1. és 2. §-okban említett erdők és kopár területek állami kezelése iránt a birtokosok és a földmívelésügyi miniszter között, illetőleg a birtokosok nevében a törvényhatóságok és a földmívelésügyi miniszter között létrejött szerződések határozatai helyébe a jelen törvény rendelkezései lépnek.

58. §. A jelen törvény életbe lépése előtt az 1. és 2. §-okban említett erdők és kopár területek kezelésére szervezett erdőtiszti intézmények a m. kir. állami erdőhivatalok szervezésével megszűnnek. A megszüntetett erdőtiszti intézményeknél az 1879. évi XXXI. törvénycikk 36. §-ában megszabott minősítéssel alkalmazott személyzetnek megfelelő alkalmazásáról vagy végellátásáról az állam gondoskodik.

59. §. Olyan kis-, vagy nagyközségnek és vagyonközségnek, melynek az 1. § *a)* pontja értelmében állami kezelésbe adandó területe legalább 5000 kat. hold terjedelemmel bír, jogában áll a jelen törvény életbe lépésétől számított hat hónapon belül, illetőleg ennek az időnek letelte után, a 7. § második bekezdésében meghatározott időpontokig a földmívelésügyi miniszterhez írásban folyamodni aziránt, hogy erdejét és kopár területét az állami erdőhivatal helyett saját erdőtisztje által kezeltethesse.

A földmívelésügyi miniszter az ekként kért engedélyt, a közigazgatási bizottság meghallgatása után, a belügyi miniszterrel egyetértésben adja meg, de csak abban az esetben, ha az illető erdő jövedelmezőségét a külön erdőtiszt

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

tartásával járó költségek állandó fedezhetése szempontjából megfelelőnek és a kért külön kezelés sikerét egyéb tekintetben is kellőleg biztosítottnak találja.

A földmívelésügyi miniszter engedélye alapján külön erdőtiszt által kezelt erdő és kopár terület kezelését a m. kir. állami erdőhivatal évenkint megvizsgálni és tapasztalatairól a földmívelésügyi miniszternek jelentést tenni köteles.

A földmívelésügyi miniszter, ha arról győződik meg, hogy a kezelés az ilyen erdőkben és kopár területeken a célszerű erdőgazdaság követelményeinek nem felel meg, a külön erdőtiszt tartására adott engedélyt a belügyi miniszterrel egyetértésben visszavonhatja és az erdőnek és kopár területnek az állam kezelésébe való átadását rendelheti el.

A jelen §-ban a kis, vagy nagyközségeknek és vagyonközségeknek nyujtott kedvezmény által sem az ebben a törvényben, sem az 1879. évi XXXI. törvénycikkben foglalt rendelkezések nem érintetnek.

60. §. A jelen törvényben szabályozott eljárással kapcsolatos beadványok és iratok bélyeg- és illetékmentesek. Ez a bélyeg- és illetékmentesség nem terjed ki a közös birtokosok és alkalmazottaik és más harmadik személyek közt létrejött jogügyletekre és a fatermékek nyilvános árverésénél felvett árverési jegyzőkönyvekre.

61. §. A közigazgatási bizottságnak a jelen törvényben megállapított hatáskörét, az 54. §. első, harmadik és negyedik bekezdésében említett ügyeket kivéve, az 1879. évi XXXI. törvénycikk 26. §-ában említett háromtagú albizottság gyakorolja.

Az 54. § első, harmadik és negyedik bekezdésében említett ügyekben, az előbbi bekezdésben említett albizottság meghallgatásával, maga a közigazgatási bizottság határoz.

A jelen § első bekezdése szerint az ott említett albizottság hatásköréhez tartozó, de halasztást nem tűrő egyes esetekben, az albizottság előadójának meghallgatásával, az albizottság elnöke vagy helyettese saját felelősségére intézkedik, de intézkedését és azt, hogy miért nem tartotta az ülést bevárhatónak, a legközelebbi ülésnek bejelenteni tartozik.

62. §. A földmívelésügyi miniszter felhatalmaztatik, hogy a jelen törvény végrehajására vonatkozó rendeleteket kiad-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

hassa, azokat módosíthassa, vagy hatályon kívül helyezhesse.

63. §. Jelen törvény az 1890. évi XIX. törvénycik hatályát nem érinti.

64. §. Fiume városát és kerületét illetőleg felhatalmaztatik a fölmívelésügyi miniszter, hogy a jelen törvényt az ottani viszonyoknak megfelelőleg léptesse hatályba.

65. §. Jelen törvény végrehajtásával a földmívelésügyi, belügyi és igazságügyi miniszterek bizatnak meg.

66. §. Jelen törvény életbe lépésének idejét a földmívelésügyi miniszter rendelettel állapítja meg.

Az 1923. évi XIX. törvénycikk.

az alföldi erdők telepítéséről és a fásításokról.

I. FEJEZET.

Az erdőtelepítések és fásítások helyének kijelöléséről.

1. §. A magyar Alföld mezőgazdasági termelésének előmozdítása, — továbbá az egészségügyi és klimatikus viszonyok megjavítása érdekében, — valamint a lakosság faszükségletének fedezése céljából a magyar Alföldet magukba foglaló törvényhatóságokban és pedig: *Békés, Hajdú, Jász-Nagykún-Szolnok, Szabolcs* vármegyékben. *Arad, Bács-Bodrog, Bereg, Bihar, Borsod, Csanád, Csongrád, Heves, Pest-Pilis-Solt-Kiskún, Szatmár, Torontál, Ung és Zemplén* vármegyéknek a magyar Alföldhöz tartozó síkvidékű részeibe kebelezett szolgabírói járások és rendezett tanácsú városok, továbbá *Baja, Debrecen, Hódmezővásárhely, Kecskemét és Szeged* törvényhatósági joggal felruházott városok területén tervszerű elosztással erdőket kell telepíteni és facsoportokat, — szélfogókat — vagy fasorokat kell létesíteni.

A beerdősített területeket erdőkként, a többi fásításokat gazdasági fásításokként kell állandóan fenntartani.

2. §. Erdőtelepítésre elsősorban azokat a földrészleteket kell kijelölni, amelyek más gazdasági művelésre nem alkal-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

masak vagy csak nagy költséggel volnának ily célra alkalmassá tehetők.

Elsősorban tehát a szél által mozgásba hozható futóhomok, a silány homokos, szikes földrészletek és az ilyen ártéri területek, valamint a csak aránytalan nagy költséggel megjavítható vadvizes területek jelölendők ki beerdősítésre, illetve befásításra.

A futóhomokkal borított területek kijelölésénél a legfontosabb az a cél, hogy az erdők elhelyezésével a futóhomokot a szél a gazdasági művelés és a közegészség nagy kárára mozgásba ne hozhassa. Ennek a célnak megfelelően kell tehát az erdőtelepítésre vonatkozó kijelölési terveket elkészíteni. Azokon a mezőgazdaságilag művelt földeken pedig, amelyeknek csak kisebb foltokban laza szerkezetű homoktalaját a szél mozgásba hozhatja és a homokot elhordhatja, a teljes beerdősítés helyett célszerű elhelyezéssel facsoportokat, illetőleg a mozgóhomok szélein szélfogókat, fasorokat kell létesíteni. A birtokosnak egy tagban 50 kat. holdnál nagyobb szántóföldjét — vagy legelőjét —, illetőleg 20 kat. holdnál nagyobb rétjét vagy kaszálóját fasorokkal kell beszegélyezni. A fasorral való beszegélyezést a művelési ágak- (rét, szántó, legelő), valamint a birtoknak a rajta áthaladó gazdasági utakkal való tagoltsága szerint kialakult szélein kell végrehajtani.

A helyi körülmények által indokolt esetekben a földmívelésügyi miniszter a birtokos kérelmére megengedheti, hogy a fasorok helyett a körülszegélyezendő birtoktagok legalább 2 (kettő) százalékán egy tagban vagy megosztva erdőt telepítsen. Az alföldi tanyabelsőségeket minden esetben fasorokkal kell beszegélyezni.

A gazdasági fásításoknál, főleg az utak mentén, ha a talaj minősége megengedi, gyümölcsfák telepítésére is figyelemmel kell lenni.

A telepítendő erdők helyének megválasztásánál és a gazdasági fásítások kijelölésénél ügyelni kell arra is, hogy a telepítendő erdők és a gazdasági fásítások gondos és tervszerű elhelyezésével az alföldi szeleknek a gazdaságilag sokféleképpen és annyira káros ereje megtörjék.

Az alföldi erdők kijelölésénél mindezen kívül figyelemmel kell lenni a már meglevő erdőkre és fás területekre

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

és arra, hogy ott, hol annak leküzdhetetlen akadályai nincsenek, az erdők lehetőleg összefüggő erdőtesteket alkossanak és rendszeres gazdaság üzésére is alkalmasak legyenek.

Gazdasági fásításoknak a szomszéd birtokossal közös határon való végrehajtásánál, a szomszédos viszonyok e kérdésre vonatkozó rendezéséhez minden törvényhatóság a helyi szokások és gyakorlat figyelemben tartásával szabályrendeletet alkot, amelyet az igazságügyminiszterrel egyetértőleg a földmívelésügyi miniszter hagy jóvá. Ha a szabályrendeletet valamely törvényhatóság záros határidő alatt el nem készíti, úgy a kérdést a földmívelésügyi miniszter az igazságügyi miniszterrel egyetértőleg rendeletileg szabályozza.

3. §. Ha valamely város vagy járás területén a 2. § második bekezdése alapján beerdősítendő területek nincsenek, vagy ha az ilyen területek a már meglevő erdőkkel együtt akár mennyiségüknél, akár elhelyezésüknél fogva az 1. és 2. §-ban meghatározott célok megvalósítását eléggé nem biztosítanák, akkor elsősorban a beerdősítésre önként felajánlott területeket kell a hatóság határozata szerint beerdősíteni; ha pedig még ezután is mutatkozik hiány, akkor nyilvánvalóan fennforgó országos érdek esetén a község (város) tulajdonában levő vagy kivételesen más korlátolt forgalmú ingatlanoknak, végső esetben pedig más nagyobb földbirtoknak e célra szükséges részére mondható ki az erdősítési kötelezettség. A legutóbbi kategóriánál azonban csak annak legfeljebb 10 százaléka erejéig mondható ki.

4. §. A m. kir. erdőhivatal a helyi viszonyok gondos mérlegelésével és az érdekelt birtokosok, valamint helyi erdő- és mezőgazdasági érdekképviseleteik meghallgatásával kerületéről kijelölési tervet készít, amelyben véleményt nyilvánít arra nézve, hogy kerületében hol és milyen kiterjedésben szükséges erdőt telepíteni, illetőleg gazdasági fásítást létesíteni.

5. §. A kijelölési tervet a m. kir. erdőhivatal a járás főszolgabírájához (város polgármesteréhez) teszi át, aki azt a községházánál 30 napi közszemlére teteti ki, tárgyalásra határnapot tűz ki, a kitételről és a tárgyalás napjáról az érdekelteket egyénenkint azzal a figyelmeztetéssel értesíti, hogy esetleges észrevételeiket a tárgyalás napjáig a község elöljáróságánál (városi tanácsnál) írásban is előterjeszthetik.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Ha a kijelölésnél a község (város) ingatlana vétetnék igénybe, a kijelölés kérdésében a község képviselőtestülete (törvényhatósági bizottság) illetékes nyilatkozni.

6. §. A m. kir. erdőhivatal a járás főszolgabírájától (város polgármesterétől) visszaérkezett kijelölési tervet 2 példányban, az összes tárgyiratokkal együtt, megokolt javaslat kíséretében a m. kir. erdőigazgatósághoz terjeszti be; — ez pedig felülvizsgálja és az Erdőgazdasági Kamara (amennyiben felállíttatik) és a Mezőgazdasági Kamara véleménye kíséretében saját javaslatával együtt a földmívelésügyi miniszterhez terjeszti fel.

A kijelölés kérdésében a földmívelésügyi miniszter véglegesen határoz.

7. §. Az erdőtelepítésre kijelölt területek az 1920 XXXVI. t.-c. 83. §-a 1. bekezdésének hatálya alá esnek.

8. §. Azoknak a kisbirtokosoknak, akiknek mezőgazdasági földje közérdekből egészen vagy olyan mértékben jelöltetett ki erdőnek, hogy a visszamaradó birtokrészen okszerűen nem lehet gazdálkodni, az 1920: XXXVI. t.-c. rendelkezései szerint az Országos Földbirtokrendező Bíróság megfelelő ingatlant juttat a vagyonváltság fejében természetben leadott földekből vagy a község (város) tulajdonában levő ingatlanokból.

9. §. *A kijelöléssel* kapcsolatos munkálatokat a jelen törvény életbelépésétől számított 5 *éven belül* a földmívelésügyi miniszter saját közegeivel állami költségen teljesíti.

Minden tulajdonos vagy birtokos tűrni köteles, hogy birtokát a kijelöléssel megbízott állami közegek akadálytalanul bejárhassák, azon a szükséges mérési és talajvizsgálási munkálatokat háborítatlanul végezzék és a szükséges mérési jeleket felállítsák.

10. §. A tulajdonosok vagy birtokosok a felállított és nekik a helyszínén átadott felmérési és egyéb jeleket megőrizni kötelesek.

A kijelölési — mérési — és talajvizsgálási munkálatokkal kapcsolatban netán okozott károkat az állam az érdekelt tulajdonosoknak vagy birtokosoknak megtéríti.

Az eljárást a földmívelésügyi miniszter rendelettel állapítja meg.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

II. FEJEZET.

Az erdősítésre kijelölt területek gazdasági tennivalóinak ellátásáról és a fásításokkal kapcsolatos feladatokról.

11. §. A beerdősítésre kijelölt területek határait a m. kir. erdőhivatal a kijelölés jogerőre emelkedése után a helyszínén a törvényhatósági szabályrendeletnek megfelelő, tartós határjelekkel megjelöli; egyúttal közli az érdekelt birtokossal az elrendelt gazdasági fásításokat és azoknak helyeit a helyszínén szintén megjelöli. A beerdősítésre kijelölt ingatlan tulajdonosa a határkijelölésnél felmerült dologi költségeket viselni s a határjeleket lehetőleg jókarban fenntartani, illetőleg időnként szükség szerint megújítani köteles.

12. §. Az erdőtelepítésre kijelölt területeket a jóváhagyott erdősítési terv rendelkezései szerint, a birtokos meghallgatásával, a birtokos anyagi erejéhez mérten megállapított határidő alatt be kell erdősíteni és rendszeres gazdasági terv szerint kell használni; a gazdasági fásításokat pedig *a fásítási terv* rendelkezései szerint a megszabott határidő alatt kell létesíteni és azután a megállapított előírások szerint akként kell használni, hogy rendeltetésüknek állandóan megfeleljenek.

13. §. Az erdősítési és fásítási terveket, valamint a rendszeres gazdasági terveket is a tulajdonos kívánságainak lehető figyelembevételével és a helyi viszonyok gondos mérlegelésével államerdészeti közegek állami költségen készítik el.

Az elkészített erdősítési — fásítási és rendszeres gazdasági terveket az érdekelt tulajdonosoknak be kell mutatni abból a célból, hogy az érdekeikre sérelmesnek vélt intézkedések ellen észrevételeiket írásban vagy a helyszínén élőszóval megtehessék. A terveket azután a tulajdonos vagy birtokos észrevételeivel együtt, jóváhagyás végett, a m. kir. erdőigazgatóság útján a földmívelésügyi miniszterhez kell felterjeszteni.

14. §. A jóváhagyott erdősítési vagy fásítási tervben elrendelt telepítés végrehajtása és a telepített erdő további ápolása és fenntartása a birtokos kötelessége.

Ha valamely község (város) az erdősítési vagy fásítási

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

kötelességének eleget nem tesz, a munkálatokat a község (város) terhére az állam hajtja végre. Ha pedig más tulajdonost vagy birtokost terhel a mulasztás, akkor az erdősítésre kijelölt területet az a község (város), amelynek határában a terület fekszik, megválthatja, amely esetben a munkálatok végrehajtásának költségei természetesen a községet (várost) terhelik. Ha azonban a község (város) a megváltási jogot gyakorolni nem kívánja, vagy ha csupán gazdasági fásításról van szó, a munkálatokat a birtokos terhére az állam teljesíti. A megváltás a földbirtok helyesebb megoszlását szabályozó 1920: XXXVI. t.-c. rendelkezései szerint történik; az állam által végrehajtott munkálatok költségei pedig közadók módjára hajtandók be a birtokostól.

15. §. Az alföldi erdők telepítését és a gazdasági fásítások létesítését az állam a földmívelésügyi miniszteri tárca költségvetésének terhére, a m. kir. erdőigazgatóságok javaslata alapján, a következő kedvezményekkel mozdítja elő:

1. az alföldi erdőtelepítés vagy fásítás sikerének biztosítása érdekében az állam költségén kísérleti telepeket létesít, talajvizsgálatokat, talajvízmegfigyeléseket saját közegeivel végeztet és a kísérletekhez, felvételekhez szükséges berendezések költségeit viseli;

2. az erdőtelepítéshez vagy fásításhoz szükséges csemetemennyiséget indokolt esetekben mérsékelt áron vagy díjmentesen bocsátja rendelkezésre;

3. az állami ellátásba vett, befásított területekre kivetett kezelési járulékot mérsékeli, vagy a birtokos kedvezőtlen anyagi helyzetének beigazolása esetén teljesen elengedi.

16. §. A jelen törvény alapján beerdősített terület az azon telepített erdő főhasználatáig földadómentes.

Az adókötelezettség beálltát a földmívelésügyi miniszter véleményének meghallgatása után a pénzügyminiszter állapítja meg.

17. §. Az alföldi erdőtelepítéseket saját határában a község (város) a következő szolgáltatásokkal köteles előmozdítani:

1. a község tulajdonában levő alkalmas területből *állami csemetekertek céljaira megfelelő* részt köteles a m. kir. erdőigazgatóság rendelkezésére bocsátani;

2. azokhoz a teendőkhöz, amelyeket a birtokosok he-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

lyett az állam teljesít, a szükséges munka- és fuvarerőről, — kivéve az állami csemetekertek telepítéséhez, műveléséhez és felügyeletéhez szükséges munka- és fuvarerőt, — továbbá az erdészeti alkalmazottak elszállásolásáról a hatóság által megállapított napi fuvar- és kézinapszámbérek, illetőleg elszállásolási díjak vagy lakbérek megtérítése ellenében gondoskodni köteles.

III. FEJEZET.

Vegyes rendelkezések.

18. §. A jelen törvény alapján erdősítésre kijelölt területeket a földmívelésügyi miniszternek a kijelölésre vonatkozó határozata után *az erdők törzskönyvében*, a többi fásításokat pedig *a gazdasági fásítások törzskönyvében* kell nyilvántartani.

19. §. Az, aki a kijelölési munkával megbízott állami közegeket munkájuk sikeres elvégzésében akadályozza, vagy azokat valótlan adatok szolgáltatásával megtéveszteni igyekszik, továbbá az a tulajdonos vagy birtokos, aki a jelen törvényben előírt kötelességének a kitűzött időig saját hibájából eleget nem tesz, — amennyiben cselekménye súlyosabb büntetőjogi beszámítás alá nem esik — *erdőrendészeti kihágást* követ el és 100.000 koronáig, visszaesés esetében 200.000 koronáig terjedhető pénzbírsággal sujtható.

A pénzbírság négyötöd része az Országos Erdei Alapot, egyötöd része pedig annak a községnek beteg- vegy szegényalapját illeti, amelynek határában fekszik az a terület, amelyre nézve az áthágást elkövették.

20. §. A m. kir. erdőhivataloknak — a m. kir. erdőigazgatóságoknak és az Erdőgazdasági Kamaráknak megszervezéséig a jelen törvény szerint teljesítendő feladatokat a m. kir. állami erdőhivatalok, a közigazgatási bizottság gazdasági albizottsága, illetőleg a földmívelésügyi miniszter látja el.

21. §. Ezt a törvényt a földmívelésügyi miniszter a belügyi, az igazságügyi és a pénzügyminiszterrel egyetértőleg hajtja végre.

A végrehajtás céljából szükséges szabályokat a törvény

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

végrehajtásával megbízott miniszterek a maguk ügykörében és amennyiben azok más miniszter ügykörét is érintik, az utóbbinak hozzájárulásával, rendelettel állapítják meg.

22. §. A törvény életbelépésének idejét a földmívelésügyi miniszter rendelettel állapítja meg.

(A törvény végrehajtásától a 7.444/1925/I-A. 3. F. M. rendelet intézkedik.)

Az erdőőrök fegyverviselési, fegyverhasználati és fegyelmi szabályai.

(Az 1894: XII. t.-c. 92. §-ában nyert felhatalmazás alapján kiadta a m. kir. belügyminiszterrel egyetértőleg a földmívelésügyi m. kir. miniszter 1895. évi 72.086. szám alatt.)

Az erdőőrök fegyverviselése és fegyverhasználata.

1. §. Az 1879. évi XXXI. t.-c. 17. §-ában megnevezett birtokosok erdeinél alkalmazott, s hatóságilag felesketett minden erdőőr szolgálatadójától egy rövid vadászkést képező szuronnyal és természetes színű, szíjjon viselendő bőrtokkal ellátott könnyű szerkezetű, hátultöltő karabélyt kap, melyet szolgálatában állandóan magánál viselni köteles.

Ezen fegyverzet a szolgálatadó tulajdonát képezvén, kímélendő és mindig oly állapotban tartandó, hogy szükség esetén használni lehessen.

2. §. Az idézett törvényszakasz alá nem tartozó magánerdőbirtokosok is elláthatják felesketett erdőőreiket a fentebb előírt fegyverzettel, az ily erdőőrök azonban a fegyverhasználatra nézve a jelen szabályzatban biztosított jogokkal csak abban az esetben ruházhatók fel, ha az eskü letételi bizonyítványuk szerint az erdőtörvény 37. §-a *c)* pontjában foglalt kellékeknek megfeleltek, s ha a birtokos az illető erdőőrt, az őrizetére bízott erdőterület megjelölésével a közigazgatási bizottságnak bejelenti.

3. §. A szolgálatot teljesítő erdőőr az előírt fegyverhasználatára jogosítva van az ellen:

1. ki őt nyíltan vagy orvul, élete vagy testi épsége ellen irányult szándékkal megtámadja;

2. ha tetten ért, vagy alapos gyanuval terhelt egyén felfegyverkezve lévén, az előzetes felszólítás dacára magát

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

önként meg nem adja s illetve a nála levő fegyvert vagy más életveszélyt okozható eszközt a felhívás után el nem dobja, vagy esetleg védett helyzetéből előjönni vonakodik;

3. aki a figyelmeztető utasításainak őt szolgálata teljesítésében meggátlandó, tettlegesen ellenszegül;

4. aki, mint többször büntetett kárttevő, előzetes felhívásra az erdőből eltávozni nem akar, s az erdőből való kivezetés ellen tettlegesen ellenszegül.

4. §. A fegyverhasználat joga azonban feltétlenül megszűnik mindazon esetekben, midőn a kárttevő a netalán megkisérlett ellenállás vagy támadás után magát megadja vagy megfutamodik.

Általában azokban az esetekben is, midőn a fegyverhez nyúlás feltételeinek egyike vagy másika fennforog, az erdőőr fegyverét csak azután használhatja, miután minden enyhébb eszközök alkalmazása eredménytelen maradt, s még akkor is a legnagyobb kímélettel és csak oly mérvig, amely a támadás visszaverésére vagy az ellenállás legyőzésére elkerülhetetlenül szükséges. A fegyver tehát mindenkor óvatosan használandó, különös figyelemmel arra, hogy az ember élete lehetőleg kíméltessék, s szükségtelenül veszélynek ki ne tétessék. Ehhez képest és amennyiben azt a viszonyok megengedik, előbb a kevésbé veszélyes fegyver (szurony) használandó, mire nézve határozó befolyással bír még az is, vajjon az ellenszegülő szintén fegyverrel és pedig milyennel, vagy mily nemű testisértést okozható eszközzel van ellátva.

5. §. Ha fegyvernek a fent elősorolt esetekben történt alkalmazása folytán az ellenszegülő súlyos testi megsértése következett be, az illető erdőőr köteles azonnal intézkedni, hogy a megsértett egyén a legközelebb fekvő biztos helyre szállíttassék, s a viszonyok által nyujtható ápolásban részesíttessék. Ezen kívül köteles az erdőőr a fegyver használatát, ha az súlyos testi sértést vagy halált okozott, az illetékes közigazgatási bizottsághoz mindenkor haladék nélkül bejelenteni, a lőfegyver alkalmazását pedig akkor is, midőn az illető egyén meg nem sérült vagy könnyű sebbel a helyszínről elmenekült. Halál esetén a tényálladék felvétele végett az illetékes főszolgabírónál is jelentés teendő.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

6. §. A hatóságilag felesketett, s ennélfogva szolgálatában közbiztonsági közegnek tekintendő erdőőr ellen fegyelmi eljárásnak van helye:

1. ha a kötelességszerű hűséget megszegi s nevezetesen, ha maga követ el erdei kihágást, vagy ha a kihágást, melyről tudomással bír, híven és kötelességszerűen be nem jelenti vagy a kárttevővel összejátszik;

2. ha valamely szolgálati cselekményért vagy eljárásért ajándékot vagy jutalmat követel, illetve ilyet elfogad;

3. ha az állásához és szolgálatához kötött jogokkal visszaél;

4. ha a rovatos naplóba vagy szolgálati iratokba szándékosan lényeges valótlanságokat vesz fel;

5. az 1879. évi XXXI. t.-c.-ben foglalt erdőtörvény 38. §-a alapján letett esküben fogadott kötelezettségeket megszegi vagy meg nem tartja;

6. szolgálatát többszöri megintés után is hanyagul teljesíti, vagy oly mértékben elhanyagolja, hogy abból az erdőbirtokosra kár háramlik vagy háramolhatnék;

7. ha tudomására jutott erdőrendészeti áthágásokat be nem jelenti;

8. ha tiltott mellékfoglalkozást, pl. fakereskedést űz;

9. ha a felekkel törvényellenesen bánik:

10. ha elöljárói irányában a köteles tiszteletet és engedelmességeket megsérti;

11. ha iszákos vagy részegeskedő;

12. ha vadházasságban él, vagy nyilvános botrányt okozó erkölcstelen életet folytat, vagy ily nemű kihágást követ el.

7. §. A fegyelmi vétségek megvizsgálása iránt intézkedni, azokat megállapítani s a büntetéseket ítéletileg kimondani — akár hivatalból, akár feljelentés folytán rendeltetett el az eljárás — jogosítva van *első fokban:*

kis- és nagyközségek és volt úrbéres közbirtokosságok szolgálatban álló, valamint a vármegyékben alkalmazott u. n. járási erdőőrök ellen a főszolgabíró;

a fő- és székváros erdeinél alkalmazott erdőőrök ellen a kerületi elöljáró;

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

a törvényhatósági városok erdőőrei ellen a rendőrkapitány;

rendezettanácsú városok szolgálatában álló erdőőrök ellen a polgármester;

másodfokban: közigazgatási erdészeti bizottság.

8. §. Az erdőtörvény 17. §-ában megnevezett többi birtokosok által alkalmazott, valamint a magán erdőbirtokosok szolgálatában álló erdőőrök fegyelmi ügyeiben az illető birtokosok saját hatáskörükben intézkednek; kötelesek azonban erdőőreik fegyelme felett szigorúan őrködni s mindazon eseteket, midőn a jelen szabályzat 19. §-ában említett kizárási okok valamelyike beáll, vagy ha az erdőőr oly cselekményt követ el, mely annak szolgálatától való elmozdítását s illetve a reá ruházott törvényszerű jogoktól való megfosztását teszi szükségessé, az illető felesketö hatóságnak azonnal bejelenteni s esetleg a fegyelmi vétségnek közigazgatási úton való megvizsgálását és megállapítását kérelmezni. Ha pedig ezt tenni elmulasztanák, az illetékes hatóság a vizsgálatot — tudomására jutott indokolt esetekben — hivatalból is elrendelheti s ennek eredménye alapján az illető birtokost a vétkesnek talált erdőőr elbocsátására s illetve az eskübizonyítványnak megsemmisítése végett való beszolgáltatására kötelezheti.

Az állam tulajdonát képező erdőknél alkalmazott erdőőrök fegyelmi ügyei az állami altisztek számára fennálló szabályok és szolgálati utasítások értelmében fognak elintéztetni.

9. §. Mielőtt valamely erdőőr ellen fenti 7. §. szerint illetékes hatóságok által fegyelmi ítélet hozatnék, az illető erdőőr ellen emelt panasz vagy vád alapos vizsgálat tárgyává teendő.

A vizsgálat foganatosításával panaszlott erdőőr közvetlen tiszti elöljárója, az illető erdőtiszt bízandó meg, kinek szolgálati kötelességében áll a panasz mibenlétét elfogulatlanul megállapítani, az erdőőrt s szükség esetén más érdekelt feleket vagy tanukat jegyzőkönyvileg kihallgatni s ennek megtörténte után a vizsgálati iratokat, saját kimerítő véleménye kíséretében, az illetékes elsőfokú hatósághoz beterjeszteni.

10. §. Abban az esetben, ha a panaszt az erdőtiszt

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

adta be s illetve a feljelentés az erdőtiszt részéről történt, a vizsgálatot a 7. §-ban említett elsőfokú hatóság teljesíti.

11. §. A vizsgálat eredménye alapján vétkesnek talált erdőőr a vétség minőségére, fokozatára, a netaláni ismétlésre és a súlyosbító, vagy enyhítő körülményekre való tekintettel:

a) csekélyebb vétség esetén írásbeli megrovással vagy 20 (húsz) forintig (40 korona) terjedhető pénzbírsággal;

b) súlyosabb beszámítás alá eső vétség esetén pedig 20 forinttól 50 forintig (40 egész 100 korona) terjedhető pénzbírsággal; vagy szolgálatból való elmozdítással is büntettethetik;

Oly szolgálati helyeken, ahol több különböző fizetési osztályban álló erdőőr van alkalmazva, az elmarasztalt erdőőr előléptetési jogának megvonásával, vagy felfüggesztésével, vagy kisebb állomásra való áthelyezéssel is büntethető.

A fegyelmi ítéletben megállapítandók az eljárási költségek, valamint az is, hogy ki tartozik azokat viselni. A bírság és költségek lefizetésére az ítéletben záros határidő szabandó s illetve megállapítandó, vajjon azokat az elmarasztalt egyszerre vagy meghatározott havi részletekben tartozik-e megfizetni. Végül az elmarasztalt által okozott károk megtérítése iránti felelősség is mindenkor megállapítandó.

A megítélt pénzbírságok fejében befolyt összegek az 1879. évi XXXI. t.-c. 208. §-ában megjelölt célokra fordítandók.

12. §. A fegyelmi vizsgálat elrendelésével egyidejűleg vagy annak folyama alatt is bármikor, ha azt a felmerült körülmények indokolják, az erdőőr a vizsgálatot elrendelő által szolgálatától és fizetésétől felfüggeszthető és a felfüggesztés az ítélet hozataláig terjedő egész időre kimondható

13. §. Az elsőfokú hatóság a 11. §-ban megszabott büntetések közül csak az *a)* pontban említetteket alkalmazhatja s ítéleteit a kir. erdőfelügyelőséggel és az illető erdőtiszttel is közli.

14. §. Az elsőfokú ítélet, annak kézhezvételétől számítandó 15 nap alatt a közigazgatási erdészeti bizottsághoz felebbezhető.

Az erdészeti bizottság a kir. erdőfelügyelőség véleményének meghallgatásával végérvényesen határoz.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

15. §. Az elsőfokú hatóság, ha a hozzáterjesztett vizsgálati iratokból arról győződnék meg, hogy súlyosabb beszámítás alá eső oly vétségek forognak fenn, melyeknek megfenyítése a 13. §-ban megszabott hatáskörét túlhaladja, a vizsgálat iratait a közigazgatási erdészeti bizottság elé terjeszti, mely ha szükségét látja, pótvizsgálatot rendel el s a vizsgálat eredményéhez képest végérvényesen határoz.

16. §. Kisebb fokú hanyagság és kisebb fokú szolgálati engedetlenség esetén az illető erdőtiszt, mint az erdőőr tiszti elöljárója, jogosítva van az erdőőr ellen, ennek meghallgatásával, de a felebbezés kizárásával rendbüntetést alkalmazni, mely megintésből, rosszalásból, dorgálásból, vagy 1 (egy) frttól 5 (öt) frtig (2—10 korona) terjedhető s a 11. §-ban említett célra fordítandó pénzbírságból állhat.

17. §. A fennálló törvények és törvényes szabályok alapján büntettnek, vétségnek vagy kihágásnak tekintendő cselekmények folytán a vizsgálat a büntető eljárás szabályai szerint eszközöltetik. Ha a közigazgatási úton elrendelt vizsgálatból az tűnnék ki, hogy a fennforgó cselekmény nem csupán fegyelmi eljárás útján megtorolható, hanem a fennálló törvények és törvényes szabályokhoz képest büntetendő cselekményt képez, akkor azon esetben, ha a fennforgó cselekmény már tisztán fegyelmi szempontból is a szolgálatból való elbocsátást teszi szükségessé, a fegyelmi eljárás a büntető eljárásra való tekintet nélkül folytatandó és befejezendő, de az erdészeti bizottság által az illetékes bíróság vagy hatóság a büntető eljárás megindítása végett a szükséges adatok közlése mellett értesítendő; ha pedig a fennforgó vétségek a szolgálatból való elbocsátást tisztán fegyelmi szempontból nem indokolják, az iratok azonnal átteendők, mely esetben a fegyelmi eljárás a bűnügynek jogerős ítélettel való befejezéséig függőben tartandó.

18. §. Büntető vizsgálat esetén a közigazgatási erdészeti bizottság az erdőőrt szolgálatától és fizetésétől, a körülményekhez képest, bármikor felfüggesztheti, jogerőre emelkedett vád alá helyezési határozat esetén azonban a felfüggesztés feltétlenül eszközlendő.

19. §. Az erdőőr, ki

1. gondnokság vagy csőd alá került;
2. nyereség-vágyból eredő bűntett vagy vétségben jog-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

erősen bűnösnek találtatott, vagy más vétség miatt hivatalvesztésre ítéltetett;

3. aki bármi törvényszegés vagy megbecstelenítő tény miatt a közbecsülést és bizalmat elvesztette, ha az erdőtörvény 17. §-ában megnevezett bármelyik birtokos szolgálatában áll, ezen állásából minden előzetes vizsgálat vagy kihallgatás nélkül azonnal elbocsátandó — eskü-bizonyítványa pedig — tekintet nélkül arra, hogy kinek a szolgálatában van, feltétlenül megsemmisítendő.

Az ily erdőőröket tehát kötelesek a birtokosok és azok erdőtisztjei a felesketö hatóságnak haladék nélkül bejelenteni s a felesketésről szóló bizonyítványt beszolgáltatni.

20. §. Az erdők törvényszerű megvédése és őrzése a fegyelemnek ezen szabályrendelet értelmében való gyakorlását igényelvén, a fegyelmi hatóságok kötelességében áll őrködni afelett, hogy a fegyelem gyakorlásánál s a vétségek megtorlásánál a fennforgó gazdasági érdekek mindenkor kellő figyelembe vétessenek s az erdőőrök személyéhez kötött törvényszerű jogok általában csak oly egyének által gyakoroltassanak, akik arra minden tekintetben érdemesek.

Az 1883: XX. törvénycikk a vadászatról.

(Szentesítést nyert 1883. évi március hó 19-én. Kihirdettetett az „Országos Törvénytár" 7. számában 1883. évi március 25-én.)

I. FEJEZET.

A vadászati jogról.

1. §. A vadászati jog a földtulajdonnak elválaszthatatlan tartozéka.

2. §. Saját földbirtokán a tulajdonos, vagy az, akinek az jogot vagy engedélyt adott, a vadászatot az ezen törvényben meghatározott korlátok között szabadon gyakorolhatja, ha az:

1. egy tagban vagy összefüggésben álló részekben legalább 200 holdra terjed, holdját 1600 négyszögölével

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

számítva, habár több határban fekszik, vagy utak, vasutak, csatornák, folyók vagy patakok által hasíttatik is; vagy ha a földbirtok

2. kétszáz holdnál kisebb ugyan, de kertileg míveltetik és kerítéssel vagy árkolattal el van zárva, belső telket, szőlőt vagy állandó szigetet képez;

3. az egy tagban legalább — holdját 1600 négyszögöllel számított — 50 holdat tevő földbirtokok tulajdonosai összefüggésben lévő földjeikre nézve a vadászati jog gyakorlására egyesülhetnek, amennyiben az egyesített területek a kétszáz — 1600 négyszögöllel számított — holdat megütik.

Ha az iránt, hogy valamely terület ezen szakaszban körülírt területek közé tartozik-e vagy nem, vitás kérdés támad, afölött elsősorban a járás közigazgatási szolgabírája, rendezett tanáccsal bíró városokban a polgármester, törvényhatósági joggal felruházott városokban a kapitány, végre Budapesten a kerületi elöljáróság; másodfokban pedig a törvényhatóság első tisztviselője (alispán, polgármester), Budapesten a városi tanács határoz.

3. §. A 2. §. alá nem tartozó földbirtokon és a községek tulajdonát képező területeken, az utóbbiak terjedelmére való tekintet nélkül, a vadászati jogot az azon egy határbeli földbirtokosok a községgel együtt legalább is hat évi tartamra bérbe adni kötelesek; az évi tiszta jövedelem a tulajdonosokat birtokaránylag illeti. Ha az arány ily módon nem lenne megállapítható, az egész jövedelme a községet illeti, mely azt a közigazgatási célokra fordítani köteles.

Az egy folytonosságban lévő ily terület, ha az 2000 kataszt. holdnál nem nagyobb, egyben adandó; különben több, legalább is 2000 kataszt. hold részletben is adható bérbe. A bérbeadásnál az 1871 : XVIII. t.-c. 110. §-ában megállapított eljárás szabályai tartandók meg, de a bérszerződés mindig a megyei alispán, törvényhatósági joggal felruházott városokban a tanács jóváhagyása alá terjesztendő, kinek határozata ellen a belügyminiszterhez fellebbezés intézhető.

A községi birtokok vadászati bérlete, az 1871 : XVIII. t.-c. 36. §-a *b)* pontjának intézkedése alá nem esik.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Ha valamely külön vadászterületet képező nagyobb erdőterület által egy vagy több birtokosnak 1600 négyszögöllel számítandó 200 holdnál kisebb terjedelmű birtoka legalább három oldalról körülvétetik, az ilykép elszigetelt birtok tulajdonosa a vadászati jogot az azt környező vadászterület birtokosának vagy haszonbérlőjének haszonbérbe adni, ez viszont haszonbérbe venni köteles.

A barátságos egyesség létre nem jötte esetére a 2. §-ban megnevezett közigazgatási hatóság határoz.

4. §. Azon községekben, hol a birtokszabályozás és az úrbéri elkülönzés még nem eszközöltetett, a vadászati jog a közös legelőkön, erdőkben és nádasokban, a községet; azon erdőkben és nádasokban, melyek a korábbi földesúr tulajdonát képezik, habár a volt úrbéreseket illető faizás vagy egyéb szolgalmakkal vannak terhelve, kizárólag a volt földesurat; irtványokon udvartelki bérfizetés mellett bírt (curialis és censualis) és egyéb úrbéri természetű tartozásokkal terhelt ingatlanokon pedig, a törvényhozásnak az ily természetű viszonyok iránti további intézkedéséig, a jelenlegi birtokosokat illeti.

5. §. Azon községekben, hol a birtokszabályozás és úrbéri elkülönzés megtörtént és a korábbi földesúr a vadászati jogot a volt úrbéresek tulajdonában magának jövőre is fentartotta, az ily kikötés érvényét veszti. A volt úrbéresek azonban kötelesek, ha a földesúr a vadászati jog fentartásáért akár ingatlanban, akár más módon bármi árt adott, ezen szolgalmat azon szabályok szerint megváltani, amelyek az úrbéri természetű szolgálmányok megváltására külön törvény által megállapíttattak.

6. §. A haszonbérlő a vadászati jog gyakorlatában csak ezen és a mezei rendőrségi törvény határozatai által korlátolható. A vadászatközben okozott károkat illetőleg a 16. §. rendelkezései alkalmazandók.

II. FEJEZET.

A vadak által tett károk megtérítéséről.

7. §. A fővadak (szarvas, dámvad) által a vetésekben, ültetvényekben vagy más gazdálkodási és erdészeti

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ágakban okozott minden kárért azon birtokos vagy haszonbérlő, kinek vadászterületén az említett fővad tenyésztetik, teljes kárpótlással tartozik.

E végre megkívántatik, hogy a kár, a hatóságnak a kár elkövetésétől számítandó nyolc nap alatt, felvehetés céljából bejelentessék.

A vetésekben okozott kárnak becslése mindig oly időben eszközlendő, midőn a termékmennyiségben megállapítható; a kár vagy természetben vagy pénzértékben téríthető meg.

8. §. Ragadozó vagy kártékony állatok (III. fejezet 13. §.) által tett károk, mivel ezen vadak a föld birtokosa által bármikor elpusztíthatók, meg nem téríttetnek.

III. FEJEZET.

*A vadászati tilalmakról.**

9. §. Az általános vadászati tilalom tart február hó 1-től augusztus hó 15-ig, mely idő alatt hajtókutyákkal (kopó, tacskó, agár, komondor vagy egyéb hajtó-ebbel) egyáltalán nem szabad vadászni.

Ettől eltérőleg tilos a vadászat:

a) szarvasbikára október hó 15-től, dámvadbikára november hó 15-től július hó 1-ig;

b) szarvas, dámvad és őztehénre január hó 1-től október hó 15-ig;

c) őzbakra január hó 15-től április 1-ig;

d) zergére december 15-től augusztus 1-ig; zergegidára pedig minden időben;

e) siket- és nyir-fajdkakasra június hó 1-től március hó 1-ig, jércékre pedig minden időben;

f) császármadarakra december hó 1-től, fácánokra és tuzokra február hó 1-től augusztus hó 15-ig;

g) foglyokra január hó 1-től augusztus hó 1-ig;

h) éneklő madárra minden időben;

i) minden más madárra, a 11. és 12. §-okban meghatározott kivételekkel, február hó 1-től augusztus 15-ig;

* Az érvényben lévő tilalmi idők rendeletét ezen törvény szövege után közöljük.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

a tilalmi időszak alatt sem a vadak fiait elfogni, sem a madarak fészkeit szándékosan érinteni vagy tojásaikat elszedni nem szabad, kivétetvén ez alól azon tulajdonosok vagy bérlők, kik a tojást ép a vadtenyésztés céljából szedetik.

10. §. A tilalmi időszakban, az első 14 napot kivéve, vadat általában, vagy ha a tilalom csak némely vadra vonatkozik, ilyet árulni, venni vagy nyilvános helyiségekben étlapra jegyezni nem szabad.

11. §. A madarak közül kivételt képeznek a vándor- és vizimadarak; de ott, hol ez utóbbiak költenek, a párosodás és költés időszaka alatt a tilalom reájuk is kiterjed.

12. §. Tiltott időszak alatt is szabad vadászni a seregekben vonuló vadludakra, vadkacsákra, vad- és szelíd galambokra, keselyűkre és sasok, sólymok, kányák, vércsék, héják és ölyvek minden nemeire, valamint a nagy suholyra és végül a hollókra, szarkákra, varjakra, verebekre és seregélyekre; a seregélyekre azonban csak szőlők- és gyümölcsösökben.

13. §. A ragadozó vagy kártékony állatokat, úgymint: medvét, farkast, rókát, hiuzt, vadmacskát, nyestet, vaddisznót, borzot, tengeri nyulat, hörcsögöt, ürgét, görényt, menyétet, nyusztot, vidrát saját területén a birtokos bármikor elpusztíthatja azon esetben is, ha a vadászat bérbe volna adva; ha azonban a pusztítást vadászatilag hajtókkal vagy bárminemű vadászebekkel akarja végbevinni, erre ez esetben a bérlő beleegyezését tartozik kieszközölni.

Oly vidékeken, hol vaddisznók nagyobb mérvű károkat okoznak, a vadászterületek tulajdonosai, bérlői kötelesek az érintett kártékony vadakat lehetőleg pusztítani. Ebbeli kötelezettségük teljesítésére felmerülő alapos panaszok folytán a közigazgatási bizottság vagy annak elnöke által záros határidő kitűzése mellett figyelmeztetendők; a határidő elmulasztása esetére az érintett vadak elpusztítása a jelen törvény IV. fejezetében megállapított módon hivatalból eszközlendő.

14. §. A vadászati területen talált házi macskákat és kóbor ebeket a vadászatra jogosított elpusztíthatja.

15. §. Szabad időben is tiltatik minden szőrmés vagy szárnyas hasznos vadat tőrökkel, hálókkal, hurkokkal

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

elfogni vagy megölni, különösen tuzokokat ólmos esők alkalmával behajtani vagy agyonverni.

Kivételnek a fenyves madarak, melyeket hurokkal és léppel fogni szabad időben megengedtetik.

Tenyésztés céljából a befogás csak a vadászat tulajdonosai, bérlői vagy azok szakértő megbizottjai részére engedtetik meg.

16. §. A vadászat csak lőfegyverrel vagy lóháton bárminemű vadászebek használatával gyakorolható.

A vadászat gyakorlása közben a vetésekben, ültetvényekben vagy más gazdálkodási és erdészeti ágakban okozott minden kárért a vadászatot gyakorlók teljes kárpótlással tartoznak. A kár bejelentése, becslése és megtérítése a 7. §-ban megírt módon eszközlendő.

A vadászatra jogosítottakon kívül senkinek sem szabad a vadászati területre bármi fajú ebeket bocsátani; kivételnek a nyájőrök, kik azonban kötelesek ebeik nyakára oly nehezéket függeszteni, mely első lábaik térdein alól 3 centiméter távolságra lóg alá.

17. §. A sebzett vadat idegen területen űzni nem szabad. Ha a vadászatra jogosultak vadászebei idegen területre átmennek, ott az illető vadászatra jogosult által letartóztathatók mindaddig, míg gazdáik az okozott károkért teljes elégtételt nem adtak; a kártérítés iránti követelés joga az ebek le nem tartóztathatása esetén is fennmaradván.

18. §. Kerítéssel kellőleg elzárt oly helyeken, melyeken a vad ki nem válthat, a tulajdonos vagy vadászati bérlő a vadászatot minden időben gyakorolhatja és megengedheti.

IV. FEJEZET.

A hivatalból való vadászatról.

19. §. A ragadozó vadak elpusztítása végett a hivatalból való vadászatok megtartását, a mutatkozó szükséghez képest, esetről-esetre a közigazgatási bizottság, illetve annak elnöke engedélyezi, az engedély megadásáról az illető vadászterület tulajdonosának vagy bérlőjének egyidejüleg

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

való értesítése mellett, egyszersmind a belügyminiszterhez azonnal indokolt jelentést tesz.

20. §. Az előző szakasz alapján engedélyezett vadászat megtartását az illető terület tulajdonosa vagy bérlője nem gátolhatja.

21. §. Azon esetben, ha a belügyminiszter arról győződnék meg, hogy valamelyik közigazgatási bizottság, illetve annak elnöke a hivatalból való vadászatot alapos indokok nélkül engedélyezi; az illető közigazgatási bizottságtól a 19. §-ban körvonalazott engedélyezési jogosultság gyakorlását rendeleti úton meghatározott időtartamra magához vonhatja.

22. §. Ily vadászatokon ragadozó vadakon kívül más vadat lőni nem szabad.

Aki más vadat lő, az a további vadászattól eltiltandó s ha az elejtett vad a jelen törvény 12. és 13. §-aiban említettek közé nem tartozik, reá a 26. §-ban megállapított pénzbüntetés alkalmazandó.

Ily hivatalos vadászatokon elejtett ragadozó és duvadak mindig azon tulajdonost vagy bérlőt illetik meg, kinek területén elejtettek.

23. §. Az ily vadászatoknál hajtók gyanánt közreműködni az illető hatóság rendeletére azon községek lakói kötelesek, amelyek érdekében a vadászat tartása engedélyeztetett.

24. §. Ily vadászatok hatósági felügyelet alatt tartatnak s azokban az illető törvényhatóság főispánjának vagy annak akadályoztatása esetén alispánjának — polgármesterének — esetről-esetre szóló írásbeli meghívása mellett olyanok is részt vehetnek, kik a fegyveradóról és a vadászati adóról szóló törvény értelmében, mert vadászati jeggyel ellátva nincsenek, vadászatra jogosultsággal nem bírnak.

25. §. Oly megyékben, ahol a ragadozó vadak a természeti viszonyoknál fogva nagyon elszaporodnak, azok pusztítására, illetve elejtésére a közigazgatási bizottság indokolt felterjesztése alapján a belügyminiszter jutalomdíjakat (praemiumokat) állapíthat meg,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

V. FEJEZET.

Vadászati kihágások és azok büntetéséről.

26. §. Aki a tulajdonosnak, vagy ha a vadászat bérbe van adva, a haszonbérlőnek engedélye nélkül vadász: 10 frttól 50 frtig és ha a vadászat lóháton történt, 20 frttól 100 frtig terjedhető pénzbüntetéssel sújtandó.

27. §. Ha az orvvadászat éjjel vagy kerített helyen, vagy tiltott eszközökkel történt, vagy ha az orvvadász álcázva, avagy másképpen ismerhetetlenné téve találtatik, vagy ha nevét eltagadja, avagy álnévvel azt, ki tetten kapja, félrevezetni igyekszik vagy azt veszélyesen fenyegeti, ellene fegyvert fog vagy erőszakot használ, 100 frttól 200 frtig terjedhető pénzbüntetésben elmarasztalandó.

Azonfelül, amennyiben az elszámlált esetek a büntető törvényekben is tiltott cselekvényt képeznek: a bűnvádi eljárás külön megindítandó.

28. §. Ha a haszonbérbe adott vadászati téren a tulajdonosok valamelyike a haszonbérlőt vagy azt, aki ennek engedélyével vadász, megtámadja vagy akadályozza: annyiszor, amennyiszer 10 frttól 50 frtig terjedhető pénzbüntetésben marasztalandó.

29. §. Aki tiltott időben vadász, 5 frttól 50 frtig büntetendő.

30. §. Aki a vadak fiait elfogja, a madarak fészkeit (kivéve a 12. és 13. §-okban említett ártalmasokét) elrombolja, tojásait elszedi, 1 frttól 10 frtig terjedhető pénzbüntetéssel sújtandó.

31. §. Aki tiltott időben hasznos vadat lő, árul vagy vesz, ha a vad nála találtatik, a következő pénzbüntetésekben marasztalandó: szarvas- vagy dámvadbikáért darabonkint 60 frt, szarvas- vagy dámvadtehénért 50 frt, őzért 20 frt, fajd-, fácán- és tuzokért 5 frt, úgy minden más vadért darabonkint 3 frt pénzbüntetésben.

Ezenkívül a lefoglalt vad a helyi szegények javára elkobzandó.

32. §. Aki ebét szándékosan valamely reá nézve tilos vadászati térre viszi, úgyszintén az is, aki nyájőrző ebekre vonatkozó intézkedés ellen vét, 1 frttól 10 frtig büntettetik.

33. §. A megelőző szakaszokban foglalt kihágások is-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

métlése esetében a büntetés megkétszerezendő oly módon, hogy a kiszabandó pénzbüntetés a megelőző esetben alkalmazottnak mindig kétszeresét tegye, mely azonban a 300 frtot meg nem haladhatja.

34. §. Ha az ezen fejezetben elősorolt esetekben a vadállományban is kár okoztatott, a vadászatra jogosult azon kihágási bíróság előtt, mely a pénzbüntetés kiszabására illetékes, egyúttal kártérítést is követelhet.

35. §. Ha valaki egyszerre több kihágásért kerül vád alá, a pénzbüntetés minden egyes kihágásért külön szabandó ki.

Ha valaki a vadászati kihágás elkövetésénél szolgáit vagy napszámosait használta segédekül, a segédek ellen kiszabott pénzbüntetésekért szintén felelős.

Ha valaki a vadászati kihágás elkövetéséhez családtagjait, a vele közös háztartásban élőket, gyámsága és gondnoksága alatt álló egyéneket, cselédeket, iparos- és kereskedőtanoncokat vagy munkásokat használja, az ezek ellen kiszabott pénzbüntetésekért — fizetésképtelenségük esetében — elsősorban felelős. Az eljárás a 44. §-ban megszabott módon alkalmazandó.

36. §. A pénzbüntetések fele mindenkor a feljelentőt illeti; a másik fele azon község szegényei javára esik, melynek határában a kihágás elkövettetett.

37. §. A pénzbüntetés a vétkes fizetési képességére való tekintet nélkül szabatik ki, egyszersmind az ítéletben az elzárás tartama is meghatározandó, amely a pénzbüntetés be nem hajthatása esetében fog alkalmaztatni.

Ezen átváltoztatásnál két forintot felül nem haladó pénzbüntetés helyett hat óránál rövidebb s tizenkét óránál hosszabb ideig tartó elzárás nem állapítható meg.

Két forinttól tíz forintig egy napi, azon felül pedig minden tíz forintig terjedő összeg helyett egy-egy napi elzárás állapítandó meg.

Ha az elzárásban lévő a pénzbüntetésnek a szenvedett elzárás által még le nem rótt részét lefizeti, azonnal szabadon bocsátandó.

38. §. Ha valamely vidéken az orvvadászat s a vadnak tilalmi időben való lövetése igen gyakoriakká válnak, a belügyminiszter a közigazgatási bizottság által, az érdekelt

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

vadászterület tulajdonosa vagy bérlője kérelmére, vagy anélkül is saját kezdeményezéséből felterjesztett indokolt javaslat folytán elrendelheti, hogy azon vidéken, valamint azokon is, ahol az orozva lőtt vad eladatni szokott: a vadak eladása, szállítása vagy vásárlása, a vad jogos szerzését bizonyító igazolványok előmutatása mellett történjék.

Ily igazolványul szolgál az eladóra vagy szállítóra nézve azon vadászati terület tulajdonosának vagy bérlőjének, vagy ezek megbízottjának az illetékes községi előljáróság által láttamozandó bizonyítványa, akitől a vad szereztetett.

A bizonyítványon vagy szállítólevélen megjelölendő a vad faja, neme és mennyisége.

VI. FEJEZET.

Az eljárásról.

39. §. Az előbbi fejezetben meghatározott büntetéseknek kiszabása végett az illetékes bíróság nemcsak a vadásztulajdonos vagy haszonbérbe adó, avagy haszonbérbe vevő panaszára, hanem a 29., 30., 31. §-ok eseteiben a közrend fenntartására felállított hatósági vagy községi előljáróknak feljelentésére hivatalból is tartozik eljárni.

40. §. A vadászati területre való felvigyázattal megbízott személyeknek hit alatt teendő vallomása teljes bizonyító erővel bír, míg annak ellenkezője be nem bizonyíttatik.

41. §. Az előbbi szakaszban említett felvigyázó személyek hitletételre csak akkor bocsáttathatnak ha:

a) nagykorúak;

b) hamis eskü, hamis tanuzás, hamis vád, lopás, rablás, zsarolás, sikkasztás, zártörés, orgazdaság, csalás vagy okirathamisítás büntette vagy vétsége miatt soha büntetve nem voltak;

c) az illetékes hatóság előtt felvigyázói minőségük eleve bejelentetvén, e felől hivatalos bizonyítvánnyal vannak ellátva.

42. §. A vadászat tulajdonosa vagy haszonbérlője és a felvigyázó személyzet, nemkülönben a közrend fenntartására hivatott közegek jogosítva vannak mindenkit, kit tilos vadászaton kapnak, ha magát fel nem ismerhetővé tette, ne-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

vét eltagadta, vagy állandó lakhelye ismeretlen, a legközelebbi községi hatósághoz kísérni, hogy itt kiléte kideríttessék.

43. §. Vadászati kihágásokra nézve a hatósági illetőséget az elkövetés helye határozza meg.

Ha az elkövetés helye szerint több bírói hatóság lenne illetékes, ezek közül a panaszló szabadon választhat.

44. §. Ha többen társaságban követtek el valamely kihágást, a kártérítésért egyetemleg felelősek.

A büntetés mindenik tettesre külön-külön szabandó ki.

45. §. A vadászati kihágások által okozott költségek és közvetlen károk, amennyiben az eljárás folyama alatt bejelentettnek, a kihágás felett hozandó ítéletben megállapítandók.

Ha alapos megbírálásuk bővebb bizonyítási eljárást igényelne s a kihágás feletti ítélet hozatalát késleltetné: a káros fél követelésével polgári perre utasítandó.

Ha a panaszlott a vád alól felmentetik, költségei a magánvádló ellen megítélendők.

46. §. Ha a vadászati kihágás miatt a kihágási bíróságnál a tett elkövetése napjától számítandó három hó alatt panasz vagy feljelentés nem történik, a kihágás büntethetősége elévül.

Ha azonban a büntető törvények alá tartozó eset forog fenn, az elévülési idő is a büntető törvények értelmében határoztatik meg.

47. §. A vadászati kihágások elítélése ezután is az 1880: XXXVII. t.-c. 41. §-a értelmében illetékes közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozik.

A közigazgatási elbírálás alá tartozó kihágások eseteiben követendő eljárásra nézve az elébb idézett törvény 42. §-a alapján kibocsátott miniszteri szabályrendelet, a törvényhozás további intézkedéséig, a vadászati kihágásokra nézve is zsinórmértékül szolgál.

48. §. A vadászatról szóló 1872: VI. t.-c. és az 1876: XLIV. t.-c. hatályon kívül helyeztetnek.

49. §. A jelen törvény hatályba lépte előtt történt cselekmények, úgy a büntetés, mint kártérítés tekintetében, a korábbi törvények határozatai szerint ítélendők meg.

50. §. Ezen törvény végrehajtásával a belügyi, igazságügyi, földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszterek bízatnak meg.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Könyvünk az erdészet tudnivalóit öleli fel, a vadászat köréből csak azokat a dolgokat közli, amelyek szerves kapcsolatban állanak az erdészettel.
Azok az erdésztársaink, akik a vadászattal is hivatásosan foglalkoznak, vagy akik ezt a nemes foglalkozást kedvtelésből űzik, a vadásztudomány és ezzel összefüggő összes kérdések gyakorlati és elméleti ismereteit megtalálják a **bánáti Nagy László** kitűnő szerkesztésében megjelenő

„VADÁSZATI ÚTMUTATÓ"-ban

mely a m. kir. földmívelésügyi kormány erkölcsi támogatásával minden év őszén közel 300 oldalnyi terjedelemben jelenik meg s amely az idén már a X. évfolyamába lépett. Minden kötet önálló, egész szakmunka, együtt pedig valóságos vadászati biblia, mely egyetlen igaz vadász könyves polcáról sem hiányozhat.

Az 1933—1934 jubiláris évfolyam tartalma: Előszó (ifj. gróf Esterházy László). — Vadásznaptár. — A V. Ú. hivatalos ajánlása. — A vadászati tilalmi rendelet. — A tilalmi táblázat. — Tíz év. — Nagy László (Okolicsányi Gyula). — A magyar vadásznyelv (Nagy László és Poegardt-Paur Lajos). — Gyakorlati útmutatás a vad ápolására, védelmére, tenyésztésére (Ötvös). — Útmutatás a vizsla vezetésére. — Mire taníthatja a dresseur a vizslát? — Próba és füstnélküli belövések jelei. — Sörétméret és számozás táblázat. — Hüvelyek töltése grammokban. — Sebesség és gáznyomás-táblázat. — Az agancskiállításon I—V. díjat nyert vadásztrófeák. — Párzás, vemhesség, stb. — Párzás, keltetés, stb. — Költözködő madarak érkezési napja. — Gondolatok (Nagy László). — Szalonka-rigmusok (Nagy László). — Gastronomia. A vad elkészítésének 68 receptje. (Mikola P.) — A vadász-csemetéknek: A virtuskodó Mihály kakas. — A Vadászati Útmutató előző évfolyamai. — Szakcímtár.

Ára egészvászonkötésben 5 P, előfizetőinknek 4 P.

Vadászati Útmutató kiadóhivatala BUDAPEST, VIII. KER., ÜLLŐI-ÚT 58.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A m. kir. földmívelésügyi miniszternek 38.500—1933. számú rendelete a vadászati tilalmi idők módosítása tárgyában.

1. §. Az általános vadászati tilalom január 1. napjától, július 31. napjáig bezárólag tart, amely idő alatt hajtó kutyákkal (kopó, tacskó, agár vagy hajtó ebbel) egyáltalán nem szabad vadászni.

Az általános vadászati tilalom idején is szabad kotorékebekkel kotorékmunkát végeztetni, vizslával, valamint pórázon vezettel vérebbel és friss disznó (medve) nyomra eresztett „disznós kutyá"-val vadászni.

Tekintet nélkül az általános vadászati tilalom idejére, tilos vadászni:

a) szarvasbikára október 16. napjától, *szarvastehénre* és *szarvasborjúra* február 16. napjától, augusztus 15. napjáig bezárólag;

b) dámbikára december 1. napjától, augusztus 15. napjáig bezárólag, *dámtehénre* és *dámborjúra* február 16. napjától, október 15 napjáig. bezárólag;

c) őzbakra október 16. napjától, április 15. napjáig bezárólag, *őzsutára* és *gidára* december 16. napjától, október 15. napjáig bezárólag;

d) zergére december 1. napjától, július 31. napjáig bezárólag, *zergegidára* minden időben;

e) muflonkosra február 1. napjától, október 31. napjáig bezárólag, *muflonjuhra és bárányra* minden időben, kosra külön földmívelésügyi miniszteri engedély nélkül csak a telepítőnek szabad vadászni, továbbá annak a birtokosnak (tulajdonosnak, haszonélvezőnek, bérlőnek), akinek vadászterületén a muflon már legalább öt éve állandó vad és ez a körülmény a vadászat megkezdése előtt a m. kir. földmívelésügyi miniszternél hatóságilag igazoltatik;

f) mezei nyúlra február 1. napjától, augusztus 31. napjáig bezárólag;

g) siket- és *nyírfajdkakasra* június 1. napjától, március 31. napjáig bezárólag, mindkét fajd tojóra és jércére minden időben;

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

h) császármadárra november 1. napjától, augusztus 15. napjáig bezárólag;

i) túzokkakasra június 1. napjától, március utolsó napjáig bezárólag, tojóra és jércére minden időben;

j) fácánra február 1. napjától, szeptember 30. napjáig bezárólag;

k) fogolyra, fürjre és *harisra* január 1. napjától, július 31. napjáig bezárólag;

l) erdei szalonkára április 16. napjától, augusztus 15. napjáig bezárólag, az ország északi részén, — ha a vonulás későre esik — külön miniszteri engedéllyel április 30. napjáig bezárólag szabad vadászni:

m) nyári lúdra és *tőkés kacsára* március 1. napjától június 30. napjáig bezárólag;

n) egyéb vizimadárra április 16. napjától, június 30 napjáig bezárólag, *gémekre* csak halastavaknál szabad vadászni;

o) vándorsólyomra, kerecsensólyomra és *hollóra* március 16. napjától, június 15. napjáig bezárólag;

*p) házigalambra, énekl*őmadárra, valamint a *kis-* és *nagy kócsagra, kanalasgémre, üstökösgémre, batlára* vagy *ibiszre, reznek-túzokra, gólyatőcsre, gulipánra,* vagy *godára* és *ugartyúkra,* továbbá a *bíbicre, kisvércsére, vörösvércsére, kékvércsére,* az *egerészölyvre,* a *baglyok* fajára és a *sirályra* minden időben.

A *barátkeselyű, fakókeselyű, kigyászölyv, darázsölyv, szirtisas, rétisas,* és *ráró* (vagy *halászsas*) mint ritka ragadozómadarak csak a *földmivelésügyi miniszter engedélye alapján lőhetők,* a rétisas és ráró csak halastavaknál.

A tilalmi idők alatt sem a vadak fiait, sem a madarak fészkeit szándékosan érinteni, vagy tojásaikat elszedni tilos. A m. kir. földmívelésügyi miniszter a madarak tojásának kizárólag vadtenyésztés céljából gyüjtését megengedheti. Ily gyüjtésre vadászatijog bérlője a bérbeadó hozzájárulásának igazolásával kaphat engedélyt.

2. §. Az 1. § *n)* és *p)* pontjában meghatározott vadászati tilalom nem terjed ki és tiltott időszakok alatt is szabad vadászni a seregekben vonuló vadludakra és vadkacsákra, a téli búvárfajokra, a kányák fajaira, a karvalyra, a héjára, a rétihéjákra, a gatyásölyvre, továbbá a szarkára, szajkóra,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

a varjakra, a verebekre és a közönséges seregélyre, a közönséges seregélyre azonban csak a szőllőkben és gyümölcsösökben.

3. §. Hasznos vadra fényszóró alkalmazásával minden időben tilos vadászni. Szarvast, dámot, muflont és őzet csak golyóval szabad lőni.

4. §. Hajtókkal hasznos vadra, — kivéve a vízimadarak — április 16, napjától, július 31. napjáig bezárólag tilos vadászni.

5. §. Ez a rendelet 1933. évi augusztus 1-én lép életbe. A 60.600—1932. F. M. számú rendelet hatályát veszti.

A m. kir. kormányak 9,862/1920. M. E. sz. rendelete.

A lőfegyverek, lőszerek és robbantóanyagok tartása, árusítása és vásárlása.

A m. kir. minisztérium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján következőket rendeli:

I. Engedély szüksége általában.

1. §. Lőfegyvert (vadász-, céllövő és egyéb lőfegyvert, pisztolyt), továbbá lőszereket és robbantóanyagokat csak az tarthat, viselhet, vásárolhat vagy árusíthat, aki arra az illetékes rendőrhatóságoktól (2., 11. és 14. §) engedélyt kapott.

Ezek az engedélyek személyre (cégre) szólnak, azokat tehát másra átruházni vagy másnak átengedni nem szabad.

A tényleges szolgálatban álló katonai, csendőri, rendőri, pénzügyőri személyeknek és a letartóztató intézetek őrszemélyzetének kivételével ilyen engedélyekre van szükségük a fegyverviselésre jogosult közszolgálati alkalmazottaknak, továbbá a szolgálatban álló felesketett erdőtiszteknek, erdőőröknek, vadőröknek, halászati, hegy-, mező- vagy egyéb őröknek *a szolgálati felszerelésükhöz tartozó vagy a hivatásuk teljesítéséhez szükséges* lőfegyverek és lőszerek

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

tartására is; az erre vonatkozó engedély azonban ezektől csak az egyes személy megbízhatatlansága okából tagadható meg vagy vonható vissza. Szolgálati felszereléshez nem tartozó vagy hivatás teljesítéséhez nem szükséges lőfegyvert a katonák, csendőrök, rendőrök, pénzügyőrök és a letartóztatási intézeti őrök is csak rendőrhatósági engedély mellett tarthatnak vagy viselhetnek.

II. Lőfegyverek tartásának, viselésének vagy vásárlásának engedélyezése.

2. §. Lőfegyver tartására, viselésére vagy vásárlására az engedélyt kizárólag a lakóhely szerint illetékes I. fokú rendőrhatóság és pedig a kis- és nagyközségekben a járási főszolgabíró, illetőleg a m. kir. államrendőrség működési területén a főszolgabíróval egyetértve az államrendőrségi kapitányság (kirendeltség) vezetője, városokban a m. kir. államrendőrkapitányság vezetője, Budapesten a rendőrfőkapitány adja meg.

Az engedélyező hatóság az engedélyt bármikor visszavonhatja. Ha azonban az engedélyt a II. fokú hatóság adta meg, köteles az I. fokú hatóság az engedély visszavonásáról a II. fokú hatósághoz haladéktalanul indokolt jelentést tenni, amely a visszavonás kérdésében dönt; a visszavonást elrendelő határozat azonban a II. fokú hatóság döntése előtt is végrehajtható.

Az engedélyt megtagadó vagy visszavonó elsőfokú határozat ellen fellebbezésnek van helye.

3. §. Lőfegyver tartására, viselésére és vásárlására külön-külön engedély szükséges, de a két előbbi engedély egy okiratba is összefoglalható.

A fegyvertartásra vonatkozó engedély alapján az engedélyes a lőfegyvert, ha arra egyébként jogosult, rendeltetésszerűen (vadászatra, céllövésre stb.) használhatja.

A fegyverviselési engedély feltételezi a fegyvertartási engedélyt.

A vásárlási engedély alapján beszerzett fegyver tartására külön engedély szükséges. (10. §)

4. §. Lőfegyver tartására, viselésére vagy vásárlására csak az kaphat engedélyt, aki:

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

a) legalább 10 év óta magyar állampolgár;

b) teljeskorú, vagy 18. életévét betöltött olyan kiskorú, akinek törvényes képviselője (atya, gyám) az e §-ban felsorolt kellékeknek megfelel és a kiskorúért a felelősséget írásban magára vállalja;

c) feddhetlen előéletű és hazafiasság szempontjából sem esik vagy esett kifogás alá;

d) nem szenved olyan testi vagy elmebeli fogyatkozásban, amely őt a lőfegyverek kezelésére megbízhatatlanná tenné.

Megtagadhatja az illetékes rendőrhatóság az engedély megadását e kellékek megléte esetében is, ha a fegyvertartást, viselést vagy vásárlást a kérelmező személyénél vagy foglalkozásánál fogva indokolatlannak találja, vagy ha a kérelmező személyét a kért engedély szempontjából nem tartja eléggé megbízhatónak.

Külföldiek részére az engedély csak a belügyminiszter előzetes hozzájárulásával adható meg.

Az, akinek lőfegyvertartási vagy vásárlási engedélye nincs, vadászjegyet nem kaphat, sem községi vadászterületet nem haszonbérelhet.

5. §. A lőfegyver tartására vagy viselésére vonatkozó engedélyben a lőfegyver minőségét, gyári eredetét, számát, továbbá mindazokat az adatokat és ismertető jeleket részletesen és pontosan fel kell sorolni, amelyekből a lőfegyver azonossága vagyis az kétségtelenül megállapítható, hogy az engedély az illető fegyver tartására vagy viselésére vonatkozik.

Mindenki csak azt a lőfegyvert használhatja vagy viselheti, amelynek tartására, viselésére vagy vásárlására engedélyt kapott. Az azonban, aki lőfegyver tartására, viselésére vagy vásárlására engedélyt kapott, kivételesen használhat vagy viselhet olyan lőfegyvert is, amelynek tartására vagy viselésére más kapott engedélyt; ilyen esetben azonban azt, hogy a kérdéses lőfegyver tartására vagy viselésére ki kapott engedélyt és hogy az idegen lőfegyver használatát vagy viselését milyen körülmény tette szükségessé, igazolni köteles.

6. §. Fegyvertartási vagy fegyverviselési engedély csak olyan lőfegyverre állítható ki, amelynek a kérelmező jogos tulajdonosa, vagy jogos birtokosa.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A kiállított engedély hatályát veszti, ha tulajdonjog vagy birtoklás jogszerűtlensége bebizonyult.

Ha a kérvényező tulajdonosi vagy jogos birtokosi minőségének beigazolása körül tudva valótlan adatokat használt vagy lényeges adatokat megtévesztés céljából elhallgatott, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, őt e rendelet 22. §-a alapján kihágásért kell megbüntetni és a kérdéses fegyvert tőle el kell kobozni.

7. §. E rendelet 6. §-a szempontjából nem tekinthető jogos tulajdonosnak az, aki saját maga, vagy akinek jogelődje a lőfegyver vagy lőfegyveralkatrészt az u. n. tanácsköztársaság vagy tanácskormány szerveitől vagy közegeitől, vagy a megszálló csapatok tagjaitól akár közvetve, akár a saját céljára, akár továbbeladás céljából kapta vagy vétel, ajándék, illetőleg csere útján szerezte.

A tulajdon jogszerűtlenségét sem a szerző jóhiszeműsége, sem az, hogy a lőfegyvert saját beszolgáltatott vagy elkobzott fegyverek helyett kapta, nem érinti, kivéve, ha saját fegyverét kapta vagy szerezte vissza. A tulajdon jogszerűsége akkor sem támadható meg, ha a fegyverbirtokosa, illetőleg jogelődje a fegyvert e rendelet hatályba lépte előtt, — kizárólag hitelesített könyvkivonattal beigazolhatóan — fegyverárusítással hivatásszerűen foglalkozó, törvényszékileg bejegyzett kereskedő-cégtől szerezte és rosszhiszeműsége nem bizonyítható.

Aki azonban az első bekezdésben körülírt eredetű lőfegyvert e rendelet hatályba lépte után szerzi, még akkor sem válik annak jogos tulajdonosává, ha azt fegyverárusítással hivatásszerűen foglalkozó kereskedőtől jóhiszeműen szerezte is.

8. §. Az elsőfokú rendőrhatóság a lőfegyver tartására vagy viselésére vonatkozó engedély kiadását 3 napon belül közli tudomás végett a terület szerint illetékes katonai körletparancsnoksággal.

Ha a körletparancsnokságnak az engedély kiadása ellen katonai szempontból kifogása van, erről az illető rendőrhatóságot haladéktalanul értesíti, amely köteles a kifogást lelkiismeretesen mérlegelni és ez alapon az engedélyt 48 óra alatt vagy visszavonni, vagy — ha a kifogást nem találja indokoltnak — az ügyiratokat saját részletesen indo-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

kolt véleményes jelentése kíséretében a belügyminiszterhez felterjeszteni, aki ebben a kérdésben végérvényesen dönt.

9. §. Rendőrközegek (rendőrök, csendőrök, pénzügyőrök, felesketett erdőtisztek, erdő-, mező-, hegy-, halászati és vadőrök) kötelesek mindenkit, akinél lőfegyver van, fegyvertartási vagy fegyverviselési jogának igazolására felhívni és a lőfegyvert attól, aki jogosultságát nem tudja igazolni, elvenni és azt a legközelebbi I. fokú rendőrhatósághoz beszolgáltatni.

A jogtalanul birtokolt vagy elrejtett lőfegyverek felkutatása végett jogosultak a rendőrhatóságok alapos gyanu esetében, személymotozást, házkutatást, sőt szélesebb körű nyomozásokat (razziákat) is elrendelni és azok foganatosítása körül szükség esetében a katonai karhatalmat is igénybevenni.

Lőfegyvert akár visszterhes, akár visszteher nélküli jogügylettel jogérvényesen csak az szerezhet, akinek hatályos fegyvervásárlási engedélye van. (2—4. §)

A fegyvervásárlási engedély csak az abban kifejezetten megjelölt határidőn belül hatályos.

A jogosulatlan szerzéssel elkövetett kíhágásért a lőfegyvert átruházó és az azt megszerző személy egyaránt felelős.

Az, aki a lőfegyvernek nem jogos tulajdonosa (7. §), azt jogérvényesen másra sem ruházhatja át. Az ilyen átruházásból tulajdonjog nem származik, a jóhiszemű szerző azonban a fegyver elkobzásán kívül egyéb joghátránnyal nem sujtható.

Az, aki engedély alapján lőfegyvert vásárolt vagy más jogszerű úton (öröklés, ajándék stb.) szerzett, köteles a szerzéstől számított 8 nap alatt fegyvertartási vagy fegyverviselési engedélyért folyamodni.

III. Lőfegyverek árusításának, továbbá lőszerek és robbantóanyagok árusításának, vásárlásának és tartásának engedélyezése.

11. §. Lőfegyverek, lőszerek és robbantóanyagok iparszerű árusításával, behozatalával és közvetítésével csak az foglalkozhatik, aki erre a belügyminisztertől engedélyt kap.

Ilyen engedélyt csak oly hivatásos kereskedő kaphat, akinek (egyéni vagy társas) cége a törvényszéki cégjegy-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

zékbe be van vezetve és a cég tulajdonosának, illetőleg tulajdonosai mindenikének, valamint az egy vagy több üzletvezetőnek személyében megvannak az e rendelet 4. §-ában megállapított kellékek.

A belügyminiszter az árusítási engedélyt bármikor visszavonhatja.

12. §. Lőfegyver árusítására jogosult kereskedő magánosoktól csak olyan lőfegyvert szerezhet, amelyre vonatkozóan az elidegenítő fegyvertartási jogát igazolja.

A kereskedő köteles a megszerzett fegyverre vonatkozó tartási engedélyt átvenni és az I. fokú rendőrhatósághoz 3 napon belül beszolgáltatni.

13. §. Aki lőfegyverek, lőszerek vagy robbantóanyagok árusítására engedélyt kapott, köteles az árusítás körül az alábbi rendelkezésekhez alkalmazkodni:

1. Lőfegyvert, lőszert vagy robbantóanyagot csak annak szabad kiadni, aki személyazonosságát és a vásárlásra való jogosultságát (14., 15. §) igazolja.

2. Az elárusító köteles a kiszolgáltatott fegyverek, lőszerek vagy robbantóanyagok mennyisége tekintetében az engedélyben megállapított korlátokhoz (14. §) alkalmazkodni.

3. Az elárusító köteles nyilvántartókönyvet vezetni és abban az eladás, vétel, illetőleg csere idejét, a másik ügyletkötő fél nevét, a vásárlást engedélyező hatóságot és az engedély számát, továbbá az eladott lőfegyver pontos megjelölését (nemét, gyári jelét és számát stb.), a lőszerek vagy robbantóanyagok nemét és eladott mennyiségét sajátkezűleg bevezetni és a nyilvántartókönyv megfelelő rovatát a másik szerződő féllel sajátkezűleg aláíratni.

Köteles továbbá az elárusító az adás-vétel idejét és a vétel tárgyát a vásárlási engedély hátlapjára sajátkezűleg és részletesen feljegyezni és a feljegyzés helyességét névaláírásával bizonyítani.

A nyilvántartó könyvbe és a vásárlási engedélyre valótlan, vagy helytelen adatok vezetése kihágás, amely miatt a kereskedőt és a másik szerződő felet egyaránt büntetni kell.

4. Az elárusító köteles a nyilvántartó könyv másolatát kéthetenkint az illetékes I. fokú rendőrhatósághoz bemutatni és ennek az eredeti nyilvántartókönyvbe bármikor betekintést engedni.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

5. Az elárusító köteles az elárusítás céljából beszerzett vagy általa készített lőfegyverekről, lőszerekről és robbantóanyagokról részletes és pontos kimutatást vezetni.

Az elárusított és a raktáron levő mennyiségnek együttvéve egyeznie kell a beszerzett, illetőleg előállított mennyiséggel. Ha az esetleges eltérésről az elárusító nem tud elfogadható felvilágosítást adni, ellene e rendelet 21. §-a alapján kihágási eljárást kell folyamatba tenni és tőle az árusítási engedélyt vissza kell vonni.

14. §. Lőszert (beleértve a töltényhüvelyeket stb. is) vagy robbantóanyagot csak az vásárolhat vagy tarthat, aki a vásárlásra vagy tartásra az I. fokú rendőrhatóságtól engedélyt kap.

A vásárlási és tartási engedélyben pontosan körül kell írni annak a tárgynak minőségét és mennyiségét, amelynek vásárlására és tartására az engedély jogosít.

Időszakonkint visszatérően teljesíthető vásárlás engedélyezése esetében meg kell állapítani az időszakokat és a vásárolható legnagyobb mennyiségeket is.

15. §. Lőszer (beleértve a töltényhüvelyeket stb. is) vagy robbantóanyag vásárlására vagy tartására csak az kaphat engedélyt, akiben megvannak az e rendelet 4. és 10. §-aiban felsorolt kellékek és aki igazolja, hogy a vásárolni vagy tartani szándékolt lőszerre vagy robbantóanyagra szüksége van.

Lőszer vásárlására csak az kaphat engedélyt, akinek lőfegyvertartási vagy vásárlási engedélye (2. §) van.

Kiskorú (4. §) részére a vásárlási vagy tartási engedélyt törvényes képviselője (atyja, gyám) nevére kell kiállítani.

A vásárlást az engedélyes csak személyesen végezheti.

IV. Vegyes rendelkezések.

16. §. Akinek e rendelet hatályba lépése idejében fegyvertartási, viselési vagy vásárlási, továbbá fegyver-, lőszer- vagy robbantóanyag árusítási, vásárlási vagy tartási engedélye van, köteles a belügyminiszter által megállapítandó határidőn belül — annak megújítása végett — az illetékes hatósághoz (2., 11. és 14. § folyamodni és a kérelem ér-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

demleges eldöntése után régi engedélyét az I. fokú rendőrhatósághoz beszolgáltatni.

Az eddig bármely hatóság által kiadott engedélyek a belügyminiszter által megállapítandó időpontban minden esetben hatályukat vesztik.

17. §. Az, akinek fegyvertartási vagy árusítási engedélyét a rendőrhatóság nem újította meg, vagy akinek fegyvertartási kérését megtagadta, vagy akitől a kiadott fegyvertartási engedélyt visszavonta (2. §.), továbbá az, akinek olyan fegyver van birtokában, amelyre a fegyvertartási engedély nem terjed ki, vagy amely e rendelet 7. §-a értelmében nem tekinthető jogos tulajdonának, köteles minden ilyen fegyvert a belügyminiszter által megállapítandó határidő alatt az illetékes I. fokú rendőrhatósághoz elismervény ellenében beszolgáltatni.

Aki beszolgáltatási kötelességének a megállapított határidőben eleget tesz, az a megszerzéssel vagy birtokbavétellel elkövetett cselekmény miatt, jó- és rosszhiszeműségre való tekintet nélkül, nem büntethető, kivéve, ha a megszerzés vagy birtokbavétel erőszakkal, fenyegetéssel vagy hatósági jogkör felhasználásával történt.

A beszolgáltatási kötelesség nem érinti a beszolgáltatónak azzal szemben esetleg fennálló kártérítési igényét, akitől a beszolgáltatott fegyvert jóhiszeműen szerezte.

Érintetlenül marad továbbá annak a volt jogos fegyvertulajdonosnak kártérítési igénye azzal a kereskedővel szemben, aki rosszhiszeműen vagy a köteles kereskedői gondosság elmulasztása mellett szerezte meg a fegyvert a jogosulatlan birtokostól és azt tovább adta.

18. §. Az I. fokú rendőrhatóság köteles a 17. §. értelmében beszolgáltatott, valamint a kihágási itélet alapján elkobzott fegyverekről pontos jegyzéket vezetni.

E fegyverek közül azokat, amelyek kétségtelenül a katonai felszereléshez tartoznak, kötelesek a terület szerint illetékes katonai körletparancsnokságnak elismervény ellenében átadni, azokat pedig, amelyeket nem jogos tulajdonosuk szolgáltatott be (7. §.) vagy amelyek a kihágási eljárás során nem jogos tulajdonosuktól koboztattak el, a jogos tulajdonos megállapítása végett az elkobzott fegyverek vissza-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szolgáltatására a 88.279/1919. VII. B. M. számú rendelettel kiküldött bizottsághoz eljuttatni.

A katonai hatóságok is kötelesek mindazokat a fegyvereket, amelyek hozzájuk szolgáltattak be vagy amelyeket ők koboztak el, de amelyek nem tartoznak a katonai felszereléshez, vagy nem szolgálnak kizárólag katonai célokat, az előbbi bekezdésben említett bizottsághoz elismervény mellett elküldeni.

19. §. Azok, akiktől a lőfegyvereket az úgynevezett népköztársaság, vagy az úgynevezett tanácskormány szerveinek vagy a megszálló ellenségnek rendeletére vonták be, esetleg előkerülő fegyvereikre a tulajdonjogukat e rendelet hatálybaléptétől számított egy év után nem érvényesíthetők többé.

Kötelesek ennélfogva igényeiket, ha ezt eddig még nem tették volna meg, 1920. évi december 15-ig az elkobzott fegyverek visszaszolgáltatására kiküldött bizottságnál (Budapest, Belügyminisztérium) az e célra szolgáló ív rovatainak pontos kitöltésével bejelenteni.

Akik e bejelentést a jelzett határidőn belül megtenni elmulasztják, fegyvereikről lemondottaknak tekintetnek és esetleg előkerülő fegyvereik, mint uratlan dolgok, a magyar királyi államkincstár tulajdonaivá válnak.

Az államkincstár tulajdonaivá válnak azok a lőfegyverek is, amelyeket a jogosulatlan bírlalók e rendelet következtében önként szolgáltattak be, vagy amelyeket azoktól a hatósági közegek vettek el, de amelyekre igénybejelentést 1920. évi december hó 15-ig senki sem adott be, vagy amelyekre vonatkozó tulajdonjogát a bejelentést tett igénylő e rendelet hatályba léptétől számított egy év alatt nem érvényesítette vagy bebizonyítani nem tudta.

Azok a fegyveralkatrészek, amelyek bármilyen úton a hatóságnak vagy az elkobzott fegyverek visszaszolgáltatására kiküldött bizottságnak jutottak birtokába és amelyekre vonatkozó tulajdonjog nem bizonyítható, mint uratlan dolgok, e rendelet hatálybaléptével a magyar királyi kincstár tulajdonává válnak.

Úgyszintén a magyar királyi kincstár tulajdonává válnak a kihágási ítélet alapján a tulajdonostól elkobzott fegyverek is.

A kincstár tulajdonaivá vált lőfegyverek és fegyver-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

alkatrészek rendeltetését és értékesítésük módját a belügyminiszter állapítja meg.

Az, aki a kincstár tulajdonává vált lőfegyvert, fegyveralkatrészt vagy ezeknek az alkatrészeknek felhasználásával készült lőfegyvert a belügyminiszter rendeletének megfelelően megszerzett, annak igazolt tulajdonosává válik és tulajdonjoga nem támadható meg.

20. §. Az elkobzott fegyverek visszaszolgáltatására kiküldött bizottság a belügyminiszter felügyelete alatt áll; ügykezelését a belügyminiszter állapítja meg és számadásait ugyancsak a belügyminiszter vizsgálja felül.

21. §. Valamennyi fegyver- és lőszerárusítással foglalkozó kereskedő köteles e rendelet hatályba léptekor az illetékes I. fokú rendőrhatóság kiküldöttjének közreműködése mellett a raktáron levő fegyverekről és lőszerekről haladék nélkül részletes leltárt felvenni. E hivatalos leltárnak nemcsak az áruk részletes megjelölését, hanem azt is tartalmaznia kell, hogy az árukat a kereskedő mikor és kitől szerezte.

22. §. Az, aki ennek a rendeletnek valamely rendelkezését megszegi vagy kijátssza, vagy megszegésénél vagy kijátszásánál tudva közreműködik, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és 2,000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntető bíróságnak, a magyar királyi államrendőrség működési területén az államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

23. §. Ez a rendelet kihirdetése napján*) lép hatályba és azt a belügyminiszter hajtja végre.

*) Kihirdettetett a „Budapesti Közlöny"-ben 1920. évi november hó 21-én.

A m. kir. erdőőri és vadőri iskolák tankönyvül használják!

Az erdészeti műszaki segédszolgálat tennivalói

Írta: TOMASZVSZKY IMRE ny. miniszteri tanácsos. Megrendelhető AZ ERDŐ kiadóhivatalában, Budapest, II., Batthyány-utca 59. Ára bérmentes szállítással 5·28 P, M. É. V. M. E. tagoknak 4·28 pengő.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A m. kir. pénzügyminiszternek 1924. évi 5.007/P. M. számú rendelete a vadászjegyek és fegyverigazolványok illetékéről.

I. Általános szabályok.

Az államháztartás egyensúlyának helyreállításáról szóló 1924: IV. t.-c. 2. §-ához fűzött *a*) melléklet B. IV. 1. pontja egyebek közt a következő rendelkezéseket tartalmazza:

„(1) .....

A vadászjegyeket, valamint a fegyverigazolványokat szintén illeték alá kell vonni.

(2) Az (1) bekezdésben felsorolt adónemeknek illetékké való átalakításánál a következő elveket kell szem előtt tartani:

a) Az adók helyébe lépő illetékekbe be kell olvasztani (az illető adókon kívül) azokat az illetékeket is, amelyeket a szóbanforgó bevételek után ezidőszerint fizetni kell;

b) az adók helyébe lépő illetékeket a fizetésre kötelezettek rendelettel meghatározandó időben és módon tartoznak befizetni.

(3) Az (1) bekezdésben felsorolt adónemek helyébe lépő illetékek kulcsait a következőképpen kell megállapítani:

d) a vadászjegyek illetéke 24 aranykorona, a pénzügyminiszternek azonban joga van kisebb illetéktételt megállapítani azokra a személyekre nézve, akik az eddig érvényben volt szabályok szerint is kedvezményes adótételek alá estek;

e) fegyverigazolvány után csak attól lehet illetéket követelni, aki vadászjegyet vált, vagy aki a rendészeti szabályok szerint köteles fegyvertartási igazolványt szerezni; az illeték minden egyes lőfegyver után 5 aranykorona."

Az idézett törvény 6. §. pedig egyebek közt a következőket rendeli:

„(2) A jelen törvény életbeléptével, illetőleg a 2. §. kiegészítő részeként e törvényhez csatolt *a)* mellékletben foglaltak szerint kibocsátandó rendeletekben megállapítandó napoktól kezdve hatályukat vesztik; . . . . . .

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

a vadászati és a fegyveradóra . . . . vonatkozó törvények."

Az itt idézett törvényes rendelkezések alapján a vadászjegyek és fegyverigazolványok illetékére nézve a m. kir. belügy- és földmívelésügyi miniszterekkel egyetértve a következőket rendelem:

II. Részletes szabályok.

I. FEJEZET.

Anyagi jogszabályok.

1. §. A vadászjegy.

Vadászni, a vadászati jogot és annak gyakorlását szabályozó törvények keretén belül is, akár a saját földbirtokán, akár idegen földterületen, csupán a jelen rendeletben foglaltak alapján kiállítandó vadászjegy birtokában szabad.

2. §. A vadászjegy illetéke.

(1) A vadászjegy, amely azt bizonyítja, hogy az abban megnevezett személy a vadászat gyakorlására jogosult, a következő illeték alá esik:

a) Az egész vadászati évre kiállított vadászjegy illetéke 24 aranykorona;

b) a 30 napnál nem hosszabb időtartamra kiállított vadászjegy illetéke 5 aranykorona;

c) a vadászterületek tulajdonosainak vagy bérlőinek szolgálatában álló vadászcselédek, valamint a vadak gondozásával és a vadászterületek őrzésével megbízott alkalmazottak részére az egész vadászati évre kiállított vadászjegy illetéke 2 aranykorona.

3. §. A vadászati év.

A vadászati év minden év augusztus hónapjának első napján kezdődik és a következő év július hónapjának 31-ik

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

napján végződik. Az egész vadászati évre szóló vadászjegy érvényessége annak a vadászati évnek az utolsó napján szűnik meg, amelyre kiállították és a 2. §. *a)* és *c)* pontjaiban megszabott illetéket kell leróni minden olyan vadászjegy után, amelyet nem kifejezetten 30 napra, vagy annál rövidebb időre váltottak.

4. §. Illetékmentes vadászjegyek.

(1) Illetékmentes vadászjegyre tarthatnak igényt a következő személyek:

a) az államfő;

b) viszonosság esetében az idegen államok diplomáciai képviselői és konzulai, valamint a követségek és konzulátusok személyzetének tagjai, ha nem magyar állampolgárok. Az itt említett személyek azonban a mentességre viszonosság esetében is csak annyiban tarthatnak igényt, amennyiben maguk vadászterületnek nem tulajdonosai vagy bérlői és illetékmentes vadászjegyet csak akkor kapnak, ha az azt igénylők hivatali minőségüket hatósági bizonyítvánnyal igazolják;

c) a mező-, szőlő- és erdőgazdaságnál alkalmazott csőszök, pásztorok és erdőkerülők;

d) a hatóság által feljesketett erdőtisztek, erdőőrök, a kir. erdőfelügyelőség személyzete és a földmívelésügyi minisztériumban alkalmazott központi erdészeti tisztviselők;

e) az erdészeti főiskola, továbbá az erdőőri és vadőri szakiskolák hallgatói, azonban csupán a tanulmányi idő tartamára.

(2) Az (1) bekezdés *c)* és *d)* pontjai alatt felsoroltak vadászatra is alkalmas fegyvert csak a vadászterület tulajdonosának vagy bérlőjének engedélyével használhatnak és az illetékmentes vadászjegy csak azon a területen való vadászatra jogosítja őket, amelyen alkalmazva vannak. Más területen csak illetékköteles vadászjegy birtokában vadászhatnak.

5. §. Vadászati jog vadászjegy nélkül.

(1) Vadászjegyet az is köteles váltani, aki lóháton és kutyákkal vadászik.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

(2) Azok, akik a vadászatról szóló 1883: XX. t.-c. 19.—24. §-ban körülírt hivatalos vadászaton meghívásra vesznek részt, csupán erre a vadászatra vadászjegyet szerezni nem tartoznak. Ilyen esetben igazolásul a vadászat vezetőjétől kapott írásbeli meghívás szolgál.

6. §. A vadászjegy illetékének visszatérítése. A vadászjegy pótlása.

(1) A kiállított és a bejelentőnek kiszolgáltatott vadászjegy illetéke vissza nem téríthető.

(2) Ha a vadászjegy elvész, elromlik vagy megsemmisül, a jogosítottnak a rendes beadványi illeték alá eső kérvénye alapján a pénzügyigazgatóság az illetékek újabb lerovása nélkül új vadászjegyet állíttat ki.

7. §. A fegyverigazolvány illetéke.

(1) Aki vadászjegyet vált, a saját birtokában vagy használatában levő vadászatra alkalmas lőfegyverek után a 2. §-ban megszabott illetéken felül minden egyes lőfegyver után 5 aranykorona illetéket köteles leróni.

(2) Amennyiben a rendészeti szabályok értelmében a fegyvertartásra és viselésre külön engedélyt kell kérni, a fegyvertartási és viselési engedély minden egyes lőfegyver után 5 aranykorona illeték alá esik. Ha az engedély időnkint megújítandó, az illetéket minden egyes megújítás alkalmával újból le kell róni.

(3) A jelen rendelet 4. §-ában felsorolt azok a személyek, akik illetékmentes vadászjegyre tarthatnak igényt, amennyiben a vadászatra alkalmas lőfegyvereikre fegyvertartási és viselési engedélyt szerezni nem kötelesek, az (1) bekezdésben megszabott illeték alól is mentesek.

(4) A vadászjegy váltása alkalmával bejelentett azok a vadászfegyverek, amelyek után a (2) bekezdésben megállapított illetéket teljes összegben a fegyvertartási és viselési engedélyen bélyegjegyekkel leróták, abban az esetben, ha a vadászjegy kiadására irányuló bejelentés napja és a fegyvertartási és viselési engedély kiállításának napja között még egy év nem telt el, arra a vadászati évre, amelyre a

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

vadászjegyet kiállítják, az (1) bekezdésben megállapított illeték alól mentesek. Ilyen esetben a fegyvertartási és viselési engedélyt a bejelentéshez csatolni kell és a mentesítő körülményt a bejelentésben fel kell említeni.

(5) Abban az esetben, ha a bejelentett és az előző bekezdés értelmében az igazolványi illeték alól mentesíteni kért vadászfegyver azonossága a fegyverbejelentés és a fegyvertartási és viselési engedély adatainak összehasonlítása által kétséget kizáró módon meg nem állapítható, vagy pedig a fegyvertartási és viselési engedélyen az igazolványi illetéket nem teljes összegben rótták le, az igazolványilleték alól való mentesítésnek helye nincs.

(6) Vadászatra alkalmas és az (1) bekezdésben megállapított illeték alá esik rendszerre, mintára, kaliberre (öbre) és töltényre való tekintet nélkül minden hosszabb aggyal (ú. n. fegyveraggyal) ellátott vagy ellátható lőfegyver, ideértve a pótaggyal meghosszabbítható marokfegyvereket (revolvereket és pisztolyokat) is.

(7) Vadászni csak a vadászjegy vadászfegyverigazolványában felsorolt vadászfegyverekkel szabad. Ha azonban az, aki olyan fegyverrel vadászik, amely vadászjegyének fegyverigazolványában nem szerepel, hitelt érdemlően igazolja, hogy a vadászaton használt fegyver után a jelen rendelet értelmében járó igazolványi illetéket már más valaki lerótta, kihágást nem követ el.

II. FEJEZET.

Eljárási szabályok.

8. §. Bejelentés a vadászjegy kiadásáért.

(1) Aki vadászjegyet akar váltani, köteles ezt a szándékát a lakóhelye szerint illetékes járási főszolgabírónál, városokban a polgármesternél, Budapesten a kerületi elöljáróságnál az ott kapható bejelentő ív pontos kitöltésével és aláírásával bejelenteni.

(2) A bejelentést minden vadászjegyért külön-külön meg kell tenni.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

(3) A családtagok részére a bejelentést a családfő is megteheti, ha pedig az illető családtag 20-ik életévét még nem töltötte be, a bejelentést csakis az atyja, gyámja vagy gondnoka teheti meg.

(4) Külföldiek, ha az országban tartózkodnak, vadászjegyet csak úgy kaphatnak, ha magyar állampolgár kezességet vállal mindazokért a birságokért, kár- és költségtérítésekért, amelyeket esetleg a külföldi terhére ennek a rendeletnek, vagy a vadászatról szóló törvényeknek rendelkezései alapján kiszabhatnak. A kezes a készfizetői kezességet okiratszerűleg kiállított írásbeli nyilatkozatban, esetleg a bejelentésen, összes ingó és ingatlan vagyonának lekötése mellett köteles vállalni. Kezesül tehát csak azt lehet elfogadni, aki ezeknek a feltételeknek megfelelni képes és aki vadászjegyet a maga számára is szerezhet.

(5) Aki a vadászatot 30 napnál rövidebb ideig kívánja gyakorolni, a bejelentést annak a helynek illetékes közigazgatási tisztviselőjénél is megteheti, amelynek területén a vadászatot gyakorolni óhajtja.

(6) Az erdészeti szakiskolák hallgatói, amennyiben az illetékmentes vadászjegyre igényt tartanak, a bejelentéshez az iskolai elöljáróságnak hallgatói minőségüket igazoló bizonyítványát is csatolni tartoznak.

(7) A vadászterületek tulajdonosainak vagy bérlőinek szolgálatában álló vadászcselédek, valamint a vadak gondozásával és a vadászterületek őrzésével megbízott alkalmazottak helyett a bejelentést csakis a szolgálatadó teheti meg.

(8) A bejelentésnek a következő adatot kell tartalmaznia;

a) a bejelentő fél nevét és állandó lakóhelyét;

b) annak a nevét és állandó lakóhelyét (ha több állandó lakóhelye van, valamennyit), akinek a részére a bejelentő a vadászjegy kiállítását kéri;

c) ha a vadászatot fegyverrel akarják gyakorolni, a bejelentésben fel kell sorolni azokat a vadászfegyvereket, amelyek annak a birtokában vagy tulajdonában vannak, akinek a részére a vadászjegy kiállítását kérik;

d) ha a bejelentő fél külföldi állampolgár, akkor a bejelentéshez csatolni kell, vagy pedig a bejelentésre rá kell vezetni a (4) bekezdésben megkívánt kezességi nyilatkozatot is.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

9. §. A bejelentés láttamozása.

(1) A járási főszolgabíró (városi polgármester, Budapesten a kerületi elöljáró) a hozzá benyujtott bejelentést megvizsgálja, az abból esetleg hiányzó adatokat pótoltatja és ha azt, akinek a részére a vadászjegy kiállítását kérik, a vadászat gyakorlására jogosultnak találja, a bejelentés láttamozási záradékát kitölti és a bejelentést mellékleteivel együtt a bejelentőnek visszaadja.

(2) A 8. §. (7) bekezdésében említett bejelentés láttamozási záradékába azt is meg kell jegyezni, hogy a bejelentésben megnevezett alkalmazottnak cselédkönyve van.

(3) A járási főszolgabíró (városi polgármester, Budapesten a kerületi elöljáró) a nála bemutatott bejelentésekről nyilvántartást köteles vezetni, amelybe a pénzügyi hatóság kiküldötte bármikor betekinthet.

10. §. A bejelentés láttamozásának megtagadása.

Meg kell tagadni a bejelentés láttamozását a következő esetekben:

a) ha a bejelentő életének 20-ik évét még nem töltötte be, kivéve, ha a bejelentést helyette atyja, gyámja vagy gondnoka adta be;

b) ha az, akinek a részére a vadászjegy kiállítását kérik, olyan elmebeli fogyatkozásban szenved, amely miatt lőfegyver biztos kezelésére képtelen;

c) ha azt, akinek a részére a vadászjegy kiállítását kérik, a vadászatról szóló 1883: XX. t.-c.-ben vagy a jelen rendelet 22. §-ában felsorolt cselekmények vagy mulasztások valamelyike miatt jogérvényesen elmarasztalták, a büntetés végrehajtása vagy letelte után három évig. Az a körülmény, hogy a büntetés végrehajtását az erre vonatkozó törvények alapján felfüggesztették, a láttamozás megtagadásának jogosultságát nem érinti;

d) ha azt, akinek a részére a vadászjegy kiállítását kérik, nyereségvágyból elkövetett bűncselekményért, valamint az állami és társadalmi rend hatályosabb védelméről szóló 1921: III. t.-c. alapján jogérvényesen elmarasztalták, az íté-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

let keltétől számított tíz évig, de legalább a büntetés kiállásától számított három évig;

e) ha a bejelentő külföldi és kezest egyáltalában nem, vagy olyat állított, aki kezes gyanánt el nem fogadható.

11. §. A vadászjegy visszavonása.

(1) Ha a vadászjegy birtokosára nézve a vadászjegy érvényességének tartama alatt állana be olyan körülmény, amely a 10. §. rendelkezései szerint a bejelentés láttamozásának megtagadására okul szolgált volna, vagy ha a vadászjegy kiállítása után derül ki, hogy ilyen körülmény fennforgása miatt számára nem lett volna szabad kiállítani, a vadászjegyet azonnal vissza kell vonni anélkül, hogy emiatt annak birtokosa az illeték visszatérítését vagy bármiféle kárpótlást igényelhetne.

(2) A vadászjegy visszavonását az a járási főszolgabíró (városi polgármester, Budapesten a kerületi elöljáró) rendeli el, akinek területén a vadászjegy birtokosa abban az időben állandóan lakik.

12. §. A vadászjegy kiadására hivatott hatóság.

(1) A láttamozott bejelentést a szükséges mellékletekkel (fegyverbejelentéssel, fényképpel, fegyvertartási és viselési engedéllyel, kezességi nyilatkozattal) együtt ahhoz a m. kir. adóhivatalhoz kell benyujtani, amelynek kerületében a bejelentő fél állandóan lakik. A m. kir. adóhivataloknak a jelen rendeletben megállapított teendőit Budapesten a m. kir. központi díj- és illetékkiszabási hivatal látja el.

(2) A bejelentéssel egyidejűleg a m. kir. adóhivatalhoz annak a 6 × 9 cm. nagyságú, vékony (kartonlapra fel nem ragasztott) és az előlapon aláírt fényképét is be kell szolgáltatni, akinek a részére a vadászjegy kiállítását kérik.

(3) Aki a vadászatot 30 napot meg nem haladó időtartam alatt lakóhelyétől távol akarja gyakorolni, a láttamozási záradékkal ellátott bejelentését az ideiglenes tartózkodási helyére nézve illetékes m. kir. adóhivatalhoz is beadhatja.

4) A fegyverbejelentésben körülírt vadászfegyverekre

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

vonatkozó fegyvertartási és viselési engedélyeket csak abban az esetben kell a bejelentéshez csatolni, ha a fegyvertartási és viselési engedély egy évnél nem régibb keletű és azon a jelen rendelet 7. §-a értelmében járó illetéket lerótták.

13. §. A vadászjegy kiadása.

(1) A m. kir. adóhivatal a bejelentést és annak mellékleteit megvizsgálja s ha azokat rendbenlévőnek találja, a vadászjegy és a vadászfegyverigazolvány után járó aranykorona illetékösszeget megállapítja és a bejelentőnek a fizetendő illetékről postatakarékpénztári „Befizetési lap"-ot állít és szolgáltat ki. Az illetéket a befizetési lap felhasználásával a közvetítő postahivatalnál kell befizetni.

(2) A jelen rendelet 7. §. (4) bekezdésében körülírt abban az esetben, amikor a bejelentett vadászfegyverek után járó igazolványi illetéket azért, mert ezt az illetéket az egy évnél nem régibb keletű fegyvertartási és viselési engedélyen már lerótták, követelni nem lehet, a m. kir. adóhivatal az igazolásul bemutatott fegyvertartási és viselési engedélyt megvizsgálja, az azon bélyegjegyekkel lerótt illetékösszegeket az engedély kiállításának hónapjára megállapított értékviszony alapján aranykoronában megállapítja. Ha a megállapítás eredménye az, hogy a fegyvertartási és viselési engedély kiállításának hónapjára megállapított értékviszony szerint a jelen rendelet 7. §-ában megállapított fegyverenkénti 5 aranykorona illetéket az engedélyen hiány nélkül lerótták, az engedélyben körülírt vadászfegyvereket az illeték megállapításánál figyelmen kívül kell hagyni és a vadászjegy megfelelő rovatába a fegyvertartási és viselési engedély kiállító hatóságát, keltét és számát, valamint a lerótt illeték aranykorona összegét be kell jegyezni.

(3) Ha a fegyvertartási és viselési engedélyen bélyegjegyekkel lerótt és az előző bekezdés értelmében aranykoronára átszámított illetékösszeg kevesebb, mint amennyit igazolványi illeték fejében a fegyvertartási és viselési engedélyen le kellett volna róni, a lerótt illetékösszeget a vadászfegyverigazolvány illetékének megállapításánál számításba venni nem lehet.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

(4) Az illeték befizetése után a fizetés megtörténtét tanusító és a bejelentő által bemutatandó Elismervényt be kell vonni és a vadászjegy, valamint a bejelentéshez csatolt fegyvertartási és viselési engedély átvételét a bejelentési lapon el kell ismertetni.

(5) A fényképet a vadászjegynek erre a célra szolgáló helyére jól fel kell ragasztani és annak négy sarkát a m. kir. adóhivatal körbélyegzőjével úgy kell felülbélyegezni, hogy a bélyegző lenyomatának egy része a vadászjegyre kerüljön.

(6) A vadászterületek tulajdonosainak vagy bérlőinek szolgálatában álló vadászcselédek, valamint a vadak gondozásával és a vadászterületek őrzésével megbízott alkalmazottak részére kiállított vadászjegyekre nem kell fényképet ragasztani, hanem a fénykép felragasztására szolgáló helyre ezt a megjegyzést kell rávezetni: „N. N. . . . . i lakosnak vadászcselédje, (vagy) a vadak gondozásával és a vadászterület őrzésével megbízott alkalmazottja." A szolgálatadó azonban köteles ezeket az alkalmazottakat személyleírást tartalmazó állandó személyazonossági igazolvánnyal ellátni, amelyet a községi elöljáróságnál láttamoztatni kell.

(7) Ha olyan egyén vált az egész vadászati évre érvényes vadászjegyet, aki ugyanabban a vadászati évben már 30 napi időtartamra szóló vadászjegyet is váltott, a 30 napra szóló vadászjegy illetékét a vadászati év egész tartamára érvényes vadászjegy illetékébe beszámítani nem lehet.

(8) A vadászjegyet mindenkor csak egy személy részére és nevére szabad kiállítani. A vadászjegy másra át nem ruházható.

(9) A jelen rendelet 2. §-ának *a), b)* és *d)* pontjaiban említett vadászjegyek az ország egész területére érvényesek, a *c)* pontban körülírt vadászjegyek azonban csakis arra a területre érvényesek, amelyeken az alkalmazottak szolgálatot teljesítenek.

14. §. A diplomáciai személyek vadászjegyének kiadása.

(1) Az idegen államok igazolt diplomáciai képviselői és konzulai, valamint a követségek és konzulátusok személy-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

zetének illetékmentes vadászjegyre igényt tartó tagjai részére a vadászjegyet az illeték lerovása nélkül kell kiállítani.

(2) Ezek nem kötelesek bejelentést tenni, hanem a külföldi képviseletek az igényjogosultak nevét, állását és állampolgárságát tartalmazó névjegyzékkel a m. kir. külügyminisztérium útján igénylik a vadászjegyeket. A névjegyzékhez minden egyes igényjogosultnak névaláírásával ellátott és karton lapra fel nem ragasztott, legfeljebb 6 × 9 cm. nagyságú fényképet kell csatolni. A m. kir. külügyminisztérium a névjegyzék másolatát a fényképekkel együtt a vadászjegyek kiállításának elrendelése végett a m. kir. pénzügyminiszterhez átküldi. A vadászjegyeket az ország egész területére nézve a m. kir. központi díj- és illetékkiszabási hivatal állítja ki és a vadászjegyeken az illeték bejegyzésére szolgáló szöveget keresztül húzza. A hivatal a kiállított vadászjegyeket közvetlenül a m. kir. külügyminiszterhez terjeszti fel.

15. §. Az elveszett vadászjegy pótlása és az elromlott vadászjegy kiadása.

(1) Az elveszett, elromlott vagy megsemmisült vadászjegy helyébe a jelen rendelet 6. §-ának (2) bekezdése értelmében kiállítandó új vadászjegy csakis az eredeti vadászjegy időtartamának még hátralévő részére állítható ki. Ezt a vadászjegyet szintén fényképpel kell ellátni és fel kell jegyezni rá, hogy másodlat.

(2) A vadászjegy elveszését a községi elöljáróságnak (városi hatóságnak) hivatalból kiállítandó bizonyítványával kell igazolni. Ezt a bizonyítványt, valamint az elromlott vadászjegyet a folyamodványhoz kell csatolni.

16. §. A fegyverigazolvány illetékének lerovása.

(1) A 7. §. (1) bekezdésében megállapított illetéket a m. kir. adóhivatal, a jelen rendelet 13. és 15. §-aiban körülírt módon a vadászjegy illetékével együtt állapítja meg és vételezi be. A vadászjegy kiváltása alkalmával a vadászatra alkalmas lőfegyvereket a m. kir. adóhivatalnál írásban, a

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

hivatalos nyomtatvány felhasználásával kell bejelenteni.

(2) Aki vadászjegyének kiváltása után jut vadászatra alkalmas lőfegyver birtokába, köteles azt a birtokbavételt követő 8 napon belül az illetékes m. kir. adóhivatalnál a vadászfegyverigazolványba való felvétel végett — vadászjegyének bemutatása mellett — írásban bejelenteni és az igazolványi illetéket, amennyiben a 7. §. értelmében mentességre igénye nincs, a bejelentésen bélyegjegyekkel leróni.

(3) A m. kir. adóhivatal a bejelentésben körülírt lőfegyvert a vadászfegyverigazolványba felveszi és annak jegyzetrovatában megjegyzi, hogy . . . . aranykorona illeték . . . . . szám alatt beadott kérvényen vagy a fegyvertartási és viselési engedélyen bélyegjegyekkel lerovatott.

(4) A 7. §. (2) bekezdésében megállapított illetéket a fegyvertartási és viselési engedélyen okirati illeték bélyegjegyekkel kell leróni. A bélyegjegyeket az engedélyt kiállító hatóság felülbélyegezni köteles és pedig úgy, hogy a bélyegző lenyomatának egy része az engedélyre kerüljön. Egyúttal azt is köteles a kiállító hatóság a fegyvertartási és viselési engedélyen megjegyezni, hogy a lerótt illeték hány aranykoronának felel meg.

(5) A (4) bekezdésben említett illeték lerovásánál az aranykorona illetékeket a fegyvertartási és viselési engedély kiállításának hónapjára megállapított értékviszony szerint kell papírkoronára átszámítani.

17. §. Jogorvoslatok.

(1) A közigazgatási hatóságnak a bejelentés láttamozását megtagadó, továbbá a már kiadott vadászjegy visszavonását elrendelő határozata ellen a határozat kézbesítésétől számított 30 nap alatt a pénzügyigazgatósághoz fellebbezésnek van helye.

(2) A pénzügyigazgatóságnak az (1) bekezdésben említett, továbbá az elvesztett, elromlott vagy megsemmisült vadászjegy pótlásának, illetve kicserélésének, az illeték mértékének és az illetékmentességnek kérdésében hozott, valamint a 24. §. szerint pénzbüntetést megállapító határozatai ellen a m. kir. közigazgatási bírósághoz panasznak van helye.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

18. §. Az illeték elszámolása.

A magyar királyi adóhivatal a javára befizetett vadászjegy- és fegyverigazolványilletéket a vadászjegy és fegyverigazolványilleték alnaplóban bevételezi, a napló napi eredményét egy összegben a Forgalmi adók és illetékek tárcafőkönyvében előírja és a megfelelő naplóba átvezeti.

19. §. A vadászjegyek kezelése.

(1) A vadászjegy és vadászfegyverigazolvány illetékének kezelésére szükséges nyomtatványokat ugyanúgy kell megrendelni, mint az egyszerű számadás alá eső általános nyomtatványokat. A vadászjegy- és vadászfegyverigazolvány-ürlapok azonban szigorú számadás alá eső nyomtatványok és ezeket az ilyen nyomtatványok megrendelésére nézve fennálló szabályok szerint kell megrendelni.

(2) A magyar királyi adóhivatal a vadászjegy és vadászfegyverigazolvány ürlapokról számadást köteles vezetni, amelybe az ellátmányt az ellennyugták csatolásával tételenkint, a kiadást pedig havi végösszegekben köteles bevezetni. Az egyes kiadási tételek igazolására a számadáshoz a bejelentő által beszolgáltatott postatakarékpénztári befizetési lap Elismervényét illetőleg a jelen rendelet 6. §-ának (2) bekezdésében körülírt esetben a pénzügyigazgatóság rendeletét kell csatolni. A számadásban minden hó végén megállapítandó a maradvány és változatlanul átvezetendő a következő hóra. A számadást mellékleteivel együtt a hónap végén a Vadászjegy és fegyverigazolványilleték alnaplóhoz kell csatolni.

20. §. Nyilvántartás.

A magyar királyi adóhivatal köteles azokról az egyénekről, akik nála vadászjegyet, és vadászfegyverigazolványt váltottak, névjegyzéket vezetni. A névjegyzék részletes kivonatát minden vadászati év elején augusztus hó 15-éig, azután pedig havonkint, legkésőbb a következő hónap 5. napjáig az illetékes járási főszolgabírónak, csendőrszárnyparancsnokságnak, Budapesten a m. kir. államrend-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

őrség főkapitányságának, városokban a m. kir. államrendőrség kapitányságának és az illetékes községi elöljáróságnak meg kell küldeni.

21. §. Ellenőrzés.

(1) Az állami csendőrök, rendőrök, törvényhatósági és városi vagy községi közbiztonsági közegek, valamint a pénzügyőrök kötelesek, a vadászterület tulajdonosai, haszonbérlői, azok gazdatisztjei és az erdők, szőlők, mezők felügyeletével megbízott személyek pedig jogosultak azokat, akik lőfegyverrel vagy lóháton kutyákkal vadásznak, a vadászjegy felmutatására felszólítani.

(2) A felszólított vadászjegyét előmutatni és a felszólításra jogosult személy kívánságára a vadászjegyben megnevezettel való azonosságát megnevezni tartozik.

(3) Ha a felszólított a vadászjegyet bármi okból felmutatni nem tudná, vagy a vadászjegyben megnevezettel való azonosságát igazolni nem képes, a vadászást köteles azonnal abbahagyni és ha a felszólító előtt ismeretlen, annak kívánságára alkalmas zálogot adni, amennyiben pedig ez nem történik meg, köteles a felszólítót a legközelebbi községi elöljárósághoz követni abból a célból, hogy kiléte kideríthető legyen.

III. FEJEZET.

Büntető szabályok.

22. §. Kihágások.

(1) Jövedéki kihágást követ el és az alább megszabott módon büntetendő az, aki a következő cselekményeket követi el:

a) 50 aranykoronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az, akinek van ugyan vadászjegye, azonban azt a 21. §-ban említett felhívására fel nem mutatja, valamint az, aki olyan fegyverrel vadászik, amely vadászjegyének fegyverigazolványába nincs felvéve;

b) 100 aranykoronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az, aki a 21. §-ban említett felhívására a vadászjegyet felmutatni nem tudja, azonban ennek dacára a vadá-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szást abba nem hagyja, továbbá az, aki a felmutatott vadászjegyen megnevezettel való azonosságát igazolni nem tudja és ennek dacára sem zálogot nem ad, sem a felszólítót a legközelebbi elöljárósághoz követni nem akarja, végül, aki hamis nevet vagy lakást mond be;

c) 1.000 aranykoronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az,

1. aki a saját nevére kiállított vadászjegyet használat végett másnak adja át;
2. aki más nevére szóló vadászjegyet használ;
3. aki a lejárt vadászjegy felhasználásával vadászik;
4. aki vadászik anélkül, hogy vadászjegyet váltott volna;
5. aki hamisított vadászjeggyel vadászik.

d) 1.000 aranykoronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az, aki a vadászjegy kiadása céljából a hatósághoz intézett bejelentésében vagy jogorvoslati beadványában vagy a hatóság részéről hozzá intézett kérdésre adott válaszában abból a célból, hogy az illeték a törvényesnél kisebb mértékben állapíttassék meg, vagy hogy illetékmentes vadászjegyet nyerjen el, tudva valótlan tényt állít, vagy a bejelentés láttamozásának megtagadására okot adó körülményt tudatosan és szándékosan elhallgat.

(2) Ha az, aki az (1) bekezdés *c)* pontjában meghatározott kihágás valamelyikét elköveti, ennek elpalástolása céljából az (1) bekezdés *b)* pontjában foglaltak szerint jár el, mind a két cselekmény miatt külön büntetendő meg.

(3) Ha a vadászó személy a 21. §-ban említettek felhívásának fegyvere felhasználásával vagy azzal való fenyegetőzés mellett áll ellent, vagy más, a büntető törvénykönyvben tiltott cselekményt is követ el, a *b)*, esetleg a *c)* pontban megszabott büntetések kiszabásától függetlenül bűnvádi eljárás alá vonandó.

23. §. Ismételt kihágás büntetése.

A 22. §-ban megállapított pénzbüntetés kétszereséig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az, aki a 22. §-ban meghatározott valamelyik büntetendő cselekményért már egyszer megbüntettetvén, a büntető határozat keltétől számított 3 éven belül a büntetendő cselekményt újból elköveti.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

24. §. Büntető eljárás.

(1) Az, aki a 22. §-ban megállapított kihágást felfedezi, köteles erről közvetlenül vagy az illetékes községi elöljáróság útján a pénzügyigazgatóságnak jelentést tenni.

(2) A pénzügyigazgatóság a vizsgálatot megindítja és annak eredményeképpen a pénzbüntetést végzéssel megállapítja, a 22. §. (3) bekezdésének esetében pedig a bűnvádi feljelentést megteszi.

(3) Abban az esetben, ha a 22. §. rendelkezései szerint kiszabott pénzbüntetés az elmarasztalt vagyontalansága miatt egészben vagy részben behajthatatlannak bizonyult, a pénzbüntetés helyett elzárás büntetése alkalmazandó.

(4) A kiszabott pénzbüntetés olyan esetben is átváltoztatható elzárásra, ha az elmarasztalt egyénnek van ugyan ingatlan vagyona, azonban annak eladása a kihágás elkövetőjének végelszegényedését okozná.

25. §. A büntethetőség.

A jelen rendelet 22. §-ában felsorolt kihágások büntethetősége az elkövetéstől számított 1 év alatt évül el.

26. §. A birság elszámolása.

(1) A befizetett pénzbüntetés felerésze a feljelentőt, felerésze pedig az államkincstárt illeti meg.

(2) A befolyt pénzbüntetésnek az államkincstárt illető felerészét a pénzügyminiszter esetenként a kárt szenvedett vadászterületek vadállományának pótlása céljából a földmívelésügyi miniszternek átengedheti.

27. §. A büntetések nyilvántartása.

A m. kir. pénzügyigazgatóság a kihágásokról nyilvántartást köteles vezetni.

28. §. Életbeléptetés.

(1) Ez a rendelet 1924. évi július hó 1.-i hatállyal kihirdetése napján lép életbe.

(2) A fegyveradóról és a vadászati adóról szóló 1883: XXIII. t.-c., valamint az ezt módosító 1921: X. t.-c. rendelkezései az 1924. évi augusztus hó 1-én kezdődő vadászati évtől kezdve hatályukat vesztik.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A halászati tilalmi időkről szóló rendelkezés kivonata.

1. Általános tilalom.

a) Minden év április hó 20-tól május hó 31-ig. Ez idő alatt halat fogni nem szabad.

b) Sebes pisztrángot március hó 1-től április hó 30-ig nem szabad fogni.

c) Rákot október hó 15-től június hó 1-ig nem szabad fogni.

2. Legkisebb méretek.

A halfaj neve	Hossza vagy súlya	
	centiméter	dekagramm
Fogassüllő	30	24
Kecsege	40	25
Márna	25	20
Ponty	30	40
Sebes vagy szivárványos pisztráng	20	15
Rák	9	—

A hosszat a hal orrahegyétől a farkúszó végéig, a ráknál a szemtől a kiegyenesített fark végéig kell mérni.

Ha a fenti táblázatban kimutatott méreteknél kisebb hal vagy rák jut a fogókészülékbe és onnan élve kiszedhető, úgy azt feltétlenül vissza kell bocsátani.

(A halászatról szóló törvények és rendelkezések: 1888: XIX. t. c. és 1925: XLIII. t. c., 9500/1926. F. M. rendelet.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

VII. Erdészeti hatóságok, intézmények és érdekképviseletek.

M. Kir. Földmívelésügyi Minisztérium.

M. kir. földmívelésügyi miniszter: *dr. nagykállói Kállay Miklós.* Államtitkár: *dr. Mayer Károly* országgyűlési képviselő.

I. Erdészeti csoport. (Csoportvezető: *Papp Béla* miniszteri tanácsos. Helyettesei: *az ügyosztályvezetők.*)

1. Ügyosztály. Erdészeti igazgatás és erdőfelügyelet. (Ügyosztályvezető: *Fröchlich Brunó* miniszteri tanácsos.) Az erdészeti igazgatás szervezése és irányítása, és államerdészeti tiszti és egyéb személyzet ügyei.

Az erdőfenntartásra vonatkozó törvényes rendelkezések végrehajtása, erdőirtás, erdőmegosztás és erdőterület csere engedélyezése a magánerdőkre nézve. Az erdők államerdészeti kezeléséről és az erdőbirtokosságokról szóló 1898: XIX. t.-c. végrehajtása. Az erdei termékek szállításával kapcsolatos ügyek. Az Országos Erdei Alap ügyei.

Erdőrendészeti áthágások és az erdészeti tárgyú kihágások.

Erdészeti szakoktatás és kísérletügy, erdészeti szakegyesületek és az államrendészeti gyermeknevelési alap ügyei.

Az országos és nemzetközi erdőgazdaságpolitikai kérdések.

A természeti emlékek kijelölésének és megóvásának kérdései, természetvédelem ügyei.

2. Ügyosztály. Erdőtelepítés és erdőrendezés. (Ügyosztályvezető: *Véssey Mihály* miniszteri tanácsos.) Az erdőtelepítések és erdőhasználatok kormányzati irányítása és ellenőrzése.

A kopár, vízmosásos és futóhomokos területek kijelölésével és a kopár javítási munkálatok előírásával kapcsolatos ügyek, az államköltségen végzendő munkálatok végrehajtása. Az alföldi erdőtelepítésekről és gazdasági fásításokról szóló 1923: XIX. t.-c. végrehajtása. Az állami csemetekertek ügyei.

Az erdei használatok szabályozása, véderdők kijelölése,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

az erdőgazdasági üzemtervek és használati tervek hatósági jóváhagyása, erdei használatok esetenkinti engedélyezése.

Erdőirtás, erdőmegosztás és erdőterület csere engedélyezése a korlátolt forgalmú erdőkre nézve.

Az erdők törzskönyvi nyilvántartása, erdészeti statisztika.

3. Ügyosztály. Állami erdőgazdaság. (Ügyosztályvezető: *Molcsány Gábor* m. kir. főerdőtanácsos.) Az állami erdőgazdasági birtokok és a hozzájuk tartozó üzemek gazdasági és igazgatási ügyei. Az állami erdőgazdasági birtokokat érintő birtokrendezési, ingatlanforgalmi, kegyúri és vadászati ügyek.

Az állam költségén végzendő erdészeti építkezések és egyéb műszaki munkálatok tervezése és végrehajtása.

Lillafüred gyógyhellyel kapcsolatos ügyek.

VIII. Állami mezőgazdasági birtokok és vadászati ügyek. (Csoportvezető: *dr. Gerentsér Jenő* miniszteri tanácsos. Helyettese az ügyosztályvezető: *Batta Sándor* m. kir. gazdasági főtanácsos, helyettese: a vadászati ügykörre *dr. vitéz Marton Andor* miniszteri osztálytanácsos.

M. kir. erdőigazgatóságok:

I. Debrecen.

(M. kir. erdőigazgató: *Králl János* m. kir. főerdőtanácsos.)

Hatásköre kiterjed: Békés, Bihar, Hajdú, Jász-Nagykún-Szolnok, továbbá Szabolcs és Ung k. e. e., Szatmár, Ugocsa és Bereg k. e. e. vármegyékre, valamint Debrecen tj. városra.

M. kir. erdőfelügyelőségek: Debrecen (Debrecen tj. városra), Debrecen (Bihar és Hajdúvármegyékre), Nyíregyháza (Szabolcs és Ung k. e. e., Szatmár és Ugocsa k. e. e. vármegyékre), Szolnok (Békés és Jász-Nagykún-Szolnok vármegyékre).

M. kir. erdőhivatalok:

Bihar és Hajdú vármegyékben: Debrecen-vidéki (Debrecen), Debrecen városi, Haláp (szh. Debrecen) Nagycsere (szh. Debrecen).

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Békés vármegyében: Békéscsaba.

Jász-Nagykún-Szolnok vármegyében: Szolnok.

Szabolcs és Ung k. e. e. Szatmár, Ugocsa és Bereg k. e. e. vármegyékben: Gut puszta (szh. Nyírmártonfalva), Kisvárda, Nyíregyháza.

II. Győr.

(M. kir. erdőigazgató: *Szepesi Artur* m. kir. főerdőtanácsos.)

Hatásköre kiterjed: Fehér, továbbá Győr, Moson és Pozsony k. e. e. Komárom és Esztergom k. e. e., Sopron, Vas, Veszprém vármegyékre, valamint Győr, Sopron és Székesfehérvár tj. városokra.

M. kir. erdőfelügyelőségek: Esztergom (Komárom és Esztergom k. e. e. vármegyékre), Győr (Győr, Moson és Pozsony k. e. e. és Sopron vármegyékre, valamint Győr és Sopron tj. városokra), Székesfehérvár (Fehér vármegyére és Székesfehérvár tj. városra), Szombathely (Vas vármegyére), Veszprém (Veszprém vármegyére).

M. kir. erdőhivatalok:

Fehér vármegyében: Székesfehérvár.

Győr, Moson és Pozsony k. e. e. vármegyékben: Győr.

Komárom és Esztergom k. e. e. vármegyékben: Esztergom.

Sopron vármegyében: Sopron.

Vas vármegyében: Körmend, Szombathely, Vasvár (szh. Szombathely).

Veszprém vármegyében: Veszprém (keleti és nyugati).

III. Kaposvár.

(M. kir. erdőigazgató: *Földváry Miksa* min. tanácsos.)

Hatásköre kiterjed: Bács-Bodrog, Baranya, Somogy,

Rövidítések: k. e. e. = közigazgatásilag egyelőre egyesített. tj. = törvényhatósági joggal felruházott város. szh. = székhelye.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Tolna, Zala vármegyékre, valamint Baja és Pécs tj. városokra.

M. kir. erdőfelügyelőségek: Kaposvár (Somogy vármegyére), Pécs (Baranya vármegyére és Pécs tj. városra), Szekszárd (Bács-Bodrog és Tolna vármegyékre, valamint Baja tj. városra), Zalaegerszeg (Zala vármegyére).

M. kir. erdőhivatalok:

Bács-Bodrog és Tolna vármegyékben: Szekszárd.

Baranya vármegyében: Pécs, Sásd, (szh. Pécs), Siklósd (szh. Pécs).

Somogy vármegyében: Balatonboglár, Kaposvár.

Zala vármegyében: Lenti, Tapolca, Zalaegerszeg.

IV. Miskolc.

(M. kir. erdőigazgató: *Hepke Artur* miniszteri tanácsos.)

Hatásköre kiterjed: Abauj-Torna, továbbá Borsod, Gömör és Kishont k. e. e., Heves, Zemplén vármegyékre, valamint Miskolc tj. városra.

M. kir. erdőfelügyelőségek: Eger (Heves vármegyére), Miskolc (Borsod, Gömör és Kishont k. e. e. vármegyékre, valamint Miskolc tj. városra) Sátoraljaújhely (Zemplén vármegyére), Szikszó (Abauj-Torna vármegyére).

M. kir. erdőhivatalok:

Abauj-Torna vármegyében: Szikszó.

Borsod, Gömör és Kishont k. e. e. vármegyékben: Bányabükki (szh. Diósgyőr), Gyertyánvölgyi (szh. Diósgyőr), Lillafüred, Mocsolyástelep, Nagysomi (szh. Diósgyőr), Parasznya, Putnok, Sajóvidéki (szh. Miskolc), Szentléleki (szh. Diósgyőr), Tiszavidéki (szh. Miskolc).

Heves vármegyében: Darnó (sz. Sirok), Eger, Kőkúti (szh. Sirok), Pétervására.

Zemplén vármegyében: Makkoshotyka, Sátoraljaújhely.

V. Gödöllő.

(M. kir. állami és koronauradalmi erdőigazgatóság.)

(M. kir. erdőigazgató: *Krause Dezső* miniszteri tanácsos.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Hatásköre kiterjed: Csanád, Arad és Torontál k. e. e., Csongrád, továbbá Nógrád és Hont k. e. e. Pest-Pilis-Solt-Kiskún vármegyékre, valamint Budapest székesfővárosra, Hódmezővásárhely, Kecskemét és Szeged tj. városokra.

M. kir. erdőtelügyelőségek: Balassagyarmat (Nógrád és Hont k. e. e. vármegyékre), Budapest (Pest-Pilis-Solt-Kiskún vármegyére, Budapest székesfővárosra és Kecskemét tj. városra), Szeged (Csanád, Arad és Torontál k. e. e., Csongrád vármegyékre, valamint Hódmezővásárhely és Szeged tj. városokra).

M. kir. állami és koronauradalmi erdőhivatalok:

Nógrád és Hont k. e. e. vármegyékben: Nagymaros.

Pest-Pilis-Solt-Kiskún vármegyében: Budakeszi, Galgamácsa, Isaszeg, Máriabesnyő, Valkó, Visegrád.

M. kir. erdőhivatalok:

Csanád, Arad és Torontál k. e. e. vármegyékben: Szeged, Szentes.

Nógrád és Hont k. e. e. vármegyékben: Balassagyarmat, Rétság (szh. Vác), Salgótarján.

Pest-Pilis-Solt-Kiskún vármegyében: Budapest, Szabadszállás, Szentendre.

Erdészeti szakoktatás.

M. kir. Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskola, Sopron. Célja: érettségit tett egyéneknek erdőmérnökökké való kiképzése.

M. kir. Erdőgazdasági Szakiskola, Esztergom. (Igazgató: *Szilágyi Ernő* m. kir. erdőtanácsos.) Célja: négy középiskolát végzett egyének kisebb erdőgazdaságok önálló vezetésére való kiképzése 2 éves tanfolyamon. *1929. év óta a felvételek szünetelnek.*

M. kir. erdőőri és vadőri iskolák Esztergom és Királyhalom, Szeged mellett. (Igazgató Esztergomban: *Az erdőgazdaságt szakiskola igazgatója;* Királyhalmán: *Katona István* m. kir. erdőtanácsos.) Célja: az erdőőri szakszolgálat ellátására való alkalmas egyéneket nevelni egyéves tanfolyamon. A felvételre vonatkozó felvilágosítást bármelyik iskola igazgatósága 40 fillér levélbélyeg ellenében megküldi.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

M. kir. Erdészeti Kísérleti Állomás, Sopron. (Vezetője: *Roth Gyula* bányamérnöki és erdőmérnöki főiskolai rendes tanár.) Célja: Az erdőgazdálkodás körében felmerülő gyakorlati és elméleti kérdéseknek kísérletek és tudományos kutatások útján való kiderítése.

Erdészeti érdekképviseletek.

Országos Erdészeti Egyesület (Budapest, V., Alkotmány-utca 6). Elnök: *Jelenleg betöltetlen.* Az egyesület hivatalos közlönye az *Erdészeti Lapok;* megjelenik havonta egyszer.

Tiszajobbparti Vármegyék Erdészeti Egyesülete, (Miskolc). Elnök: *báró Walbott Kelemen* felsőházi tag, stb. Az egyesület hivatalos közlönye a *Magyar Erdőgazda;* megjelenik negyedévenkint. Szerkesztősége Bükkzsérc, u. p. Bogács. Kiadóhivatal: Sátoraljaújhely, Vörösmarty-u. 1.

Dunántúli Erdészeti és Vadászati Egyesület. (Kaposvár), Elnök: *gróf Benyovszky Móric* nagybirtokos stb. Az egyesületnek hivatalos közlönye nincs.

A Felsődunántúli Erdészeti és Vadászati Egyesület, (Győr, Bisinger-sétány 28). Elnök: *Jelenleg betöltetlen.* Az egyesület hivatalos közlönye: az *Erdőgazdasági Szemle;* megjelenik negyedévenkint. Szerkesztőség: Sopron, Szegély-u. 44. Kiadóhivatal: Győr, Bisinger-sétány 28.

Magyar Erdészeti és Vadászati Műszaki Segédszemélyzet Országos Egyesülete, (Budapest, II., Batthyány-utca 59). Elnök: *Brandt Vilmos* ny. főispán, országgyűlési képviselő. Az egyesület hivatalos közlönye az *Az Erdő;* megjelenik havonta egyszer.

VII/a) Egyéb intézmények.

M. kir. Madártani Intézet, (Budapest, II. Herman Ottó-út 15.) Igazgató: *Csörgey Titusz* kísérletügyi főigazgató.

Országos m. kir. Kémiai Intézet, Gombászati Osztály, (Budapest, Herman-Ottó-út 15.) Vezető: *Szemere László* ny. szolgabíró.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

VIII. Postai díjszabások.

I. Levélpostai díjszabás.

A küldemény neme	Belföldre		Ausztria és Németországba	Cseh, Szlovák-, Lengyel-, Olasz-o., olasz gyarm., Romániába és Vatikánvárosba	Egyéb külföldre
	helybe	videkre	t i l l é r		
Levél 20 g-ig	10	20	32	32	40
Levél 40 „	14	28	minden további 20 g-ért		
Levél 250 „	18	36	16	20	20
Levél 500 „	26	50			
Levelezőlap	6	10	16	16	20
Üzleti papír	250 g-ig 16 fillér 500 „ 30 „ 1.000 „ 60 „ 2.000 „ 90 „		50 grammonként 4 de legalább 32	6 40	6 40
Nyomtatvány	10 g-ig 2 fillér 50 „ 4 „ 100 „ 8 „ 250 „ 12 „ 500 „ 20 „ 1.000 „ 40 „ 2.000 „ 70 „ 3.000 „ 100 „		50 grammonként 4	6	6
Áruminta	50 g-ig 6 fillér 250 „ 16 „ 350 „ 24 „ 500 „ 30 „ 1 000 grammig I—II. dijöv 30 „ III—VII. „ 50 „		50 grammonként 4 de legalább 8	6 12	6 12
Kiscsomag	—	—	50 grammonként 16 de legalább 50	20 60	20 60
Ajánlási díj	20	50	50	50	50
Tértivényes kifizetési értesítő	50		50		
Express díj	belső ker. 60 fillér külső „ 160 „		80	80	80

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

II. Postautalvány-díjszabás.

Belföldre :		*Külföldre :*			
20 P-ig	20 fill.	40 P-ig	50 fill.	600 P-ig	330 fill.
100 „	60 „	100 „	80 „	700 „	380 „
500 „	120 „	200 „	130 „	800 „	430 „
1.000 „	200 „	300 „	180 „	900 „	480 „
1.200 „	220 „	400 „	230 „	1.000 „	530 „
		500 „	280 „	1.100 „	580 „

II/a Csekkbefiz.-díj

50 P-ig 6 fill. 100 P-ig 20 fill. 100 P-n felül 40 fill.

III. Belföldi csomagdíjszabás.

Súly kg-ig	Súlydíj az alábbi díjövben					Biztosítási díj
	I. és II-ik 50 km-ig	III. 50— 100 km-ig	IV. 100— 150 km-ig	V. 150— 200 km-ig	VI. és VII. 200 km-en felül	
	f i l l é r					
1	30	50	50	50	50	100 P-ig 20 fill.
5	40	70	70	70	70	400 P-ig 40 fill.
10	50	100	120	140	200	Ezenfelül 400
15	60	120	160	200	300	pengőnkint még
20	70	150	200	280	400	40 fillér.

Bérmentetlenül feladott csomagoknál a pótdíj csomagonként 12 fillér.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

IV. Utánvételi díjszabás.

Belföldre :		*Külföldre :*	
20 P-ig	25 fill.	40 P-ig	65 fill.
100 „	60 „	100 „	95 „
500 „	110 „	200 „	145 „
1.000 „	190 „	és így tovább minden	
1.200 „	210 „	100 P-ért még 50 fillér.	

V. Távíró-díjszabás.

Belöldre :

A közönséges táviratlap ára 2 fillér.

A távírási díj 10 szóig 1 P, ezen felül minden további szó még 10 fillér.

A sürgős távirat díja és díjminimuma a rendes díjnak és a rendes díjminimumnak háromszorosa, a helyi távírat és táviratlevél díja szavanként 6 fillér, a hírlaptávirat díja szavanként 2 fillér. A legkisebb díj, mely egy táviratért jár 1 pengő.

A vasárnap és Szent István király napján feladott magántáviratok és táviratlevelek után egyenként még 40 fillér pótdíjat kell fizetni.

Külföldre a közönséges távirat díja :

Ausztriába	szavanként	12 fillér
Csehszlovákiába	„	18 „
Lengyelországba	„	20 „
Németországba	„	28 „
Romániába	„	18 „
Jugoszláviába	„	18 „

VI. Távbeszélő-díjszabás.

Helyben nyilvános (nyilvános táblás) állomásról 3 percenként . . . . . 20 f

A távolsági forgalomban : Budapestről, vagy Budapesttel 15 km-en belül 3 percenként . . . . . 80 f

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Egyébként a belföldi forgalomban:

25 km-ig (I. díjöv)	3	percenként	1 P — f
25 km-en fölül 50 km-ig (II. díjöv)	3	„	1 „ 60 „
50 km-en felül 100 km-ig (III. díjöv)	3	„	2 „ 20 „
100 km-en felül 150 km-ig (IV. díjöv)	3	„	2 „ 30 „
150 km-en felül 200 km-ig (V. díjöv)	3	„	2 „ 40 „
200 km-en felül 250 km-ig (VI. díjöv)	3	„	2 „ 60 „
250 km-en felül (VII. díjöv)	3	„	2 „ 80 „

Belföldön a gyenge forgalmú órákban (19 órától 8 óráig) folytatott távolsági beszélgetésekért a fenti beszélgetési díjak felét kell csak megfizetni.

Vasárnap és Szent István király napján a belföldi forgalomban kért távolsági magánbeszélgetésekért és üzenetközvetítésekért 80 fillér pótdíj jár.

Sürgős távolsági beszélgetésért a közönséges beszélgetési díj háromszorosa; „Igen sürgős" távolsági beszélgetésért a közönséges beszélgetési díj tízszerese; „azonnali" távolsági beszélgetésért a közönséges beszélgetési díj húszszorosa fizetendő.

IX. Fontosabb okiratok illetéke.

(A százalékos illetékeknél miniszteri rendelet folytán 20 % pótilleték is fizetendő.)

Adásvételi szerződések:

a) Ingó adásvételi és árúszállítási szerződések, ideértve az építk. szerződéseket is, az érték után 2 % illeték alá esnek.

b) Ingatlan adásvételi szerződések után az érték szerint:

800 pengőig —·40 P
800 pengőn túl 1600 pengőig —·80 P
1600 pengőn túl . . . . . 1·60 P

bélyeg jár.

Bizonyítványok:

a) közhatóságok által kiállítottak . . . . . 1·— P

b) cselédek, segédek, inasok, napszámosok, általá-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ban a háztartásban, mezőgazdaságban, kereskedelmi- és iparvállalatokban alkalmazottak részére	—·50 P
c) Iparostanulóknak az iparhatóságoktól adott bizonyítványok	—·50 P
d) Iskolai tanulmányi bizonyítványok	—·50 P
e) Orvosi bizonyítványok	1·60 P
Csekkek belföldön fizetendők darabonként . . .	—·02 P
külföldön fizetendők darabonként . . .	—·04 P
Iparostanoncokkal kötött tanoncszerződések illetéke	—·16 P
Kérvényekre, közigazgatási beadványokra általában	2·— P

Kölcsönszerződések, kötelezvények és adóslevelek az érték után 0·5 % illeték alá esnek.

Számlák ívenként a következő illetékek alá esnek:

Ha az azokban kitüntetett érték főösszege:

	200 P-ig	—·02 P
200 P-től	500 P-ig	—·05 P
500 P-től	1.000 P-ig	—·10 P
1.000 P-től	2.000 P-ig	—·20 P
2.000 P-től	5.000 P-ig	—·50 P
5.000 P-től	7.500 P-ig	—·75 P
7.500 P-től	10.000 P-ig	1·— P
10.000 P-től	. . . .	2·— P

Személyazonossági igazolványok, melyeket küldönc, vagy vagyonőrző vállalatok állítanak ki alkalmazottaik részére, ha rendőrhatóságilag láttamoztatnak, 8 fillér illeték alá esnek.

Váltók illetéke:

1. 0·1 %, ha a fizetési határidő — belföldön kiállított váltóknál 6 hónapnál nem később ben —, illetve külföldön kiállított váltóknál 12 hónapnál nem később ben jár le.
2. 0·5 %, ha a fizetési határidő — belföldi váltóknál 6 hónapon túl, külföldi váltóknál 12 hónapon túl jár le. A fizetési határidőt a váltó kiállítása napjától kell számítani.

A váltóilleték alapjául szolgáló pénzösszeget százzal maradék nélkül osztható pengős összegekre kell mindig fölfelé kikerekíteni.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

TARTALOMJEGYZÉK.

Oldal

Előszó 3
Naptárirész 4

I. Általános erdőgazdasági tanácsadó: *(Orosz I.)*

Tavaszi erdészeti teendők 17
Nyári „ „ 18
Őszi „ „ 20
Téli „ „ 22

II. Erdőművelési tanácsadó: *(Orosz I.)*

Talajművelés 24
Makk és magszedés és raktározás 25
Famagvak vetése 27
Átültetés *(iskolázás)* 30
Árnyékolás 30
Kapálás 30
Öntözés 30
Csemetekiszedés 30
Csemeték pépelése 31
Csemeteültetés 31
Csemeteültetési hálózatok kitűzése 32
Mezőgazdasági elő és közteshasználatú földek művelése 33
Fontosabb fanemek magjának érés ideje, csiraképessége, vetésideje, *(táblázat)* 36
Erdei famagvak betakarása és a csemeték ápolására vonatkozó adatok, *(táblázat)* . . . 38

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Oldal

A csemetekerti munkálatokhoz szükséges munkamennyiség, *(táblázat)* 40
Erdei famagvak vetésére és csemeték iskolázására vonatkozó adatok, *(táblázat)* . . . 42
Az erdősítés költségei, *(táblázat)* 43
Az ültetés költségei, *(táblázat)* 45
Kataszteri holdankénti szükséges csemete mennyiség táblázata 46

III. Fahasználati tanácsadó: *(Orosz I.)*

Általános tudnivalók 46
Favágók beállítása a vágásterületre 50
A döntés 50
Műfa 51
Épületfa 51
Asztalos és bútorfa 52
Vasúti talpfa 52
Kádárfa *(dongafa)* 54
Kocsigyártó, illetve kerékgyártófa *(Bognárfa)* . 57
Bányafa 58
Távírda és telefonoszlop 58
Esztergályosfa 58
Szőllőkarófa 59
Faragottárú 60
Tűzifa 60
Tűzifatermelés 61
A fa átvétele a favágóktól, a közelítés, a fa raktározása, az erdei munkásokról . . 61— 70
Vágások fa kijelölésére, szálfák számozására és felmérésére vonatkozó adatok, *(táblázat)* 71
Szerfa és tűzifa *(bányafa)* termelési és szállítási adatok, *(táblázat)* 72
Vasúti talpfa termelés és szállítás, *(táblázat)* 73— 75
Dongatermelésre vonatkozó adatok, *(táblázatokkal, Orosz L.)* . . . . . 75— 81
Szőllőkaró termelés és szállítás *(táblázat)* . . . 82
Fák tűzereje és tartóssága *(táblázat)* 83
Cserkéreg termelés és szállítás *(Orosz L.)* . . 84

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Oldal

IV. Erdővédelmi tanácsadó: *(Orosz I.)* . . . 85— 89

V. Segédtáblázatok:

A törvényes mértékrendszer 90
A méter és bécsi mérték között lévő összefüggés 91
Átszámító táblázat kataszteri holdról hektárra és hektárról kataszteri holdra . . 92— 93
Körlaptábla . . . . . 94— 95
Hengertáblázat *(köbözőtábla)*, illetve körlapszorzási táblázat . . . . . 96—107
Különböző, felhalmozott anyagok súlya . . . 109
1 vasúti rakomány *(1 vagón)* 109
Különböző anyagok falsúlya 110
Napszámbér-kiszámítási táblázat 111
Kamatszámítási táblázat . . . . . 112—113

V/a. Magyarország területe és erdőterülete törvényhatóságonkint . . . . . 114—115

VI. Törvények és rendelkezések:

Erdőtörvény (1879: XXXI. t. c.) . . . . 116—167
Az 1898: XIX. t. c. . . . . 168—187
Az 1923: XIX. t. c. . . . . 187—194
Az erdőőrök fegyverviselési, fegyverhasználati és fegyelmi szabályai (72.086 1895. F. M. rendelet) . . . . . 194—200
Az 1883. XX. t. c. a vadászatról . . . . 200—210
Az érvényben levő vadászati tilalmi idők (38.500/1933. F. M. rendelet.) . . 212—214
A lőfegyverek lőszerek tartása, árúsítása és vásárlása (9.862/1920. M. E. rendelet.) 214—223
A vadászjegyek és fegyverigazolványok illetékéről (5.007/1924. P. M. rendelet.) 224—239
A halászati tilalmi időkről szóló rendelkezés kivonata 240

VII. Erdészeti hatóságok, intézmények és érdekképviseletek:

M. kir. Földmívelésügyi Minisztérium . . 241—242

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Oldal

M. kir. Erdőigazgatóságok (és a körletükbe tartozó erdőfelügyelőségek és erdőhivatalok): Debrecen 242
Győr 243
Kaposvár 244
Miskolc 244
Gödöllő 245
Erdészeti szakoktatás . . . . . 245—246
Erdészeti érdekképviseletek 246

VII/a. Egyéb intézmények 246

VIII. Postai díjszabások:

Levélpostai díjszabás, *(táblázat)* 247
Postautalvány-díjszabás 248
Belföldi csomagdíjszabás, *(táblázat)* 248
Utánvételi díjszabás 249
Távíró-díjszabás 249
Távbeszélő-díjszabás 249

IX. Fontosabb okiratok illetéke 250

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Pintér Józseftől kölcsön
fejében fel vettem 300,- P.
azaz háromszáz pengőt
1934. szeptember hó 22. én

A tehén jolatot 1934 X/26 án

Pintér Józsefnek
1935 Március 24. én
200=8 Pengőt lefizettem

1935 VIII/24. jörgöt a göbe.

1935 XI/4 jolatot a hatyu

1939 VIII/14 Julius hó.
jolatot a fáni

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Orsvalsl Otto.

Irányi Dániel 11. 12

S kapocs 3·3 fillér

Pécs

Singroszky Károly

Majláth ut. 27

Pécs

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

X/20 Palpta átvétel.

260 = 34, dbl.
280 = 3. 4
240 = 44. 4
220 = 7 4

88

347104

136
00
34

3536

3536
300
3872
462

8170

441 88

352
352

3872

667

462

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET
1851
/1866/

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.